

SCLLD LAG Podralsko

Strategie komunitně projednávaného místního rozvoje

LAG Podralsko z.s.

471 01 Zahradky 130

2014

Obsah

Zkratky a vysvětlivky.....	4
1 Úvod.....	6
1.1 Základní informace o LAG Podralsko.....	6
1.1.1 Identifikace právnické osoby, popis místního partnerství a orgány.....	6
1.1.2 Zdůvodnění vymezení MAS v území.....	10
1.2 Historie MAS a zkušenosti s rozvojem území.....	10
1.3 Definování odpovědnosti za realizaci.....	12
2 Popis komunitního projednávání.....	13
3 Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie.....	15
4 Popis způsobu vyhodnocování SCLLD – MONITORING.....	16
5 Proces tvorby a východiska zpracování SCLLD.....	20
6 Analytická část.....	22
6.1 Vymezení území a jeho základní popis.....	22
6.2 Obyvatelstvo.....	26
6.2.1 Vývoj počtu obyvatel na území LAG Podralsko 2008 - 2011.....	30
6.2.2 Současný stav počtu obyvatel – dle velikosti obce.....	31
6.2.3 Věkové složení obyvatel na území LAG Podralsko.....	32
6.2.4 Vzdělanostní struktura obyvatel na území LAG Podralsko.....	33
6.3 Technická infrastruktura.....	37
6.3.1 Zásobování vodou.....	37
6.3.2 Kanalizace.....	39
6.3.3 Čistička odpadních vod (ČOV).....	40
6.3.4 Kanalizace dešťová.....	40
6.3.5 Plynovod.....	40

6.3.6	Elektrická energie	41
6.3.7	Spojové služby	41
6.4	Doprava	42
6.4.1	Silniční doprava.....	42
6.4.2	Autobusová doprava	43
6.4.3	Železniční doprava.....	43
6.5	Vybavenost obcí a služby.....	45
6.6	Bydlení	47
6.7	Životní prostředí	57
6.7.1	Odpadové hospodářství.....	57
6.7.2	Ochrana ovzduší	61
6.7.3	Ochrana vod	62
6.7.4	Ochrana půdy	64
6.7.5	Energetika.....	67
6.8	Život v obcích	69
6.8.1	Spolky.....	69
6.8.2	Sociální a zdravotní služby	69
6.8.3	Vzdělávání a školství.....	70
6.8.4	Bezpečnost.....	75
6.8.5	Kultura a sport	83
6.9	Podnikání, výroba, zaměstnanost.....	86
6.9.1	Ekonomická aktivita obyvatel.....	87
6.9.2	Zaměstnanost dle sledovaných ekonomických odvětví	89
6.10	Řízení obcí, informovanost a spolupráce	95
6.10.1	Řízení obcí.....	95
6.10.2	Informovanost obcí	98
6.10.3	Spolupráce obcí	101

6.11	Cestovní ruch	104
6.11.1	Popis území.....	104
6.11.2	Kulturně-historický potenciál	105
6.11.3	Atraktivita pro cestovní ruch	107
6.11.4	Cykloturistika jako významný prvek atraktivity území	107
6.11.5	Základní a doplňková infrastruktura (služby v CR)	114
6.11.6	Charakteristika cílové skupiny návštěvníků.....	119
6.11.7	Organizace cestovního ruchu	120
7	CELKOVÁ SWOT ANALÝZA	122
8	Souhrnné analytické závěry – vyhodnocení rozvojového potenciálu území.....	128
8.1	Rozvojový potenciál území v kontextu vybraných oblastí.....	130
8.1.1	Územní plánování	131
8.1.2	Rozvojová území.....	133
8.1.3	Oblasti s lidským potenciálem	139
8.1.4	Oblasti s potenciálem rozvoje	141
8.1.5	Využití vlastních prostředků k vícezdrojovému financování	143
8.1.6	Analýza rozvojových potřeb území.....	145
9	Zmapování relevantních strategií.....	148
9.1	Strategické dokumenty na místní úrovni	148
9.2	Strategické dokumenty na mikroregionální úrovni.....	152
9.3	Strategické dokumenty na krajské úrovni	156
10	Monitoring absorpční kapacity.....	157
11	Návrhová část SCCLD 2014 - 2020.....	159
11.1	PRIORIZACE NÁVRHOVÉ ČÁSTI SCLLD LAG PODRALSKO	164
12	Integrované a inovativní prvky v SCLLD.....	166
	Zdroje dat	167

Zkratky a vysvětlivky

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
BD	Bytový dům
bj	Bytová jednotka
Brownfields	Urbanistický termín označující nevyužívaná území. Může se jednat o jednotlivé budovy, komplexy budov, areály s budovami nebo jen plochy bez budov, průmyslové a zemědělské stavby, areály apod...
CSÚIS	Centrální systém účetních informací státu
ČL	Česká Lípa
EU	Evropská unie
Greenfields	Urbanistický termín označující území, které dosud nebylo zastavěno a je využíváno jako zemědělská půda nebo jde o ryze přírodní plochy, v češtině používán pojem „zelená louka“
CR	Cestovní ruch
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
ČOV	Čistírna odpadních vod
CHKO	Chráněná krajinná oblast
LAG	Local action group - místní akční skupina
LBC	Liberec
LEADER	Jeden z nástrojů politiky regionálního rozvoje. Charakteristický je zcela novým způsobem myšlení a zcela novými metodami, kterými přispívá k rozvoji venkova. Filosofie LEADERu je založena na přesvědčení, že místní společenství (na úrovni obcí a mikroregionu) jsou sama schopna nejlépe řešit vlastní problémy, a že je tedy účelné poskytovat jim maximální možnou podporu, a to prostřednictvím místních akčních skupin.
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPIN	Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014–2020
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS2014+	Monitorovací systém pro programové období 2014-2020

MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATURA 2000	Soustava chráněných území Natura 2000, tvořena evropsky významnými lokalitami (EVL) a ptačími oblastmi (PO)
NP	Národní park
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OPTP	Operační program technická pomoc
ORP	Obec s rozšířenou působností
OZE	Obnovitelný zdroj energie
PRV	Program rozvoje venkova
RD	Rodinný dům
SCLLD	Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
SDH	Sdružení dobrovolných hasičů
SMO	Svaz měst a obcí
SOLK	Sdružení obcí libereckého kraje
SVS	Severočeská vodárenská společnost
SWOT	analýza analýza silných a slabých stránek, příležitosti a hrozeb
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ÚFIS	Prezentační systém finančních a účetních informací státu z CSÚIS
ÚP	Územní plán
ÚPO	Územní plán obce
ÚPSÚ	Územní plán sídelního útvaru
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

1 Úvod

1.1 Základní informace o LAG Podralsko

1.1.1 Identifikace právnické osoby, popis místního partnerství a orgány

IDENTIFIKACE PRÁVNICKÉ OSOBY

Přesný název MAS: LAG Podralsko z.s.

Sídlo MAS: Zahrádky 130, 471 01 Zahrádky

Statutární zástupce: Ing. Tomáš Rychtařík

Právní forma MAS: spolek

IČ: 26 66 30 15

Kraj: Liberecký, Středočeský a Ústecký

NUTS II: Severovýchod, Střední Čechy a Severozápad

POPIS MÍSTNÍHO PARTNERSTVÍ

LAG Podralsko o. s. vznikla jako občanské sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů realizující v oblasti své působnosti mezisektorové partnerství zástupců podnikatelského sektoru, veřejné správy a neziskového sektoru dne 31. května 2004.

Od dubna 2014 má LAG Podralsko, dle Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, statut zapsaného spolku, tj. LAG Podralsko z. S.

Hlavním cílem spolku je celkový rozvoj regionu, především na principech iniciativy Evropské unie LEADER. LEADER je společná iniciativa Evropské unie zaměřená k posílení venkovského prostoru, je postavená na těchto znacích:

- každý region má svoje specifika, která mohou být při správném využití jeho šancemi
- nejlepší znalost regionu mají ti, kteří v něm bydlí a působí, aktivní subjekty vytvářejí tzv. místní akční skupinu (MAS), která určitým způsobem může spoluvytvářet svůj region
- do partnerství jsou zapojeni zástupci komunální sféry, podnikatelé, neziskové organizace, fyzické osoby apod., tím dochází k výměně zkušeností a k plnému využití místního potenciálu

LAG Podralsko se zaměřuje na následující činnosti:

- příprava projektů a zajištění jejich realizace v programu LEADER a dalších podle stanovených kritérií a podmínek pro jednotlivé programy

- aktivní spolupráce mezi jednotlivými členy sdružení, jako i spolupráce s dalšími partnerskými sdruženími, resp. fyzickými a právníckými osobami
- spolupráce se svazky obcí Mikroregion Podralsko, Svazek obcí Peklo, Svazek obcí Máchův kraj, orgány státní správy a orgány samospráv obcí, měst a kraje
- Při rozhodovacích procesech umožňujících naplnění otázek řešení problematiky v dotčeném teritoriu
- poskytování poradenství při zpracovávání žádostí o dotace a granty všem zájemcům na svém území působnosti
- poskytování informací o sobě a své činnosti v propagačních materiálech, na webových stránkách a podobně
- propagace a provádění certifikace známky "Regionální produkt Lužické hory a Máchův kraj"
- pomoc se zpracováním strategických plánů obcí, měst a mikroregionů
- spolupráce se základními a středními školami, práce s dětmi a mládeží

ORGÁNY

Nejvyšším orgánem LAG Podralsko je **Valná hromada**. Valná hromada se koná nejméně 2x do roka a její jednání svolává předseda minimálně 30 dní před jednáním. Je tvořena členy spolku, kterých je v současné době 49. Valná hromada rozhoduje o zásadních otázkách LAG (MAS). Ve výhradní pravomoci valné hromady je:

- volba členů představenstva a členů revizní komise
- schválení stanov a statutu MAS včetně jejich změn
- přijetí nových členů MAS
- rozšíření územní působnosti MAS
- stanovení výše členských příspěvků
- schválení rozvojové koncepce a strategie MAS
- schválení rozpočtu MAS na daný rok, schválení výroční zprávy a schválení zprávy o hospodaření za daný rok

Valná hromada rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných členů, přičemž každý člen má na valné hromadě 1 hlas.

Mezi zasedáními valné hromady řídí MAS **představenstvo**. Představenstvo je tvořeno pěti členy spolku a je voleno valnou hromadou na 4leté funkční období. Jednotlivé obce a města mohou mít v představenstvu zastoupení maximálně 49 %, tj. 2 členy spolku. Spolu s manažerkou provádí kontrolu probíhajících projektů, podpořených z programu LEADER a dalších operačních programů.

Dalšími důležitými orgány jsou

- **programový výbor** - pracuje v počtu pěti členů, které jmenuje představenstvo a schází se minimálně 4x ročně. Hlavními úkoly jsou zajištění zpracování strategie LAG Podralsko vč. návrhů na změny a následné vyhodnocení, zpracování záměrů a stanovení výběrových kritérií, provádění hodnocení přijatelnosti projektů a schvalování výběru projektů, vybraných výběrovou komisí
- **výběrová komise** - Výběrová komise je pětičlenná, přičemž musí být vždy většina členů ze soukromého sektoru. Jednotlivé členy výběrové komise jmenuje představenstvo. Hlavním úkolem výběrové komise je hodnocení a bodování předložených projektů podle schválených kritérií a bodovacích tabulek. Výběrová komise sestavuje seznam projektů v pořadí podle bodové hodnoty
- **monitorovací výbor** - funkci monitorovacího výboru zastává revizní komise, provádí hodnocení stanovených cílů a monitorovacích kritérií schváleného Strategického plánu LAG Podralsko, navrhuje opatření k zajištění souladu mezi kritérii a skutečností.

Důležité funkce činnosti MAS zastávají pracovní (nyní zájmové) skupiny, jejichž činnost řídí manažerka MAS. V plánovacím období 2007 – 2013 působily v MAS tyto pracovní skupiny:

- cestovní ruch, kultura, sport, spolkový život
- zemědělství a životní prostředí
- mimoškolní práce s dětmi a mládeží
- historické a kulturní památky regionu
- rozvoj venkova

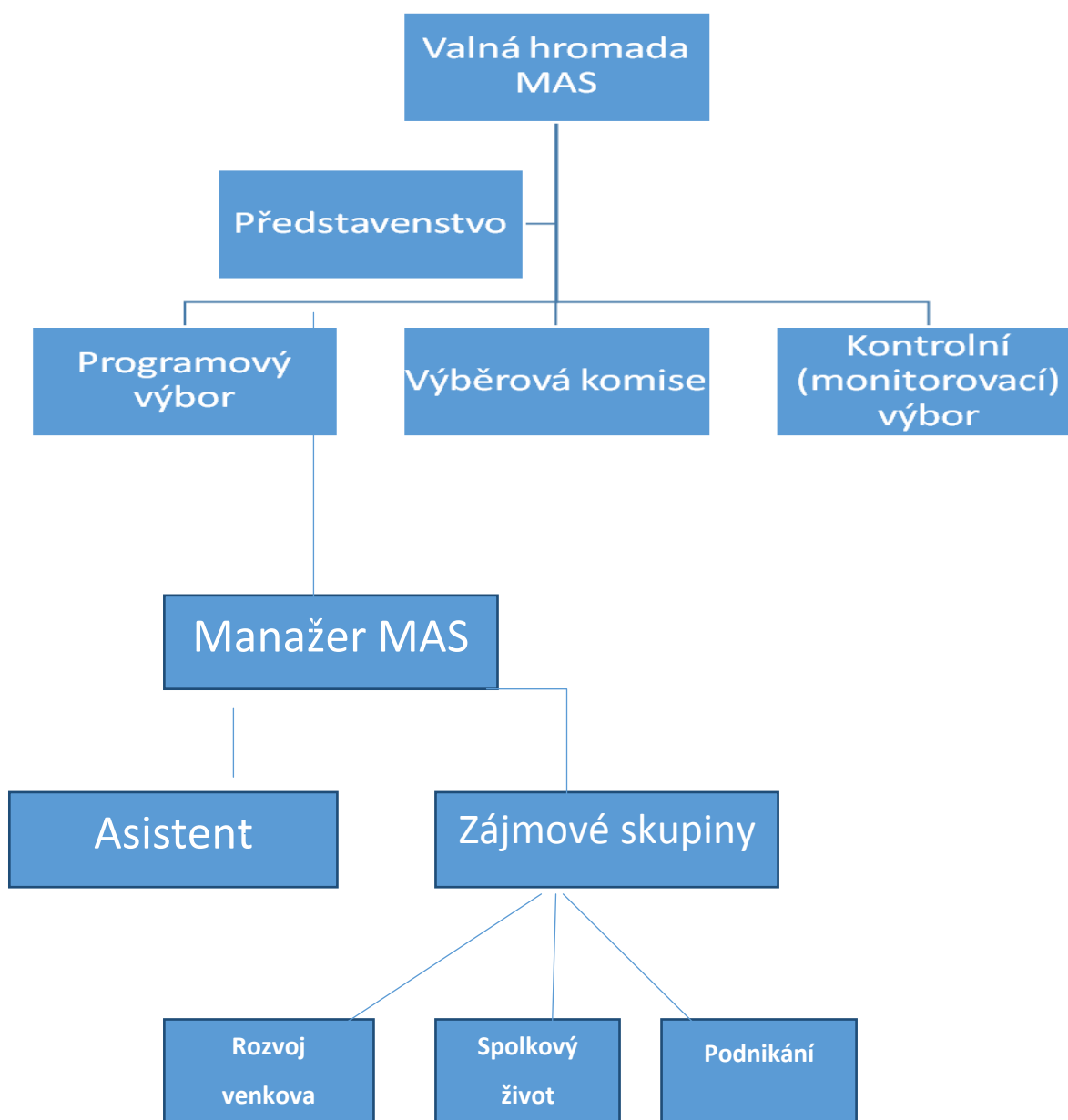
Sekretariát - kancelář MAS tvoří manažerka LAG Podralsko, která ze své pozice řídí další zaměstnance organizace.

Manažera jmenuje představenstvo a plní především tyto hlavní úkoly:

- vypracovává výroční zprávu spolku za daný rok
- pomáhá zpracovat záměr a žádost, spolupracuje na strategii
- vybírá a registruje žádosti od žadatelů, provádí jejich administrativní kontrolu a poskytuje potřebnou pomoc a informace žadatelům
- zaregistrované projekty předává výběrové komisi
- po výběru a hodnocení projektů předá seznam vybraných náhradních projektů
- vede evidenci o projektech a provádí veškerou předepsanou archivaci
- vytváří zásadní dokumenty sdružení, jako jsou jednací a organizační řády, rozvojové strategie, směrnice apod.
- vytváří dokumenty v souvislosti s výzvami v rámci programu LEADER a dalších operačních programech, je zodpovědný za zveřejnění výzev a za provedení celého procesu výběru projektů
- připravuje region a všechny eventuální žadatele z regionu pro příjem dotací z programu LEADER a dalších operačních programů
- poskytuje odborné konzultace k programu LEADER a dalším operačním programům žadatelům o dotace
- provádí kontrolu úplnosti a souladu předložených žádostí o poskytnutí dotace se SPL MAS
- zajišťuje všechny činnosti spojené s monitoringem podpořených dílčích projektů tak, jak stanovují podmínky konkrétních Fichí a Pravidel LEADER a dalších operačních programů
- dbá o pravidelné kontakty LAG Podralsko s jinými MAS v tuzemsku i zahraničí
- vyhledává jiné vhodné dotační programy a informuje o nich případné zájemce

- zajišťuje pravidelné kontakty s tematicky blízkými institucemi, jako je MZe, MMR, MPSV, MPO, MŽP, MŠMT, SZIF, Liberecký kraj, vedení obcí v regionu LAG Podralsko aj.
- je zodpovědný za funkčnost sekretariátu LAG Podralsko
- je zodpovědný za dodržení stanoveného rozpočtu LAG Podralsko
- je zodpovědný za účelnou, včasnou a profesionální prezentaci MAS v regionu, v ČR i v zemích EU
- zastupuje LAG Podralsko při činnostech a při jednáních na všech úrovních, v případě, že tato kompetence přísluší podle stanov statutárnímu orgánu, potom jen s platnou plnou mocí
- je zodpovědný za finanční zdraví sekretariátu, samostatně disponuje s finančními prostředky LAG Podralsko do výše 5.000,- Kč za jednu finanční operaci, je zmocněn k výběru hotovosti z účtu LAG Podralsko ve výši do 5.000,-Kč a provádí finanční operace prostřednictvím internetového nebo telefonního bankovníctví.

Organizační schéma LAG Podralsko z.s.:

1.1.2 Zdůvodnění vymezení MAS v území

Území, na kterém MAS působí, je geograficky a tématicky ucelené. Jeho velkou část zaujímá rozsáhlý bývalý vojenský výcvikový prostor Ralsko. Jen samotná obec Ralsko je po Praze nejrozsáhlejší obcí ČR. Po odchodu Sovětské armády byl v roce 1992 vojenský výcvikový prostor zrušen a jeho rozlehlé, velmi málo zalidněné území se stalo významným rozvojovým potenciálem Libereckého kraje. Region však patří celostátně mezi hospodářsky slabé oblasti (vysoká nezaměstnanost, nízká intenzita podnikatelských aktivit, nízká daňová výtěžnost, nízká hustota osídlení, zánik zemědělské velkovýroby, poválečná výměna obyvatelstva, ztráta podnikatelských a kulturních tradic). Některé části byly vyhlášeny nebo navrženy k vyšší ochraně podle zákona č. 114/92 Sb. Území LAG Podralsko v letech 2005 – 9 odpovídalo jádru Mikroregionu Podralsko. Do územní působnosti se ale postupně připojily svazky obcí Peklo a Máchův kraj, některé z obcí těchto svazků jsou rovněž členy Mikroregionu Podralsko. Z důvodu tohoto připojení zasahuje MAS i do území Středočeského kraje. Nejnověji žádala o územní působnost LAG Podralsko většina obcí z Novoborska, které samo o sobě nebylo dostatečně velké, aby založilo svou vlastní MAS. S obcemi územní působnosti LAG Podralsko pak úzce spolupracují sousední obce, které spadají i do jiných mikroregionů (Velká Bukovina – Ústecký kraj) nebo byly v období 2007 – 13 na území působnosti jiné MAS (Mšeno a Chorušice) a v následujícím období zažádaly o územní působnost LAG Podralsko, aby působili ve stejné oblasti jako obce, s nimiž spolupracují. Z tohoto důvodu je současný stav takový, že LAG Podralsko zasahuje územně to tři krajů – Libereckého (nejvíce obcí a sídlo MAS), Středočeského a Ústeckého.

1.2 Historie MAS a zkušenosti s rozvojem území

Skutečným datem vzniku místní akční skupiny LAG Podralsko je 10. 03. 2003, tomuto datu ale předcházela řada příprav, jednání s aktéry v území a seznamování s metodou LEADER již od roku 2002. Oficiálně jako právnická osoba vznikla MAS na ustavující valné hromadě občanského sdružení LAG Podralsko 31. 05. 2004.

V rámci programu Leader+ byla LAG Podralsko zařazena mezi prvních deset pilotních místních akčních slupin v rámci ČR. Práci managementu bylo možné zcela profesionalizovat a na plný pracovní úvazek přijmout dva zaměstnance – manažera a asistenta. V těchto letech 2005-2006 se práce zaměřily především na řádnou administraci projektů žadatelů, které realizovaly první Integrovanou strategii MAS. V r. 2006 byl rovněž úspěšně realizován program LEADER ČR.

Území LAG Podralsko v letech 2005 – 2006 zahrnovalo 26 obcí, především členských obcí Mikroregionu Podralsko. V tomto období byly na území LAG Podralsko realizovány projekty celkově za cca 15 000 000,-Kč. Od r. 2006 postupně probíhala příprava MAS na další plánovací období 2007 – 2013.

Významným aktem bylo rozšíření MAS o nová území. Jednalo se o území, která svým charakterem zcela přirozeně splývala se stávajícím regionem a doplňovala ho především s ohledem na možnosti v cestovním ruchu. Počet obcí se navýšil na celkových 39, území se zvětšilo na 877,56 km², počet obyvatel se navýšil na 43 123 a hustota obyvatelstva vlivem velmi nízké hustoty nových území klesla na celkových 49,12 ob./km². V této podobě vstupovala MAS do plánovacího období 2007 – 2013 a připravovala na toto období novou strategii.

Rovněž se svou novou strategií „Strategický plán Místní akční skupiny LAG Podralsko o.s. pro program LEADER v plánovacím období 2007-2013“ MAS uspěla hned v první Výzvě MZe k realizaci strategie a v roce 2008, mezi prvními 48 MAS, mohla vyhlásit první výzvu nového programového období.

V programovém období 2007 – 2013 vyhlásila MAS celkem 7 výzev z osy IV. – LEADER, opatření IV.1.2. V území LAG Podralsko bylo realizováno 113 projektů v celkové částce cca 60 mil. Kč.

Další finanční prostředky získalo území prostřednictvím osy IV LEADER, opatření IV.2.1. – Projekty spolupráce. LAG Podralsko spolu s partnerskými MAS, především MAS Turnovsko (nyní MAS Achát) se účastnily výzev k realizaci projektů spolupráce osmkrát, z čehož sedmkrát byla MAS úspěšná. V území byly v rámci projektů spolupráce realizovány kulturní a sportovní aktivity, pořizováno různé volnočasové vybavení, restaurovány drobné památky a probíhaly stavební úpravy v celkové částce více než 10 mil. Kč.

V období 2007 – 2013 došlo rovněž k dalšímu velmi významnému rozšíření územní působnosti LAG Podralsko. Do roku 2013 vstupovala MAS s celkem 52 obcemi, 54 000 obyvateli, rozlohou 1 044 km² a hustotou 51 ob./km².

Do dalšího programového období 2014 – 2020 vstupuje MAS opět s rozšířenou územní působností o další obce z Novoborska a dvě obce ze Středočeského kraje. Celkový počet obcí je v současné době 62. Od 24. dubna 2014 je LAG Podralsko zapsaným spolkem (LAG Podralsko z.s.) v souladu s novým Občanským zákoníkem. Členů LAG Podralsko z.s. je 52, z čehož 46,20% tvoří veřejný sektor a 53,80% tvoří soukromý sektor.

Priority, které si MAS stanovila pro období 2007-2013 vycházely z dlouhodobé spolupráce s důležitými aktéry v regionu a z předběžných záměrů, které management MAS průběžně shromažďoval. Jednalo se o následující priority:

Priorita č. 1 – Obnova a rozvoj vesnic

Realizací této priority vznikla řada nově opravených a upravených veřejných prostranství, byly podpořeny stavební akce obcí, kulturních a sportovních organizací.

Priorita č. 2 – Občanské vybavení a služby

V rámci této priority bylo zkvalitněno i nově zrealizováno zázemí pro sportovní, kulturní a další akce, díky čemuž se zlepšily podmínky a nabídka volnočasových aktivit všech věkových skupin obyvatel regionu.

Priorita č. 3 – Podpora cestovního ruchu

Realizací této priority byla rozšířena síť hipostezek, vybudována naučná stezka u Máchova jezera, rozšířen a dovybaven penzion v Dubé.

Priorita č. 4 – Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

Tato priorita byla doplněna do SPL až v r. 2012 a zaměřila se na podporu a zakládání nových a rozvoj existujících podniků nejmenší velikosti – mikropodniků, včetně nových živností v oblasti výroby, zpracování a služeb.

Priorita č. 5 - Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Tato priorita navazuje na úspěšné oblasti podpory v rámci programů Leader+ a Leader ČR. V rámci této priority byla podpořena řada památek v území.

Na tyto priority naváže MAS rovněž v programovém období 2014 – 2020, ale současně dojde k jejich výraznému rozšíření.

1.3 Definování odpovědnosti za realizaci

Za realizaci SCLLD je zodpovědná kancelář MAS s manažerkou. Kancelář MAS je vedena PhDr. Dagmar Strnadovou. Kontrolou a monitoringem je pověřen Monitorovací výbor LAG Podralsko z.s. jehož funkci plní kontrolní a revizní komise. Své závěry předkládá představenstvu LAG Podralsko a následně valné hromadě.

2 Popis komunitního projednávání

V průběhu měsíce dubna 2012 byly prostřednictvím rozsáhlého dotazníkového šetření zjišťovány potřeby území a plány obcí na realizaci akcí a aktivit v období 2014 – 2020. V období červen – září 2012 byl opět prostřednictvím vlastního podrobného dotazníkového šetření zjišťován současný stav v obcích na území LAG Podralsko. Dotazníková šetření jsou průběžně aktualizována a doplňována nově získanými poznatky, získanými projednáváním potřeb obcí, NNO i podnikatelů na jednotlivých svazcích obcí, jichž se pracovníci kanceláře LAG Podralsko pravidelně účastní.

Dotazníky připravila manažerka LAG Podralsko spolu s dalšími pracovníky kanceláře. Rovněž vyhodnocení těchto šetření, analýza potřeb obcí a utřídění získaných informací k potřebám území do jednotlivých plánovaných operačních programů zpracovala kancelář LAG Podralsko.

S roztríděnými daty dále pracovali pracovníci kanceláře, určení k přípravě strategie pod vedením manažerky MAS společně s pracovníky svazků obcí, zástupci NNO i podnikatelů. Vznikla tak pracovní skupina aktérů rozvoje venkova, která postupně zpracovávala strategii.

Další projednávání nové strategie probíhá na valných hromadách LAG Podralsko, svazcích obcí a setkáních starostů v územní působnosti LAG Podralsko. Jednání jsou včas oznamována a jsou veřejná – účastnit se mohou i NNO a podnikatelé z územní LAG Podralsko. Všechna komunitní projednávání připravované strategie na svazcích obcí i valných hromadách si organizovali pracovníci kanceláře sami.

Tabulka č. 1: Základní přehled komunitního projednávání SCLLD:

Datum	Název setkání	Řešené téma	Místo konání
19.6.2012	Svazek obcí Peklo	Aktuální programové dokumenty obcí, příprava a projednání dotazníkového šetření	Horní Libchava
26.7.2012	Mikroregion Podralsko	Aktuální programové dokumenty obcí, projednání dotazníkového šetření	Osečná
27.9.2012	Mikroregion Podralsko	Potřeby území	Rokyta
25.10.2012	Svazek obcí Peklo	Potřeby území	Zahrádky
18.12.2012	Svazek obcí Máchův kraj	Získaná data z dotazníkového šetření a programové rámce	Doksy
20.12.2012	Svazek obcí Peklo	Získaná data z dotazníkového šetření a programové rámce	Zahrádky
23.12.2012	VH LAG Podralsko	Stav přípravy strategie, projednání dotazníkového šetření, závěrů šetření, analýza území	Hamr na Jezeře
28.2.2013	Svazek obcí Peklo	Soulad připravované SCLLD s rozvojovými dokumenty měst a obcí	Stružnice
4.4.2013	Mikroregion Podralsko	Soulad připravované SCLLD s rozvojovými dokumenty měst a obcí	Kuřívody
25.4.2013	VH LAG Podralsko	Soulad připravované SCLLD s rozvojovými dokumenty měst a obcí, územní působnost a její připravované rozšíření pro další plánovací období	Hamr na Jezeře

20.6.2013	Mikroregion Podralsko	Analýza území	Bezděz
24.9.2013	Svazek obcí Máchův kraj	Analýza území	Doksy
6. 10. 2013	Setkání s veřejností	Předání zkušeností MAS Turnovsko	Líšný
8. 11. 2013	Setkání MAS Libereckého kraje	Konzultace a koordinace sousedních strategií	Svijany
24.10.2013	Svazek obcí Peklo	Analytické podklady od obcí, NNO a podnikatelů a jejich záměry na období 2014 – 2020	Žandov
17.12.2013	VH LAG Podralsko	Stav přípravy SCLLD, shromážděných podkladů a připomínky k těmto materiálům	Hamr na Jezeře
27.3.2014	Svazek obcí Máchův kraj	Konzultace vize, strategických cílů a priorit	Doksy
16.6.2014	Setkání starostů	Projednávání analytické části SCLLD	Zahrádky

Organizace kanceláře, nabyté zkušenosti a práce místní akční skupiny po celé předchozí programové období jsou zárukou udržitelnosti rozběhnutých aktivit v rámci přípravy regionu na využití programu LEADER. Každá aktivita má svého nositele uvnitř i vně místního partnerství, který je odpovědný za udržitelnost projektu, kterou ostatně musí prokázat při výběru projektů financovaných z jednotlivých programů.

Za dosavadní období si MAS vytvořila řadu funkčních kontaktů na místní samosprávu i na podnikatelskou sféru, čehož využívá ke stále se zlepšující práci managementu ve prospěch regionu.

3 Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie

Příprava SCLLD je kontinuálním procesem, který probíhá v rámci MAS už od doby jejího vzniku. Nejprve zpracováním Integrované strategie pro Leader+, dále přípravou záměru pro Leader ČR, poté přípravou SPL na období 2007 – 2013.

Řada aktérů z území LAG Podralsko byla u přípravy všech dosavadních strategických dokumentů a je i u přípravy SCLLD na období 2014 – 2020.

Tým pro přípravu a zpracování strategie tvoří tyto členové:

Kancelář LAG Podralsko:

PhDr. Dagmar Strnadová, manažerka MAS

Jindřich Šolc, v letech 2004 - 2008 předseda LAG Podralsko, 2010 – dosud pracovník kanceláře MAS, manažer projektu spolupráce, řešitel strategie v rámci podpory z OPTP

Miroslava Váradiová – pracovnice kanceláře MAS, asistentka, koordinátorka projektů, manažerka projektu spolupráce

Za svazky obcí:

Kateřina Hnízdová, asistentka Svazku obcí Peklo

Bc. Markéta Humpoláková, Dis, analytička strategie pro ORP Česká Lípa, poradce Svazku obcí Máchův kraj

Mgr. Dana Pastorková, tajemnice Mikroregionu Podralsko

Spolupracující starostové:

Ladislav Chvojka, předseda Svazku obcí Peklo, starosta obce Zahradky

Ing. Eva Burešová, předsedkyně Svazku obcí Máchův kraj, starostka města Doksy

Jiří Hauzer, předseda Mikroregionu Podralsko, starosta města Osečná

NNO:

Ing. Tomáš Rychtařík, předseda PS Výři, předseda LAG Podralsko z.s.

Luboš Pytloun – předseda SK Osečná

Petr Krejbich – předseda Meandry Ploučnice

Podnikatelé:

Karel Málek – Regata Čechy a.s.

Petr Kacálek - Ekokrámeček

Jana Ptáčková – AGROP s.r.o. Dubá

Metodický dohled nad tvorbou SCLLD, návrhová část, konzultace – Ing. Petr Ponikelský

Odborně zpracovaná tabulková a grafová část – SEAL s.r.o. – Ing. Stanislav Sojka

4 Popis způsobu vyhodnocování SCLLD – MONITORING

Vyhodnocování průběhu a výsledků realizace SCLLD poskytuje MAS zpětnou o plnění obsahu strategie a vlivu tohoto plnění na celkový rozvoj řešeného území. Vyhodnocování SCLLD též umožňuje průběžně kvalifikovaně posuzovat nastavení SCLLD ve vazbě na reálný vývoj klíčových rozvojových parametrů v území a je tak důležitým argumentačním nástrojem pro obhajobu případných úprav (zpřesňování) strategie v průběhu její realizace. Vyhodnocování SCLLD bude tedy probíhat průběžně po celou dobu její realizace.

Vyhodnocování SCLLD bude probíhat ve dvou na sebe navazujících stupních. V prvním stupni bude probíhat komplexní monitoring SCLLD a ve druhém stupni evaluace SCLLD ve vazbě na podklady získané monitoringem. Základním technickým nástrojem monitorování SCLLD je jednotný monitorovací systém pro programové období 2014-2020 (MS2014+), zajišťující sběr územně identifikovaných informací (dat) o projektech, věrně dokumentujících jednotlivé fáze realizace projektů, které naplňují SCLLD. V rámci MS2014+ je prováděn též celkově monitoring plnění SCLLD.

Nástroje vyhodnocování SCLLD

MONITORING

V rámci monitoringu dochází ke sběru informací o všech relevantních skutečnostech souvisejících s procesem naplňování a výsledky realizace SCLLD. Monitoring je realizován ve třech rovinách jako:

- a) věcný (obsahový)
- b) finanční
- c) procesní

Věcný monitoring je zaměřen na sledování plnění strategických a specifických cílů SCLLD, resp. plnění jednotlivých rozvojových opatření prostřednictvím realizace aktivit (projektů). Cílem je zajištění přehledu o výstupech, výsledcích a dopadech implementovaných opatření SCLLD ve vztahu k celkovému obsahu a harmonogramu realizace SCLLD.

Finanční monitoring sleduje proces naplňování finančních parametrů SCLLD, tj. zejména míru plánovaného čerpání finančních prostředků na projekty SCLLD ve vazbě na definované programové rámce.

Procesní monitoring je orientován na sledování procesních postupů implementace SCLLD v řešeném území, tj. zejména na administraci výzev a jednotlivých realizovaných projektů určenými orgány a pracovníky MAS, včetně způsobů uplatňování předpisů, vnitřních směrnic a opatření MAS s ohledem na jejich efektivnost ve vztahu k úspěšnému naplňování SCLLD.

EVALUACE

V rámci procesu evaluace příslušná struktura MAS hodnotí monitoringem získané informace. Zaměřuje se na kvalitativní a kvantitativní hodnocení dosažených monitorovacích parametrů, posuzuje míru naplňování SCLLD a identifikuje a specifikuje úzká místa a příčiny nedostatečného plnění SCLLD. Výsledkem evaluace je zhodnocení stavu plnění strategie v hodnoceném období a nastavení (přijetí) nápravných opatření ke zlepšení implementace SCLLD, která povede k dosažení předpokládaných výsledků SCLLD.

Proces vyhodnocování SCLLD

Proces monitoringu

Věcný a finanční monitoring se skládá z monitoringu projektů a monitoringu SCLLD. V obou případech MAS realizuje následující procesní kroky:

1. Zpracování plánu monitoringu

- věcné vymezení – specifikace předmětu monitoringu (věcné plnění, financování, účetnictví, publicita, udržitelnost), monitorovacích kritérií (ukazatelů, indikátorů), místa provádění monitoringu (kontrola v terénu), kontrolní perioda, typ kontrol (ex-ante, on-going, ex-post, ad-hoc),
- časové vymezení (harmonogram) – stanovován obecně a zpřesňován v průběhu implementace SCLLD ve vazbě na termíny konkrétních výzev a charakter zaměření monitorovaných projektů (aktivit).

Plán monitoringu zpracovává dle organizační a kompetenční struktury LAG Podralsko monitorovací výbor. Plán monitoringu se zpracovává 1x ročně a je zejména z hlediska časového vymezení aktualizován dle potřeby, resp. harmonogramu implementace jednotlivých etap SCLLD.

2. Vlastní realizace monitoringu

- Sběr, třídění, evidence a zpracování dat relevantních k provedení evaluace SCLLD.

Realizaci monitoringu provádí dle organizační a kompetenční struktury LAG Podralsko manažerka LAG Podralsko PhDr. Dagmar Strnadová.

Procesní monitoring mapuje veškeré postupy a činnosti, které souvisí s implementací SCLLD, monitoruje plnění pravidel, směrnic a opatření všemi organizačními strukturami MAS a identifikuje případná procesní pochybení.

Procesní monitoring provádí dle organizační a kompetenční struktury LAG Podralsko programový výbor.

Celkový monitoring realizace SCLLD probíhá 2x ročně (v souladu s MPIN, resp. pravidly monitoringu integrovaných nástrojů v rámci systému MS2014+), a to vždy k datu 31.12. a 30.6.). Přípravu podkladů pro

monitoring SCLLD zajišťuje dle organizační a kompetenční struktury LAG Podralsko kancelář MAS v čele s manažerkou. Monitorovací zpráva je předkládána monitorovacímu výboru a následně představenstvu LAG Podralsko. Následně v termínech do 15.1. a 15.7. je předkládána tzv. Zpráva o plnění SCLLD Ministerstvu pro místní rozvoj – odboru rozvoje a strategie regionální politiky, který ji následně kontroluje.

Proces evaluace

V průběhu monitoringu jsou shromážděny veškeré informace (vstupy) nutné k provedení hodnocení průběhu a úspěšnosti realizace SCLLD. Nejvýznamnějšími vstupy k hodnocení věcného naplňování SCLLD je zmapovaná úroveň naplňování monitorovacích indikátorů. Tyto indikátory jsou děleny do 3 kategorií:

- **monitorovací indikátory výstupů** – hmotné a nehmotné veličiny projektu kvantifikovatelné formou určité jednotky se stanovenými počátečním a konečným stavem
- **monitorovací indikátory výsledků** – mapují bezprostřední účinky vyvolané přímo či v přímé příčinné souvislosti výstupy projektů (aktivit)
- **monitorovací indikátory dopadů** – identifikují přímé či nepřímé účinky vyvolané indikátory výstupů či indikátory výsledků - vztahují se k následkům (důsledkům), které překračují rámec účinku projektů (dlouhodobější charakter, dopad na širší populaci, charakter pozitivních či negativních externalit).

Evaluace se zabývá prostřednictvím monitorovaných ukazatelů, dat, indikátorů výsledky a dopady realizace SCLLD. Úspěšnost realizace SCLLD je posuzována na základě:

- **účinnosti** (míry, do jaké bylo dosaženo cílů, v jakém rozsahu byla ve sledovaném období naplněna SCLLD a zda tento rozsah odpovídá plánovanému harmonogramu SCLLD),
- **efektivity** (vztahu mezi použitými prostředky a dosaženými výsledky – zejména s ohledem na efektivnost vynakládání veřejných prostředků),
- **relevance** (míry, do jaké se cíle podpory vztahují k potřebám a problémům regionu, jak jsou věcně a časově naplňovány priority SCLLD).

Hodnocení (evaluace) se vztahuje nejen na plnění věcné či obsahové náplně SCLLD, zaměřuje se též na správnost finančních toků a administrativní efektivnost vnitřních organizačních procesů MAS.

Též se zabývá hodnocením obrazu MAS u veřejnosti (hodnotí ohlasy na činnost a prospěšnost aparátu MAS v území).

Evaluace plnění SCLLD probíhá 2x ročně. Dílčí výsledky hodnocení jsou zaznamenávány do hodnotící zprávy. Závěry hodnotících zpráv jsou využívány interně jako podklad pro práci MAS.

Proces evaluace plnění SCLLD se skládá z těchto postupných kroků:

- provedení hodnocení a zpracování návrhu nápravných opatření (dle organizační a kompetenční struktury MAS zajišťuje monitorovací výbor)

- projednání hodnocení (dle organizační a kompetenční struktury MAS zajišťuje programový výbor)
- schválení hodnocení, včetně uložení nápravných opatření (dle organizační a kompetenční struktury MAS zajišťuje valná hromada)

Smyslem vlastního hodnocení a další práce s výsledky hodnocení je zajištění:

- efektivity SCLLD
- účinnosti SCLLD
- užitečnosti a přidané hodnoty SCLLD
- udržitelnosti realizovaných opatření SCLLD

Schválené evaluační závěry jsou publikovány ve Výroční zprávě MAS.

5 *Proces tvorby a východiska zpracování SCLLD*

Strategie komunitně vedeného územního rozvoje (SCLLD) je v rámci programového období EU 2014-2020 jedním ze tří typů integrovaných nástrojů vymezených Ministerstvem pro místní rozvoj ČR v Metodickém pokynu pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020 (MPIN).

Předkládaná SCLLD vychází z Nařízení (EU) Evropského parlamentu a Rady č 1303/2013 (zejména čl. 33) a je metodicky v souladu s podmínkami MPIN, resp. těmi částmi, které odpovídají struktuře a rozsahu materiálu, který je předkládán jako výstup z projektu financovaného Operačním programem Technická pomoc.

Z hlediska struktury obsahuje a rozpracovává předkládaná SCLLD všechny základní předepsané části. Shrnuje informace o řešené místní akční skupině, specifikuje proces a aktéry zpracování strategie a jejich rozsah zapojení do projektu, zvýšená pozornost je věnována popisu komunitního přístupu v rámci zpracování SCLLD.

Strategie dále obsahuje socioekonomickou analýzu, která čerpá jak z relevantních datových zdrojů, tak z výstupů realizovaných komunitních projednávání, obsahuje tedy kromě specifikace a hodnocení statistických údajů také zhodnocení problémů a potřeb vnímaných obyvateli regionu. Jednotlivé tematické kapitoly socioekonomické analýzy jsou přehledně shrnuty formou dílčích SWOT analýz, jejich výstupy jsou následně zakomponovány do celkové SWOT analýzy, která prošla expertním hodnocením důležitosti jednotlivých výroků ve vazbě na shromážděné analytické podklady. Na základě všech analytických podkladů a kvalitativního hodnocení výroků celkové SWOT analýzy jsou v závěru analytické části společně s identifikací rozvojového potenciálu území formulovány souhrnné analytické závěry, které uzavírají logickou strukturu analýzy a tvoří přechodový můstek do návrhové části.

Následující návrhová část obsahuje popis východisek, mise a vize SCLLD, návrh strategických a specifických cílů specifikovaných do úrovně opatření. Návrhová část je formulována s ohledem na návrhové období SCLLD a zohledňuje zásadní problémy, potřeby, příležitosti a možná ohrožení řešeného území. Strategie je navržena jako reálná a realizovatelná. Cílem strategie je identifikovat realizační potenciál všech relevantních rozvojových oblastí a specifikovat realizační opatření tak, aby jejich výstupy a výsledky ovlivňovaly rozvoj území v širším měřítku s pozitivními multiplikačními efekty a s důrazem na tvorbu synergických a komplementárních vazeb. Do formulace návrhové části SCLLD vstoupily též poznatky z relevantních rozvojových dokumentů obcí, mikroregionů a dalších územních struktur. Lze konstatovat, že návrhová část SCLLD je s výstupy těchto dokumentů kompatibilní a naopak optikou širšího území vytváří podmínky pro efektivnější realizaci územních projektů. Nedílnou součástí podkladů pro co nejpřesnější specifikaci návrhové části jsou výsledky provedeního monitoringu absorpční kapacity v území, jehož shrnutí je součástí strategie. Díky tomuto monitoringu se podařilo výrazně lépe vyhodnotit (a zakomponovat do dokumentu) nejen potřeby území vyplývající z interpretace statistických dat a informací, ale i reálné potřeby vyplývající z požadavků aktérů regionálního rozvoje. Zpracovaná návrhová část bere v úvahu „hlavní témata řešené CLLD“ dle MPIN.

Pro potvrzení důležitosti potřeb území prošla návrhová část, resp. opatření návrhové části, prioritací prostřednictvím expertního hodnocení řešitelským týmem SCLLD. Výsledky této prioritace jsou shrnuty

v závěru návrhové části a definují východiska pro věcný i časový postup implementace SCLLD. V úrovni specifických cílů byly následně obsahově definovány indikátory jejich naplnění (jedná se o indikátory strategie).

Předkládaná SCLLD dále obsahuje popis integrovaných a inovativních rysů promítnutých jak do procesu zpracování SCLLD, tak do formulací zejména návrhové části.

6 Analytická část

Jedná se o základní analytický vstup pro hodnocení současného stavu území LAG Podralsko. Tato část je opěrným bodem pro následné kroky směřující ke zpracování návrhové části. Pro potřeby zpracování je nahlíženo na tuto část jako na významný zdroj hodnocení území.

V této analýze jsou sledovány ukazatele v časovém vývoji v rozmezí let 2008 až 2011, resp. 2012 nebo jsou využity základní srovnávací ukazatele z let 2008 a 2011, resp. 2012. Použité ukazatele berou v úvahu vazbu na indikátory resp. ukazatele obsažené v Národním číselníku indikátorů 2014+ (NČI 2014+), přičemž tam, kde je to vhodné, jsou využity i další ukazatele mimo rámec NČI 2014+.

Základními srovnávacími územími vývoje jsou využita území LAG Podralsko, Liberecký, Středočeský a Ústecký kraj a Česká republika, s tím, že v případě výrazných odchylek ukazatelů za jednotlivé obce jsou tato území blíže specifikována, a to jak v negativním, tak v pozitivním smyslu.

6.1 Vymezení území a jeho základní popis

Místní akční skupina LAG Podralsko (Local action group) působí na území 62 obcí spadajících územně do tří krajů – Libereckého, Středočeského a Ústeckého. Největší podíl obcí (52) je na území kraje Libereckého. V rámci územního celku statistické kategorie NUTS II zaujímá území NUTS Severovýchod, Severozápad a Střední Čechy, v rámci ORP se jedná o ORP Česká Lípa, ORP Nový Bor, ORP Liberec, ORP Mladá Boleslav, ORP Mnichovo Hradiště, ORP Mělník a ORP Děčín.

Celé území působnosti MAS je i přes svou rozlehlost díky svému charakteru prostorově i tematicky ucelené. Celková rozloha území všech zapojených obcí je 121 278 ha s celkovým počtem obyvatel 72 330.

Na tomto území působí čtyři dobrovolné svazky obcí ve více obcích – Svazek obcí Máchův kraj, Svazek obcí Peklo a Mikroregion Podralsko, které dohromady zahrnují 11 měst a 38 obcí a Svazek obcí Novoborsko, z něhož je na území LAG Podralsko 8 obcí a 2 města. Obce Chorušice, Dolní Krupá a Velká Bukovina jsou dále členy svazků obcí, zasahujících na území LAG Podralsko pouze okrajově.

Největší část území zaujímá rozsáhlý bývalý vojenský výcvikový prostor Ralsko. Po odchodu sovětské armády v devadesátých letech 20. století se stalo velmi málo zalidněné území významným rozvojovým potenciálem pro různá odvětví ekonomiky. Dlouhodobým působením negativních ekonomických faktorů se však řadí větší část regionu mezi hospodářsky slabé oblasti. Dle vymezení hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje jsou to území oblastí Jihozápadního Českolipska, Mimoňska, Podještědí, Novoborska a Cvikovska.

Území je součástí České křídové tabule a na severu navazuje na útvary Lužických hor a Ještědského hřebene. Krajinný ráz tohoto území je jedinečný, s významnou geografickou, přírodní i kulturní hodnotou. K charakteristice této krajiny přispívají hlavně zdejší lesní pozemky (zvláště území obcí Bezděz, Ralsko, Doksy a Zahrádky) a významné vodní plochy (Doksy, Hamr nad Jezerem, Stráž pod Ralskem, Zahrádky, Jestřebí, Provodín).

Historický ráz kulturní krajiny je narušen existencí v minulosti scelených honů orné půdy a některých velkokapacitních zemědělských komplexů. Ještě podstatnější je pak existence pozůstatků areálů bývalého VVP a areálů těžby uranu.

Současný stav životního prostředí lze charakterizovat jako příznivý, avšak lokálně s narušenými složkami. Na území se z hlediska ochrany přírody nacházejí některá zvláště chráněná území - CHKO Lužické hory, CHKO Kokořínsko, CHKO České Středohoří a množství maloplošných chráněných území.

Zemědělská činnost, lesnictví a rybníkářství byly historicky hlavními hospodářskými činnostmi a jedním z hlavních současných cílů je optimalizace a obnova těchto činností a venkovského způsobu života.

Důležitý je i rekreační a turistický potenciál území. V souvislosti s útlumem těžby uranu a uvolněním VVP Ralsko se otevírají velké perspektivy pro rozvoj cestovního ruchu. V roce 2013 byly zahájeny kroky ke vzniku Geoparku Ralsko, jehož cílem je podporovat rozvoj geoturismu a šetrného cestovního ruchu v území v návaznosti na rozvoj turistické infrastruktury a pozitivní prezentaci turistické destinace.

Tabulka č. 2: Území LAG Podralsko – jednotlivé obce s počtem obyvatel a rozlohou ke dni 31. 12. 2012:

LIBERECKÝ KRAJ		
Název	Počet obyvatel	Rozloha/ ha
Bezděz	299	2399
Blatce	98	1695
Blíževedly	626	2096
Bohatice	189	394
Brniště	1 350	2668
Cetenov	118	605
Cvikov	4 311	4504
Doksy	5 093	7492
Dubá	1 753	6059
Dubnice	620	1583
Hamr na Jezeře	394	1767
Holany	520	1877
Horní Libchava	682	1038
Horní Police	668	603
Chlum	243	1517
Chotovice	162	299
Jablonné v Podještědí	3 754	5785
Jestřebí	786	2208
Kozlý	140	566
Kravaře	775	1577

Krompach	170	777
Kunratice u Cvikova	592	1253
Kvítkov	202	611
Luka	91	456
Mařenice	317	2654
Mimoň	6 414	1548
Noviny pod Ralskem	272	1017
Nový Bor	11 882	1945
Okna	309	566
Osečná	1 023	2806
Pertoltice pod Ralskem	368	792
Polevsko	364	445
Provodín	668	1259
Radvanec	154	883
Ralsko	1 954	17024
Skalka u Doks	147	504
Sloup v Čechách	746	577
Sosnová	666	566
Stráž pod Ralskem	4 522	2158
Stružnice	930	2129
Stvolínky	310	1264
Svojkov	187	344
Tachov	191	458
Tuhaň	273	2471
Velenice	169	717
Velký Valtinov	180	1005
Volfartice	665	1309
Vrchovany	116	469
Zahrádky	636	1007
Zákupy	2 711	4076
Žandov	1 930	2724
Ždírec	107	543

STŘEDOČESKÝ KRAJ		
Název	Počet obyvatel	Rozloha/ha
Bělá pod Bezdězem	4 890	6320

Bítouchov	340	710
Březovice	319	1633
Čistá	718	898
Dolní Krupá	202	1120
Chorušice	451	1775
Mšeno	1 544	2670
Plužná	237	554
Rokytá	230	1062

ÚSTECKÝ KRAJ		
Název	Počet obyvatel	Rozloha/ha
Velká Bukovina	475	1435

Mapa Územní působnosti LAG Podralsko

6.2 Obyvatelstvo

LAG Podralsko se rozkládá na zajímavě členěném území s bohatými novodobými historickými událostmi, ovlivňujícími osídlení a současný demografický stav v obcích sdružujících se v MAS. S těmito historickými

aspekty souvisí i nehezký vzhled zejména měst. V 60. letech 20. století začala velmi rozsáhlá těžba uranu v oblasti Stráže pod Ralskem a na delší dobu ovlivnila přísun obyvatel do oblasti. Po ukončení těžby zůstalo mnoho bytových domů, které jsou ve větší míře rekonstruovány a poskytují možnosti bydlení pro velký počet obyvatel.

Dalším z významných aspektů ovlivňujícím demografický vývoj je přítomnost bývalého vojenského prostoru, jehož rozsáhlé území je opuštěné, neobydlené s částečně zdevastovanou krajinou. Nabízí však potenciál pro další výstavbu a případný příliv stálých obyvatel do oblasti.

Jiná situace je s osídlením menších vesnic. Nejen v obcích v příhraničních oblastech s Německem je znatelné budování nové identity k místu, kde lidé žijí. Začínají se obnovovat místní tradice a díky investicím obcí se počet obyvatel v malých obcích zvyšuje.

Tabulka č. 3: Základní údaje o obcích na území působnosti LAG Podralsko (r. 2012)

Obec kód	Obec název	SO ORP název	Statut obce	Počet částí obce	Celková výměra (ha)	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 celkem
535443	Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	2	5	6 320	4 879
561398	Bezděz	Česká Lípa	0	1	2 399	302
535486	Bítouchov	Mladá Boleslav	0	3	710	323
561401	Blatce	Česká Lípa	0	6	1 695	98
561410	Blíževedly	Česká Lípa	5	4	2 096	677
561428	Bohatice	Česká Lípa	0	1	394	199
561444	Brniště	Česká Lípa	0	6	2 672	1 359
599514	Březovice	Mladá Boleslav	0	2	1 633	335
563943	Cetenov	Liberec	0	6	605	129
561479	Cvikov	Nový Bor	2	8	4 506	4 425
535630	Čistá	Mladá Boleslav	0	1	898	732
561495	Doksy	Česká Lípa	2	8	7 497	5 188
535711	Dolní Krupá	Mnichovo Hradiště	0	1	1 120	232

561533	Dubá	Česká Lípa	2	20	6 059	1 762
561541	Dubnice	Česká Lípa	0	1	1 583	657
544337	Hamr na Jezeře	Česká Lípa	0	3	1 767	402
561584	Holany	Česká Lípa	3	5	1 877	505
561592	Horní Libchava	Česká Lípa	0	1	1 038	711
561606	Horní Police	Česká Lípa	0	4	603	709
561614	Chlum	Česká Lípa	0	4	1 517	242
561631	Jablonné v Podještědí	Liberec	2	12	5 785	3 686
561665	Jestřebí	Česká Lípa	5	3	2 209	832
546232	Kozly	Česká Lípa	0	1	566	143
561720	Kravaře	Česká Lípa	4	6	1 577	812
561738	Krompach	Nový Bor	0	3	775	151
561746	Kunratice u Cvikova	Nový Bor	0	1	1 253	617
546259	Kvítkov	Česká Lípa	0	1	611	214
514161	Luka	Česká Lípa	0	2	456	96
561827	Mařenice	Nový Bor	0	4	2 655	353
561835	Mimoň	Česká Lípa	2	8	1 548	6 690
561851	Noviny pod Ralskem	Česká Lípa	0	1	1 017	283
561860	Nový Bor	Nový Bor	2	5	1 944	12 004
561886	Okna	Česká Lípa	0	1	566	298
564290	Osečná	Liberec	2	7	2 806	1 075
514276	Pertoltice pod Ralskem	Česká Lípa	0	1	792	388
565580	Plužná	Mladá Boleslav	0	1	554	237

561959	Polevsko	Nový Bor	0	1	444	365
561983	Provodín	Česká Lípa	0	2	1 259	703
530387	Radvanec	Nový Bor	0	2	883	159
562017	Ralsko	Česká Lípa	2	9	17 023	2 054
529605	Rokytá	Mnichovo Hradiště	0	2	1 062	244
513890	Skalka u Doks	Česká Lípa	0	1	504	158
562050	Sloup v Čechách	Nový Bor	0	1	577	721
562076	Sosnová	Česká Lípa	0	1	566	700
562092	Stráž pod Ralskem	Česká Lípa	2	1	2 158	4 026
562106	Stružnice	Česká Lípa	0	4	2 129	992
562114	Stvolínky	Česká Lípa	5	5	1 264	354
546283	Svojkov	Nový Bor	0	1	345	212
553638	Tachov	Česká Lípa	0	1	458	209
546267	Tuhaň	Česká Lípa	0	6	2 471	278
562173	Velenice	Česká Lípa	0	1	718	180
562891	Velká Bukovina	Děčín	0	3	1 435	471
562203	Velký Valtinov	Česká Lípa	0	1	1 005	189
562220	Volfartice	Česká Lípa	0	2	1 309	677
562238	Vrchovany	Česká Lípa	0	1	469	111
562246	Zahrádky	Česká Lípa	0	3	1 007	695
562262	Zákupy	Česká Lípa	2	7	4 077	2 840
562297	Žandov	Česká Lípa	2	7	2 724	1 990
514195	Ždírec	Česká Lípa	0	3	543	131

534838	Chorušice	Mělník	0	4	1 776	528
535052	Mšeno	Mělník	2	9	2 672	1 434
561622	Chotovice	Nový Bor	0	1	299	164
		LAG Podralsko		223	121 278	72 330
		Liberecký kraj		766	316 342	438 594
		Středočeský kraj		2 800	1 101 500	1 291 816
		Ústecký kraj		1 150	533 400	828 026
		Česká republika		15 067	7 886 619	10 516 125

Zdroj: ČSÚ

6.2.1 Vývoj počtu obyvatel na území LAG Podralsko 2008 - 2011

Tabulka č. 4: Celkový vývoj obyvatel na území LAG Podralsko v letech 2008 -2012

2008				2009				2010				2011				2012			
72 291				72 683				72 999				71 253				72 330			
ŽN	Z	P	O	ŽN	Z	P	O	ŽN	Z	P	O	ŽN	Z	P	O	ŽN	Z	P	O
892	723	2861	2162	523	705	2352	2089	856	781	2338	2087	739	701	2251	2532	730	710	2158	2078

(ŽN = živě narození, Z = zemřelí, P = přistěhovalí, O = odstěhovalí)

Zdroj: ČSÚ

Za sledované období byl největší přirozený přírůstek obyvatel v roce 2008. Největší výkyv byl v roce 2009, kdy se narodilo pouze 523 dětí, což je o více než 200 dětí méně, než je průměrný přírůstek, který činí 752,5 dítěte.

Nejvyšší přirozený úbytek obyvatel byl sledován v roce 2010, kdy zemřelo 781 obyvatel. Průměrný úbytek ve sledovaném období je 727,5 osoby.

Lze konstatovat, že přirozená migrace obyvatel je ve sledovaném čtyřletém období vyrovnaná.

V letech 2008 – 2011 se do oblasti působnosti MAS Podralsko přistěhovalo 9 802 obyvatel oproti počtu 8 591 obyvatel, kteří se z území odstěhovali.

Situace je dána zvyšující se atraktivitou území pro obyvatele, zkvalitňováním služeb a např. i investicemi obcí do budování nové infrastruktury pro výstavbu nových domů. Průměrný nárůst obyvatel není však

v extrémních hodnotách, aby vyvolával obavy ze zvýšených výdajů obcí na poskytování základních služeb v případě zvyšujícího se počtu trvale bydlících obyvatel.

V celkovém výsledku je nižší počet obyvatel v roce 2011 dán podprůměrnou porodností a poprvé sledujeme vyšší počet odstěhovavších se obyvatel než do území nastěhovavších se. V následném roce 2012 se situace opět otočila a přírůstek obyvatel byl v počtu 2 158 obyvatel, úbytek pak 2 078 obyvatel. Nelze tak předpokládat, že nastal klesající trend v počtu obyvatel.

6.2.2 Současný stav počtu obyvatel – dle velikosti obce

Současný stav obyvatel v obcích a městech v působnosti LAG Podralsko je dle posledního sčítání lidu v roce 2011 následující:

Obce do 100 obyvatel - Luka, Blatce

- 189 obyvatel, z toho 96 žen a 93 mužů

Obce do 500 obyvatel - Vrchovany, Cetenov, Ždírec, Kozly, Krompach, Radvanec, Chotovice, Skalka u Doks, Velenice, Bohatice, Velký Valtinov, Svojkov, Tachov, Kvítkov, Dolní Krupá, Rokytá, Chlum, Plužná, Noviny pod Ralskem, Tuhaň, Okna, Bezděz, Březovice, Bítouchov, Mařenice, Stvolínky, Polevsko, Hamr na Jezeře, Pertoltice pod Ralskem, Velká Bukovina, Chorušice

- 7635 obyvatel, z toho 3738 žen a 3897 mužů

Obce do 1 000 obyvatel - Holany, Kunratice u Cvikova, Dubnice, Volfartice, Zahrádky, Blíževedly, Horní Police, Provodín, Horní Libchava, Sosnová, Čistá, Sloup v Čechách, Kravaře, Jestřebí, Stružnice

- 10298 obyvatel, z toho 5 165 žen a 5 133 mužů

Obce do 2 000 obyvatel - Osečná, Brniště, Mšeno, Dubá, Žandov, Ralsko

- 9554 obyvatel, z toho 4844 žen a 4710 mužů

Obce do 5 000 obyvatel - Zákupy, Jablonné v Podještědí, Stráž pod Ralskem, Cvikov, Bělá pod Bezdězem

- 20188 obyvatel, z toho 9877 žen a 10311 mužů

Obce do 7 000 obyvatel - Doksy, Mimoň

- 11 507 obyvatel, z toho 5 899 žen a 5 608 mužů

Obce + 10 000 obyvatel - Nový Bor

- 11 882 obyvatel, z toho 6 178 žen a 5 704 mužů

Z celkového počtu 72 330 obyvatel žijících na sledovaném území působnosti LAG Podralsko jich žije 0,3 % v obcích do 100 obyvatel, 11,7% v obcích do 500 obyvatel, 15,2% v obcích do 1 000 obyvatel, 7,5% v obcích

do 2 000 obyvatel, 33% v obcích do 5 000 obyvatel, 15,9% v obcích do 7 000 obyvatel a 16,4% obyvatel žije v obcích +10 000.

6.2.3 Věkové složení obyvatel na území LAG Podralsko

V roce 2012 žilo na území působnosti LAG Podralsko celkem 72 330 obyvatel. Z celkového počtu bylo 36 377 (50,29%) mužů a 35 953 (49,71%) žen. Věková struktura obyvatel se od roku 2008 změnila přirozeným vývojem. Ve skupině obyvatel mladších než 14 let a ve věkové skupině 15 – 64 je zaznamenám oproti roku 2008 mírný pokles. Stoupl však počet obyvatel ve věkové skupině +65. Přesto však patří tato seniorská kategorie k nejméně početně zastoupeným skupinám obyvatel v území.

Tabulka č. 5: Porovnání počtu obyvatel za rok 2012 ve třech sledovaných věkových kategoriích 0 – 14 let, 15 – 64 let a v kategorii + 65 let. Data jsou srovnávána za sledované území MAS, Liberecký kraj a Českou republiku.

	0 -14	15 - 64	> 65
MAS	11 509	49 834	10 987
	15,90%	68,90%	15,20%
LK	67 715	299 670	71 209
	15,40%	68,30%	16,30%
ČR	1 560 296	7 188 211	1 767 618
	14,80%	68,40%	16,80%

Zdroj: ČSÚ

Z tabulky je zřejmý vyrovnaný stav počtu obyvatel ve věkových kategoriích v rámci MAS a Libereckého kraje. Počty se vymykají celkovému republikovému průměru, ovšem pouze s malými odchylkami v řádu jednotek % a to pouze v kategorii 0 – 14 let, kde je celorepublikový průměr nižší a + 65 let, kde je naopak vyšší než v celém LK.

Nejvíce obcí z území LAG Podralsko spadá do okresu Česká Lípa. V něm je průměrný věk obyvatel 39,7 let. V roce 2008 byl tento věk o jeden rok nižší, tj. 38,7 let.

V žebříčku 15 obcí Libereckého kraje s nejnižším průměrným věkem obyvatel (32 – 37 let) se drží 9 obcí, které jsou na území MAS – Pertoltice pod Ralskem, Ralsko, Horní Libchava Ždírec, Stvolínky, Hamr na Jezeře, Blíževedly, Zahradky a Tachov, který je na první příčce mezi obcemi v České republice s průměrným věkem obyvatel 32 let. Ve statistickém žebříčku mají zastoupení i obce s nejvyšším průměrným věkem, které se nacházejí na území LAG Podralsko, a to obce Velenice a Blatce (44,4 – 45, 3 let).

Ekonomicky aktivních je ze všech kategorií věkových skupin 33 732 obyvatel, tj. 47, 34 % obyvatel obcí v působnosti LAG Podralsko.

6.2.4 Vzdělanostní struktura obyvatel na území LAG Podralsko

Tabulka č. 6: Struktura obyvatel v roce 2011 podle nejvyššího dokončeného stupně vzdělání:

Název	Obyvatelstvo ve věku 15 a více (vč. nezj.)	Z toho podle nejvyššího ukončeného vzdělání						
		bez vzdělání	zákl. vč. neukončeného	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou	nástavbové studium	vyšší odborné vzdělání	vysokoškolské
Bělá pod Bezdězem	4 180	24	940	1 729	993	99	32	226
Bezděz	265	0	63	111	56	11	1	13
Bítouchov	283	1	61	109	64	5	1	28
Blatce	81	1	18	21	23	1	0	14
Blíževedly	506	3	140	237	73	7	3	13
Bohatice	161	2	33	64	34	3	3	8
Brniště	1 147	1	282	504	218	19	6	49
Březovice	258	0	60	105	58	0	0	7
Cetenov	99	0	21	31	30	6	2	1
Cvikov	3 635	32	787	1 547	816	74	30	169
Čistá	607	0	98	221	184	15	4	45
Doksy	4 392	17	863	1 702	1 104	111	45	336
Dolní Krupá	172	4	47	69	29	4	1	8
Dubá	1 462	9	340	611	284	29	13	85
Dubnice	514	1	122	223	111	6	6	26
Hamr na Jezeře	307	1	65	101	77	10	7	17
Holany	436	4	117	193	67	6	5	18
Horní Libchava	542	1	99	196	143	12	4	70
Horní Police	556	4	110	234	144	12	4	32
Chlum	200	7	39	106	25	3	0	5
Chorušice	389	4	81	171	83	6	4	18
Chotovice	133	0	18	58	37	3	1	7
Jablonné v Podještědí	3 152	19	730	1 263	700	54	23	163
Jestřebí	660	42	125	270	146	9	3	28
Kozly	111	1	15	49	34	2	0	3
Kravaře	676	3	162	291	133	15	1	30
Kropáč	125	1	21	36	40	5	2	8
Kunratice u Cvikova	478	4	112	221	82	13	1	12
Kvítkov	166	1	24	70	44	3	1	12
Luka	80	0	27	31	12	0	0	4
Mařenice	282	32	50	100	57	6	2	14
Mimoň	5 403	38	1 189	2 273	1 140	113	51	291
Mšeno	1 322	10	265	541	284	29	19	92
Noviny pod Ralskem	228	3	61	99	46	2	2	8
Nový Bor	10 140	38	1 872	3 820	2 679	273	111	887
Okna	255	5	50	106	52	8	0	15
Osečná	853	5	168	347	218	19	10	47
Pertoltice pod	294	2	79	123	64	5	1	4

Ralskem								
Plužná	192	1	38	80	50	2	5	6
Polevsko	309	4	47	136	74	7	2	26
Provošín	565	3	115	251	132	14	3	28
Radvanec	127	0	19	48	41	2	0	15
Ralsko	1 529	15	418	584	277	20	11	53
Rokytá	193	1	57	74	41	6	0	4
Skalka u Doks	126	0	24	52	40	4	0	3
Sloup v Čechách	641	1	141	260	147	14	9	45
Sosnová	584	4	109	212	151	17	5	65
Stráž pod Ralskem	3858	26	969	1467	866	0	0	184
Stružnice	768	5	161	379	149	13	1	31
Stvolínky	254	1	70	109	49	3	4	12
Svojkov	163	3	26	40	51	6	3	31
Tachov	144	1	36	59	16	2	0	6
Tuhaň	237	0	84	102	23	4	1	6
Velenice	147	2	45	51	24	2	0	9
Velká Bukovina	403	4	111	204	47	2	1	15
Velký Valtinov	157	2	45	65	28	1	2	4
Volfartice	566	12	161	234	97	7	1	27
Vrchovany	91	0	34	38	13	1	0	3
Zahrádky	528	4	107	231	112	10	2	45
Zákupy	2 232	7	554	871	503	33	16	129
Žandov	1 611	14	433	663	316	19	8	57
Ždírec	88	0	22	35	27	0	0	2
Celkem	60 063	430	13 180	24 228	13 658	1 187	473	3 619

Zdroj: ČSÚ

U vzdělanostní struktury obyvatel existují výrazné rozdíly mezi jednotlivými obcemi, vezmeme-li v úvahu počet obyvatel těchto obcí ve věku 15 a více let.

Z malých obcí do 500 obyvatel je výrazně vyšší podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva oproti jiným obcím podobné velikosti v obcích Polevsko, Bítouchov a Svojkov. V Hamru na Jezeře a rovněž v Polevsku je nejvyšší podíl obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou. Nejnižší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je v malých obcích do 500 obyvatel v mnoha obcích – Cetenově, Velkém Valtinově, Lukách, Rokytě, Pertolticích pod Ralskem, Kozlech a Chlumu. V Pertolticích pod Ralskem je rovněž nejvyšší podíl obyvatel pouze se základním vzděláním.

U obcí do 1 000 obyvatel je výrazně vyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v obce Horní Libchava a Sosnová, vyšší podíl oproti jiným obcím je pak v obcích Čistá, Sloup v Čechách a Zahrádky. V obcích Horní Libchava, Sosnová, Sloup v Čechách a Čistá je rovněž vysoký podíl obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou, stejně tak jako v obcích Horní Police, Jestřebí a Stružnice. V obcích Stružnice, Volfartice a Kravaře je nejvyšší podíl obyvatel pouze se základním vzděláním.

U obcí do 2 000 obyvatel je podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel nejvyšší v obcích Mšeno u Mělníka a Dubá. V obou obcích a dále v Osečné je vysoký rovněž podíl obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou. V Dubé, následované Mšenem, Brništěm a Osečnou je rovněž nejvyšší podíl obyvatel pouze se základním vzděláním.

U obcí do 5 000 obyvatel je podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel nejvyšší ve Cvikově a v Jablonném v Podještědí. V obou obcích je vysoký i podíl obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou. Poměrně extrémním případem co se vzdělanostní struktury týká je město Ralsko, v němž z 1 529 obyvatel ve věku 15 a více let má 418 pouze základní vzdělání. Rovněž ve městě Stráž pod Ralskem je vysoký podíl obyvatel pouze se základním vzděláním. Podobná je situace u obcí do 10 000 obyvatel, kde z celkového počtu 5 403 obyvatel ve věku 15 a více let má pouze základní vzdělání 1 189 obyvatel ve městě Mimoň.

Celkově lze konstatovat, že města **Ralsko, Mimoň, Stráž pod Ralskem** i menší obce v blízkosti těchto měst, které spadají do hospodářsky velmi slabých oblastí Libereckého kraje, mají nejvíce obyvatel s velmi nízkým ukončeným vzděláním.

Evidentní je v souladu s celkovými trendy růst podílu obyvatel s vysokoškolským vzděláním mezi lety 1991 a 2011. Podíl těchto obyvatel se zvýšil ve všech obcích MAS a v celé MAS asi dvojnásobně.

Tabulka č. 7: Srovnání VŠ vzdělání v letech 1991, 2001 a 2011:

Rok	1991	2001	2011
Počet VŠ vzdělaných ob.	1637	2678	3610

Zdroj: ČSÚ

Stejně tak se ve všech obcích zvýšil podíl obyvatel se středním vzděláním s maturitou (celkově asi o 40 %) a poklesl podíl obyvatel se základním vzděláním (celkově asi o 60%). Z krajských a celostátních průměrů se nijak nevymyká ani rozdíl mezi vzdělaností mužů a žen.

Tabulka č. 8: Srovnání vzdělanostní struktury v rámci České republiky, LAG Podralsko a krajů Libereckého, Středočeského a Ústeckého – do všech těchto krajů MAS územně zasahuje:

Název	Obyvatelstvo starší 15 let	z toho podle nejvyššího dokončeného stupně vzdělání				
		základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné (vč. nástavbového)	vysokoškolské	bez vzdělání
	celkem	celkem	celkem	celkem	celkem	celkem
Česká republika	8 947 632	1 571 602	2 952 112	2 790 112	1 114 731	42 384
Středočeský kraj	1 089 911	184 254	366 322	353 727	124 875	4 868
Ústecký kraj	687 269	149 445	239 929	193 622	52 000	5 758
Liberecký kraj	367 842	68 502	132 115	109 725	35 465	2 015
LAG Podralsko	55 859	12 129	22 621	14 367	3 426	404

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 9: Porovnání vzdělanostní struktury obyvatel v ČR, Středočeském, Libereckém, Ústeckém kraji a LAG Podralsko (%):

Název	z toho podle nejvyššího dokončeného stupně vzdělání				
	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné (vč. nástavbového)	vysokoškolské	bez vzdělání
	celkem	celkem	celkem	celkem	celkem
Česká republika	17,56	32,99	31,18	12,45	0,47
Středočeský kraj	16,90	33,61	32,45	11,45	0,44
Ústecký kraj	21,74	34,91	28,17	7,56	0,83
Liberecký kraj	18,62	35,91	29,82	9,63	0,54
LAG Podralsko	21,71	40,49	25,72	6,13	0,72

Zdroj: ČSÚ

Liberecký kraj je výrazně nejmenší ze všech krajů ČR a má i nejméně obyvatel starších 15 let, přesto za Středočeským ani Ústeckým krajem nijak jako celek nezaostává při procentuálním přepočtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním, území LAG Podralsko má nižší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním, než Středočeský a Liberecký kraj. Podobně jako LAG Podralsko je na tom pouze kraj Ústecký.

Ústecký kraj a LAG Podralsko má výrazněji vyšší podíl obyvatel pouze se základním vzděláním. Střední vzdělání – vyučení bez maturity je u všech krajů podobné, u LAG Podralsko je podíl obyvatel s tímto typem vzdělání vyšší. Úplné střední s maturitou včetně nadstavbového a vyššího odborného vzdělání je rovněž ve všech krajích podobné, pouze u LAG Podralsko je nižší.

SWOT analýza oblasti obyvatelstvo

Silné stránky

- Rostoucí počet obyvatel v území
- Poměrně nízký průměrný věk obyvatel na většině území LAG Podralsko
- Zvyšující se podíl obyvatel se SŠ a VŠ vzděláním

Slabé stránky

- Vyšší podíl obyvatel pouze se základním vzděláním na území hospodářsky slabých oblastí LAG Podralsko

Příležitosti

- Rozvoj služeb, nabídka pracovních příležitostí a bydlení a tím příliv obyvatel do venkovských oblastí

Hrozby

- Odliv obyvatel do míst s vyšší nabídkou pracovních příležitostí
- Zvyšující se podíl obyvatel pouze se základním vzděláním

6.3 Technická infrastruktura

Do LAG Podralsko patří 62 obcí. Od vesnic, v nichž žije jen několik desítek obyvatel, po usedlosti na krajích vesnic, ve kterých jako by se zastavil čas, až k menším městům. Infrastruktura obcí je proto velmi rozmanitá a ne vždy se odvíjí od počtu obyvatel.

6.3.1 Zásobování vodou

Liberecký, Středočeský i Ústecký kraj mají zpracovaný Plán rozvoje vodovodů a kanalizací (dále jen „Plán rozvoje“), který stanovuje základní koncepci optimálního rozvoje zásobování pitnou vodou, odkanalizování a likvidace odpadních vod spolu s časovým upřednostněním v jednotlivých lokalitách řešeného území s ohledem na naléhavost řešení, vlastnické vztahy, možnosti financování a ekonomickou průchodnost navržených postupů v krajích. Plán rozvoje není příslibem financování nebo spolufinancování jednotlivých záměrů. Časové zařazení vlastní realizace a zajištění financování je na investorech.

Domácnosti, fungující dennodenně úplně bez vody, dnes již na území nenajdeme. Většina obcí má zavedený vodovod, odkud normálně čerpá vodu. Je zde jen několik vesnic, častěji jde jen o jejich části, které pak čerpají vodu ze studní. Lze konstatovat, že v současnosti je na území LAG Podralsko zajištěno zásobení trvale bydlících obyvatel z veřejných vodovodů z cca 95 %. Některé obce ale potřebují vodovodní řadu rekonstruovat z důvodů stáří a havarijního stavu. Rekonstrukci vodovodu a dostavbu vodovodního řadu v místních částech nebo nově budovaných lokalitách pro bydlení uvádí jako jednu z hlavních priorit ve svém rozvojovém strategickém dokumentu obce Bohatice, Svojkov, Stružnice, Sosnová, Rokytá, Osečná, Žandov a Zahrádky.

Doplnění, modernizace a rekonstrukce současných vodovodů

V návrzích technického řešení Plánů rozvoje vodovodů a kanalizací se vychází ze současné struktury vodovodů, jejich zdrojů, dopravních systémů, zásobních vodojemů a vodovodních sítí. Existující infrastruktura vodovodů byla posouzena z hlediska technického stavu a potřebných kapacit s výhledem do roku 2015 a byly navrženy potřebné rekonstrukce a modernizace jednotlivých vodovodů. Plány se téměř každoročně aktualizují. V průběhu zpracování „Plánů rozvoje“ byly posouzeny jednotlivé stávající vodovody a byla navržena potřebná technická opatření v tomto rozsahu:

- posouzení kapacity zdrojů s ohledem na vývoj potřeby vody ve vodovodech. Stanovení podmínek pro další využití zdrojů a případně i pro jejich rozšíření,
- posouzení kvality vody ve zdrojích a návrh technických opatření,
- posouzení hlavních dopravních tras s ohledem na vývoj potřeby vody ve vodovodu, posouzení kapacity vodojemů a čerpacích stanic umístěných na dopravních trasách,
- posouzení kapacity zásobních vodojemů a návrh případného rozšíření,
- posouzení spotřebišť z hlediska optimálního rozdělení do tlakových pásem,
- návrh rozšíření vodovodních sítí s ohledem na předpokládaný vývoj zásobení. Návrh rekonstrukcí vodovodních sítí s ohledem na technický stav vodovodních řadů.¹

¹ <http://maps.kraj-lbc.cz/mapserv/prvkuk/>

Rozvoj vodovodů v obcích, které v současné době nemají vodovod pro veřejnou potřebu

Nejobtížnějším a současně velmi důležitým úkolem bylo najít kritéria pro doporučení, ve kterých obcích s výstavbou vodovodu počítat a ve kterých ne. Pro rozhodování byla zvolena následující kritéria:

- **kvalitativní** - na základě dostupných podkladů byly obce, ve kterých není v současné době vodovod pro veřejnou potřebu, rozděleny do skupin podle kvality vody v soukromých a obecních studních. Přihlíženo bylo i k tomu, zda je v těchto studních k dispozici dostatek vody. Do skupiny obcí, ve kterých se předpokládá výstavba vodovodu, byly zařazeny všechny obce, ve kterých se vyskytují specifické látky, radon a podobné a obce s nedostatkem vody,
- **ekonomická** - v obcích, kde se ve vodě vyskytují látky odstranitelné i při individuální úpravě vody (bakteriologické znečištění, železo, mangan, dusičnany) byly posuzovány investiční náklady potřebné na výstavbu vodovodu pro veřejnou potřebu oproti nákladům potřebným na individuální zásobení,
- **velikost obce** - z řešení byly vyřazeny obce s velmi malým počtem obyvatel, kde je sice výstavba vodovodu možná, ale podstatně méně reálné je financování vodovodu,
- **ostatní** - do skupiny obcí, ve kterých je navrhována výstavba vodovodu, byly zařazeny další obce, ve kterých vyplývá potřeba výstavby vodovodu z jiných kritérií, např. významná rekreační oblast, oblasti častých záplav, riziko kontaminace zdrojů z průmyslu a pod. Při posuzování těchto obcí se zpravidla vycházelo z doporučení a podkladů územního plánu velkého územního celku.

Vodovody, kanalizace a ČOV jsou ve velké většině vlastněny Severočeskou vodárenskou společností. V území je značné množství vodních vrtů využívajících podzemní zásoby kvalitní pitné vody. Vesnice využívající dosud studny: Bohatice, Nový Luhov (část obce Brniště), část obce Jablonné v Podještědí, část obce Kravaře, Velenice, část obce Osečná, část obce Ralsko, část obce Stružnice, část obce Svojkov, část obce Volfartice, část obce Zákupy, Heřmanice a Velká Javorská (část obce Žandov), část obce Dolní Krupá, část obce Chotovice.

Časový postup výstavby nových objektů a rekonstrukce byl pro vodovody volen podle následujících priorit:²

1. zabezpečení jakosti vody ve zdrojích, kde jejich současný stav může ohrozit zdravotní stav obyvatelstva (jakost pitné vody) - do roku 2010
2. nové stavby, případně náhrada staveb, jejichž technický stav ohrožuje provoz systému - do roku 2010
3. rekonstrukce vodovodních sítí a objektů - průběžně podle technického stavu
4. výstavba nových vodovodů v rozvojových oblastech Libereckého kraje (ÚP VÚC) - do roku 2012

² Plán rozvoje vodovodů a kanalizací, Hydroprojekt CZ a.s., září 2004, str. 17

5. výstavba nových vodovodů v dnes nezásobovaných obcích a doporučených k výstavbě v PRVKUK - do roku 2015
6. stavba vodárenských zařízení vedoucí ke zvýšení technické úrovně současného provozu - do roku 2020

6.3.2 Kanalizace

Časový postup výstavby nových objektů a rekonstrukce byl pro kanalizace a ČOV volen podle následujících priorit:³

1. a) realizace probíhajících nebo připravených akcí a realizace akcí ve vybraných aglomeracích nad 10000 EO (zařazených do tabulky B Usnesení vlády ČR č. 1236 z r. 2002 do roku 2006
b) realizace v aglomeracích s počtem 2 – 10 tis. EO dle požadavku vodního zákona do roku 2010
2. a) výstavba nových kanalizací a ČOV i v aglomeracích s populačním ekvivalentem menším než 2000 obyvatel, nacházejících se v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů a v ekologicky citlivém území do roku 2012
b) výstavba ČOV v aglomeracích s populačním ekvivalentem menším než 2000 obyvatel, které mají vybudovanou kanalizační síť do roku 2014
3. rekonstrukce kanalizačních sítí a objektů průběžně podle technického stavu
4. výstavba nových kanalizací a ČOV i v aglomeracích s populačním ekvivalentem menším než 2000 obyvatel, nacházejících se v rozvojových oblastech Libereckého kraje (ÚP VÚC), které v současnosti nejsou vybaveny vhodným sběrným systémem do roku 2012 - 2020
5. výstavba nových kanalizací a ČOV v ostatních obcích bez kanalizace a doporučených k výstavbě v PRVKUK do roku 2015 - 2020
6. výstavba či rekonstrukce kanalizačních zařízení vedoucí ke zvýšení technické úrovně současného provozu do roku 2020

Vybudovat kanalizaci je investice v řádech desítek milionů, proto ji najdeme jen ve větších vesnicích a městech nebo v obcích, kde je postavená již velmi dlouhou dobu, když se ještě nejednalo o tak nákladnou výstavbu. Většina vesnic, ale také okrajové části měst zabudovanou kanalizaci nemají. Předpokladem je, že domácnosti mají septik, který by měl být pravidelně vyvážen nebo domácí ČOV.

Obce s úplnou kanalizací: Cvikov, Doksy, Holany, Horní Libchava, Jestřebí, Nový Bor, Polevsko, Tachov, Zahrádky, Stráž pod Ralskem, Vrchovany, Sosnová.

³ Plán rozvoje vodovodů a kanalizací, Hydroprojekt CZ a.s., září 2004, str. 18

Obce s částečně zavedenou kanalizací: Bělá pod Bezdězem, Dubá, Dubnice, Hamr na Jezeře, Horní Police, Jablonné v Podještědí, Kravaře v Čechách, Krompach, Mimoň, Provodín, Ralsko, Tuhaň, Zákupy, Žandov.

Výstavbu nové kanalizace, popř. dostavbu kanalizace v nových lokalitách pro bydlení staví jako jednu z hlavních priorit ve svých rozvojových dokumentech obce Svojkov, Polevsko, Volfartice, Stružnice, Horní Police, Stvolínky, Holany, Osečná, Sloup v Čechách, Bohatice, Žandov a Zahrádky – dobudování v nových lokalitách.

6.3.3 Čistička odpadních vod (ČOV)

ČOV má jen málo obcí, a to jen ty, jež mají zavedenou alespoň odpadní kanalizaci (mimo Pertoltic pod Ralskem). U ostatních vesnic je jen individuálně. V obci Krompach je v rekonstrukci.

Obce s ČOV: Cvikov, Doksy, Holany, Jablonné v Podještědí, Krompach, Pertoltice pod Ralskem, Nový Bor, Polevsko, Tachov, Zahrádky, Žandov, Stráž pod Ralskem, Vrchovany, Sosnová

Obce s částečnou ČOV: Bělá pod Bezdězem, Dubá, Kravaře v Čechách, Okna, Osečná, Ralsko, Tuhaň, Zákupy.

Realizaci výstavby ČOV mají ve svém dokumentu obce Okna (pro budovu MŠ) a Dolní Krupá (dvě varianty – buď společně s obcemi Rokytá a Bílá Hlína nebo samostatně pouze pro svou obec).

6.3.4 Kanalizace dešťová

S dešťovou kanalizací je to velmi podobné jako s kanalizací odpadní, zavedenou ji má jen málo obcí.

Obce s úplnou dešťovou kanalizací: Cvikov, Čistá, Doksy, Horní Police, Nový Bor, Plužná, Polevsko, Skalka u Doks, Stvolínky, Zahrádky, Sosnová, Ždírec, Chorušice

Obce s částečnou dešťovou kanalizací: Bělá pod Bezdězem, Dubá, Holany, Polevsko, Ralsko, Stružnice, Svojkov, Zákupy, Žandov, Chotovice.

Vybudování dešťové kanalizace uvádí jako jednu z priorit ve svém programovém dokumentu obec Okna.

6.3.5 Plynovod

V území působnosti LAG Podralsko je většina obcí přibližně do 700 obyvatel. Plynovody jsou vedeny většinou jen v centrech, to znamená ve městech mimo některé okrajové části. Ve vesnicích je zavedený plynovod spíše výjimka, případně není vybudovaný v celé obci, ale jen v hlavní části obce.

Obce s plynovodem: Cvikov, Čistá, Doksy, Horní Police, Kunratice u Cvikova, Nový Bor, Polevsko, Sloup v Čechách, Sosnová

Obce s částečným plynovodem: Bělá pod Bezdězem, Dubá, Jablonné v Podještědí, Jestřebí, Mimoň, Osečná, Stružnice, Svojkov, Zákupy, Žandov.

6.3.6 Elektrická energie

Veřejné osvětlení je standardní součástí technické infrastruktury. Zasiťovanost je vždy vyšší než 80 %. U obcí s více místními částmi je veřejné osvětlení vybudováno ve všech místních částech. Území je plně elektrifikováno. Dodávku elektřiny zajišťuje společnost ČEZ Distribuce, a.s., jež patří do koncernu ČEZ, a.s. Levnější elektřinu si řada obcí zajistila prostřednictvím aukcí, v nichž si vybrala levnějšího prodejce elektrické energie. Z dotazníkového šetření vyplývá, že ve většině obcí je veřejné osvětlení technicky zastaralé (používány jsou např. vysokotlaké rtuťové výbojky, které se již nevyrábí). Města i obce v území se snaží postupně rekonstruovat veřejná osvětlení za pomoci sodíkových výbojek, optimálně pak LED osvětlení, což by jim přineslo jak lepší osvětlení, tak značné finanční úspory.

6.3.7 Spojové služby

Spojové služby mobilního operátora, stejně jako telefonní ústředny a internet pokrývají již území všech obcí na území LAG Podralsko, v malých obcích a větších vzdálenostech od spádových obcí a měst je pouze občas horší kvalita signálu.

SWOT analýza oblasti technická infrastruktura

Silné stránky

- Vysoký podíl pokrytí území elektrickou sítí
- Velmi dobré pokrytí území vodovody a dostatek zdrojů kvalitní pitné vody
- Dobré spojové služby a pokrytí mobilními operátory na celém území
- Zpracovaný Plán rozvoje vodovodů a kanalizací pro celé území

Slabé stránky

- Značné stáří vodovodních sítí
- Nízký podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci a velké množství objektů s nevyhovujícím způsobem čištění odpadních vod
- Nedostatek ČOV na území
- Špatný stav veřejného osvětlení ve většině obcí a tím i vysoká spotřeba el. energie

Příležitosti

- Využití potenciálu obnovitelných zdrojů
- Zvýšení spolehlivosti dodávky elektrické energie, rozšíření rozvodných sítí
- Zvyšování podílu efektivní ekologické likvidace odpadních vod v obcích
- Aplikace nových informačních a komunikačních technologií na celé území
- Využití prostředků fondů z EU k rozvoji technické infrastruktury

Hrozby

- Omezená kapacita elektrorozvodných distribučních sítí
- Situování fotovoltaických elektráren v území s negativním vlivem na krajinný ráz
- Nedostatek finančních zdrojů na údržbu a rekonstrukci veřejných osvětlení, budování kanalizací a ČOV
- Omezené možnosti dotací na rekonstrukce a dostavbu technické infrastruktury v obcích

6.4 Doprava

Hustota dopravní sítě záleží na mnoha aspektech. Kromě silnic, případně kolejí, záleží samozřejmě na počtu obyvatel, rozloze a také poloze obce. V obcích LAG Podralsko pravidelně jezdí spoje vlakové a autobusové dopravy. V Doksech jezdí v letních sezonách také parník po Máchově jezeře.

6.4.1 Silniční doprava

Vlastníkem silnic I. třídy je stát (správu a údržbu zajišťuje Ředitelství silnic a dálnic), silnic II. a III. třídy Liberecký kraj (správu a údržbu zajišťuje Krajská správa silnic Libereckého kraje prostřednictvím společnost Silnice LK a.s.), místních komunikací většinou obce. V území se nenachází žádná dálnice nebo rychlostní komunikace. Nejbližšími napojovacími body je D8 Roudnice a Litoměřice a na R10 Mnichovo Hradiště a Kosmonosy. Z hlediska dostupnosti lze považovat za problematické napojení obcí řešeného území na mezinárodní dopravní koridory.

Silnice I. třídy

Jestřebí (I/38) - Zahrádky u Č.L.(I/15) - Česká Lípa - Nový Bor, Svor (I/13)

Nový Bor, Svor (I/9)

Jestřebí (I/9) - Zahrádky u Č.Lípy (I/9)

Rychlostní komunikace E442

I/13 Děčín - Nový Bor

Intenzita dopravy na nejvytíženějších komunikacích

Silnice 262 a I/9 Nový Bor – Česká Lípa – Zahrádky: 10 – 15 000 vozidel za 24 hodin

Silnice 38 – Doksy – Bělá pod Bezdězem: 7 – 10 000 vozidel za 24 hodin

Silnice 268, 270 – Česká Lípa - Mimoň : 7 – 10 000 vozidel za 24 hodin

Velmi rozdílná je délka místních komunikací na území jednotlivých obcí. Nejdelší sítě mají rozlohou velké obce často sestávající z více místních částí. Nejdelší sítě místních komunikací uvádí v dotazníkovém šetření město Jablonné v Podještědí (80 km), dále město Bělá Pod Bezdězem (62 km), město Zákupy (50 km), městys Holany (40 km), město Dubá a obec Brniště (30 km). Rozlohou malé obce a obce, rozkládající se podél hlavních komunikací mají naopak jen malou síť místních komunikací v délce několika km. V území zcela chybí dálnice nebo rychlostní komunikace. Problémy stávajících tras hlavních komunikačních tahů jsou průjezdy městy a obcemi, a to v Severo - jižním i Východně - západním směru. Problematická je i bezpečnost na komunikacích pro chodce a cyklisty v případě řady místních komunikací, využívaných jako cyklostezky (popsány v kapitole 6.11, podkapitole 6.11.4, věnované Cestovnímu ruchu a cykloturistice jako významnému prvku cestovního ruchu a atraktivity území), zejména kvůli průjezdům kamionové dopravy. Nejhorší je situace na komunikaci II/262 u obcí podél řeky Ploučnice (Stružnice, Horní Police, Žandov), kudy projede těsně kolem obytných domů denně cca 600 nákladních aut a kamionů. Komunikace je značně přetížená, není bezpečná a ani výsledky měření hluku nedopadly pro obce uspokojivě, hluk je nadměrný. Podobná je i situace na komunikaci I/9 v úseku Nový Bor – Česká Lípa – Zahrádky – Jestřebí a dále ve směru na Dubou.

Stav silnic obcí na území působnosti LAG Podralsko je obecně velmi špatný. O tom také svědčí fakt, že v dotazníkovém šetření uvedlo jen 13 obcí stav komunikací jako dobrý, případně vyhovující. Všechny ostatní obce uvádí, že stav jejich komunikací je nedostačující až havarijní. Jedná se o velké úseky potřebující úplnou rekonstrukci, nikoliv o malé části silnic.

Obce spokojené se stavem svých komunikací: Cetenov, Čistá, Doksy, Velenice, Mařenice, Osečná, Pertoltice pod Ralskem, Provodín, Tuhaň, Zahrádky.

6.4.2 Autobusová doprava

Dopravní obslužnost veřejnou dopravou je v obcích LAG Podralsko dosti rozdílná a odráží se v ní poloha jednotlivých obcí (na hlavních komunikacích, u větších měst), velikost obce (obec sestávající z více místních částí nebo obec tvořená jednou částí) a také spádovost za službami vyšší vybavenosti, které obec nenabízí. Všechny obce spadající do území působnosti LAG Podralsko mají minimálně jednu autobusovou zastávku.

Nejlepší dopravní spojení z obcí LAG Podralsko mají města – Mimoň, Stráž pod Ralskem, Jablonné v Podještědí, Doksy, Dubá, Nový Bor, Žandov. Z nich je rovněž zajišťována obsluha obcí v jejich zázemí. Dobré dopravní spojení mají i obce na železnici.

Velké množství spojů jezdí i ve směru na Zahrádky, Jestřebí. To je jednak dáno tím, že se jedná o větší obce s více místními částmi, jimiž projíždí různé autobusové linky a trasou ve směru na Prahu, do níž je velmi dobré autobusové spojení linkami ČSAD i soukromou linkou – Quick Bus a.s. Varnsdorf, který zastavuje také v Novém Boru, Jestřebí a Dubé. Ostatní autobusové spoje zajišťuje ČSAD Česká Lípa a ČSAD Liberec. Autobusovou dopravu na dálkových trasách zajišťuje rovněž společnost BusLine a.s. U autobusových spojů na celém území LAG Podralsko je zřejmý zcela diametrální rozdíl v počtu spojů ve všední dny a o víkendech. Obce, které jsou odkázány pouze na autobusové spojení, jsou o víkendu téměř „odříznuty“ od světa. Ve všední dny tedy jezdí autobusy častěji než o víkendech, stejně je tomu i o svátcích, kdy většinou platí stejný jízdní řád jako o víkendech. Jinak je to ve dny kdy mají volno studenti, žáci, kdy některé linky nejezdí po dobu celých letních prázdnin nebo jiných dnů, kdy není škola, ale lidé se musí dostat do práce. Jízdní řády jsou postaveny tak, aby se studenti, žáci dostali včas do škol a lidé do práce. Rovněž poslední spojení je většinou kolem 22.00 hodin. Výhodnější spojení mají jen obce, které leží u hlavních silničních tahů a obce, v nichž se nachází železniční zastávka. ČSAD se snaží pokrýt všechny obce a zprostředkovat tak dobré spojení mezi městy a venkovem. Vzhledem k nedostatečnému pokrytí území veřejnou dopravou a zvyšujícím se nárokům obyvatel na dopravní komfort narůstá potřeba individuálního způsobu přepravy osob, což způsobuje bezpečnostní i ekologické problémy v řešeném území. Obce z Libereckého kraje jsou součástí systému IDOL, který slouží k optimalizaci systému veřejné dopravy v Libereckém kraji.

6.4.3 Železniční doprava

Územím MAS procházejí železniční trasy:

080 – Bělá pod Bezdězem - Doksy - Česká Lípa – Nový Bor (přes Jestřebí, Okna...)

081 – ČL – Benešov nad Ploučnicí (přes Stružnici, Horní Polici, Žandov)

086 – ČL – Mimoň – Jablonné v Podještědí (přes Zákupy, Brniště, Velký Valtinov...)

087 – ČL – Litoměřice (přes Zahrádky, Stvolínky, Kravaře)

076 - (Mělník – Mladá Boleslav (přes Mšeno u Mělníka))

V případě železničních stanic jde především o pozici vesnice, tedy o to zda místo na kterém se vesnice rozléhá, je mezi městy. To je důvod, proč není vlaková síť ani zdaleka tak hustá jako autobusová. Vlaky jezdí podle stejného jízdního řádu celý týden. Tratě jsou starší a často vedou lesy, proto jsou poměrně často pod údržbou. Železniční tratě jsou krom menších nových přeložek ve špatném stavu a neumožňují kvalitní a rychlou dopravu. V čase výluk funguje náhradní autobusová doprava.

Obce se železniční stanicí - nádražím, zastávkou: Bělá pod Bezdězem, Brniště, Cvikov, Doksy, Horní Police, Jablonné v Podještědí, Jestřebí (2km od obce), Kravaře v Čechách, Mimoň, Nový Bor, Okna, Pertoltice pod Ralskem, Provodín, Stružnice, Stvolínky, Velký Valtinov, Zahrádky, Zákupy, Žandov, Mšeno u Mělníka.

Dopravu na všech tratích zajišťují České dráhy, a.s. Vlastníkem tratí je stát, který je zastupován Správou železniční dopravní cesty, státní organizace, vlastníkem objektů železničních stanic jsou většinou České dráhy a.s.

SWOT analýza oblasti doprava

Silniční a autobusová doprava

Silné stránky

- Hustá silniční síť
- Dobrá dostupnost hlavního města Prahy
- Existence integrovaného dopravního systému Libereckého kraje – IDOL s účelem optimalizace systému veřejné dopravy

Slabé stránky

- Nedostačující napojení na mezinárodní dopravní koridory
- Přetíženost exponovaných úseků silniční sítě
- Špatný stav místních komunikací a komunikací II. a III. třídy
- Vysoké dopravní zatížení měst a obcí, nedostatek obchvatů
- Naprosto nedostatečná dopravní obslužnost části území (okrajových a malých obcí) veřejnou hromadnou dopravou, zejména o sobotách a nedělích
- Nárůst individuální dopravy – vysoká zátěž hlukem, emisemi, vibracemi z dopravy

Příležitosti

- Dobudování, modernizace hlavních silničních tahů
- Podpora alternativních typů dopravy, šetrných k životnímu prostředí
- Podpora rozvoje kombinované dopravy
- Využití prostředků z EU na rozvoj dopravní infrastruktury

Hrozby

- Další snížení spojů veřejné dopravy do okrajových a malých obcí
- Zhoršená údržba místních komunikací vzhledem k finančním možnostem obcí
- Útlum rozvoje regionu odkládáním dostavby páteřních tras
- Vysoká intenzita individuální automobilové dopravy vedoucí ke zhoršování dopravní obslužnosti a poklesu významu veřejné hromadné dopravy
- Dlouhodobě setrvávající nevyhovující technický stav silniční infrastruktury
- Nedostatek finančních zdrojů na rozvoj dopravní infrastruktury, omezování provozu

Železniční doprava

Silné stránky

- Poměrně hustá železniční síť
- Dobrá průchodnost hranic s Polskou republikou a SRN
- Nejmenší negativní vliv na životní prostředí
- Velká přepravní kapacita osob i nákladů
- Probíhající obnova vozového parku

Slabé stránky

- Zanedbaná údržba tratí, budov, mostů, tunelů, zastaralé a chybějící zabezpečovací a sdělovací zařízení
- Chybějící kvalitní a rychlé napojení na páteřní koridorovou síť, absence koridorové trati na území
- Neelektrizované jednokolejné tratě
- Nevyhovující technický stav železničních tratí, tím nízká přepravní rychlost a dlouhé doby jízdy

Příležitosti

- Propojení tří území SRN, Polsko a ČR modernizováním a optimalizováním stávajících tratí, resp. výstavbou nových tratí a přeložek
- Převedení kamionové dopravy na železnici
- Podpora rozvoje cykloturistiky zavedením vhodných přepravních vozů a vlaků
- Dobudování, celková modernizace a optimalizace železniční sítě a železničních dopravních prostředků

Hrozby

- Dlouhodobě setrvávající nevyhovující technický stav železniční infrastruktury i budov
- Nedostatek finančních zdrojů na reprodukci a rozvoj dopravní infrastruktury, rušení železničních tratí, omezování provozu
- Nekoordinovaná privatizace jednotlivých tratí

6.5 Vybavenost obcí a služby

Vybavenost obcí úzce souvisí s počtem obyvatel v dané obci.

Lze uvést, že se zvyšujícím se počtem obyvatel se zvyšuje občanská vybavenost obce i rozsah služeb přímo v dané obci.

Restaurace:

Minimálně jedna restaurace se nachází v 50 obcích územní působnosti LAG Podralsko, přičemž ve větších obcích a městech je restaurací podstatně více. Restaurací je v území sice dostatečné množství, ale horší je situace v oblasti stravovacích možností.

Tabulka č. 10: Počet obchodů v obcích dle jejich velikosti:

Obce do 500 obyvatel	Počet obchodů	Počet obcí
	0 obchodů	12 obcí
	1 obchod	15 obcí
	2 obchody	2 obce
	3 obchody	1 obec

Obce do 1 000 obyvatel	Počet obchodů	Počet obcí
	1 obchod	6 obcí
	2 obchody	5 obcí
	3 obchody	4 obce
	5 obchodů	1 obec

Obce do 2 000 obyvatel	Počet obchodů	Počet obcí
	6 obchodů	1 obec
	12 – 13 obchodů	2 obce

Obce do 5 000 obyvatel	Počet obchodů	Počet obcí
	4 obchody	1 obec (Ralsko)
	10 – 14 obchodů	3 obce
	15 a více obchodů	3 obce

Obce do 7 000 obyvatel	Počet obchodů	Počet obcí
	20 a více obchodů	Doksy, Mimoň

Široké spektrum obchodů a obchodních domů má město Nový Bor, které má jediné z území LAG Podralsko nad 10 000 obyvatel.

V polovině obcí z území LAG Podralsko je kadeřnictví, většinou je spojeno i s kosmetikou, často rovněž s manikúrou a pedikúrou.

V obcích se dále nacházejí dílny drobných podnikatelů – autoservis, pneuservis, truhlářství, klempířství, zámečnictví, zednické práce. Často je zastoupena i autodoprava.

LAG Podralsko je nositelem známky „Regionální produkt Lužické hory a Máchův kraj“, která je chráněna Úřadem průmyslového vlastnictví. V rámci toho vyhlašuje každý rok výzvu pro místní producenty, kteří mají zájem být nositeli tohoto certifikátu. Na svém území má již regionální producenty z řad výrobců medu, kozích sýrů, krutých výrobků, keramiky, tzv. lesního skla i šperků z produkce místních výtvarnic.

Pošta:

Pobočky České pošty jsou dosud ve 37 obcích na území LAG Podralsko, převážně se jedná o obce nad 500 obyvatel. Několika obcím hrozí zrušení České Pošty, což se ovšem nelíbí občanům ani představitelům obcí.

SWOT analýza oblasti vybavenost obcí a služby

Silné stránky

- Dostatečná základní občanská vybavenost ve většině obcí

Slabé stránky

- Chybějící občanská vybavenost hlavně v nejmenších obcích (obchod s potravinami)
- Dostatek restaurací, ale málo stravovacích provozoven

Příležitosti

- Spolupráce obcí při zajištění občanské vybavenosti a její dostupnosti
- Rozvoj regionálních produktů a podpora vzniku prodejen těchto produktů

Hrozby

- Možné uzavírání vesnických pošt
- Krach malých prodejen a drobných provozovatelů služeb
- Nejistá ekonomická situace provozovatelů řady služeb občanské vybavenosti (maloobchod, stravování, řemeslné služby...)

6.6 Bydlení

Tabulka č. 10: Dokončené byty v LAG Podralsko v období 2001 - 2012

Obec název	Dokončené byty celkem 2001-12 (vč. nástaveb a příst., domů pro seniory aj.)	Dokončené byty v rodinných domech 2001-12	Dokončené byty v bytových domech 2001-12
Bělá pod Bezdězem	159	75	46
Bezděz	18	15	0
Bitouchov	19	12	0
Blatce	2	2	0
Blíževedly	9	5	0
Bohatice	15	15	0
Brniště	15	14	0
Březovice	8	8	0
Cetenov	2	2	0
Cvikov	88	53	0
Čistá	42	41	0
Doksy	102	71	0
Dolní Krupá	12	10	0
Dubá	15	9	0
Dubnice	25	25	0
Hamr na Jezeře	14	8	0
Holany	23	16	4
Horní Libchava	81	78	0
Horní Police	19	17	0
Chlum	0	0	0
Jablonné v Podještědí	127	42	37
Jestřebí	16	11	0
Kozly	7	2	0
Kravaře	5	3	0
Krompach	14	13	0
Kunratice u Cvikova	13	12	0
Kvítkov	15	11	0
Luka	1	1	0
Mařenice	11	7	0
Mimoň	79	23	24
Noviny pod Ralskem	6	6	0
Nový Bor	241	120	42
Okna	7	7	0
Osečná	31	28	0
Pertoltice pod Ralskem	12	11	0
Plužná	14	12	0
Polevsko	18	18	0
Provodín	25	24	0
Radvanec	16	16	0
Ralsko	83	20	0
Rokytá	13	13	0
Skalka u Doks	9	9	0
Sloup v Čechách	16	16	0

Sosnová	20	17	0
Stráž pod Ralskem	61	26	0
Stružnice	32	26	0
Stvolínky	4	3	0
Svojkov	28	28	0
Tachov	9	9	0
Tuhaň	0	0	0
Velenice	0	0	0
Velká Bukovina	6	2	0
Velký Valtinov	6	6	0
Volfartice	11	11	0
Vrchovany	0	0	0
Zahrádky	26	23	0
Zákupy	128	42	8
Žandov	37	24	0
Ždírec	6	5	0
Chorušice	24	19	0
Mšeno	28	24	0
Chotovice	3	3	0
Celkem byty	192 375	81 498	76 007

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 11: Bytový fond na území působnosti LAG Podralsko v r. 2011:

Název obce	Byty v domech celkem	z toho		Obydlené byty v domech celkem	z toho		Neobydlené byty celkem	z toho	
		rodinné domy	bytové domy		rodinné domy	bytové domy		rodinné domy	bytové domy
Bělá pod Bezdězem	2 242	1 455	743	1 878	1 151	684	364	304	59
Bezděz	172	138	34	121	90	31	51	48	3
Bitouchov	164	147	17	122	108	14	42	39	3
Blatce	166	161	5	40	40	0	126	121	5
Blíževedly	275	259	11	191	179	7	84	80	4
Bohatice	63	59	2	51	47	2	12	12	0
Brniště	545	451	87	450	360	84	95	91	3
Březovice	159	129	29	113	87	25	46	42	4
Cetenov	62	62	0	46	46	0	16	16	0
Cvikov	2 101	1 135	944	1 692	792	882	409	343	62
Čistá	315	299	15	264	249	15	51	50	0
Doksy	2 394	1 479	857	1 929	1 087	794	465	392	63
Dolní Krupá	102	84	13	73	55	13	29	29	0
Dubá	1 010	711	279	671	395	259	339	316	20
Dubnice	227	224	2	187	185	1	40	39	1
Hamr na Jezeře	193	152	36	134	100	31	59	52	5
Holany	255	191	53	184	127	46	71	64	7
Horní Libchava	246	223	19	213	197	12	33	26	7
Horní Police	286	229	42	237	189	33	49	40	9
Chlum	139	111	24	81	57	21	58	54	3
Chorušice	278	233	43	177	142	35	101	91	8

Chotovice	77	76	0	57	56	0	20	20	0
Jablonné v Podještědí	1 664	931	713	1 428	778	634	236	153	79
Jestřebí	304	237	59	243	185	52	61	52	7
Kozly	77	73	4	51	47	4	26	26	0
Kravaře	349	287	57	268	208	55	81	79	2
Krompach	214	206	6	60	54	5	154	152	1
Kunratice u Cvikova	272	237	35	192	166	26	80	71	9
Kvítkov	73	68	4	60	55	4	13	13	0
Luka	52	44	8	35	27	8	17	17	0
Mařenice	446	440	2	124	118	2	322	322	0
Mimoň	2 734	1 197	1 514	2 469	1 044	1 409	265	153	105
Mšeno	820	635	164	550	402	128	270	233	36
Noviny pod Ralskem	131	94	34	101	68	31	30	26	3
Nový Bor	5 504	2 137	3 301	4 928	1 808	3 057	576	329	244
Okna	135	100	32	110	79	28	25	21	4
Osečná	475	389	80	366	289	72	109	100	8
Pertoltice pod Ralskem	144	126	16	118	101	15	26	25	1
Plužná	97	89	8	78	70	8	19	19	0
Polevsko	184	159	24	131	111	20	53	48	4
Provodín	333	196	136	256	138	117	77	58	19
Radvanec	101	98	2	59	56	2	42	42	0
Ralsko	875	228	642	764	174	587	111	54	55
Rokytá	127	115	12	76	70	6	51	45	6
Skalka u Doks	64	62	2	47	46	1	17	16	1
Sloup v Čechách	304	264	34	236	210	22	68	54	12
Sosnová	253	209	42	226	186	39	27	23	3
Stráž pod Ralskem	1 700	134	1 525	1 620	120	1 463	80	14	62
Stružnice	394	309	82	320	243	74	74	66	8
Stvolínky	132	120	9	107	97	7	25	23	2
Svojkov	92	85	3	64	57	3	28	28	0
Tachov	83	55	26	65	37	26	18	18	0
Tuhaň	194	161	32	104	73	30	90	88	2
Velenice	78	78	0	53	53	0	25	25	0
Velká Bukovina	234	204	29	172	142	29	62	62	0
Velký Valtinov	80	66	12	63	59	2	17	7	10
Volfartice	287	260	23	202	177	22	85	83	1
Vrchovany	57	56	0	38	37	0	19	19	0
Zahrádky	250	177	69	220	150	66	30	27	3
Zákupy	1 205	526	638	1 011	442	559	194	84	79
Žandov	864	452	406	717	343	368	147	109	38
Ždírec	64	63	0	37	36	0	27	27	0
CELKEM	32 917	19 375	13 040	26 680	14 295	11 970	6 237	5 080	1 070
Liberecký kraj				171 328	73 080	95 032			

Zdroj: ČSÚ

Významné zastoupení malých obcí se i ve struktuře bytového fondu projevuje vysokým podílem bytů v rodinných domech. Nejvyšší podíl bytů v bytových domech je dle předpokladu v největších obcích – Stráž pod Ralskem a Ralsko, zde byl v 80. letech největší příliv obyvatel díky uranovému průmyslu a textilnímu průmyslu a pro tyto dělníky byla výstavba bytových domů soustředěná ve velkém do stěžejních míst. Podobná situace byla i ve městě Nový Bor se sklářským průmyslem, zde je tedy také vysoký podíl bytů v bytových domech. Všem těmto místům zůstalo ve fondu bydlení mnoho bytových domů. Zajímavostí je, že město Mimoň vlastní několik bytových domů na území města Ralsko.

Na území LAG Podralsko je z celkového počtu bytů v domech 58 % bytů v RD a 39% bytů v BD. Neobydlených bytů z celkového počtu bytů v domech je 18%, z toho 81% v RD a 17% v BD. Zde se počet neobydlených bytů projevil díky převodu bytových domů od státu do vlastnictví obcí. Po odchodu sovětských vojsk z území zejména města Ralska, zůstalo mnoho vybydlených bytových domů v majetku obcí, které s nimi v současné době nakládají buď formou oprav a rekonstrukcí nebo prodeji, ale z důvodu nedostatku pracovních příležitostí v oblasti tyto domy zatím zůstávají neobydlené.

Velké procento obydlých bytů v rodinných domech způsobuje rozmanitost území, kde převážná většina rodinných domů je v malých obcích, protože v malých obcích nebylo prioritou stavět bytové domy, zůstala zde původní zástavba. V současné době přibývá výstavba nových, rodinných domků. Z celkem obydlých bytů je 53% obydlých v RD a 45% v BD.

Tabulka č. 12: Domovní fond na území působnosti LAG Podralsko v r. 2011:

Název	Domy celkem	z toho		Obydlené domy celkem	obydlené rodinné domy	obydlené bytové domy	Neobydlené domy s byty celkem
		rodinné domy	bytové domy				
Bělá pod Bezdězem	1 396	1 298	80	1 152	1 058	78	243
Bezděz	125	118	7	88	81	7	37
Bítouchov	131	128	3	100	97	3	31
Blatce	160	159	1	38	38	0	122
Blíževedly	228	220	3	164	157	2	64
Bohatice	52	49	1	45	42	1	7
Brniště	405	380	19	346	322	19	59
Březovice	124	117	6	88	81	6	36
Cetenov	58	58	0	42	42	0	16
Cvikov	1 114	979	115	835	706	114	278
Čistá	253	248	4	220	216	4	33
Doksy	1 372	1 201	136	1 078	914	136	293
Dolní Krupá	86	80	2	59	53	2	27
Dubá	720	648	54	426	358	53	294
Dubnice	205	203	1	175	173	1	30
Hamr na Jezeře	149	135	7	101	89	7	48
Holany	194	171	14	135	112	14	59
Horní Libchava	212	203	5	192	183	5	20
Horní Police	209	192	12	181	164	12	28
Chlum	113	103	7	62	53	6	51
Chorušice	229	217	10	142	132	10	87
Chotovice	66	65	0	51	50	0	15
Jablonné v Podještědí	934	801	115	829	701	112	105
Jestřebí	203	186	12	166	149	12	37
Kozly	65	64	1	42	41	1	23
Kravaře	266	252	10	199	185	10	67
Krompach	206	202	1	54	51	1	152
Kunratice u Cvikova	208	202	6	157	151	6	51
Kvítkov	59	57	1	51	49	1	8
Luka	41	39	2	27	25	2	14
Mařenice	438	433	1	118	113	1	320

Mimoň	1 167	969	177	1 085	889	176	82
Mšeno	591	550	27	397	358	25	194
Noviny pod Ralskem	94	82	9	70	59	9	24
Nový Bor	2 082	1 725	302	1 884	1 529	301	198
Okna	93	83	7	76	66	7	17
Osečná	357	338	12	275	257	12	82
Pertoltice pod Ralskem	115	109	4	97	91	4	18
Plužná	76	74	2	61	59	2	15
Polevsko	148	142	5	106	101	5	42
Provodín	183	161	21	141	119	21	42
Radvanec	97	95	1	55	53	1	42
Ralsko	264	192	66	223	155	65	39
Rokytá	109	106	3	67	64	3	42
Skalka u Doks	55	54	1	45	44	1	10
Sloup v Čechách	236	222	6	190	178	6	45
Sosnová	199	188	9	187	177	9	12
Stráž pod Ralskem	236	114	109	223	105	108	12
Stružnice	281	262	16	230	211	16	51
Stvolínky	97	92	3	79	74	3	18
Svojkov	84	79	1	57	52	1	27
Tachov	48	44	3	33	29	3	15
Tuhaň	155	148	6	75	68	6	80
Velenice	71	71	0	50	50	0	21
Velká Bukovina	191	183	7	139	131	7	52
Velký Valtinov	64	60	2	59	55	2	5
Volfartice	241	233	5	168	160	5	73
Vrchovany	50	49	0	35	34	0	15
Zahrádky	170	151	15	155	136	15	15
Zákupy	545	441	90	483	386	88	62
Žandov	463	398	60	369	305	59	94
Ždírec	56	55	0	33	32	0	23
LAG Podralsko	18 639	16 678	1 605	14 510	12 613	1 586	4 122
Liberecký kraj	92 345	79 441	10 471	73 380	61 122	10 240	18 900
Česká Republika	2 158 119	1 901 126	214 760	1 800 075	1 554 794	211 252	356 933

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Součet kategorií rodinné domy a bytové domy nemusí odpovídat údajům v kategorii celkem, zbytek připadá na kategorii ostatní domy.

V celé republice je podíl obydlených domů vůči celkovému počtu domů 83%. Neobydlených domů je v republice z celkového počtu domů 16,5%. Na území LAG Podralsko je to jen o cca 5% obydlených domů méně a o 5% neobydlených domů více, než je republikový průměr. Počet více neobydlených domů souvisí s převodem majetku domů do vlastnictví obcí od státu v devadesátých letech a absence pracovních příležitostí ovlivnila i obydlenost těchto domů, které by obce měly k dispozici pro své obyvatele. Postupně se tyto domy rekonstruují nebo mění majitele, ale rozdíl 5% je dopadem těchto skutečností.

Na území LAG Podralsko je pouze o 1% nižší podíl obydlených domů než je podíl v Libereckém kraji, neobydlených domů je o 2% více než je průměr Libereckého kraje.

Tabulka č. 13: Bytový fond – právní důvod užívání bytu:

Název obce	z toho podle právního důvodu užívání			
	ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	nájemní	družstevní
Bělá pod Bezdězem	968	136	402	176
Bezděz	79	1	26	0
Bítouchov	83	0	15	0
Blatce	28	0	3	0
Blíževedly	122	1	24	0
Bohatice	37	0	3	0
Brniště	296	43	42	0
Březovice	66	0	25	4
Cetenov	36	0	1	0
Cvikov	648	286	366	164
Čistá	197	8	12	1
Doksy	844	421	286	104
Dolní Krupá	39	0	20	0
Dubá	296	96	94	64
Dubnice	154	0	5	0
Hamr na Jezeře	84	6	20	0
Holany	104	7	10	21
Horní Libchava	174	0	3	7
Horní Police	157	4	33	0
Chlum	46	0	4	16
Chorušice	112	6	29	0
Chotovice	43	0	3	0
Jablonné v Podještědí	629	227	313	47
Jestřebí	138	13	26	20
Kozly	32	4	3	0
Kravaře	160	1	58	14
Krompach	35	0	7	0
Kunratice u Cvikova	130	12	13	1
Kvítkov	41	0	9	0
Luka	19	0	11	0
Mařenice	83	0	7	0
Mimoň	820	85	1 072	226
Mšeno	315	44	107	0
Noviny pod Ralskem	60	0	28	0
Nový Bor	1 466	1 102	1 029	751
Okna	54	3	11	22
Osečná	239	19	57	0
Pertoltice pod Ralskem	86	0	13	0
Plužná	53	0	11	0
Polevsko	95	10	7	1
Provodín	109	59	49	0
Radvanec	44	2	2	0
Ralsko	117	22	523	0
Rokytá	58	0	6	4
Skalka u Doks	40	0	2	1
Sloup v Čechách	169	8	21	0
Sosnová	160	12	8	20
Stráž pod Ralskem	97	710	405	253
Stružnice	193	21	25	33

Stvolínky	75	0	12	0
Svojkov	47	0	6	0
Tachov	31	0	18	0
Tuhaň	55	1	9	23
Velenice	37	0	1	0
Velká Bukovina	111	9	25	0
Velký Valtinov	43	0	4	0
Volfartice	145	4	19	0
Vrchovany	23	0	3	0
Zahrádky	122	11	21	36
Zákupy	365	32	455	30
Žandov	250	233	100	33
Ždírec	27	0	0	0
Za LAG Podralsko	11 386	3 659	5 922	2 072
Liberecký kraj	58 670	31 235	41 712	17 433
Česká republika	1 470 174	824 076	920 405	385 601

Zdroj: ČSÚ

Na území LAG Podralsko je 50 % bytů ve vlastních domech což je o 10 % více než celorepublikový průměr a o 11 % více než průměr Libereckého kraje. Dále je zde 16 % bytů v osobním vlastnictví, což je o 6 % méně, než je celorepublikový průměr a o 5 % méně než je průměr v Libereckém kraji. 26% bytů je v nájemním vztahu, což je vyrovnaný stav jak v celorepublikovém porovnání, tak v porovnání s Libereckým krajem. 9 % bytů je v družstevním vlastnictví, což je jen o procento méně, než je celorepublikový průměr a o 3 % méně než je průměr v Libereckém kraji.

Tabulka č. 14: Obydlené domy - vývoj od roku 1919 – 2011:

Obec	z toho podle období výstavby						obydlené domy celkem	z toho podle technického vybavení			
	1919 a dříve	1920 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991-2000	2001 - 2011		přípoj na kanalizační síť	vodovod	plyn	ústřední topení
Bělá pod Bezdězem	217	362	205	156	83	115	1 152	849	1 082	491	951
Bezděz	22	24	6	15	5	13	88	0	82	6	59
Bítouchov	21	23	10	13	14	15	100	0	84	36	71
Blatce	16	6	2	5	2	3	38	0	30	1	14
Blíževedly	60	30	23	15	13	13	164	104	139	20	130
Bohatice	13	12	6	3	3	7	45	0	34	3	33
Brniště	99	69	48	53	31	35	346	0	295	19	259
Březovice	30	24	14	6	5	7	88	0	80	7	70
Cetenov	9	14	12	3	2	2	42	0	34	2	28
Cvikov	268	167	105	99	104	77	835	441	748	313	621
Čistá	18	66	28	39	23	44	220	0	200	109	190
Doksy	138	337	253	100	127	94	1 078	881	975	614	863
Dolní Krupá	12	23	3	4	6	8	59	0	48	2	35
Dubá	147	77	57	42	43	30	426	185	352	128	270

Dubnice	56	19	17	43	13	25	175	4	147	6	133
Hamr na Jezeře	30	31	9	4	14	5	101	34	82	5	72
Holany	46	12	13	20	13	13	135	83	113	7	78
Horní Libchava	36	32	7	10	18	80	192	149	179	4	137
Horní Police	62	47	19	16	17	17	181	0	165	66	145
Chlum	27	17	5	6	1	3	62	0	49	2	33
Chorušice	34	42	19	12	14	18	142	0	127	5	105
Chotovice	12	7	7	8	9	7	51	2	40	4	40
Jablonné v Podještědí	248	192	110	108	78	73	829	421	727	307	593
Jestřebí	54	43	16	18	12	20	166	131	154	62	130
Kozly	11	12	8	5	3	2	42	0	35	3	33
Kravaře	79	25	29	31	16	17	199	57	176	9	155
Krompach	14	13	5	3	15	1	54	29	43	3	36
Kunratice u Cvikova	49	47	21	14	11	12	157	0	144	59	113
Kvítkov	16	10	0	8	3	12	51	0	43	3	44
Luka	11	6	3	2	3	2	27	0	27	1	16
Mařenice	52	23	14	6	6	5	118	0	89	6	54
Mimoň	306	376	111	135	70	63	1 085	783	977	182	851
Mšeno	121	117	32	36	41	29	397	291	370	20	282
Noviny pod Ralskem	20	27	4	3	5	10	70	0	65	6	45
Nový Bor	369	420	286	371	244	146	1 884	1 541	1 727	1 371	1 487
Okna	19	21	12	10	5	9	76	0	67	5	48
Osečná	67	63	49	21	38	27	275	36	252	87	194
Pertoltice pod Ralskem	27	26	8	7	10	15	97	0	85	6	68
Plužná	14	21	6	4	4	12	61	0	57	3	53
Polevsko	27	11	17	6	16	27	106	73	100	79	79
Provošín	26	35	25	20	12	19	141	71	125	54	105
Radvanec	19	6	0	4	9	13	55	6	41	0	37
Ralsko	13	66	17	9	68	29	223	126	202	28	157
Rokytá	12	20	15	6	3	8	67	0	63	1	40
Skalka u Doks	12	15	1	5	2	9	45	0	42	0	38
Sloup v Čechách	69	30	21	33	17	16	190	0	169	73	151
Sosnová	21	30	35	46	32	18	187	181	175	86	157
Stráž pod Ralskem	18	34	34	37	31	58	223	190	212	28	175
Stružnice	83	43	22	12	31	28	230	0	207	79	163
Stvolínky	29	19	9	3	9	7	79	0	68	6	55
Svojkov	12	7	6	3	9	17	57	0	47	29	47
Tachov	8	4	2	3	5	10	33	30	32	4	22
Tuhaň	31	15	9	11	5	2	75	0	64	5	45
Velenice	27	4	6	7	4	0	50	0	32	6	29
Velká Bukovina	40	36	23	8	12	11	139	0	127	10	102
Velký Valtinov	25	13	6	3	1	8	59	0	44	2	31
Volfartice	68	48	8	13	14	15	168	0	134	11	105
Vrchovany	14	4	6	3	2	3	35	1	25	3	24
Zahrádky	40	27	22	21	15	22	155	103	136	9	105

Zákupy	131	106	49	58	54	75	483	208	438	137	370
Žandov	106	100	43	40	36	30	369	161	314	143	235
Ždírec	14	9	0	1	2	5	33	0	30	3	20
LAG Podralsko	1 361	1 260	741	768	695	649	14 510	7 171	12 950	4 779	10 831
Liberecký kraj	16 565	20 626	9 683	9 031	7 353	7 948	73 380	34 237	66 892	33 441	54 462
Česká republika	230 908	623 757	269 255	213 648	196 874	219 379	1 800 075	1 099 983	1 656 010	1 088 475	1 450 328

Zdroj: ČSÚ

Stáří domovního fondu je nižší zhruba o čtvrtinu v porovnání s celorepublikovým průměrem do roku 1919. Ve srovnání s Libereckým krajem je zde asi o polovinu nižší podíl nejstarších domů postavených do roku 1919. Nejvyšší zaznamenaný pokles domovního fondu na území LAG Podralsko byl o 54 % k roku 1980 v porovnání s lety 1919 a dříve. Další pokles je k letům 2001 - 2011. Pokles lze vysvětlit úbytkem pracovních příležitostí, hospodářskou krizí a nedostatkem investorů, proto nebyl zájem o výstavbu a vzestup domovního fondu. Nejmladší domovní fond v průměru je na území LAG Podralsko ve městě Stráž pod Ralskem a v Ralsku. Ralsko dalo k dispozici v nedávné době parcely a po odchodu sovětských vojsk uvolnilo místo k rozvoji a nové výstavbě. Stráž má obdobný potenciál. Nejstarší domovní fond je v obcích Mařenice a Velenice a v dalších malých obcích na území LAG Podralsko. Průměrné stáří budov je mezi 50-70 lety ve 45 obcích na území.

Kanalizaci na území LAG Podralsko má 49% z celkového počtu domů. Vodovod 89% domů a plyn 33% domů. Ústřední topení má 75% domů.

Značným nedostatkem řešeného území je malá nabídka zasíťovaných pozemků pro individuální bytovou výstavbu.

SWOT analýza oblasti bydlení

Silné stránky

- Dostatek volných bytů v bytových domech v hospodářsky slabých oblastech
- Poměrně mladý bytový fond na většině území

Slabé stránky

- Malá nabídka zasíťovaných pozemků připravených pro individuální bydlení

Příležitosti

- Investice obcí do ploch pro bydlení

Hrozby

- Chátrání neobydlených bytů v hospodářsky slabých oblastech z důvodu nedostatku pracovních příležitostí

6.7 Životní prostředí

Kapitola Životní prostředí identifikuje oblasti a přírodní prvky důležité z hlediska ochrany přírody. Do této kategorie spadá též otázka péče o krajinu a veřejné zeleně. Kapitola dále analyzuje základní složky životního prostředí, tj. ovzduší, vodu a půdu a zabývá se odpadovým hospodářstvím a energetikou.

Na území LAG Podralsko se nachází tři chráněné krajinné oblasti (CHKO). Podstatnou částí své výměry zasahuje na území CHKO Kokořínsko a CHKO Lužické hory. Nejmenší podíl své výměry má CHKO České středohoří. V rámci oblasti nalezneme i maloplošná chráněná území, národní přírodní památky, národní přírodní rezervace, přírodní památky a přírodní rezervace. Velká část území je rovněž součástí NATURY 2000 – evropsky významné lokality (např. Bělá pod Bezdězem – zámek, Kokořínsko, Stružnické rybníky, Ronov – Vlhošť, Doksy – zámek, Ralsko, Jestřebko - Dokesko, Dolní Ploučnice, Lemberk – zámek, Velký a Malý Bezděz, Horní Ploučnice, Zahrádky) a ptačí oblasti - ptačí oblast Českolipsko-Dokeské pískovce a mokřady.

V minulosti probíhala v území chemická těžba uranu, následky této činnosti se v současnosti likvidují s předpokladem ukončení do r. 2030. Problémovou lokalitou je bývalý Vojenský prostor Ralsko. Zde přes velmi cenná přírodní území byly zaznamenány značné škody působením sovětských vojsk, tyto škody byly již zlikvidovány a v současnosti probíhá monitoring výsledků asanace. Další drobnější ekologické havárie jsou v lokalitách někdejších průmyslových závodů, tyto lokality jsou čištěny průběžně.

6.7.1 Odpadové hospodářství

Svoz a likvidaci SKO zajišťují v území působnosti LAG Podralsko z.s. tři soukromé firmy - AVE CZ, COMPAG CZ a Marius Pedersen. Kromě těchto v území působí ještě další dvě firmy, rozsah jejich služeb je však z hlediska regionu nevýznamný.

Sběrné dvory

	Název firmy	Ulice a číslo popisné	Obec
1	Marius Pedersen a.s.	5. května 3031	Česká Lípa
2	MĚSTO ZÁKUPY - SD	Gagarinova 356	Zákupy
3	AVE CZ	Ke Klůčku	Doksy
4	AVE CZ	Velký Grunov	Brniště
5	KOVOŠROT GROUP CZ a.s.-výkupna	Nové město	Dubá
6	COMPAG Jablonné v Podještědí	Markvartice	Jablonné v Podještědí
7	COMPAG Nový Bor		Nový Bor
8	COMPAG Mladá Boleslav		Bělá pod Bezdězem

V současnosti se připravuje zřízení sběrného dvora v Ralsku - Kuřívodech. V menších obcích je organizován minimálně 2x ročně mobilní svoz odpadů, což s ohledem na menší objem produkce plně vyhovuje.

Výkupny odpadů

Výkupny odpadů jsou v území působnosti dostatečně zastoupeny. Celkově lze oblast sběrných dvorů, sběrných míst a výkupu odpadů hodnotit jako dostačující danému území, problémem zůstává neochota některých obyvatel tyto služby využívat (s výjimkou výkupu). Obce se tak potýkají s množstvím neustále obnovovaných "černých skládek".

Třídící linky

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ	
1.	Ing. Vlastimil Ladýř - LADEO	Nové Zákupy	Zákupy	562262	ne SKO
2.	Milan Hulán - ENGINEERING	Liberecká ulice	Česká Lípa	561380	ne SKO
3.	EKO Volfartice, a.s.	Volfartice 150	Volfartice	562220	od 12/2013

Stávající třídící linky na území ORP Česká Lípa pracují převážnou většinou své kapacity na třídění odpadů z podnikatelské činnosti. Komunální odpady jsou, kromě separovaného sběru, tříděny pouze na lince skládky ve Volfarticích, zbytek jsou pouze ukládány na skládky. Otevírá se zde velký prostor pro podnikatele.

Koncová zařízení v území zcela chybí.

EKO Volfartice

- Zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO)**

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	SAP Mimoň, spol. s r. o.	Boreček 30	Ralsko	562017	6000,00	3500,00
2.	KOMPOSTÁRNA CL s.r.o. - kompostárna Žizníkov	Žizníkov	Česká Lípa	561380	28000,00	20000,00

Stávající dvě kompostárny mají v současnosti volnou kapacitu pro obce, tomu odpovídá i zájem zástupců firem prezentovat svou činnost starostům obcí a nabídnout jim spolupráci v oblasti kompostování. Zvláště malé obce s vesnickou zástavbou by mohly využít systém dodání kompostů majitelům nemovitostí. Další šancí je vybudování společných kompostáren sdruženými obcemi.

- Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území**

Č	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Prostor pro Vaše případné poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1	TERMIZO a.s.	Dr. Milady Horákové 571/56, 460 06 Liberec 7	Liberec	556904	96 000	97050,67	
2	SPL Jablonec nad Nisou, s.r.o.	Belgická 4613/ 1A, 466 05 Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	563510	2200	1457,13	likvidace odpadů z nemocnice
3	NELI servis, s.r.o.	Kristiánova, 460 01 Liberec 1	Liberec	556904	400	403,33	likvidace odpadů z nemocnice

V území působnosti LAG Podralsko není žádné zařízení pro energetické využití odpadů ani spalovna Spalovna a zařízení pro energetické využití odpadů

- Koncová zařízení (spalovna a zařízení pro energetické využití), současný stav**

Stávající spalovna (Termizo) leží mimo území a má již dnes naplněnu svou kapacitu. Variantou řešení by bylo vybudování třídící linky a spalitelný odpad dále energeticky využít v existujících teplárnách spalujících fosilní paliva (např. výtopna Hradčany v Ralsku)

- Skládky odpadů provozované**

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Stav skládky	poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1	Ekoservis Ralsko, s.r.o.	Svébořice	Ralsko	561835	v provozu	
2	EKO Volfartice, a.s.	Volfartice 150	Volfartice	562220	v provozu	
3	ENERGIE Holding a.s	Jezová	Ralsko	562017		Kuřívody, Ralsko - skládkuje se odpad z CZT Hradčany

Na území jsou 3 fungující skládky. Skládka v Ralsku Kuřívodech (Selská vrcha) je pozůstatkem po armádě, v současnosti slouží jako skládka pro CZT Hradčany (ENERGIE Holding a.s.) a je na ní ukládán popel z výtopny. Skládka byla po odchodu SA opatřena monitorovacími vrty. Další skládka pro ukládání SKO je v Ralsku Svébořicích. Skládku obhospodařuje firma Ekoservis Ralsko patřící do skupiny COMPAG. V roce 2011 bylo zkolaudováno rozšíření skládky (2. etapa). Životnost skládky se předpokládá na dobu 6 let. V severní části území je umístěna skládka Volfartice v majetku EKOVOOLFARTICE. Na skládku se vozí SKO. Předpokládaná životnost je cca 8 let. Na skládce je instalovaná třídící linka.

Černé skládky odpadu

Černé skládky jsou velkým problémem všech měst a obcí regionu. Vznikají zcela nahodile a mnohdy i opakovaně. Největší výskyt byl zaznamenán na území města Ralsko v lokalitách opuštěných armádou. Likvidaci černých skládek zabezpečují organizačně i finančně vlastníci pozemků a mnohdy i města a obce. V letošním roce proběhla s úspěchem akce "Uklidíme příkopy", akce byla pořádána ve spolupráci s DSO Mikroregion Podralsko a mikroregionu Zittauer Gebirge (SRN) a Podralského nadačního fondu. Podralský nadační fond (při ZOD Brniště) pořádal v loňském roce exkurzi do spalovny v německém městě Lautau s cílem seznámit zájemce s jiným přístupem k odpadům a hospodaření s nimi.

- **Produkce odpadů**

V rámci území působnosti LAG Podralsko je ročně produkováno cca 320 tis. t. odpadů, z toho 21 tis. t. nebezpečných odpadů. Celková produkce odpadů má stoupající tendenci, oproti tomu podíl nebezpečných odpadů klesá. Produkce odpadů je silně ovlivňována demoliční sutí.

Produkce KO činí ročně 70 tis. t a má klesající tendenci. Produkce SKO je ve výši 40 tis. t ročně a mírně stoupá.

- **Biologicky rozložitelný komunální odpad**

Celková produkce BRKO má stagující charakter – v roce 2008 bylo produkováno 27 tis. t a v roce 2012 30 tis. t. V území působnosti se nacházejí dvě zařízení na kompostování, tato zařízení mají zájem rozšířit své služby do více obcí v území.

- **Nakládání s odpady celkově**

Analýza dokládá nepříznivou situaci nakládání s odpady v území působnosti LAG Podralsko.

Materiálově je využíváno 270 tis. t, energeticky není využíván žádný odpad a skládkováno je 55 tis. t. Materiálově využít je převážně odpad z průmyslové výroby.

- **Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO)**

KO je převážně ukládán na skládky, vývoj ukazuje značný nárůst (v r. 2008 je to 28 tis. t a v r. 2012 již 50 tis. t). Malá část je materiálově využívána se stoupající tendencí (v r. 2008 činí využití 3 tis. t. a v r. 2012 pak 10 tis. t).

U SKO je situace daleko závažnější. Materiálově se tento odpad vůbec nevyužívá a pouze se ukládá na skládky v množství 40 tis. tun (rok 2012), s nárůstem téměř 100% oproti roku 2008.

- **Nakládání se separovaným sběrem**

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	1100	70
		Energetické využití	0	0
		Odstranění	0	0
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0	0

		Energetické využití	0	0
		Odstranění	5	2
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	200	2700
		Energetické využití	0	0
		Odstranění	9	14
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0	0
		Energetické využití	0	0
		Odstranění	5	7

V oblasti je separovaný odpad využíván materiálově, malá část je odstraňována a energetické využití zcela chybí. Materiálové využití papíru má klesající tendenci. Materiálové využívání plastů naopak strmě stoupá. Sklo a nápojové kartony se pouze likvidují.

Území působnosti LAG Podralsko z.s. je prostředím vhodným k turistice a rekreaci, tím více je nutno dbát na ekologické chování všech právnických subjektů, obyvatel i návštěvníků území. Nakládání s odpady a jejich co největší využití jako surovina se může stát dobrou vizitkou celého regionu pro návštěvníky. Ukázky moderních technologií mohou sloužit i jako cíle pro zvědavé turisty.

6.7.2 Ochrana ovzduší

Oblastmi, kde byly za poslední tři roky překročeny tři imisní limity a zcela lokálně (v centru Nového Boru) i čtyři, jsou z území LAG Podralsko Nový Bor a Mimoň. Jedná se o klíčové oblasti z hlediska znečištění ovzduší, a proto jsou tyto oblasti vymezeny jako priorita kategorie 1⁴. Jedná se o území, na které je nutno soustředit největší pozornost při veškerých aktivitách směřujících ke snížení imisní zátěže.

Alespoň trojí překročení některého z limitů během posledních pěti let (2006 – 2010) bylo zaznamenáno na správních územích několika stavebních úřadů na území LAG Podralsko. Jedná se o následující stavební úřady: Cvikov, Doksy, Mimoň, Nový Bor, Stráž pod Ralskem, a Žandov. Správní území těchto stavebních úřadů jsou vymezena jako priority kategorie 2.

Nejmenší počet překročení byl zaznamenán na správních územích stavebních úřadů obcí Dubá a Osečná. Prioritní území jsou pro účely Integrovaného programu ke zlepšení kvality ovzduší vymezena takto:

Kategorie 1: území s překročením alespoň 3 limitů v období 2008 – 2010:

- oblast Nového Boru (překročeno 4 – 5 imisních limitů)
- oblast Mimoň

Kategorie 2: území s překročením alespoň 3 limitů v období 2006 – 2010:

Vymezeno na úrovni správních území stavebních úřadů:

- Cvikov, Doksy, Mimoň, Nový Bor, Stráž pod Ralskem, Žandov

⁴ATELIER EKOLOGICKÝCH MODELU s. r. o., INTEGROVANÝ PROGRAM KE ZLEPŠENÍ KVALITY OVZDUŠÍ LIBERECKÉHO KRAJE – AKTUALIZACE březen 2012

Kategorie 3: ostatní území:

Území kategorie 3 je vymezeno ve zbývajících částech. Jedná se o správní území stavebních úřadů:

- Dubá, Jablonné v Podještědí, Osečná, Zákupy, Mšeno

Vymezení citlivých ekosystémů

Imisní limity pro ochranu ekosystémů a vegetace v oblastech vymezených přílohou č. 4 Nařízení vlády č. 597/2006 Sb., podle které se místa odběru vzorků zaměřená na ochranu vegetace umísťují více než 20 km od aglomerací nebo více než 5 km od jiných zastavěných oblastí, průmyslových zařízení nebo silnic můžeme nalézt v severní části Lužických hor (okolí Krompachu o rozloze cca 10,5 km² a na ploše 6,4 km² u Ralska.

Na území LAG Podralsko se dále nachází velké množství již zmíněných hodnotných, přírodě blízkých ploch, zasluhujících ochranu. Nejvýznamnější z nich jsou chráněné krajinné oblasti České středohoří, Kokořínsko a Lužické hory. Další významnou velkoplošnou lokalitou je oblast spadající do soustavy NATURA 2000. Jedná se konkrétně o ptací oblast Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady.

Z emisní bilance tuhých znečišťujících látek na území LAG Podralsko vyplývá za rok 2009, že hlavní podíl na produkci emisí mají malé zdroje (49 %) a dále doprava (42 %).

Zvláště velké, velké a střední zdroje znečišťování celkově produkují cca 9 % emisí tuhých látek.

Na základě výše uvedených skutečností lze specifikovat následující hlavní opatření ke zlepšení kvality ovzduší:⁵

1. Opatření ke snížení emisní a imisní zátěže z automobilové dopravy
2. Opatření k omezování prašnosti
3. Opatření ke snížení emisí z energetického zásobování a omezení spotřeby tuhých paliv
4. Opatření ke snižování emisí z dalších (technologických, nespalovacích) zdrojů znečišťování
5. Informační opatření a technická pomoc (osvěta veřejnosti, veřejná správa, monitoring kvality ovzduší)

Centrální zásobování teplem je omezeno pouze na větší sídla, vytápění jinými prostředky je spíše výjimečné. Přejít od vytápění domácností pevnými palivy na jinou formu stále představuje významný potenciál snížení emisí tuhých látek. Dodatečný potenciál představuje ekologizace vytápění veřejných objektů v majetku měst či obcí. Snížením emisí tuhých znečišťujících látek z malých stacionárních zdrojů provozovaných domácnostmi uvedenými opatřeními dojde současně také ke snížení emisí ostatních znečišťujících látek, zejména polycyklických aromatických uhlovodíků.

V oblasti teplárenství jsou zdroje většinou napojeny na rozvody zemního plynu (Česká Lípa, Doksy), výjimku tvoří CZT Hradčany zásobující teplem město Mimoň a spalující hnědé uhlí. Tato teplárna byla dokončena v roce 1991 těsně před odchodem sovětské armády a měla původně zásobovat teplem kasárenské objekty v oblasti letiště Hradčany a Plouznice. Další lokální teplárny jsou umístěny v městech u sídlištních celků.

6.7.3 Ochrana vod

⁵ ATELIER EKOLOGICKÝCH MODELU s. r. o., INTEGROVANÝ PROGRAM KE ZLEPŠENÍ KVALITY OVZDUŠÍ LIBERECKÉHO KRAJE – AKTUALIZACE březen 2012, str. 74

INTEGROVANÝ PROGRAM KE ZLEPŠENÍ KVALITY OVZDUŠÍ Středočeského kraje, aktualizace červen 2012, str. 89

DHV CR spol. s r.o., Integrovaný krajský program ke zlepšení kvality ovzduší Ústeckého kraje, červen 2009, str. 58

Hydrogeologické podmínky

Území LAG Podralsko se z velké části nachází na CHOPAV Severočeská křída. Jsou zde velké zásoby podzemních vod.

Oblast Lužických hor, jejich podhůří, včetně severní a severovýchodní části Ralské pahorkatiny, se nachází v regionu II G 6. Ten je charakterizován nejvyššími stavy hladin podzemních vod v období květen – červen a nejnižšími v období prosinec – únor a nejvyšším průměrným specifickým odtokem podzemních vod v rozmezí 2,01 – 5,00 l/s×km² a více.

Zbývající část území LAG Podralsko se nachází v regionu II E s nejvyššími stavy v období květen – červen a nejnižšími v období září – listopad. V rámci regionu lze vymezit tři regiony s různě vysokým specifickým odtokem podzemních vod. Území s nejnižšími hodnotami specifického odtoku v kraji (1,01 – 1,50 l/s×km²) se nachází v oblasti třetihorních sedimentů na jihu a jihozápadě kraje (Kokořínsko). Území s průměrným specifickým odtokem 1,51 – 2,00 l/s×km² se nachází na Doksku, v jižní části Ralské pahorkatiny. Oblast Českolipska se nachází v oblasti s průměrným specifickým odtokem 2,01 – 5,00 l/s×km².

Dalším zohledněným faktorem je výskyt chráněných oblastí - mimo již zmiňovaných místních zdrojů využívaných i nadále pro zásobování obyvatel pitnou vodou se jedná např. o ochranná pásma vodárenského zdroje, chráněné krajinné oblasti, chráněné oblasti přirozené akumulace vod atd.

Kvalita přírodního prostředí území je vysoká. Na území se nachází:

- Tři chráněné krajinné oblasti - Kokořínsko, Lužické hory a České středohoří
- Chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) - chráněná oblast přirozené akumulace podzemních vod - Severočeská křída
- Zdroj léčivé vody, který má stanoveno své ochranné pásmo
- ochranná pásma jednotlivých vodních zdrojů

Chráněná oblast přirozené akumulace vod

CHOPAV Severočeská křída zasahuje celé území okresu Česká Lípa a jihozápadní části okresů Liberec a Semily, okrajově i Jablonec n.N. Jedná se rozlohou o největší chráněnou oblast v ČR (celkem 3750 km²) a celkem územně zahrnuje centrální oblasti české křídly, území Děčínského Sněžníku, povodí Kamenice, Ploučnice, Pojizeří a labských přítoků od Mělníka po ústí Ohře.

Ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod

Na území LAG Podralsko je rovněž zdroj léčivé vody, který má stanoveno své ochranné pásmo, zákonem č.164/2001 Sb: Jedná se o Lázně Kundratice (k.ú. Hamr na Jezeře, Osečná).

Ochranná pásma vodních zdrojů

Poměrně značný rozsah mají ochranná pásma podzemních zdrojů na území okresu Česká Lípa - zejména jižně od Č. Lípy, v okolí Mimoně a podzemní i povrchové zdroje na severní hranici okresu.

Vodní toky

Podještědská pahorkatina je odvodňována Ploučnicí a jejími přítoky Ještědským, Panenským potokem, Svitávkou a Robečským potokem. Do povodí Ploučnice spadá západní část kraje, tj. převážná část území okresu Česká Lípa a severozápadní okraj okresu Liberec, náleží do CHOPAV Severočeská křída. Povodí Liběchovky a Pšovky zasahuje jihozápadní část území (jižní část okresu Česká Lípa), území odvodňují jižním směrem, oba toky ústí zprava do Labe.

Údolní nádrže a rybníky na území LAG Podralsko:

Název	Vodní tok	Celkový ovladatelný objem [mil. m ³]	Rok uvedení do provozu
Máchovo j.	Robečský p.	5,47	1272
Břehyňský r.	Robečský p.	1,00	1287
Novozámecký r.	Robečský p.	1,29	1479
Stráž p. R. (Horka)	Ploučnice	1,32	1914
Naděje	Hamerský p.	0,02	1938

Zdroj: <http://maps.kraj-lbc.cz/mapserv/prvkuk/>

Mezi nejvýznamnější rybníční soustavy patří rybníky Břehyňský, Máchovo jezero, Novozámecký na Robečském potoce, Dolanský, Mlýnský, Holanský, Malá a Velká Nohavice, Kravský, Jílovský a Koňský na Bobřím potoce, Dvorní, Pivovarský a Markvartický na Panenském potoce, Hradčanská rybníční soustava (Černý, Vavrouškův, Strážovský, Držník, Hradčanský rybník), Svěbořická rybníční soustava (Novodvorský, Hvězdovský a Ploužnický rybník), Kunratické rybníky na Svitávce, Hamerské jezero a Horecký rybník na Ploučnici.

Obce ohrožené povodněmi: Ploučnice - Stráž pod Ralskem, Mimoň, Česká Lípa, Stružnice, Jezvé, Horní Police, Žandov; Panenský potok - Mimoň, Pertoltice pod Ralskem, Brniště, Velký Valtinov; Svitávka - Zákupy, Velenice; Šporka - Dolní Libchava, Horní Libchava; Dobranovský potok - Dobranov, Písečná.

6.7.4 Ochrana půdy

Značný podíl zemědělské půdy na území LAG Podralsko stále není obděláván. Tento vývoj je pozorován zejména v oblastech méně příznivých pro intenzivní hospodaření, kde využití půdy souvisí s chovem skotu, ovcí a koní. Výskyt plevelných druhů rostlin na neobdělávaných pozemcích stagnuje. Část neobdělávané zemědělské půdy postupně zarůstá náletem dřevin (olše, bříza). Zlepšení stavu půdy nepřineslo ani soukromé vlastnictví půdy. Pozemkový fond ČR má zájem o zalesňování velkých ploch zemědělské půdy ve vlastnictví státu.

Přetrvává velký zájem o nezemědělské využívání zemědělské půdy, zejména za účelem výstavby rodinných domů, ve větších městech i za účelem vybudování průmyslových zón. Zemědělské půdy tak postupně ubývá.

Tabulka č. 15: Účelová kategorizace půdy na území LAG Podralsko

Obec název	Celková výměra (ha)	Orná půda (ha)	Zahrady (ha)	Ovocné sady (ha)	Trvalé travní porosty (ha)	Zemědělská půda (ha)	Lesní pozemky (ha)	Vodní plochy (ha)	Zastavěné plochy a nádvoří (ha)	Ostatní plochy (ha)	Nezemědělská půda (ha)
Bělá pod Bezdězem	6 320	1 498	70	5	194	1 767	3 869	24	78	581	4 553
Bezděz	2 399	430	15	3	66	514	1 773	1	10	100	1 885
Bítouchov	710	325	15	3	59	402	258	5	9	35	307
Blatce	1 695	305	21	4	190	520	1 058	15	10	91	1 175
Blíževedly	2 096	660	29	-	355	1 072	854	18	20	133	1 025
Bohatice	394	67	9	2	219	297	59	7	4	26	96
Brniště	2 672	1 369	44	-	403	1 816	555	36	49	216	856
Březovice	1 633	653	15	1	42	710	862	1	12	47	922
Cetenov	605	187	15	1	135	339	218	13	6	30	266
Cvikov	4 506	909	89	-	888	1 886	2 211	42	60	307	2 620
Čistá	898	644	13	-	5	662	178	0	15	43	236
Doksy	7 497	1 408	61	2	309	1 779	4 536	538	80	563	5 718
Dolní Krupá	1 120	253	10	0	49	313	766	9	6	26	807
Dubá	6 059	2 059	75	2	738	2 873	2 739	62	54	331	3 186
Dubnice	1 583	633	16	0	499	1 149	294	21	16	102	434
Hamr na Jezeře	1 767	317	7	1	170	495	921	76	10	266	1 272
Holany	1 877	665	12	1	359	1 037	598	132	16	94	839
Horní Libchava	1 038	441	17	1	279	738	167	34	11	87	299
Horní Police	603	164	27	6	228	425	84	26	14	54	178
Chlum	1 517	606	16	28	268	918	473	2	12	111	599
Jablonné v Podještědí	5 785	1 215	74	3	1 458	2 750	2 463	98	73	401	3 034
Jestřebí	2 209	704	19	80	343	1 146	578	349	22	115	1 063
Kozly	566	85	12	-	220	316	172	3	4	70	250
Kravaře	1 577	557	20	14	427	1 019	395	13	21	129	558
Krompach	775	5	6	1	267	278	447	2	8	40	497
Kunratice u Cvikova	1 253	357	18	-	352	727	355	32	12	126	525
Kvítkov	611	168	6	2	115	292	275	1	5	37	319
Luka	456	256	5	0	42	303	109	0	5	39	153
Mařenice	2 655	178	17	0	528	723	1 786	11	16	118	1 932
Mimoň	1 548	629	47	3	267	946	224	45	77	256	603
Noviny pod Ralskem	1 017	288	7	-	79	375	420	20	14	188	642
Nový Bor	1 944	382	147	1	419	949	551	47	85	313	995
Okna	566	379	5	-	14	398	75	34	11	49	168
Osečná	2 806	889	37	1	388	1 315	1 263	27	24	177	1 491
Pertoltice pod	792	427	9	-	176	611	70	23	12	75	181

Ralskem												
Plužná	554	328	7	-	5	341	184	0	7	23	213	
Polevsko	444	2	12	-	137	151	248	0	7	38	293	
Provoďín	1 259	298	15	1	300	613	460	9	14	163	646	
Radvanec	883	1	8	-	244	253	547	12	6	65	630	
Ralsko	17 023	442	2	-	544	988	14 048	159	126	1 702	16 036	
Rokytá	1 062	798	10	1	86	895	90	0	12	65	167	
Skalka u Doks	504	233	9	-	58	299	173	0	5	26	205	
Sloup v Čechách	577	12	18	-	212	243	265	5	11	53	334	
Sosnová	566	238	6	-	47	292	208	5	10	51	274	
Stráž pod Ralskem	2 158	380	5	-	82	467	460	128	203	900	1 691	
Stružnice	2 129	635	39	4	686	1 365	563	29	20	152	764	
Stvolínky	1 264	301	11	-	385	697	337	111	11	109	567	
Svojkov	345	71	25	54	81	232	80	6	4	23	113	
Tachov	458	307	8	-	37	352	63	0	5	38	106	
Tuhaň	2 471	576	19	-	380	975	1 369	11	14	103	1 496	
Velenice	718	232	12	-	105	349	311	15	6	37	370	
Velká Bukovina	1 435	446	32	2	497	977	342	21	16	79	458	
Velký Valtinov	1 005	362	8	1	201	571	302	71	10	50	434	
Volfartice	1 309	125	43	1	591	761	405	14	13	117	548	
Vrchovany	469	142	6	-	67	215	229	0	4	21	254	
Zahrádky	1 007	392	14	4	139	548	295	57	20	88	458	
Zákupy	4 077	1 085	56	62	711	1 915	1 745	107	63	247	2 162	
Žandov	2 724	694	55	12	689	1 451	957	18	38	260	1 273	
Ždírec	543	183	6	1	85	275	233	0	5	30	268	
Chorušice	1 776	1 293	16	14	11	1 333	337	2	25	80	443	
Mšeno	2 672	1 244	62	40	156	1 503	947	23	37	162	1 169	
Chotovice	299	86	8	-	87	181	88	7	4	19	118	
Celkem v území LAG	121 278	31024	1 517	361	17 174	50 103	56 941	2 579	1 579	10 077	71 175	

Zdroj: ČSÚ

Celková výměra území LAG Podralsko je 121 278 ha. Výrazně nejrozlehlejší je město Ralsko, s celkovou výměrou 17 023 ha. Nejvíce orné půdy mají města Bělá pod Bezdězem (1 498 ha), Doksy (1 408 ha) a obec Brniště (1 369 ha), následuje obec Chorušice (1 293 ha) a město Mšeno (1 244 ha). Největší výměru zahrad má město Nový Bor (147 ha) a Cvikov (89 ha). Ovocné sady s výměrou 80 ha se nachází v obci Jestřebí, další větší sady jsou v Zákupích (62 ha). Třetím největším sadem na území LAG Podralsko je sad v malé obci Svojkov, který má výměru 54 ha. Trvalé travní porosty p rozloze 1 458 ha jsou největší na území LAG ve městě Jablonné v Podještědí. Zemědělskou půdu o výměře 2 873 ha obhospodařují ve městě Dubá, následuje město Jablonné v Podještědí s výměrou zemědělské půdy 2 750 ha a město Zákupy s výměrou 1 915 ha. Z celkově 139 826 ha zemědělské půdy v Libereckém kraji je na území LAG Podralsko jen necelých 42 500 ha. Zbýlých 8 600 ha z území LAG Podralsko je v obcích, které jsou na území Středočeského a Ústeckého kraje. Větší výměry, než zemědělská nebo orná půda mají na území LAG lesní pozemky. Celé území je nadprůměrně pokryto lesy. Mezi největší lesní hospodáře patří Lesy ČR a Vojenské lesy a statky. Zaslouhuje se o to nejvíce opět město Ralsko s výměrou lesních pozemků 14 048 ha. Následují Doksy s výměrou lesních pozemků 4 536 ha a Bělá pod Bezdězem s výměrou 3 869 ha. Nejrozlehlejší vodní plochou je Máchovo jezero v Doksech. Vodní plochy, spadající do katastru tohoto města mají celkovou rozlohu 538 ha. Následuje obec Jestřebí, do jejíhož katastru z velké části patří Novozámecký rybník,

s celkovou výměrou vodních ploch 349 ha. Zbývá část Novozámeckého rybníku je na katastru obce Zahrádky (57 ha). Přes 100 ha vodních ploch mají dále město Ralsko, městys Holany, město Stráž pod Ralskem a obce Stvolínky a Zákupy. V území LAG Podralsko převládá nezemědělská půda. Největší výměru nezemědělské půdy má opět město Ralsko se 16 036 ha. Následuje město Doksy, kde je výměra nezemědělské půdy 5 718 ha a město Bělá pod Bezdězem s výměrou 4 553 ha. Jedinou chmelnicí na území LAG Podralsko je chmelnice v obci Blíževedly, která se nachází na rozloze 27 ha. Zemědělství se v území věnuje nejvíce chovu skotu.

6.7.5 Energetika

Energeticky nejnáročnějším odvětvím v celé ČR je průmysl, který spotřebovává asi 34 % celkové spotřeby elektřiny (jeho podíl stoupl za poslední 2 roky asi o 2 % body). Druhým nejnáročnějším sektorem na odběr elektřiny jsou domácnosti, které spotřebovávají asi 20 % celkové spotřeby a třetím nejnáročnějším odvětvím je samotná energetika, tedy obor, který elektřinu sám produkuje. V Libereckém kraji, kde se nachází převážná část obcí z územní působnosti LAG Podralsko vzhledem k absenci velkých energetických zdrojů činí podíl energetiky na spotřebě elektřiny pouze 3,3 %.⁶

Výše spotřeby elektřiny v domácnostech zřejmě souvisí i se strukturou bytového fondu, neboť lze očekávat, že kraje s vyšším podílem bytových domů budou mít nižší relativní spotřebu elektřiny.

Pouze dle krajů můžeme rovněž srovnat spotřebu paliv a energie. V následující tabulce si všímáme krajů, v nichž se nacházejí obce s územní působností LAG Podralsko:

Tabulka č. 16: Spotřeba paliv a energie podle kraje 2012^{*)}

ČR, kraje	Černé uhlí energetické	Hnědé uhlí	Topný olej nízkosirný	Topný olej vysokosirný	Zemní plyn	Elektrická energie
	tuny				tis. m ³	MWh
Česká republika	3 554 545	41 046 432	133 228	10 879	4 697 047	46 044 351
Středočeský	166 996	4 519 688	32 618	1 809	649 353	5 194 229
Ústecký	4 562	21 147 015	7 699	3 085	586 224	7 848 490
Liberecký	393	21 334	4 717	5	208 629	1 349 167

^{*)} *předběžné údaje; výběr podniků s 20–99 zaměstnanci a všechny podniky se 100 a více zaměstnanci*

Zdroj: Statistická ročenka Libereckého kraje 2013

Energetika: E19 - Transformovna Doksy, PUR01 - Vedení VVN 400kV – úsek hranice LK – TR Babylon – Hamr na Jezeře, E3 - Vedení VVN 110kV – úsek TR Babylon – hranice LK (TR Úštěk), CLTI01 - Vedení VN 22kV – Doksy, E4 - Vedení VVN 110kV úsek – úsek TR Babylon – hranice LK (TR Děčín), E6 - Vedení VVN 110kV

⁶ <http://www.portal-inovace.cz/cz/technologicky-profil-lk/hospodarstvi/energetika/>

úsek – úsek TR Babylon – TR Česká Lípa Dubice, E5 - Vedení VVN 110kV úsek – úsek TR Babylon – TR Doksy, E7 - Vedení VVN 110kV úsek – úsek Česká Lípa Sever – TR Nový Bor.

Na území LAG Podralsko se nenachází žádné významné vodní nebo větrné elektrárny, jsou zde však dvě obří sluneční elektrárny v Ralsku a Mimoni, které mají dohromady instalovaný výkon bezmála 56 MW. Elektrárna v Mimoni byla postavena a spuštěna v roce 2010. Solární elektrárna obsahuje 93 240 polykrystalických panelů, její výkon je 17,5 MW a roční výroba je 17,6 GWh. Elektrárna dokáže zásobovat až 4 500 domácností v Severních Čechách. Instalováno je 33 trafostanic a 9 rozvodů. Fotovoltaická elektrárna Ralsko Ra 1 má instalovaný výkon 38,3 MW a od svého spuštění v prosinci 2010 je největší sluneční elektrárnou v ČR. Je také 51. Největší FVE na světě. Další větší fotovoltaickou elektrárnou je elektrárna ve Stráži pod Ralskem (inst. výkon 5 MW). Fotovoltaické elektrárny se nachází i v Dubé a v Jablonném v Podještědí.

SWOT analýza oblasti životní prostředí

Silné stránky

- Velké celistvé území
- Poměrně dobrá kvalita ovzduší
- Legislativní ochrana významných přírodních hodnot (CHKO České středohoří, CHKO Lužické hory, CHKO Kokořínsko, NATURA 2000,...)
- Nárůst třídění odpadu a rozšíření sběrných míst v obcích
- Vzrůstající plocha trvalých travních porostů a lesů
- Pravidelný úklid a údržba řeky Ploučnice a okolních ploch
- Dostatečné zásoby podzemních vod

Slabé stránky

- Téměř chybí zařízení na recyklaci odpadů
- Nárůst produkce komunálního odpadu
- Vysoký podíl domů vytápěných uhlím
- Ohrožení velké části území povodněmi
- Nedostatečná údržba a péče o veřejnou zeď v některých místech území
- Nedostatečné povědomí o ochraně ŽP

Příležitosti

- Využití a rozvoj potenciálu alternativních zdrojů energie (vodní, biomasa)
- Zateplování domů a úspora energií
- Spolupráce se zemědělci na údržbě krajiny
- Výsadba a revitalizace zeleně na území obcí
- Revitalizace a výsadba alejí, péče o památné stromy, solitéry
- Vhodné lokality pro umístění recyklačních zařízení
- Vhodné téma pro spolupráci
- Rozšíření environmentálního vzdělávání
- Zvyšování povědomí o ochraně ŽP

Hrozby

- Zvýšení znečištění v obcích kvůli spalování uhlí a komunálního odpadu v sídlech
- Nízká prioritizace investic do životního prostředí ze strany obcí
- Nové velké zdroje průmyslového znečištění
- Nebezpečí povodňových situací
- Zneužívání brownfields k zakládání černých skládek
- Ekologické zátěže
- Zhoršení jakosti povrchových a podzemních vod vlivem znečištění odpadními vodami

6.8 Život v obcích

V následující kapitole popisujeme život v obcích na území LAG Podralsko (spolky, kulturní a sportovní vybavenost a aktivity, sociální, zdravotní služby, školství a vzdělávání a bezpečnost). Na základě zjištěných faktů lze konstatovat, že podmínky pro život obyvatel v území jsou celkem příznivé.

6.8.1 Spolky

Téměř v každém městě nebo obci najdeme alespoň jeden volnočasový zájmový spolek. Spolky zřizuje obec nebo si je vedou sami občané. Mezi tradiční spolky patří rybáři, dobrovolní hasiči, myslivci, dámský klub, klub maminek, sportovní kluby, občanské sdružení dané obce, zahrádkáři, svaz chovatelů, okrašlovací spolek, včelaři, atd.

6.8.2 Sociální a zdravotní služby

Na území LAG Podralsko se nachází Domovy pro seniory, DPS, LDN, terénní sociální služby a Dětské domovy.

Domov pro seniory je ve městě Doksy (50 lůžek), Mimoň (18x třílůžkové a 6x dvoulůžkové), Nový Bor (60 lůžek), Sloup v Čechách, v Zákupích (35 lůžek) a ve městě Mšeno (83 lůžek). Hamr na Jezeře má výstavbu tohoto zařízení v plánu.

Domovy s pečovatelskou službou jsou v městech Bělá pod Bezdězem, Cvikov (20 pokojů a jeden pokoj pro manželský pár), Doksy (20 bytů), Jablonné v Podještědí a ve Stráži pod Ralskem.

LDN (léčebna dlouhodobě nemocných) je zde pouze jedna, a to v Jablonném v Podještědí. Místní LDN spadá pod krajskou nemocnici v Liberci, kde se rozhoduje o přijetí. Tento druh služby využívají především občané, jejichž zdravotní stav již nutně nepotřebuje umístění v nemocnici, protože neexistuje velká možnost ke zlepšení jejich zdravotního stavu a není je možné ošetřovat v domácím prostředí.

Terénních sociálních služeb je na území LAG Podralsko více a území je jimi celkem dobře pokryto. V Bělé pod Bezdězem (pečovatelská služba Mladá Boleslav), Brniště, Cetenov, Cvikov, Doksy, Dubnice, Osečná (1x měsíčně), Holany, Horní Police, Jablonné v Podještědí, Kozly, Velenice, Mařenice, Mimoň, Noviny, Nový Bor, Pertoltice pod Ralskem, Provodín, Ralsko, Rokytá, Sloup v Čechách, Tachov, Velká Bukovina, Zákupy, Dolní Krupá (Charita Mnichovo hradiště), Stráž pod Ralskem, Sosnová, Chorušice (TPS obce Chorušice), Dubá (centrum služeb pro postižené ČL). Toto jsou místa kde se tato služba nachází. Terénní sociální služba

neboli Pečovatelská služba slouží pro osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotně postižení – zejm. senioři a rodiny s dětmi; např. úkony zajišťující hygienu, úklid, nákup, rozvoz jídla...

Dětských domovů je celkem pět, a to v Brništi (Klokánek), Dubé (KÚ), Hamru na Jezeře, Jablonném v Podještědí a Krompachu.

Na území je absence několika sociálních služeb. Jedná se o tísňovou péči, denní stacionáře, týdenní stacionáře, telefonní krizovou pomoc, kontaktní centra, služby následné péče, sociální terapeutické dílny, terapeutické komunity, terénní programy a sociální rehabilitace. Tyto služby buď na území úplně chybí, nebo jsou zastoupeny v malém množství.

Z hlediska cílové skupiny Osoby se zdravotním postižením je za prioritní považována potřebnost služeb zajišťovaných v přirozeném prostředí klienta (osobní asistence, terénní pečovatelská služba), dále služeb rané péče, hospicové péče a denního stacionáře. Za další prioritu je považováno mapování a odstraňování bariér, které znesnadňují život zdravotně postižených občanů.

V uplynulých třech letech došlo ke zvýšení počtu osob se zdravotním postižením. Tento nárůst a jeho příčiny jsou deklarovány z území v souvislostech s propouštěním osob ze zdravotnických zařízení do domácího ošetřování.

Sociální služby pro cílovou skupinu seniorů jsou na území zajišťovány jak ve formě rezidenční, tak ve formě terénní služby. Z informačních zdrojových podkladů z území vyplývá, že v oblasti poskytování rezidenčních služeb pro seniory je současný stav neuspokojivý. Nárůst počtu seniorů poptávající rezidenční služby převyšuje nabídku míst v domovech s registrovanou pobytovou službou v oblasti.

Jako problematické je z území deklarováno umístění seniorů přímo na území sledované oblasti, což potvrzují i podané žádosti seniorů do domovů mimo oblast. Na základě relevantních informací z území je nutná podpora zvýšení rezidenčních míst pro seniory cca o 65 až 75 míst a zvýšení počtu míst v zařízeních, která nabízejí hospicovou péči.

Sociální služby jsou úzce spjaty se službami zdravotními.

Zdravotní střediska jsou v Bělé pod Bezdězem (soukromé vlastnictví), Brniště (2x praktický lékař), Cvikov, Čistá, Doksy, Dubnice, Holany (1x14 dní), Jablonné v Podještědí, Kravaře v Čechách, Mimoň, Nový Bor, Osečná, Zahradky, Zákupy, Žandov, Stráž pod Ralskem, Chorušice (místnost pro lékaře). Vybavenost základními službami zdravotní péče je vzhledem k velikosti obcí na území LAG Podralsko a s ohledem na dostupnost spádových center dostatečná, ne vždy jsou však budovy zdravotních středisek v dobrém stavu z hlediska vybavení i stavu budovy. Lůžkovou péči zajišťuje zejména nemocnice v České Lípě, stanoviště záchranné služby (rychlé lékařské pomoci) jsou v Jablonném v Podještědí, Doksech a v České Lípě a řešené území je tak touto službou poměrně dobře pokryto.

6.8.3 Vzdělávání a školství

Vytváření podmínek pro rozvoj vzdělávání je jednou z významných povinností obce, kterou jí ukládá školský zákon. Za tím účelem obec buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní

docházky v základní škole zřizované jinou obcí. Vzdělávání ve středních školách bývá nejčastěji v institucích zřizovaných krajem. Na území LAG Podralsko jsou taková zařízení dvě. Vyšší odborná škola sklářská a střední škola v Novém Boru a Gymnázium v Mimoní.

Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutně k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Tabulka č. 17: Školy na území LAG Podralsko:

Název obce	MŠ	ZŠ	SŠ	gymnázia
Celkem škol	44	37	1	1
Bělá pod Bezdězem	1	1		
Bezděz	0	0		
Bítouchov	0	0		
Blatce	0	0		
Blíževdly	1	1		
Bohatice	0	0		
Brniště	1	1		
Březovice	0	0		
Cetenov	0	0		
Cvikov	3	1		
Čistá	1	1		
Doksy	2	1		
Dolní Krupá	1	0		
Dubá	1	1		
Dubnice	1	1		
Hamr na Jezeře	0	1		

Holany	1	1		
Horní Libchava	1	1		
Horní Police	1	1		
Chlum	0	0		
Chorušice	1	0		
Chotovice	0	0		
Jablonné v Podještědí	2	1		
Jestřebí	1	1		
Kozly	0	0		
Kravaře	1	1		
Kropach	1	1		
Kunratice u Cvikova	1	1		
Kvítkov	0	0		
Luka	0	0		
Mařenice	0	0		
Mimoň	2	2		1
Mšeno	1	1		
Noviny pod Ralskem	1	0		
Nový Bor	3	4	1	1
Okna	1	1		
Osečná	1	1		
Pertoltice pod Ralskem	0	0		
Plužná	0	0		
Polevsko	1	1		

Provoďín	1	1		
Radvanec	0	0		
Ralsko	1	1		
Rokytá	0	0		
Skalka u Doks	0	0		
Sloup	1	1		
Sosnová	1	0		
Stráž pod Ralskem	1	1		
Stružnice	1	1		
Stvolínky	0	0		
Svojkov	0	0		
Tachov	0	0		
Tuhaň	0	0		
Velenice	0	0		
Velká Bukovina	1	0		
Velký Valtinov	0	0		
Volfartice	1	1		
Vrchovany	0	0		
Zahrádky	1	1		
Zákupy	1	1		
Žandov	1	1		
Ždírec	0	0		

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většina školských zařízení v oblasti působnosti LAG Podralsko je zřizována obcemi. Pouze základní škola v Krompachu je zřizována Libereckým krajem a je zde i škola praktická. Další výjimku tvoří Dětský domov se školou v Hamru na Jezeře. Zařízení je zřizováno Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Předškolní výchova

Na území LAG Podralsko nabízí předškolní výchovu 45 mateřských škol v 36 obcích (58 %). Žádnou mateřskou školu nemá 26 obcí (42 %), nemají ji zejména obce s počtem do 500 obyvatel. Větší města (Cvikov, Doksy, Jablonné v Podještědí, Mimoň, Nový Bor) nabízí předškolní výchovu v několika zařízeních, nejen v jednom. 43 mateřských škol je zřizováno obcí a pouze dvě na území města Nový Bor jsou soukromé.

Nedostatečná kapacita je rodiči a zástupci samosprávy pocíťována zejména ve větších městech a v obcích těsně sousedících s těmito městy. Menší obce dokáží svojí kapacitou poptávce po umístění dětí vyhovět.

Celková kapacita mateřských škol je v současné době nedostačující, aby vyhověla poptávce po umístění všech dětí v předškolním věku. Demograficky by se měl stav zlepšit výhledově od roku 2019. Do té doby bude nutné najít řešení pro rovnoměrné umístění dětí do mateřských škol.

Základní školství

Základní vzdělávání žáků probíhá na základních školách ve 100 % zřizovaných jednotlivými obcemi. Na celém území LAG Podralsko je k dispozici 37 základních škol v 35 obcích (57 %). Žádnou základní školu nemá 27 obcí (43 %). Přesto, že je členská základna LAG Podralsko tvořena zejména malými obcemi, je podíl úplných a neúplných škol vyrovnaný. Malotřídní školy jsou k dispozici občanům v 18 obcích (51 %). 17 obcí (49 %) nabízí vzdělávání ve školách s plnými ročníky (1. – 9. ročník).

Malotřídní školy zejména v malých obcích mají snahu nabízet žákům zajímavé výukové programy, nadstandardní prorodinný a individuální přístup, ve snaze k zachování dostatečného počtu žáků pro udržení a další fungování školy. Většina rodičů přesto dává přednost vzdělávání svých dětí v základních školách ve větších městech. Přispívá k tomu domněnka větší kvalifikovanosti pedagogického sboru, lepší výukové podmínky či větší nabídka mimoškolních aktivit. Skutečnost bývá však opačná. Malotřídní školy jsou kvalifikací učitelů i výukovými programy již srovnatelné s velkými školami. Výjimku tvoří v některých případech technický stav budov a vnitřní zařízení škol. Zde mají velké základní školy lepší technické vybavení a zázemí, než školy vesnické.

Středoškolské vzdělávání

Střední školy a gymnázia poskytující středoškolské vzdělání jsou zastoupeny i na území LAG Podralsko. Celkem dvě zařízení nabízí středoškolské vzdělání.

VOŠ a SŠ v Novém Boru - Sklářská škola v Novém Boru je jedinečná vzdělávací instituce s celorepublikovou působností a dlouholetou tradicí, která nabízí kompletní vzdělávání od učebních oborů až po vyšší odbornou školu v rámci jedné školy. Kromě nabídky sklářských oborů nabízí také studium všeobecného Gymnázia a nové obory Design interiéru a Předškolní a mimoškolní pedagogika.

Gymnázium v Mimoně - Škola s kapacitou 360 žáků poskytuje vzdělání ve dvou gymnaziálních oborech: Gymnázium (osm let studia) a Gymnázium (čtyři roky studia). Od roku 2014 má škola zařazen nový maturitní obor Sociální činnost (čtyři roky studia). Spádovou oblastí škola pokrývá města Mimoň, Stráž pod Ralskem, Ralsko a jejich okolí. Na čtyřletý obor pak dojíždějí žáci i z širšího okolí zejména z měst Doksy, Jablonné v Podještědí, Zákupy a také z České Lípy a Nového Boru.

Mimoškolní aktivity

Jediné na MŠMT registrované středisko volného času působí ve městě Mimoň. Dům dětí a mládeže Vážka nabízí 33 zájmových kroužků pro děti, mládež i dospělé.

Další mimoškolní aktivity jsou nabízeny jednotlivými školami či dalšími organizacemi, zejména neziskovými, zaměřujícími se převážně na práci s dětmi a mládeží (Skaut, Výři, vodáci ad.). Ty působí na území převážně větších měst a mají široké členské základny. Jejich aktivity jsou často financovány i za podpory prostředků získaných činností LAG Podralsko.

Další vzdělávání

Na území LAG Podralsko, ve městě Stráž pod Ralskem sídlí svým charakterem jedinečná instituce nabízející vzdělání pro příslušníky vězeňské služby – Akademie vzdělávání vězeňské služby.

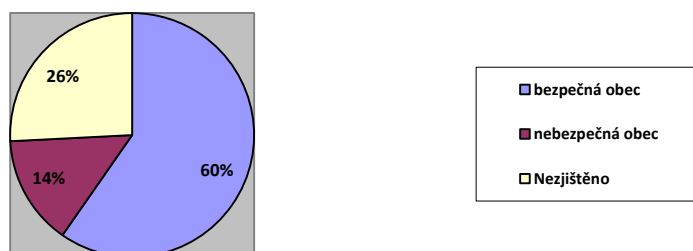
Akademie vzdělávání vězeňské služby má jako samostatná organizační jednotka Vězeňské služby ČR status centrálního rezortního vzdělávacího zařízení s celorepublikovou působností, které zajišťuje příslušníkům a zaměstnancům všech ostatních organizačních jednotek z celé České republiky základní kvalifikaci nezbytnou pro vykonávání jejich pracovních a služebních povinností a během celého jejich profesního života jim umožňuje další rozvoj odborných kompetencí, přitom plní roli bezprostředního poskytovatele vzdělávání, v oblasti mezioborové a meziresortní spolupráce.

6.8.4 Bezpečnost

V působnosti LAG Podralska není mnoho velkých obcí, proto jsou téměř všechny obce považovány za bezpečné. Jen 9 obcí uvedlo, že bezpečné nejsou a překvapivě nejde o větší města, ale naopak jde spíše o malé vesnice, kde bychom řekli, že se všichni obyvatelé navzájem znají. Jinak se naprostá většina obcí potýká hlavně s občasným vandalismem, jde především o zničené zastávky, lavičky na veřejných místech atd.

Obce, které uvedly, že nejsou zcela bezpečné: Hamr na Jezeře, Chlum, Kravaře, Provodín, Stružnice, Volfartice, Dolní Krupá, Chotovice, Blíževedly

Graf č. 1: Bezpečnost v obcích (%):

Položka bezpečnost znamená v rozpočtu obcí výdaje na:

- Státní správu v oblasti hospodářských opatření
- Bezpečnost a veřejný pořádek
- Požární ochranu
- Ochranu obyvatelstva
- Krizové řízení

Tabulka č. 18: Prostředky z rozpočtů obcí, vyčleněné na bezpečnost v roce 2012 :

Obec	Bezpečnost	Obec	Bezpečnost
Bělá p. Bezdězem	258 800,00 Kč	Noviny pod Ralskem	15 000,00 Kč
	PO 100%		PO 100%
Bezděz	132 200,00 Kč	Nový Bor	11 987 600,00 Kč
	PO 100%		BVP 70%
Bítouchov	36 700,00 Kč		PO 29%
	PO 100%		KŘ 0,4%
Blatce	5 300,00 Kč		OO 0,5%
	PO 100%		SSHO 0,1
Blíževedly	19 230,00 Kč	Okna	21 700,00 Kč
	PO 100%		PO 59%
Bohatice	33 920,00 Kč		SSHO 28%
	PO 100%		BVP 13%
Brniště	305 390,00 Kč	Osečná	13 384 640,00 Kč
	PO 100%		PO 54%
Březovice	26 280,00 Kč		SSHO 45%
	PO 100%		KŘ 1%
Cetenov	73 100,00 Kč	Pertoltice pod Ralskem	615 390,00 Kč
	PO 100%		PO 2%
Cvikov	9 556 750,00 Kč		SSHO 98%
	PO 80%	Plužná	1 800,00 Kč
	BVP 20%		PO 100%
Čistá	50 000,00 Kč	Polevsko	12 550,00 Kč
	PO 100%		PO 100%
Dolní Krupá	15 000,00 Kč	Provodín	5 000,00 Kč
	PO 100%		PO 100%
Doksy	3 945 450,00 Kč	Radvanec	15 210,00 Kč
	BVP 74%		PO 100%
	PO 26%	Ralsko	2 616 970,00 Kč
Dubá	1 058 450,00 Kč		BVP 95%
	PO 100%		PO 5%
Dubnice	42 860,00 Kč	Rokytá	43 300,00 Kč
	PO 100%		PO 100%
Hamr na Jezeře	24 120,00 Kč	Skalka u Doks	5 180,00 Kč
	PO 100%		PO 100%

Holany	309 460,00 Kč	Sloup v Čechách	356 780,00 Kč
	PO 92%		PO 100%
	BVP 8%	Sosnová	- Kč
Horní Libchava	10 730,00 Kč	Stráž pod Ralskem	2 885 630,00 Kč
	PO 100%		BVP 56%
Horní Police	42 340,00 Kč		PO 42%
	PO 100%		KŘ 1%
Chlum	100 000,00 Kč		OOHO 1%
	PO 100%	Stružnice	381 880,00 Kč
Chorušice	25 820,00 Kč		PO 100%
	PO 100%	Stvolínky	17 340,00 Kč
Chotovice	21 270,00 Kč		PO 100%
	PO 100%	Svojkov	196 220,00 Kč
Jablonné v Podještědí	31 257 470,00 Kč		PO 100%
	SSHO 69%	Tachov	5 000,00 Kč
	PO 23%		PO 100%
	BVP 7%	Tuhaň	214 760,00 Kč
	KŘ 1%		PO 100%
Jestřebí	5 000,00 Kč	Velenice	101 590,00 Kč
	PO 100%		PO 100%
Kozly	- Kč	Velká Bukovina	120 550,00 Kč
Kravaře	284 050,00 Kč		PO 100%
	PO 100%	Velký Valtinov	29 990,00 Kč
Krompach	81 800,00 Kč		PO 88%
	PO 100%		BVP 12%
Kunratice u Cvikova	223 100,00 Kč	Volfartice	190 680,00 Kč
	PO 100%		PO 100%
Kvítkov	15 260,00 Kč	Vrchovany	- Kč
	PO 100%	Zahrádky	20 000,00 Kč
Luka	5 000,00 Kč		PO 100%
	PO 100%	Zákupy	2 543 920,00 Kč
Mařenice	- Kč		PO 61%
Mimoň	3 778 830,00 Kč		BVP 39%
	PO 23%	Žandov	339 520,00 Kč
	BVP 76%		PO 100%
	SSHO 1%	Ždírec	5 000,00 Kč
Mšeno u Mělníka	589 840,00 Kč		PO 100%
	PO 100%		

Zdroj: <http://www.rozpocetobce.cz/>

Data v tabulce jsou dostupná za rok 2012. Z celkového počtu 62 obcí pouze čtyři obce (6,5 %) (Mařenice, Vrchovany, Kozly, Sosnová) neměly položku Bezpečnost zahrnutou ve svých rozpočtech. U obcí (13/ 21 %), kde jsou identifikovány oblasti vyžadující finance vztahující se k bezpečnosti (činnost městských a obecních

policií, rizika živelních pohrom, krizové řízení ad.) jsou zaznamenány pouze procentuální podíly z celkové částky. Největší počet obcí (45/ 72,5) financuje prostředky na bezpečnost Požární ochranu, ve velké míře jednotky dobrovolných hasičů.

Celkové náklady všech členských obcí na bezpečnost v roce 2012 činily 88 466 720 Kč.

V průměru na jednoho obyvatele 1 241 Kč/ rok.

Tabulka č. 19: Trestné činy dle obvodních oddělení Policie ČR v působnosti LAG Podralsko květen 2013 – duben 2014

OBEC	Zjištěno TČ	Objasněno TČ	%	Trestné činy	Poměr
Bělá pod Bezdězem	222	120	54	Vraždy	0
				Násilné činy	12
				Mravnostní činy	4
				Krádeže vloupáním	59
				Krádeže prosté	59
				Majetkové činy	136
				Ostatní činy	25
				Zbývající činy	35
				Hospodářské činy	10
Cvikov	195	101	52	Vraždy	0
				Násilné činy	14
				Mravnostní činy	0
				Krádeže vloupáním	59
				Krádeže prosté	52
				Majetkové činy	124
				Ostatní činy	24
				Zbývající činy	20
				Hospodářské činy	13

Doksy	452	161	36	Vraždy	1
				Násilné činy	35
				Mravnostní činy	2
				Krádeže vloupáním	78
				Krádeže prosté	188
				Majetkové činy	291
				Ostatní činy	37
				Zbývající činy	67
				Hospodářské činy	20
Jablonné v Podještědí	212	108	51	Vraždy	0
				Násilné činy	26
				Mravnostní činy	2
				Krádeže vloupáním	72
				Krádeže prosté	54
				Majetkové činy	137
				Ostatní činy	24
				Zbývající činy	15
				Hospodářské činy	8
Mimoň	354	161	45	Vraždy	0
				Násilné činy	19
				Mravnostní činy	6
				Krádeže vloupáním	70
				Krádeže prosté	93
				Majetkové činy	202

				Ostatní činy	54
				Zbývající činy	48
				Hospodářské činy	25
Mšeno	119	61	51	Vraždy	0
				Násilné činy	5
				Mravnostní činy	4
				Krádeže vloupáním	21
				Krádeže prosté	37
				Majetkové činy	59
				Ostatní činy	27
				Zbývající činy	20
				Hospodářské činy	4
Nový Bor	642	256	40	Vraždy	0
				Násilné činy	41
				Mravnostní činy	3
				Krádeže vloupáním	98
				Krádeže prosté	282
				Majetkové činy	437
				Ostatní činy	65
				Zbývající činy	46
				Hospodářské činy	50
Stráž pod Ralskem	198	116	59	Vraždy	0
				Násilné činy	13
				Mravnostní činy	2

				Krádeže vloupáním	36
				Krádeže prosté	57
				Majetkové činy	116
				Ostatní činy	31
				Zbývající činy	17
				Hospodářské činy	19
Žandov	146	90	62	Vraždy	0
				Násilné činy	10
				Mravnostní činy	0
				Krádeže vloupáním	35
				Krádeže prosté	33
				Majetkové činy	72
				Ostatní činy	33
				Zbývající činy	22
				Hospodářské činy	9

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/#tabulky>

Tabulka znázorňuje počty zjištěných trestních činů a jejich číselnou a procentuální objasněnost. Na základě těchto dat je uváděn index kriminality, jehož rozbor však není nutné u této stručné analýzy realizovat. Data jsou získána z území působnosti obvodních oddělení Policie ČR. Na území MAS sídlí v 9 městech a jejich činnost zasahuje i do okolních měst a obcí.

Nejvíce bylo zjištěno majetkových trestních činů – **1 574**. Mezi tyto činy se řadí podvod, zpronevěra, neoprávněné užívání cizí věci, zatajení věci, poškozování cizí věci, pytláctví a ostatní majetkové trestné činy.

Velmi rozsáhlé jsou také krádeže vloupáním do majetku a drobné krádeže, mezi nimiž jsou nejrozšířenější krádeže vloupáním do osobních automobilů – **1 463**.

Zaznamenáno je i několik vážných násilných trestních činů – **175**. Zahrnuje činy mmj. úmyslné ublížení na zdraví, vydírání, omezování a porušování osobní svobody.

Vražda je na celém území působnosti evidována za sledované období pouze jedna v Doksech.

Zapojení do IZS

Integrovaný záchranný systém (IZS) je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Tak aby stručně řečeno „nikdo nebyl opomenut, kdo pomoci může a vzájemně si nikdo z nich nepřekážel.“

Základní složky IZS:

Hasičský záchranný sbor České republiky

Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Zdravotnická záchranná služba

Policie České republiky

Ostatní složky IZS:

Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil

Obecní policie

Orgány ochrany veřejného zdraví

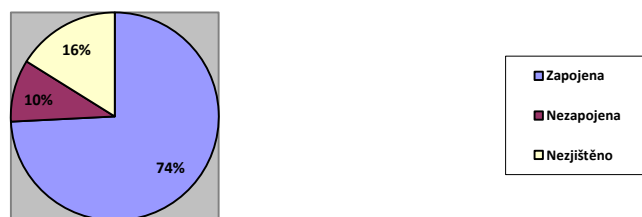
Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby

Zařízení civilní ochrany

Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím

Jako na většině území ČR, i na území LAG Podralsko je většina obcí zapojena do integrovaného záchranného systému. **Obce nezapojené do IZS:** Hamr na Jezeře, Krompach, Plužná, Provodín.

Graf č. 2: Zapojení obcí v IZS(%)

Živelné pohromy

Z živelných pohrom jde v na území LAG především o povodně, méně často, když je bouřka a rychlost větru je velká, padají stromy a dochází k polomům. Povodně přichází téměř každým rokem, většinou na začátku jara, nebo v případě častých přívalových dešťů. Ve většině obcí v působnosti LAG Podralsko je řeka nebo potok, což se pokaždé při velkém rozvodnění stává nebezpečným. Nejvíce jsou postižené povodněmi obce podél řeky Ploučnice, rozvodněny ale bývají i jinak mírné potoky. Mnoho domácností stojí jen pár metrů od

břehů velkých, či malých řek, to znamená, že domácnosti i celé obce jsou často postiženi povodněmi i přesto, že obce zvyšují své úsilí při přípravě protipovodňové ochrany. V takovýchto chvílích je boj proti velké vodě v podstatě marný a škody, po opadnutí vody, jsou katastrofální. Obce pak často zřizují a zajišťují různou pomoc pro oběti povodní.

Obce, které nejsou postihovány povodněmi: Blatce, Bohatice, Cetenov, Dubá, Horní Libchava, Kravaře, Nový Bor, Rokyta, Sloup v Čechách, Stvolínky, Tachov, Tuhaň, Zahrádky

Graf č. 3: Živelné pohromy na území obcí LAG Podralsko (%):

6.8.5 Kultura a sport

Z kulturních zařízení má na území LAG Podralsko největší zastoupení knihovna, která se nachází ve 44 obcích, z čehož ve čtyřech obcích existují 2 pobočky knihovny.

Téměř všechny obce mají na svém území jedno nebo více hřišť.

Tabulka č. 20: Celkový výčet kulturních zařízení na území LAG Podralsko

Kulturní zařízení na území LAG Podralsko	Počet zařízení
Veřejná knihovna vč. poboček	48
Stálá kina	5
Divadlo	1 – Nový Bor
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	7
Kulturní zařízení (domy, místnosti, sokolovny....)	32
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	6

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření a ČSÚ – meziobecní statistika

V území je kromě muzeí rovněž 9 výstavních zastavení, která realizovala LAG Podralsko prostřednictvím osy IV. – LEADER, opatření IV.2.1. Projekty spolupráce v období 2008 – 2010 Výstavní zastavení byla realizována nejprve v menších, ale z hlediska památek zajímavých obcích – Hamr na Jezeře, Zahrádky, Velký Valtinov a Blatce, v další etapě pak v Mimoní, ve Stráži pod Ralskem, v Kravařích, v Jablonném v Podještědí a v Bělé pod Bezdězem. Ve městě Dubá je rovněž letní kino.

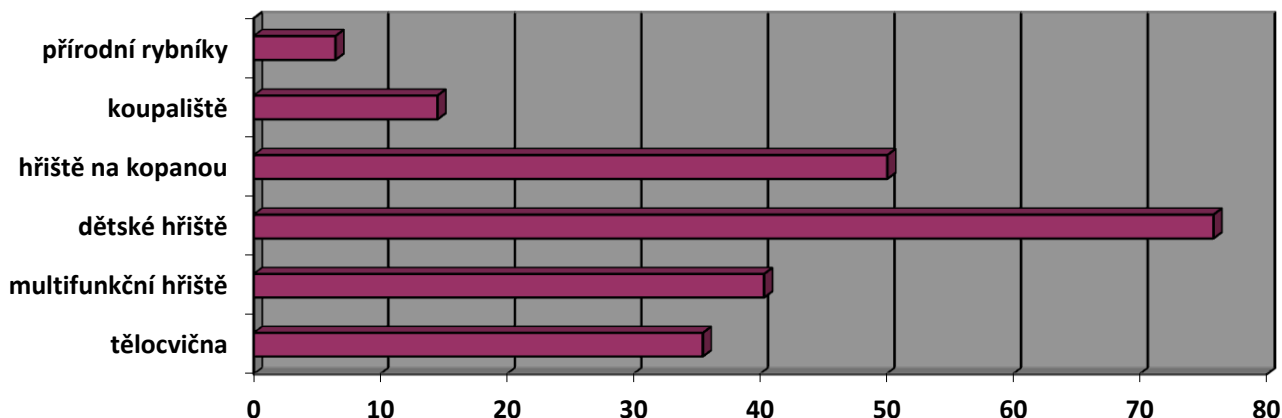
Tabulka č. 21: Celkový výčet sportovních zařízení na území LAG Podralsko

Sportovní zařízení na území LAG Podralsko	Počet zařízení	Poznámka
Koupaliště a bazény	19	Doksy a Stráž p.R. více koupališť
Kryté bazény	1	Stráž pod Ralskem
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	114	Ve větších obcích více hřišť i více druhů hřišť
Tělocvičny (vč. školních)	26	Ve větších městech více tělocvičen
Stadiony otevřené	12	
Zimní stadiony kryté i otevřené	1	Doksy
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	21	

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření a ČSÚ – meziobecní statistika

Na území LAG Podralsko je celkově 114 hřišť, z toho je 27 hřišť multifunkčních, 48 dětských a 39 hřišť fotbalových. Některé obce mají všechny druhy hřišť, některé pouze dětské nebo fotbalové. Na území LAG Podralsko je dále horolezecká i boulderingová stěna (Zákupy, Mšeno, Stráž pod Ralskem), několik tenisových kurtů (Cvikov, Mimoň, Čistá, Stráž pod Ralskem), lyžařská sjezdovka (Cetenov), bowling, centrum zdraví, posilovny a fitness centra (Kravaře, Mimoň, Doksy, Stráž pod Ralskem), volejbalové kurty (Cvikov, Stráž pod Ralskem). V obci Cvikov je rovněž kynologické cvičiště.

Graf č. 4: Vybavenost obcí z hlediska sportovního zázemí v %:

Ve většině obcí se pravidelně pořádají nejrůznější kulturní a sportovní akce. Mezi nejčastější akce patří Dny Děti, obecní slavnosti, poutě, jarmarky, městské plesy, pálení čarodějnic, rozsvícení vánočního stroměčku, Mikulášská nadílka, masopust, vánoční besídky, halloween, loučení s létem, otevírání studánek, plesy, sportovní turnaje, turistické pochody, festivaly (České hrady – Bezděz) nebo putování za pohádkou pro děti. Ve městě Mšeno probíhá Mistrovství světa mopedů.

Stávající sportovní zázemí vytváří dobré předpoklady pro stabilizaci obyvatelstva (především dětí a mládeže) a pro další rozvoj území. Velkým lákadlem v cestovním ruchu pro naše území s širokou nabídkou pro vodní sporty je např. Máchovo jezero, Hamerský a Horecký rybník, Chrastná, Holany, koupaliště Jablonné.

SWOT analýza oblastí život v obcích

Silné stránky

- Velké množství neziskových organizací a spolků
- Množství kulturních i sportovních akcí regionálního i nadregionálního významu
- Dobrá práce neziskových organizací v sociální oblasti i v oblasti spolkového života v obcích
- Hustá síť knihoven a dostatek dalších kulturních zařízení na území
- Existence dětských hřišť a dalších sportovních ploch ve většině obcí
- Ochota obcí řešit sociální problémy občanů
- Kvalitní práce odborů sociálních služeb měst na území ORP Česká Lípa (dobrá spolupráce, komunikace, vstřícnost)
- Platný komunitní plán Česká Lípa
- Kvalifikovaní odborníci ve službách
- Dobře nastavený a organizovaný systém řízení rozvoje sociálních služeb
- Elektronický katalog poskytovatelů sociálních služeb
- Poměrně dobrá síť mateřských škol a základních škol
- Kvalitní ZŠ 1. stupně v obcích
- Dostatečná kapacita volných míst ZŠ
- Zvyšující se kvalifikovanost učitelů
- Dobrá vybavenost škol zřizovaných městy a obcemi
- Rozsáhlá nabídka volnočasových aktivit pro žáky
- Vysoké procento sloučených organizací ZŠ a MŠ (snížené výdaje na pracovníky, větší vzájemná integrace dětí)
- Existence středního školství v regionu

Slabé stránky

- Malé množství finančních prostředků pro činnost NNO a spolků a údržbu kulturních zařízení
- Malá koordinace kulturních a sportovních akcí v území
- Nedostatečné finanční prostředky pro rozvoj oblastí kultury a sportu
- Chybějící možnosti dostupného sociálního bydlení
- Nedostatek služeb sociální prevence (noclehárny)
- Nedostatečné zajištění sociálních služeb u menších obcí
- Nedostatečná kapacita pečovatelské služby
- Nedostatečná kapacita domovů pro seniory
- Nízká informovanost o sociálních službách
- Nižší míra služeb pro klienty cílové skupiny osoby ohrožené sociálním vyloučením
- Nepřipravenost MŠ na vývoj počtu dětí v silných ročnících
- Investice obcí jsou směřovány spíše do majetku pro všechny občany obce než do zařízení pro MŠ (např. hřiště)
- Přejít dětí do škol z malých obcí na druhý stupeň
- Malá kapacita školních družin
- Nedostatek financí na volnočasové aktivity

Příležitosti

- Prohloubení vzájemné spolupráce mezi poskytovateli, sociálních služeb a zdravotní péče, zlepšení komunikace a informovanosti mezi NNO, Lbc. krajem i mezi městy)
- Možnost rozvoje spolupráce mezi obcemi, svazky obcí, ale i meziregionální spolupráce
- Spojení obcí a vytvoření sítě dostupného bydlení
- Využívání financování sociálních služeb, kultury a sportu z fondů EU
- Podpora sociálního podnikání
- Meziobecní spolupráce u ambulancí a terénních služeb
- Aktivní činnost občanských sdružení v sociální oblasti
- Potřeba mapování, odstraňování a nevytváření bariér, které znesnadňují život zdravotně postiženým
- Zkvalitnění a rozšíření služeb včetně vzdělávání zaměstnanců, získávání zaměstnanců pro poskytování sociálních služeb
- V nejbližších letech udržení i vesnických škol, díky silným ročníkům
- Rozšíření nabídky mimoškolních aktivit
- Motivační programy pro pracovníky školství
- Zlepšení informovanosti a propagace školy
- Zkvalitňování školské infrastruktury (vybavení tříd ad.)
- Rozvoj meziobecní spolupráce v oblasti školství a vzdělávání
- Rozšiřování nabídky středoškolských studijních oborů v moderních směrech

Hrozby

- Další krácení finančních prostředků na kulturu, sport ze strany obcí, krajů, státu
- Pokles zájmu obyvatel o společenské dění, kulturu, sport v obcích
- Nedostatečné finanční zdroje pro poskytovatele i pro uživatele sociálních a zdravotních služeb
- Změny legislativy, nedostatečnost, neprovázanost
- Nedostatek financí pro sociální i zdravotní služby
- Hrozící úbytek zdravotnických zařízení na venkově
- Uživatelé nedosáhnou na služby vzhledem k nízkým důchodům
- Migrace obyvatel a úbytky dětí ve školách během školního roku
- Uzavření malých škol
- Nízká motivace kvalifikovaných učitelů a z jejich pohledu nízké platové ohodnocení
- Zvýšený nárůst žáků prvních tříd může způsobit nedostatek kvalifikovaných učitelů na prvním stupni
- Vysoké náklady na školství a nízké částky získané z rozpočtového určení daní
- Nezájem žáků o nabízené středoškolské obory

6.9 Podnikání, výroba, zaměstnanost

V této kapitole jsou analyzovány popisné a vývojové charakteristiky regionální ekonomiky MAS Podralsko. Jedná se o analýzu podnikatelských subjektů, zaměstnanosti resp. trhu práce, mobility pracovní síly a identifikaci nejvýznamnějších podnikatelských subjektů.

6.9.1 Ekonomická aktivita obyvatel

Z celkového počtu 71 253 obyvatel v území je 33 723 obyvatel ekonomicky aktivních, což činí 47,33 %. Ekonomicky aktivních pracujících je dle dat ČSÚ v území 29 567 obyvatel což je 41,50 % z celkového počtu obyvatel a 87,69 % z ekonomicky aktivních obyvatel.

Míra nezaměstnanosti v území za rok 2012 je 10,5 %. Počet nezaměstnaných je za stejný rok 4 464 jejich průměrný věk je 39,1 let. Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání je déle než 24 měsíců v evidenci ÚP 904 osob, tj. 20,27 % všech uchazečů o zaměstnání.

Tabulka č. 22: Srovnání míry nezaměstnanosti 2009-2011 v jednotlivých obcích působnosti LAG Podralsko

Obec název	2009		2010		2011	
	Míra nezaměstnanosti	Počet uchazečů	Míra nezaměstnanosti	Počet uchazečů	Míra nezaměstnanosti	Počet uchazečů
Bělá pod B.	9,0	235	9,3	240	7,2	187
Bezděz	12,9	18	11,4	17	6,4	9
Bitouchov	4,8	6	4,8	6	5,7	7
Blatce	14,8	4	18,5	5	29,6	8
Blíževedly	20,6	68	16,6	57	17,8	60
Bohatice	15,1	11	13,7	10	15,1	12
Brniště	9,7	69	9,8	70	9,2	66
Březovice	6,5	9	6,5	9	5,0	7
Cetenov	9,6	6	5,8	3	3,9	2
Cvikov	17,6	398	14,2	332	13,5	322
Čistá	8,6	29	4,8	16	5,9	20
Doksy	10,7	289	12,8	360	11,4	319
Dolní Krupá	22,5	17	32,4	23	26,8	19
Dubá	14,3	126	17,1	153	15,0	136
Dubnice	9,1	28	10,5	31	8,1	24
Hamr na Jezeře	9,1	17	6,3	11	9,7	18
Holany	20,8	52	22,0	55	22,8	57
Horní Libchava	14,5	26	18,4	33	16,2	31
Horní Police	10,6	36	11,3	39	10,3	35
Chlum	20,9	27	31,0	40	25,6	33
Jablonné v P.	11,1	212	10,5	204	10,3	201
Jestřebí	16,9	63	18,3	67	14,4	53
Kozly	19,7	12	9,8	6	6,6	5
Kravaře	14,0	58	18,1	70	15,0	59
Krompach	12,1	8	15,2	10	13,6	9
Kunratice u C.	16,3	47	14,4	40	14,1	40
Kvítkov	15,4	12	15,4	12	15,4	14
Luka	19,2	10	17,3	9	21,2	11
Mařenice	16,4	22	12,7	17	14,2	21
Mimoň	11,8	428	10,5	384	11,0	409
Noviny pod R.	11,5	15	6,2	9	7,7	10

Nový Bor	15,6	1 079	12,5	862	11,4	816
Okna	20,1	29	20,1	29	22,3	32
Osečná	13,2	67	13,0	65	10,6	54
Pertoltice pod R.	17,4	25	16,0	24	18,1	27
Plužná	13,0	13	8,0	8	6,0	6
Polevsko	15,1	27	10,6	20	11,2	20
Provodín	10,2	40	17,3	70	10,9	46
Radvanec	18,0	11	13,1	9	24,6	16
Ralsko	27,0	190	24,3	174	26,0	188
Rokytá	4,5	4	7,9	7	9,0	8
Skalka u Doks	23,6	17	29,2	22	18,1	13
Sloup v Čechách	13,6	47	17,0	58	10,6	36
Sosnová	10,4	42	9,9	42	9,9	42
Stráž pod R.	10,1	218	10,6	231	8,9	200
Stružnice	9,0	39	13,7	60	12,3	54
Stvolínky	11,9	16	16,3	22	20,7	29
Svojkov	23,2	14	16,1	9	21,4	13
Tachov	30,8	16	44,2	24	42,3	23
Tuhaň	18,5	28	23,2	35	19,9	32
Velenice	10,6	10	11,7	11	12,8	14
Velká Bukovina	15,2	35	16,1	38	13,5	31
Velký Valtinov	8,8	8	12,1	11	8,8	8
Volfartice	11,4	34	14,7	45	12,4	40
Vrchovany	14,0	7	20,0	10	16,0	8
Zahrádky	15,0	44	14,6	44	13,9	41
Zákupy	12,8	164	12,8	166	13,4	178
Žandov	17,8	175	17,1	175	15,9	166
Ždírec	32,2	19	28,8	18	27,1	16
Chorušice	7,1	16	10,7	25	10,7	24
Mšeno	11,7	81	8,4	60	9,5	69
Chotovice	24,2	16	15,2	12	13,6	10
CELKEM LAG	11,3 %	4 889	12,1 %	4 724	10,5 %	4 464
Liberecký kraj	7,8	26 273	7,0	25 653	7,2	23 286
Středočeský kraj	4,4	49 144	5,2	54 716	5,1	50 594
Ústecký kraj	10,1	59 976	11,2	61 947	9,8	58 087
Česká republika	6,7	539 136	7,3	561 551	6,7	508 451

Zdroj: ČSÚ

Výsledky míry nezaměstnanosti na území LAG Podralsko jsou ve vztahu k celorepublikovým výsledkům na podobné úrovni. Celorepublikově se již několik let drží míra nezaměstnanosti v průměru na 7 %. Výrazně vyšší míra nezaměstnanosti je na území Ústeckého kraje, výrazněji nižší pak zase na území kraje Středočeského.

Na území působnosti LAG působí několik významných zaměstnavatelů, kteří nabízejí pracovní místa celoročně. Vzhledem k charakteru území je velmi časté sezónní zaměstnávání v oblasti cestovního ruchu. Výjimkou nejsou ani sezónní práce v oblasti stavebnictví. Mezi nejvýznamnější průmyslové obory patří výroba zaměřená na automobilový průmysl a sklářská výroba.

Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele patří:

Kategorie podle počtu zaměstnanců 2 000 – 2 999

- **DIAMO, s.p.** – Těžba a úprava uranu. V meziročním srovnání došlo k mírnému nárůstu počtu zaměstnanců. Stráž pod Ralskem.

- **Kategorie podle počtu zaměstnanců 1 000 - 1999**

JOHNSON CONTROLS, AUTOMOBILOVÉ SOUČÁSTKY, k.s. – Výroba automobilových součástek. Ve struktuře zaměstnanců převažují dělnické profese. Ve společnosti je zaměstnáno i velké množství cizinců. Stráž pod Ralskem.

Kategorie podle počtu zaměstnanců 500 – 999

- **VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR** - Řady zaměstnanců jsou tvořeny pracovníky ve služebním poměru a civilními pracovníky zajišťujícími běžný chod věznice. Stráž pod Ralskem.
- **IAC Group Czech s.r.o.** – Výroba plastových výrobků. Zákupy.

Kategorie podle počtu zaměstnanců 200 - 499

- **TIBERINA AUTOMOTIVE Bělá, s.r.o** – Kovovýroba, Bělá pod Bezdězem.
- **CRYSTALEX CZ, s. r. o** - Sklářská výroba. Nejčastěji zastoupenými profesemi ve společnosti jsou dělnické profese v oblasti zpracování skla. Firma spolupracuje s agenturami práce a z celkového počtu zaměstnanců je 19,3 % agenturních zaměstnanců. Nový Bor.
- **Provimi Pet Food CZ s.r.o.** - Výroba průmyslových krmiv pro zvířata v zájmovém chovu. Brniště.

Kategorie podle počtu zaměstnanců 100 - 199

- **FOL – OBAL, s.r.o** – Výroba plastových obalů.
- **HOERBIGER s.r.o.** – Výroba plastových čerpadel a kompresorů. Žandov.
- **MITOP, akciová společnost** – Výroba netkaných textilií. Mimoň.

Zaměstnanost v oblasti působnosti MAS LAG Podralsko ovlivňuje několik faktorů. Mezi nejdůležitější patří působení množství významných firem se zahraniční účastí, jež se řadí k zaměstnavatelům nad 500 zaměstnanců. V této kategorii zaměstnavatelů se jedná o subjekty, které nejčastěji nepožadují specifické profese, ale především manuální zručnost a zdravotní způsobilost a dispozice pracovníků.

Dalším faktorem významně se podílejícím na zaměstnanosti je stálý zájem o zahájení samostatné výdělečné činnosti. Poptávka po informacích o možnostech zahájení samostatné výdělečné činnosti za podpory Úřadu práce ČR se nesnižuje, ale naopak dlouhodobě roste.

6.9.2 Zaměstnanost dle sledovaných ekonomických odvětví

1) Zemědělství, lesnictví, rybářství

Mezi hospodářská odvětví zemědělství a lesnictví patří oblasti rostlinné a živočišné výroby, těžba dřeva, výsadba lesů, stav a lov lesní zvěře.

Toto odvětví zahrnuje práce spojené s pěstováním zemědělských plodin a chovem zvířat, pěstováním lesa a těžbou dřeva a chovem ryb a rybolovem.

V ČR zemědělství nejvíce ovlivňují přírodní podmínky, jako jsou reliéf, podnebí, půda. Z celkové plochy státu je pro zemědělské využití určeno asi 54 %. Z toho je asi 38 % orná půda, 12 % travní porosty a 3 % připadají na vinice, chmelnice, zahrady a sady.

Na území LAG Podralsko je pro zemědělské využití určeno asi 41 %. Z toho 26 % orná půda, 14 % travní porosty a necelé 2 % připadají zejména na zahrady a sady (vinice a chmelnice mají jen velmi nepatrné zastoupení).

V současné době má zemědělský sektor hospodářství problémy. V minulosti byly příčinami špatně provedené restituční nebo privatizační opatření, dnes je to hlavně malá provázanost mezi prvovýrobou a druhovýrobou a též i malá ochrana domácího trhu v porovnání s ostatními zeměmi EU.

V zemědělství, lesnictví a rybářství pracuje v oblasti LAG celkem 842 osob, což je 2,8 % všech zaměstnaných obyvatel a 1,18 % všech obyvatel regionu. Tento stav je hluboce pod republikovým průměrem, který tvoří 5-6 % všech pracujících obyvatel.

Celkem je v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství evidováno 555 subjektů. (7,6 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

2) Průmysl

Sledovaná oblast disponuje tradičně rozšířeným průmyslem, přičemž dnes je nejvýznamnější výroba zaměřená na automobilové díly a doplňky a těžební průmysl. Dříve byly nejvýznamnějšími odvětvími dřevozpracující a nábytkářský průmysl, sklářství a těžba nerostných surovin.

V oblasti LAG se nacházejí následující významné rozvojové plochy (realizované i potenciální).

Ralsko - Kuřívody

Ralsko – Hradčany

Mimoň - průmyslová zóna č. 1

Mimoň - průmyslová zóna č. 2

Stráž pod Ralskem - průmyslová zóna

Stráž pod Ralskem – Na Americe

Podle údajů Eurostatu pracuje v ČR v průmyslovém odvětví 38 % zaměstnaných obyvatel země. V tomto směru nevybočují obyvatelé na území LAG z řady a v tomto odvětví našlo práci 10 765 obyvatel, což je 36 % pracujících obyvatel a 15,5 % z celkového počtu obyvatel.

Celkem je v průmyslovém odvětví evidováno 1 352 subjektů (18,4 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

3) Stavebnictví

Na území LAG působí několik stavebních firem, a některé z nich zaměstnávají své zaměstnance pouze sezónně nebo brigádně, což přispívá ke kolísavému poměru nezaměstnanosti v letních a zimních měsících.

Pracujících obyvatel, žijících na území LAG je ve stavebnictví zaměstnáno 1 707 (5,8 % všech pracujících a 2,4 % všech obyvatel oblasti LAG).

Celkem je ve stavebnictví evidováno 1 068 subjektů (14,6 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

4) Velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel

Odvětví velkoobchodu a maloobchodu je významné pro zaměstnanost zejména díky zaměstnávání velkého počtu žen. Je však zaznamenávána velká fluktuace těchto zaměstnankyň a častá obměna. Obor opravy a údržby motorových vozidel vyžaduje kvalifikované pracovní síly. Dostupnost služeb tohoto odvětví je v oblasti působnosti LAG velmi dobrá.

Pracujících obyvatel, žijících na území LAG je v oborech velkoobchodu, maloobchodu, oprav a údržby motorových vozidel zaměstnáno 2 069 (6,7 % všech pracujících a 2,9 % všech obyvatel oblasti LAG).

V těchto sdružených oborech je celkem evidováno 1 381 subjektů (18,8 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

5) Doprava a skladování

Zaměstnanecké pozice v odvětví dopravy a skladování nabízí dopravní a logistické firmy. Na území LAG je několik větších podniků, které zaměstnávají obyvatele v těchto oborech. V tomto oboru je však velký podíl OSVČ nabízejících svoje služby zejména v automobilové a kamionové dopravě.

Pracujících obyvatel, žijících na území LAG je v oborech dopravy a skladování zaměstnáno 1 461 (4,9 % všech pracujících a 2 % všech obyvatel oblasti LAG).

V těchto sdružených oborech je celkem evidováno 232 subjektů (3,16 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

6) Ubytování a stravování

Většina těchto činností patří do služeb poskytovaných v cestovním ruchu, který je klíčovým prvkem ekonomiky. Zasahuje do řady odvětví a jejich prostřednictvím pak do řady lidských činností. Jeho vliv má nezastupitelnou roli na sledovanou oblast, v němž ovlivňuje příliv investic, vznik pracovních míst, zvyšuje kvalifikaci pracovní síly a podporuje podnikatelskou činnost.

Pracujících obyvatel, žijících na území LAG je v oboru ubytování a stravování zaměstnáno 762 (2,6 % všech pracujících a 1 % všech obyvatel oblasti LAG). Celorepublikově je počet pracujících v cestovním ruchu na úrovni 4,6 %.

V tomto oboru je celkem evidováno 541 subjektů (7,4 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

7) Informační a komunikační činnosti

V současné době je velmi potřebné, díky rozvoji komunikačních technologií zaměstnávat zejména ve větších podnicích IT odborníky - zaměstnance, kteří jsou experty na hardware, software a služby v oblasti informačních a komunikačních technologií a jejichž hlavní činností je umožňovat využívání těchto technologií jiným osobám.

Pracujících obyvatel, žijících na území LAG je v oblasti informačních a komunikačních technologií zaměstnáno 339 (1,2 % všech pracujících a 0,5 % všech obyvatel oblasti LAG).

V tomto oboru je celkem evidováno 92 subjektů (1,3 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

8) Peněžnictví a pojišťovnictví

I toto odvětví je však známo vysokým podílem pracujících, které nejsou zaměstnanci ekonomického subjektu, ale pracují jako OSVČ.

Pracujících obyvatel, žijících na území LAG je v oblasti Peněžnictví a pojišťovnictví zaměstnáno 347 (1,18 % všech pracujících a 0,49 % všech obyvatel oblasti LAG).

V tomto oboru je celkem evidováno 165 subjektů (2,25 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

9) Činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, věd. a tech. činnosti a administr. a podpůrné činnosti

Pracujících obyvatel, žijících na území LAG je ve sdružených oborech nemovitostí, profesní, věd. a tech. činnosti a administr. a podpůrné činnosti zaměstnáno 1 438 (4,9 % všech pracujících a 2,01 % všech obyvatel oblasti LAG).

V tomto oboru je celkem evidováno 935 subjektů (12,7 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

10) Veřejná správa a obrana. Povinné a sociální zabezpečení

Pracujících obyvatel, žijících na území LAG je v oblasti veřejné správy a obrany, povinné a sociální zabezpečení zaměstnáno 1 877 (6,4 % všech pracujících a 2,6 % všech obyvatel oblasti LAG).

V tomto oboru je celkem evidováno 83 subjektů (1,1 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

11) Vzdělávání

Pracujících obyvatel, žijících na území LAG je v oblasti veřejné správy a obrany, povinné a sociální zabezpečení zaměstnáno 1 495 (5,07 % všech pracujících a 2,1 % všech obyvatel oblasti LAG). Dlouhodobý celorepublikový průměr je na úrovni 7 % pracujících obyvatel.

V tomto oboru je celkem evidováno 163 subjektů (2,2 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

12) Zdravotní a sociální péče

Pracujících obyvatel, žijících na území LAG je v oblasti veřejné správy a obrany, povinné a sociální zabezpečení zaměstnáno 1 359 (4,6 % všech pracujících a 1,9 % všech obyvatel oblasti LAG).

V tomto oboru je celkem evidováno 122 subjektů (1,7 % ze všech evidovaných ekonomických subjektů).

Nejvíce obyvatel žijících na území působnosti LAG je zaměstnáno v průmyslových odvětvích (36% pracujících obyvatel). Tento fakt je dán velmi dobrými podmínkami pro rozvoj průmyslových oblastí a aktivním těžařským průmyslem.

Největší počet ekonomických subjektů poskytujících pracovní místa je zaznamenán v odvětví služeb maloobchodu, velkoobchodu, opravy a údržby motorových vozidel (18,8 %).

Celkové shrnutí:

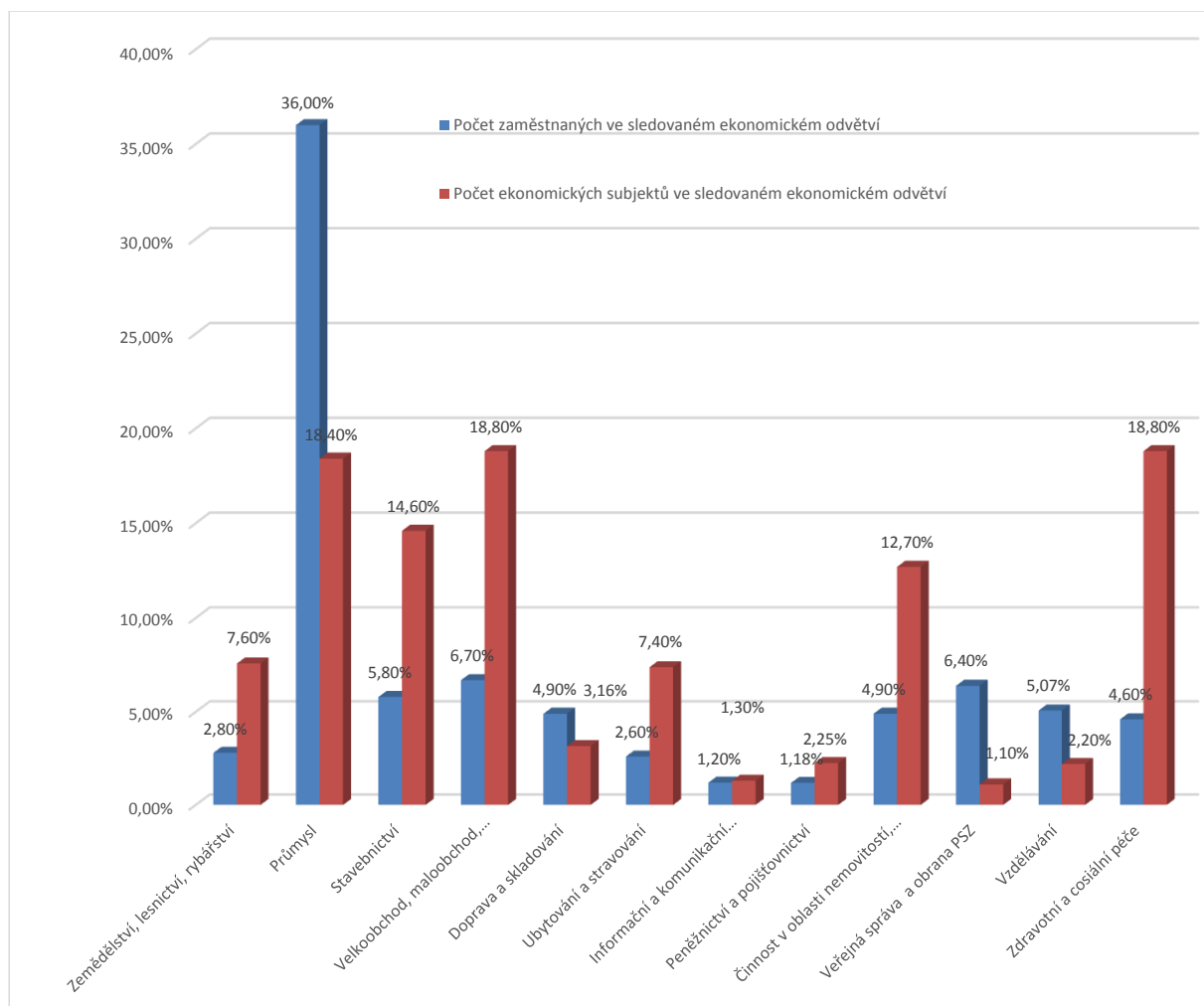
Počet ekonomicky aktivních obyvatel	33 723
Počet zaměstnaných obyvatel	29 567
Počet obyvatel s vlastním zdrojem obživy	1 171

Počet nezaměstnaných obyvatel

4 156

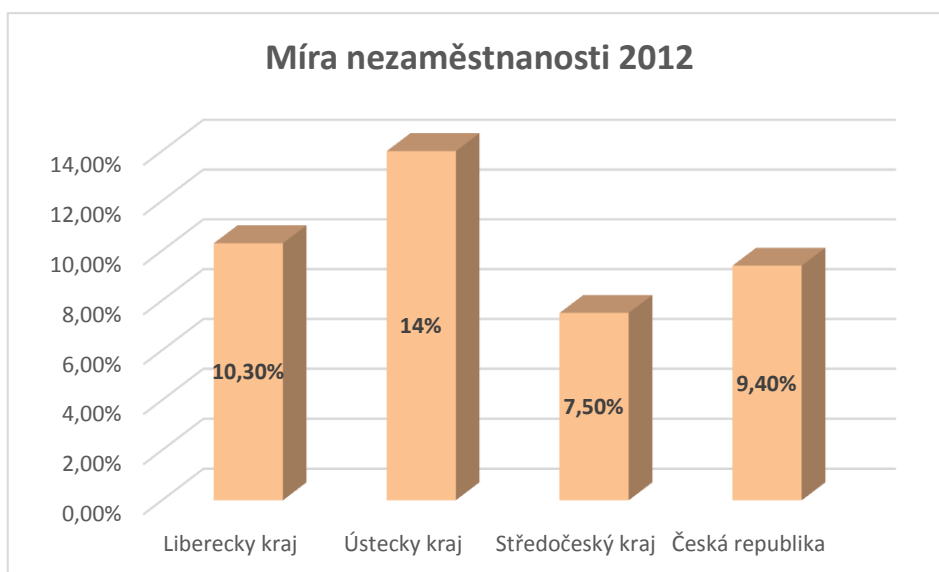
Podle zdrojů ČSÚ pracuje nejvíce osob (36 %) v průmyslových odvětvích, které tvoří 18,4 % všech ekonomických subjektů mezi sledovanými ekonomickými odvětvími. Nejmenší zastoupení pracujících má odvětví peněžnictví a bankovníctví (1,18 %). Ani počet ekonomických subjektů v tomto odvětví není na vysoké úrovni a vykazuje pouze 2,25 %, což je čtvrtý nejnižší počet subjektů mezi všemi sledovanými.

Graf č. 5: Počet zaměstnaných a počet ekonomických subjektů ve sledovaných ekonomických odvětvích

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 6: Hodnota míry nezaměstnanosti v krajích, jejichž obce leží na území LAG Podralsko a míra nezaměstnanosti v celé ČR

Zdroj: ČSÚ

Vzhledem k celorepublikovému průměru nezaměstnanosti ve výši 9,4 % vykazuje nejvyšší odchytku kraj Ústecký s hodnotou 14 %. Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti je zaznamenávána v kraji Středočeském a drží se téměř 2 % pod celorepublikovým průměrem.

SWOT analýza oblastí podnikání, výroba, zaměstnanost

Silné stránky

- Dostatek pracovních sil
- Existence několika významných podniků s pracovním uplatněním mnoha zaměstnanců
- Vzrůstající rozvoj dříve tradičních průmyslových odvětví – sklářství, textilního průmyslu

Slabé stránky

- Vysoká míra nezaměstnanosti v území
- Zařazení řady obcí mezi hospodářsky slabé oblasti
- Malé množství živnostníků, nedostatek stabilizovaných podnikatelských subjektů
- Množství nevyužívaných nebo jen částečně využívaných objektů typu brownfields
- Nízká kupní síla obyvatel

Příležitosti

- Rozvoj sociálních podniků
- Rozvoj a podpora podnikání
- Rozvoj ekologických forem zemědělství
- S rozvojem průmyslu možnost více pracovních příležitostí pro obyvatele

- Rozvoj a podpora podnikání (využití brownfields, volných ploch)

Hrozby

- Zhoršení ekonomické situace, ztráta pracovních míst, zánik ekonomických subjektů
- Odliv obyvatel do míst s větší nabídkou pracovních příležitostí
- Dovoz levných výrobků – zemědělských, textilních, apod.
- Tlaky obchodních řetězců na nízké ceny regionálních zemědělských výrobků

6.10 Řízení obcí, informovanost a spolupráce

6.10.1 Řízení obcí

Tabulka č. 23 : Hospodaření obcí v LAG Podralsko v letech 2011-2012

Obec	2012					2011				
	celkové příjmy (tis. Kč)	ukazatel dluhové služby (%)	zadluženost (tis.Kč)	celková likvidita	podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (%)	celkové příjmy (tis. Kč)	ukazatel dluhové služby (%)	zadluženost (tis.Kč)	celková likvidita	podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (%)
Bělá p. Bezdězem	74 967,48	0	0	3,57	1,9	78 362,82	0	0	2,73	3,76
Bezděz	4 970,02	0	0	6,01	3,49	4 927,45	0	0	10,06	2,08
Bítouchov	6 396,84	0	0	28,7	0,94	2 891,75	0	0	27,87	0,49
Blatce	28,7	1,8	0	6,54	1,64	2 417,31	2,02	0	5,72	2,26
Blíževedly	7 387,61	0	0	3,03	2,75	6 682,31	0	0	2,22	3,48
Bohatice	2 237,02	9,04	295,5	5,41	2,59	2 128,69	9,91	481,5	5,87	9,49
Brniště	20 935,15	0	0	6,72	3,34	21 916,95	0	0	1,91	12,1
Březovice	4 420,25	0	0	19,13	0,85	4 333,76	0	0	12,12	1,55
Cetenov	1 680,53	0	0	21,26	0,96	1 387,53	0	0	22,54	1
Cvikov	78 264,18	15,86	10 920,34	1,88	6,12	121 594,71	11,02	16 734,60	1,23	17,45
Čistá	7 754,13	0	0	3,17	2,1	7 677,24	0	0	2,53	2,5
Dolní Krupá	4 620,99	0	0	2,59	9,38	2 760,48	0	0	2,51	8,96
Doksy	108 150,95	9,96	7 026,77	3,2	3,68	90 714,65	1,2	17 418,65	4,01	5,94
Dubá	30 618,92	0	0	3,62	1,17	33 488,63	0	0	3,25	1,67
Dubnice	8 100,82	0	0	4,6	2,32	10 819,82	0	0	20,68	0,06
Hamr na Jezeře	12 887,76	0	0	15,39	0,07	8 055,10	0	0	6,69	2,64
Holany	9 139,48	12,71	2 391,88	3,11	9,37	8 872,34	19,81	3 376,28	15,25	15,25
Horní Libchava	7 158,20	0	0	8,44	1,47	7 258,76	0	0	5,28	1,61
Horní Police	9 079,76	4,33	198,88	1,12	4,95	12 048,34	0	0	1,36	5,44

Chlum	4 269,89	0	0	102,36	0,07	5 645,23	0	0	90,1	0,08
Chorušice	14 003,71	0	0	32,73	0,38	10 589,21	0	0	63,83	0,34
Chotovice	6 763,17	0,15	3,41	1,48	3,96	2 627,73	0	0	2,92	2,53
Jablonné v Podještědí	75 367,46	3,63	15 890,02	1,36	10,9	77 026,59	4,67	12 423,62	1,3	11,59
Jestřebí	13 368,79	9,61	4 629,40	3,86	10,26	13 538,28	9,72	5 693,86	2,59	14,53
Kozly	2 412,84	0	0	27,38	0,23	2 652,42	0	0	59,75	0,1
Kravaře	11 635,64	16,14	2 207,84	0,55	7,32	13 496,33	69,56	2 014,67	0,44	12,23
Krompach	7 757,26	0	0	0,85	29,46	3 154,93	0	0	6,52	4,49
Kunratice u Cvikova	12 387,30	0	0	1,02	5,39	15 209,94	0	0	1,33	4,9
Kvítkov	2 472,14	0	0	52,76	0,78	2 872,34	0	0	88,53	0,68
Luka	1 653,88	0	0	24,55	0,87	1 664,27	0	0	34,78	1,04
Mařenice	11 258,27	0	0	41,1	0,88	5 892,53	0	0	54,93	0,92
Mimoň	110 810,10	8,42	22 717,64	2,58	3,62	120 058,38	6,25	31 303,75	2,62	6,52
Mšeno .	56 520,35	13,94	788,02	1,39	4,44	43 632,29	2,17	973,52	1,97	4,21
Noviny pod Ralskem	5 875,55	0	0	16,25	1,24	7 002,37	0	0	25,3	1,2
Nový Bor	195 567,76	1,83	13 308,86	2,59	3,68	249 703,55	1,43	16 790,86	2,66	5,13
Okna	7 401,71	0	0	5,23	7,18	4 818,28	0	0	3,52	8,57
Osečná	26 653,30	0	5 000,00	1,51	4,84	24 091,98	0	0	2,83	3,63
Pertoltice pod Ralskem	3 859,30	3,02	344,8	8,14	3,72	4 551,45	2,65	445,6	11,02	5,06
Plužná	2 745,73	0	0	18,8	1,11	2 506,26	0	0	26,38	0,84
Polevsko	11 788,83	49,77	0	3,39	3,09	9 213,66	0	0	2,63	3,53
Provodín	8 568,30	5,34	797,6	2,09	2,8	8 738,97	5,49	1 198,40	4,95	3,69
Radvanec	4 192,90	0	0	51,74	0,65	3 859,81	0	0	139,6	0,48
Ralsko	51 998,42	4,15	6 849,24	3,65	3,06	63 127,04	7,07	9 823,75	4,81	4,79
Rokytá	3 234,37	0	0	33,26	0,41	4 011,73	0	0	26,51	0,66
Skalka u Doks	3 577,91	0	0	7,24	2,71	3 689,69	0	0	9,08	2,14
Sloup v Čechách	43 414,02	80,19	5 142,18	1,27	14,24	25 723,98	45,69	2 508,38	0,29	18,34
Sosnová	6 580,59	0	0	10,46	2,18	6 385,89	0	0	9,7	2,68
Stráž pod Ralskem	81 068,77	4,07	9 618,57	1,96	4,53	73 031,18	4,6	12 562,44	1,63	6,9
Stružnice	12 796,36	0	0	5,78	1,81	10 651,41	0	0	26,06	0,78
Stvolínky	3 420,89	0	0	19,22	1,22	6 031,48	0	0	19,29	1,46
Svojkov	3 128,26	0	0	44,11	0,41	3 994,38	0	0	36,2	0,55
Tachov	4 148,44	0	0	45,92	0,38	3 761,85	0	0	55,21	0,3
Tuhaň	6 426,74	0	0	12,51	0,89	5 503,69	0	0	27,88	0,53
Velenice	2 389,77	0	0	41,48	1,23	1 749,48	0	0	74,59	0,77
Velká Bukovina	5 627,25	0	0	4,96	2,96	5 157,04	0	0	4,29	3,58
Velký Valtinov	3 507,70	0,19	500	12,17	2,54	4 291,02	0	0	1,35	11,13

Volfartice	23 053,09	0	0	33,34	1,77	12 988,00	0	0	25,52	1,77
Vrchovany	1 544,33	0	0	9,27	1,97	1 640,38	0	0	18,8	1,01
Zahrádky	9 246,66	0	0	5,23	2,65	11 493,11	0	0	5,39	1,7
Zákupy	39 587,95	5,6	6 464,63	3,71	2,88	37 488,78	16,26	6 675,59	1,77	7,38
Žandov	22 688,57	0	0	8,45	1,93	21 122,01	0	0	6,89	2,13
Ždírec	1 892,40	0	0	14,81	0,75	1 796,91	0	0	9,23	1,32

Zdroj: ČSÚ

Vysvětlivky:

Ukazatel dluhové služby – poměr mezi dluhovou službou (součet úroků, splátek jistin, dluhopisů a leasingu) a dluhovou základnou (součet daňových a nedaňových příjmů a přijatých dotací)

Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům – poměr zadlužení k celkovému majetku obce, za rizikovou hodnotu je považován ukazatel 25 procent a víc.

Celková likvidita - poměr, kterým je obec schopna krýt své krátkodobé závazky, porovnávají se především prostředky na bankovních účtech a hotovost s krátkodobými závazky, za rizikovou hodnotu se považuje hodnota menší než 1

Zdroj: <http://data.blog.ihned.cz/c1-58868120-mapa-dluhu-vsech-6-246-obecnich-uradu-hrozi-vasemu-mestu-ci-vesnici-krach>
data převzata z <http://www.info.mfcr.cz/cqi-bin/ufis/iufismon/index.pl> - ÚFIS - Monitoring hospodaření obcí Ministerstva financí

Problematika hospodaření obcí je složitá záležitost a výše příjmů a výdajů podléhá mezi lety značným výkyvům, jež souvisí např. s realizací různých investičních akcí a příjmy z dotací na tyto akce. Z mnoha ukazatelů proto lze za nejdůležitější považovat ty, které každoročně sleduje Ministerstvo financí ČR v Monitoringu hospodaření obcí. Těmi jsou především výše uvedené podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celková likvidita.

Z 62 obcí LAG Podralsko jich celkem 42 hospodařilo v roce 2012 bez dluhů. Jako rizikové hodnotí Ministerstvo financí obce, u nichž celková likvidita je menší než 1 (tedy, že krátkodobé likvidní prostředky – peníze na bankovních účtech a hotovost - ani nepokryjí krátkodobé závazky) a zároveň, že podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (tedy de facto poměr zadlužení k celkovému majetku obce) je vyšší než 25 %. Jako riziková je podle těchto kritérií pouze obec Krompach. Ukazatel celkové likvidity měly pod hodnotou 1 v roce 2012 celkem 2 obce – Krompach a Kravaře. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům byl nejvyšší v Krompachu – 29,46 %. Žádná další obec nepřekročila v roce 2012 rizikovou hranici 25 % ani se k této hranici nepřiblížila. Nejvyšší zadluženost v r. 2012 –téměř 23 mil. Kč má město Mimoň, na druhém místě je město Jablonné v Podještědí s téměř 16 mil. Kč a na třetím místě město Nový Bor s 13 mil. Kč. Ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům může podléhat velkým meziročním výkyvům, což může být způsobeno postupným splácením starých a naopak uzavíráním nových bankovních úvěrů. V Brništi tak byl v roce 2011 podíl cizích zdrojů 12,1 %, o rok později jen 3,34 %, ve Cvikově v roce 2011 podíl cizích zdrojů 17,45 %, o rok později jen 6,12 %, v Holanech v roce 2011 podíl cizích zdrojů 15,25 %, o rok později jen 9,37 % a ve Velkém Valtínově pak v roce 2011 podíl cizích zdrojů 11,13 %, o rok později jen 2,54 %. V Krompachu naopak v roce 2011 byl podíl cizích zdrojů 4,49 % a o rok později již 29,46 %.

6.10.2 Informovanost obcí

Více než polovina obcí z území LAG Podralsko vydává své periodikum – místní zpravodaj. Četnost vydání je různá – pravidelně jednou měsíčně, čtvrtletně nebo jako občasník.

Tabulka č. 24: Obce, které vydávají svůj zpravodaj

Obec	ZPRAVODAJ	Poznámka
Bělá p. Bezdězem	ano	Měsíčník
Bezděz	ne	
Bítouchov	ne	
Blatce	ne	
Blíževedly	ne	
Bohatice	ano	Měsíčník
Brniště	ano	dvouměsíčník
Březovice	ano	dvouměsíčník
Cetenov	ne	
Cvikov	ano	Měsíčník
Čistá	ano	Měsíčník
Dolní Krupá	ne	
Doksy	ano	Měsíčník
Dubá	ano	Měsíčník
Dubnice	ne	
Hamr na Jezeře	ne	
Holany	ano	Občasník
Horní Libchava	ne	
Horní Police	ano	Čtvrtletník společný se 3 obcemi
Chlum	ano	Občasník
Chorušice	ne	
Chotovice	ne	
Jablonné v Podještědí	ano	Měsíčník
Jestřebí	ano	Měsíčník
Kozly	ne	
Kravaře	ne	
Krompach	ne	
Kunratice u Cvikova	ano	Měsíčník
Kvítkov	ne	
Luka	ne	
Mařenice	ano	Čtvrtletník
Mimoň	ano	Měsíčník
Mšeno u Mělníka	ano	Měsíčník
Noviny pod Ralskem	ne	
Nový Bor	ano	Měsíčník
Okna	ano	Nepravidelný měsíčník

Osečná	ano	Občasník
Pertoltice pod Ralskem	ano	Občasník
Plužná	ne	
Polevsko	ano	Občasník
Provodín	ne	
Radvanec	ano	Občasník
Ralsko	ano	Čtvrtletník
Rokytá	ne	
Skalka u Doks	ne	
Sloup v Čechách	ano	Čtvrtletník
Sosnová	ano	Měsíčník
Stráž pod Ralskem	ano	Měsíčník
Stružnice	ano	Čtvrtletník společný se 3 obcemi
Stvolínky	ne	
Svojkov	ne	
Tachov	ne	
Tuhaň	ne	
Velenice	ne	
Velká Bukovina	ano	Čtvrtletník společný se 3 obcemi
Velký Valtinov	ano	Občasník
Volfartice	ano	Občasník
Vrchovany	ne	
Zahrádky	ano	Měsíčník
Zákupy	ano	Měsíčník
Žandov	ano	Čtvrtletník společný se 3 obcemi
Ždírec	ne	
Celkem ano	34	

Zdroj: dotazníkové šetření a webové stránky obcí

Všechny obce na území LAG Podralsko mají již své webové stránky, na kterých lze najít základní informace o dané obci.

Tabulka č. 25: Webové stránky jednotlivých obcí:

Obec	webové stránky
Bělá p. Bezdězem	http://www.mubela.cz/
Bezděz	http://www.bezdez.cz/
Bítouchov	http://www.bitouchov.cz/
Blatce	http://www.blatce.estranky.cz/
Blíževedly	http://www.blizevedly.liberecko.com/
Bohatice	http://www.bohatice.cz/
Brniště	http://www.brniste.cz/
Březovice	http://www.obecbrezovice.cz/

Cetenov	http://cetenov.cz/
Cvikov	http://www.cvikov.cz/
Čistá	http://www.obeccista.cz/
Dolní Krupá	http://www.dolni-krupa.cz/index.asp
Doksy	http://www.doksy.com/
Dubá	http://www.mestoduba.cz/
Dubnice	http://www.dubnice.sweb.cz/
Hamr na Jezeře	http://www.obechamr.cz/
Holany	http://www.holany.cz/
Horní Libchava	http://www.hornilibchava.cz/
Horní Police	http://www.hornipolice.cz/
Chlum	http://www.ou-chlum.cz/
Chorušice	http://www.chorusice.cz/
Chotovice	http://www.obecchotovice.cz/
Jablonné v Podještědí	http://www.jablonnevp.cz/
Jestřebí	http://www.jestrebi.eu/
Kozly	http://www.oukozly.cz/
Kravaře	http://www.kravarecl.cz/
Krompach	http://www.obec-krompach.cz/
Kunratice u Cvikova	http://www.kunraticeucvikova.eu/
Kvítkov	http://www.kvitkov.cz/
Luka	http://www.luka.e-obec.cz/
Mařenice	http://www.obecmařenice.cz/
Mimoň	http://www.mestomimon.cz/
Mšeno u Mělníka	http://www.mestomseno.cz/
Noviny pod Ralskem	http://www.novinypodralskem.cz/
Nový Bor	http://www.novy-bor.cz/
Okna	http://www.obecokna.cz/
Osečná	http://osecna.info/Mesto/Osecna.aspx
Pertoltice pod Ralskem	http://www.obecpertoltice.cz/
Plužná	http://www.pluzna.cz/
Polevsko	http://www.polevsko.info/
Provodín	http://www.obec-provodin.cz/
Radvanec	http://www.radvanec.cz/
Ralsko	http://www.mestoralsko.cz/
Rokytá	http://www.obecrokyta.cz/
Skalka u Doks	http://www.ouskalka.cz/
Sloup v Čechách	http://www.obecsloupvcechach.cz/
Sosnová	http://www.sosnova.org/
Stráž pod Ralskem	http://www.strazpr.cz/
Stružnice	http://www.struznice.cz/
Stvolínky	http://www.obec-stvolinky.cz/
Svojkov	http://svojkov.sweb.cz/

Tachov	http://www.obectachov.cz/
Tuhaň	http://www.obec-tuhan.cz/
Velenice	http://www.velenice-cl.wz.cz/
Velká Bukovina	http://www.velka-bukovina.cz/
Velký Valtinov	http://www.velkyvaltinov.cz/?file=kop2.php
Volfartice	http://www.volfartice.cz/
Vrchovany	http://ou.vrchovany.cz/
Zahrádky	http://zahradkycl.cz/
Zákupy	http://www.zakupy.cz/
Žandov	http://www.zandov.cz/
Ždírec	http://www.zdireckokorinsko.webnode.cz/

Zdroj: internet - webové stránky jednotlivých obcí

Řada obcí má na svých webových stránkách zveřejněnu možnost zasílání aktuálních zpráv formou SMS na mobilní telefony občanů. K tomuto způsobu odběru informací se občané přihlašují na svých obecních úřadech. Řada webových stránek obcí je ale nepřehledná, chybí minimálně povinné informace dle zák. č.106/1999 Sb. a Vyhlášky č. 442/2006.

6.10.3 Spolupráce obcí

Na území LAG Podralsko existuje několik dobrovolných svazků obcí, přičemž kromě jednoho – Cyklostezky Varhany – byly všechny ostatní založeny jako polyfunkční, spolupracující ve více oblastech. Další tři svazky obcí zasahují na území pouze okrajově – jednou obcí.

Nejvýznamnější svazky obcí, působící na území LAG Podralsko		
Název a typ dobrovolného svazku obcí	„SVAZEK OBCÍ – CYKLOSTEZKA VARHANY“	monotematické
	Svazek obcí Máchův kraj	polyfunkční
	Svazek obcí Peklo	polyfunkční
	„Mikroregion Podralsko“	polyfunkční
	SVAZEK OBCÍ NOVOBORSKA	polyfunkční

Hlavním účelem DSO Cyklostezka Varhany je výstavba a provozování cyklostezky Česká Lípa (Střelnice) – Kamenický Šenov (Varhany) a úkoly v oblasti cestovního ruchu. Svazek je aktivní, má přehlednou strukturu orgánů a jednoduše nastavené financování. Sdružuje celkem čtyři obce, z nichž jedna – Volfartice - je na území LAG Podralsko.

Dobrovolný svazek obcí Máchův kraj je činný polyfunkční svazek, který sdružuje celkem 19 obcí., z nichž všechny jsou na území LAG Podralsko. Hlavním předmětem činnosti tohoto svazku je rozvoj cestovního ruchu a regionální rozvoj celkově.

Členové: Bělá pod Bezdězem, Bezděz, Blatce, Březovice, Čistá, Doksy, Dubá, Chlum, Jestřebí, Kravaře, Luka, Okna, Plužná, Skalka u Doks, Tachov, Tuhaň, Vrchovany, Zahrádky a Ždírec

Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Podralsko je polyfunkčním činným svazkem, který sdružuje 25 obcí, z nichž 24 je na území LAG Podralsko. Předmětem činnosti mikroregionu je především koordinace společného postupu při realizaci záměrů ve městech a obcích oblasti Podralska.

Členové: Bělá pod Bezdězem, Bezděz, Bohatice, Brniště, Cetenov, Doksy, Dolní Krupá, Dubá, Dubnice, Hamr na Jezeře, Jablonné v Podještědí, Křižany, Mimoň, Noviny pod Ralskem, Okna, Osečná, Pertoltice pod Ralskem, Ralsko, Rokytá, Stráž pod Ralskem, Tachov, Velenice, Velký Valtinov, Zdislava a Zákupy

Svazek obcí Novoborska je rovněž polyfunkčním činným svazkem, který sdružuje 17 obcí, z nichž 10 je na území LAG Podralsko. Hlavním účelem tohoto svazku je koordinace společného postupu při realizaci záměrů ve městech a obcích v oblasti Novoborska.

Členové: Chotovice, Krompach, Kunratice u Cvikova, Mařenice, Nový Oldřichov, Okrouhlá, Polevsko, Prysk, Radvanec, Skalice u České Lípy, Sloup v Čechách, Slunečná, Svojkov, Svor, Cvikov, Kamenický Šenov, Nový Bor

Svazek obcí Peklo je polyfunkční činný svazek, který sdružuje 12 obcí, z nichž všechny jsou na území LAG Podralsko. Předmětem jeho činnosti je především koordinace společného postupu při realizaci záměrů v obcích oblasti Českolipska.

Členové: Holany, Horní Libčava, Horní Police, Kozly, Kvítkov, Provodín, Sosnová, Stružnice, Stvolínky, Volfartice, Zahrádky a Žandov

Na území LAG Podralsko zasahuje jednou obcí i Svazek obcí Českokamenicka, který byl založený za účelem rozvoje cestovního ruchu a území mikroregionu. Touto obcí je Velká Bukovina, jediná obec z Ústeckého kraje, která je v územní působnosti a rovněž členem LAG Podralsko. Jednou obcí zasahuje na území rovněž Svazek obcí Střední Pojizeří. Touto obcí je Dolní Krupá. Rovněž jednou obcí zasahuje na území DSO Sdružení obcí Kokořínska, touto obcí je obec Chorušice.

Členem LAG Podralsko z.s. je Mikroregion Podralsko a dále obce: Bělá pod Bezdězem, Bezděz, Blíževedly, Brniště, Cetenov, Doksy, Dubá, Hamr na Jezeře, Holany, Chlum, Jablonné v Podještědí, Krompach, Noviny pod Ralskem, Osečná, Ralsko, Skalka u Doks, Stráž pod Ralskem, Stružnice, Velká Bukovina, Velký Valtinov, Zahrádky, Zákupy.

Několik obcí je dále členem Euroregionu Nisa, Sdružení obcí Libereckého kraje, Svazu měst a obcí. Euroregion Nisa: Blíževedly, Brniště, Cetenov, Cvikov, Doksy, Holany, Dubnice, Hamr na Jezeře, Jablonné v Podještědí, Krompach, Mařenice, Nový Bor, Mimoň, Noviny pod Ralskem, Osečná, Polevsko, Radvanec, Ralsko, Sloup v Čechách, Stvolínky, Velký Valtinov, Stráž pod Ralskem, Sosnová, Svojkov a Zákupy. Euroregion Neisse - Nisa - Nysa je organizace působící v prostoru Trojzemí, tj. hraniční oblasti mezi Spolkovou republikou Německo, Českou republikou a Polskou republikou, které vzniklo na základě iniciační konference "Dreiländereck" v Zittau v květnu 1991. Spolupráce spočívá na zásadách rovnoprávnosti, vyjádřených "Evropskou rámcovou úmluvou o spolupráci přesahující hranice mezi územními celky a orgány," přijatou Radou Evropy v roce 1980.

Sdružení obcí Libereckého kraje: Cvikov, Doksy, Dubá, Hamr na Jezeře, Holany, Horní Libchava, Horní Police, Chotovice, Jablonné v Podještědí, Jestřebí, Luka, Mařenice, Nový Bor, Okna, Osečná, Provodín, Ralsko, Sloup v Čechách, Stružnice, Stvolínky, Svojkov, Tachov, Velký Valtinov, Volfartice, Zákupy, Žandov. SOLK je otevřenou, zájmovou, nestrannou a nevládní organizací obcí a měst Libereckého kraje. Jeho cílem je napomáhat vzájemné informovanosti, hájit společné zájmy ale např. i zaujímat stanoviska k legislativním návrhům a dalším aktivitám týkajícím se obcí.

Svaz měst a obcí: Bělá pod Bezdězem, Bohatice, Brniště, Březovice, Čistá, Doksy, Dubá, Dubnice, Holany, Horní Police, Chotovice, Jablonné v Podještědí, Jestřebí, Luka, Mařenice, Mimoň, Nový Bor, Okna, Osečná, Provodín, Polevsko, Ralsko, Rokytá, Stružnice, Stvolínky, Tuhaň, Velenice, Zákupy, Žandov. Cíle SMO jsou podobné jako SOLK: obhajovat společné zájmy a práva měst a obcí, a vytvářet tak příznivé podmínky k jejich rozvoji, podílet se na přípravě zákonů a dalších opatření, které mají dopad na místní samosprávu, a posilovat tak vliv obcí v legislativní oblasti a další.

Několik obcí je členy dalších organizací:

Čistá – Spolek pro obnovu venkova

Jablonné v Podještědí – Sdružení historických měst

Osečná - Sdružení lázeňských měst ČR

Dolní Krupá - Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska

Chorušice - Kokořínský Sok s.r.o. (společník autobusové dopravy)

Doksy, Ralsko, Stráž pod Ralskem – starostové jsou členy správní rady Geoparku Ralsko, o. p. s.

SWOT analýza oblasti řízení obcí

Silné stránky

- Existence nebo alespoň koncepce územního plánu jako základního územního rozvojového dokumentu u velké většiny obcí
- Nízká zadluženost obcí na území LAG Podralsko
- Dobrá informovanost obyvatel o dění v obcích – zpravodaje, weby

Slabé stránky

- Nedostatečná úroveň webových stránek většiny obcí a měst na území LAG Podralsko

Příležitosti

- Rozvoj meziobecní spolupráce na území LAG Podralsko
- Využití a rozvoj informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě

Hrozby

- Ukončení činnosti současných svazků obcí z důvodu direktivního určení jednoho svazku na úrovni ORP

6.11 Cestovní ruch

Z hlediska cestovního ruchu je území LAG Podralsko pro návštěvníky atraktivní. Nachází se zde celá řada kulturních i přírodních památek, turistických míst a je zde také pestrý kulturní život. V loňském roce vznikl na jeho území Geopark Ralsko, který má potenciál pro rozvoj moderních forem šetrné turistiky - geoturismus

6.11.1 Popis území

Z hlediska územního vymezení je oblast působnosti LAG Podralsko vymezena bývalými okresy Česká Lípa, Děčín, Mělník a Mladá Boleslav. Přesah území je do tří krajů – Libereckého, Ústeckého a Středočeského. Z hlediska marketingového členění v rámci Programu rozvoje cestovního ruchu LK, je na území kraje největší část obcí součástí turistického regionu Českolipsko, turistických oblastí Máchův kraj a Lužické hory, Ještědský hřbet a Geoparku Ralsko. Dále lze jmenované oblasti rozdělit do podoblastí Máchův kraj, Kokořínsko, Peklo, Podralsko, Novoborsko a Podještědí. Obec Velká Bukovina z území Ústeckého kraje je součástí turistického regionu Severozápadní Čechy a oblasti Děčínsko. Obce na území středočeského kraje jsou součástí turistických regionů Mladoboleslavsko a Střední Čechy s oblastí Mělnicko. Jednotlivé regiony se vzájemně prolínají a alespoň částečně odráží jak přirozené územní, tak i organizační vazby.

Máchův kraj

Oblast sestává z několika různých krajinných typů. Jde o romantickou krajinu s množstvím lesů, o pahorkatinu, místy s vrchovinným charakterem, ale také o krajinu s nejrozsáhlejším územím s hlubokými lesy a nedotčenou přírodou bývalého vojenského prostoru Ralsko. Krajinu kromě kopců zvýrazňují pískovcové útvary, vodní plochy i venkovská lidová architektura. Na území Máchova kraje se nachází množství rybníků a rybníčních systémů - Máchovo jezero (původně Velký Hirschberský rybník): významný rekreačně využívaný rybník založený ve 14. století Karlem IV.; četné rybníky a rybníční systémy – např. Břehyňský, Poselský, Novozámecký, ad. Máchův kraj se rozkládá v mírně teplé klimatické oblasti. Území se vyznačuje bohatým přírodním i kulturně – historickým potenciálem.

Geopark Ralsko

Území Geoparku Ralsko se nachází v Libereckém kraji. Z převážné části leží v územní jednotce obce Ralsko (a zahrnuje bývalý vojenský výcvikový prostor Ralsko), dále zasahuje do části katastru města Doksy a Hamr na Jezeře. Území je v rámci České republiky velice unikátní a může nabídnout mnoho zajímavých ukázek podobě přírodních, ale i kulturních jedinečností. Nosným tématem Geoparku Ralsko je motto „Krajinou zaniklých obcí, železné rudy a pískovce bez bariér“, jehož cílem je představení krajiny člověkem nezměněné po dobu 60 let lidem všem věkovým i sociálním kategoriím a zachování tohoto území pro širokou veřejnost v rámci udržitelného cestovního ruchu v duchu moderní přírodní turistiky, která je otevřená především i pro rodiny s dětmi, mládež, děti, seniory a handicapované. Reliéf oblasti vybízí k poznávání krajiny ze všech úhlů pohledu díky své nenáročnosti i návštěvníky s jakkoliv omezenou možností pohybu.

Dalším cílem geoparku je rozšířit vzdělávání v oblasti geověd, a to formami vhodnými pro odbornou i širokou veřejnost, včetně dětí. V geoparku Ralsko jsou plánovány aktivity v podobě rozšíření sítě naučných stezek a geosteze, zřízení geologického, ale i kulturního muzea.

Lužické hory

Tato příhraniční oblast se nachází v nejsevernějším výběžku České republiky, při hranici s Německem. Do regionu částečně zasahuje z jihozápadu České středohoří, na severovýchodě se zvedá hradba Lužických hor. Na severu tvoří velkou část oblasti tzv. Šluknovský výběžek. Hlavními horopisnými celky této oblasti jsou Děčínská vrchovina (CHKO Labské pískovce), Národní park České Švýcarsko, Šluknovská pahorkatina a CHKO Lužické hory. Každé území má svoji jedinečnou přírodní hodnotu.

Děčínsko

Tato turistická oblast se rozkládá v severozápadním výběžku Čech v turistickém regionu Severozápadní Čechy jako součást Ústeckého kraje. Oblast Děčínska zahrnuje jedny z nejkrásnějších oblastí u nás. Nachází se zde několik přírodních rezervací - Arba, Čabel, Pavlino údolí, Pekelský důl nebo Světlík, Národní park České Švýcarsko, národní přírodní památky Pravčická brána a Zlatý vrch a chráněná krajinná oblast Labské pískovce.

Mladoboleslavsko

Mladoboleslavsko je nejen krajem automobilů, ale také ideálním místem pro trávení dovolené. Mladoboleslavsko nabízí spoustu příležitostí a lákadel jak pro ty, kteří si rádi užívají aktivní dovolenou, tak pro příznivce kultury a historických památek. Na své si tu přijdou i ti, kdo se rádi toulají romantickou krajinou, a nenudí se zde ani děti, jejichž nejoblíbenější činností je poznávání a objevování. Územně region Mladoboleslavsko zahrnuje regiony Český ráj, Polabí, Máchův kraj a Kokořínsko, které nabízejí další škálu zajímavostí.

Střední Čechy – Severovýchod – Polabí - Mělnicko

Mělnicko a Kokořínsko " jedna z významných turistických oblastí Středočeského kraje, která obepíná hlavní město Prahu a zároveň s ním žije ve vzájemných vazbách, kraj po tisíc let spojený s pěstováním vinné révy. Většina obcí Mělnicka se vyznačuje velkým zastoupením lidové architektury. Roubená, hrázděná i zděná architektura je jedinečná nikoli pouze sama o sobě, ale také díky svému organickému propojení s okolní krajinou v rámci historické sítě osídlení. V mnoha případech tvoří celá funkční sídla, která jsou zařazena do památkových rezervací a památkových zón.

6.11.2 Kulturně-historický potenciál

Z hlediska kulturně historického potenciálu je v oblasti několik významných památek vyhledávaných turisty a atraktivní z hlediska nabídky cestovního ruchu. Kulturně – historický potenciál patří mezi nejbohatší v kraji co do počtu památkově chráněných území. Největší koncentrace je v jižní části v oblasti Kokořínska a Lužických hor. V programovém období 2007 – 13 byla v rámci realizace osy IV. – LEADER, opatření IV.1.2 Realizace strategie i opatření IV.2.1. Projekty spolupráce realizována řada projektů, zaměřených na obnovu, restaurování a rekonstrukci památek v území LAG Podralsko, např. v Zahradkách, Dubé, Mimoni, Doksech,

Jablonném v Podještědí a na celém území LAG Podralsko v rámci projektu spolupráce „Památky a jejich budoucnost“. Unikátem zejména na severu Českolipska jsou tzv. podstávkové domy, které vznikaly zřejmě v 15. – 16. století v pohraničních oblastech a patří k tradiční lidové architektuře na severu Čech, ale i v sousední německé Horní Lužici a polském Dolním Slezsku. Řada z těchto domů patří k nemovitým kulturním památkám. Na území LAG Podralsko se podstávkové domy nachází např. ve Sloupu v Čechách - chalupy, dále bývalý hostinec u zámku v Zahrádkách, známá Vísecká rychta v Kravařích, sýpka v Blíževedlech, chalupa v Heřmanicích v Podještědí, špejchar ve Ždírci, chalupa ve Žďáru atd. Existuje záměr na projekt Spolupráce mezi MAS Šluknovsko, MAS Frýdlancko, MAS Labské skály a LAG Podralsko, jehož náplní by bylo zmapování podstávkových domů na území jednotlivých MAS a jejich stavu a cílená spolupráce s majiteli domů, NPÚ a dalšími institucemi a organizacemi s cílem zachování těchto kulturních památek a správnou péčí o ně.

Národní kulturní památky:

Hrad Bezděz – zřícenina hradu Bezděz

Státní zámek Zákupy - zámek Zákupy a hospodářský dvůr zámku v Zákupích

Městské památkové zóny:

Dubá – osada vzniklá při původním hradu, mohutný kostel s hodnotným soudobým zařízením, soubor měšťanských domů.

Jablonné v Podještědí – historické jádro města.

Nový Bor – soubor městských domů.

Zákupy – soubory církevních památek a městských domů.

Mšeno - soubory církevních památek a městských domů.

Bělá pod Bezdězem - soubory církevních památek a městských domů.

Vesnické památkové zóny a rezervace:

Lhota (obec Dubá) – dochovaný soubor lidové architektury

Žďár (obec Doksy) – dochovaný soubor roubených lidových staveb, kovárna s roubeným patrem

Bukovec (obec Dubá) – soubor lidových staveb

Kravaře – dochovaný soubor lidové architektury s největším obytným roubeným domem v Čechách původně rychtou.

Velenice – údolní ves s barokním kostelem a barokní kaplí, dochovanými stavbami původní lidové architektury, částečně dřevěné roubené domky zdobené lidovými plastikami nebo malbami v průčelí.

Sloup v Čechách - soubor lidových staveb

Krajinnou památkovou zónou je od roku 1996 oblast Zahrádecka a Lemberska.

Významné hrady a zámky:

Hrady: Bezděz, Houska

Zámky: Lemberk, Zahrádky, Zákupy, Bělá pod Bezdězem, Horní Libchava

Významné zříceniny hradů:

Sloup v Čechách, Jestřebí, Ralsko, Svojkov, Ronov, Jiljí

Muzea:

Městské muzeum Mimoň, Muzeum Čtyřlístku Doksy, Sklářské muzeum Nový Bor, Vísecká rychta Kravaře, Městské muzeum Mšeno, Muzeum Bělá pod Bezdězem, Muzeum Eduarda Helda v Zákupích.

6.11.3 Atraktivita pro cestovní ruch

Celá oblast působnosti MAS je atraktivní pro pěší turistiku i cykloturistiku díky značnému množství silnic a cyklistických tras. Atraktivní je využití komunikací v bývalém vojenském prostoru Ralsko. Oblast je využívána celoročně s převahou letní sezony. Zimní sezóna je směřována do oblasti Lužických hor a okolí města Nový Bor, kde je pro návštěvníky k dispozici několik menších lyžařských vleků.

Celoročně lze využívat rozsáhlou turistickou nabídku pro sport, zábavu, kulturu i vzdělávání. Nabídka je přizpůsobena všem cílovým skupinám, nejvíce se však zaměřuje na rodiny s dětmi a na aktivní trávení volného času a dovolené.

Dominantní rekreační funkcí oblasti je především letní rekreace u vody, cykloturistika a venkovská turistika výrazně spojená s funkcí chataření a chalupaření. Nejvíce objektů individuální rekreace je koncentrováno v centrální části Lužických hor – Nový Bor, Mařenice, Krompach, Cvikov, Jablonné v Podještědí, Prysk, Sloup. Dále pak v oblasti západního Českolipska a je rozšířeno na území obcí Žandov, Kravaře, Stvolínky, Nový Oldřichov a pro oblast Holan, Zahrádek a Kozlů. Z hlediska letní rekreace jsou využitelné především vodní plochy některých rybníků – Holanské, Hradčanské a dále vodní plochy Máchovo jezero, Hamr na Jezeře, Stráž pod Ralskem.

Venkovský prostor území má velmi rozsáhlý potenciál pro rozvoj venkovské turistiky, agroturistiky a hipoturistiky, která využívá především přírodního potenciálu oblastí. Její součástí je i agroturistika včetně ekoturistiky. Tyto jmenované formy patří mezi velice významnou formu CR, neboť se rozvíjejí v rámci udržitelného rozvoje. Tyto formy CR využívají sice potenciál území pro rozvoj CR, ale takovým způsobem, že nedochází k ohrožení ani k devastaci území.

Pro tuto formu jsou v oblasti dobré podmínky především v obcích, ale doposud není vytvořena zajímavá nabídka pro návštěvníky. Nejvhodnější formou je využití stávajících historických objektů lidové architektury, obnova starých zemědělských usedlostí a tradiční řemeslné a potravinářské výroby. Značná část regionu disponuje potenciálem pro rozvoj této formy turistiky.

Specifickou oblastí, která dosud plně nevyužívá svůj potenciál pro cestovní ruch, je oblast Ralska, která dosud jen okrajově patří mezi oblasti těžící z letní sezóny, vodních sportů a pěší turistiky. Je však velmi vhodná pro cykloturistiku, pěší turistiku, hipoturistiku, agroturistiku a poznávací (studijní) pobyty. Krajina je málo poznamenána civilizačními zásahy a zástavbou (kromě pozůstatků vojenských staveb). V loňském roce však na území bývalého VVP Ralsko vznikl Geopark Ralsko, jehož cílem je zpřístupnit širokým vrstvám veřejnosti geologické, přírodní, historické a kulturní hodnoty daného území, včetně zajištění vzdělávacích a osvětových aktivit, a podporovat rozvoj vhodných forem cestovního ruchu v dané oblasti. Z hlediska rozvojového potenciálu se jedná o perspektivní formu v území jak vzhledem k přírodním podmínkám tak i grantové politiky.

6.11.4 Cykloturistika jako významný prvek atraktivity území

Cyklistika je vnímána jako integrální součást dopravy, která se dělí z hlediska kompetencí do oblasti dopravní obsluhy území a oblasti cykloturistiky. Cyklistika jako způsob dopravy není menšinovým trendem, ale plnohodnotnou formou vhodně doplňující další druhy dopravy. Propojení cyklistické infrastruktury zejména formou městských sítí chráněných cyklotras a cyklostezek a regionálních sítí cyklotras umožňuje současně plynulý pohyb cyklistů i cykloturistů.

Cyklistika ve značné míře snižuje dopady na životní prostředí, zlepšuje zdraví a kvalitu života obyvatel ČR.

Využití cyklistiky k dopravním i rekreačním účelům má stoupající tendenci a tomuto trendu je potřeba přizpůsobit i služby a doprovodnou infrastrukturu v území.

Cyklistika je pro většinu lidí aktivní doplňkovou volbou, která se může snadno změnit na každodenní a přirozenou součást života. K tomu je třeba zajistit, aby jízda na kole byla bezpečná, snadná, lákavá a konkurenceschopná.

V rámci Libereckého kraje jsou cyklotrasy rozděleny do cyklokoridorů významu mezinárodního, nadregionálního a regionálního.

Cyklostezka - Stezka pro cyklisty (cyklostezka, cyklistická stezka) je pozemní komunikace nebo její jízdní pás (nikoliv jen jízdní pruh!) vyhrazená dopravní značkou pro jízdu na jízdním kole. Je určena pouze pro cyklistickou dopravu. Automobilová a motocyklová doprava je z ní vyloučena. Pravidla silničního provozu v České republice povolují užití cyklostezky též například jezdcům na kolečkových bruslích, lyžařům a pod. (*wikipedie*)

Cyklistická trasa (cyklotrasa) - je trasa pro cyklisty označená orientačním dopravním nebo turistickým značením. Cyklotrasa by měla účelně spojovat místa, mezi nimiž lze předpokládat cyklistickou dopravu, a to komunikacemi, které jsou vhodné pro jízdu na silničním jízdním kole. Může být vedena místy po stezce pro cyklisty, místy po vozovce nebo vyhrazeném jízdním pruhu. Běžné cyklotrasy by měly být vedeny jen po pozemních komunikacích s povrchem silniční kvality, některé jsou vedené i po nezpevněných cestách v terénu. (*wikipedie*)

Na území LAG Podralsko se nachází dvě páteřní cyklostezky – Cyklostezka Varhany a Zelená cyklomagistrála Ploučnice. Území je protkáno hustou sítí turistických a cyklistických tras.

Hlavním využitím těchto cyklostezek je cykloturistika, pěší turistika a vycházky, další druhy nemotorové dopravy a v zimních měsících možnost lyžařské turistiky.

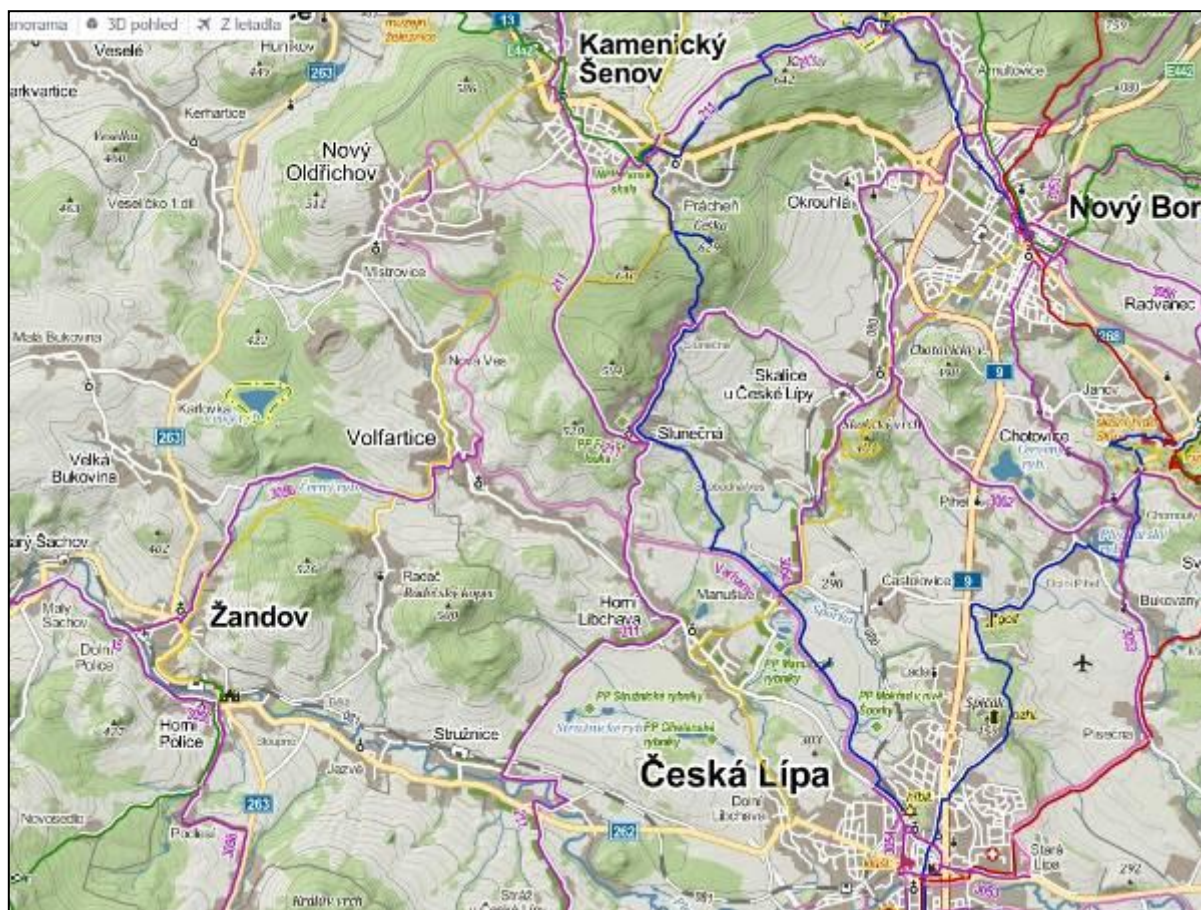
Cyklotrasy a cyklostezky jsou významným přínosem pro rozvoj cestovního ruchu v celé oblasti. Na celém území LAG Podralsko je evidováno několik desítek cyklotras vedoucích intravilány a extravilány měst a obcí. Jsou vedeny po zpevněných silnicích a místních komunikacích s menším provozem, ale i po lesních či polních cestách. Jsou vhodné pro trekingová a horská kola a mají příznivé výškové poměry pro všechny generace cyklistů.

Výborně je zpracována databáze cykloturistických výletů vč. mapových podkladů a mají jí k dispozici všechna informační centra v regionu.

Cyklostezka Varhany

Cyklostezka Varhany se nachází v severozápadní části regionu Českolipska. Jedná se o stezku pro chodce a cyklisty, která je oddělená od automobilového provozu. Spojuje město Česká Lípa s městem Kamenický Šenov.

Stezka je ojedinělým projektem, jehož cílem je zvýšení atraktivity přilehlých obcí a podpora rozvoje turistického ruchu. Její část vede v těsné blízkosti členských obcí LAG Podralsko.

Zdroj: mapy.cz

Zelená cyklomagistrála Ploučnice

Zelená cyklomagistrála Ploučnice vznikla jako přirozená reakce na přibývající zájem cyklistů o kvalitní a bezpečný prostor pro cykloturistiku. Mikroregion Podralsko má s cykloturistikou již bohaté zkušenosti díky bývalému vojenskému prostoru, kde byla vytvořena síť bezpečných cyklostezek - dnes již známá pod značkou Cyklaráj Podralsko.

Trasa vede od hlavních pramenů řeky Ploučnice v Osečné až do Děčína, kde se Ploučnice vlévá do Labe, členitou a malebnou krajinou okolí řeky Ploučnice, jejíž meandry prochází velkoplošnými chráněnými oblastmi Přírodního parku Ještěd, CHKO Lužické hory, Kokořínska, Českého středohoří a Labských pískovců. Realizovaná část cyklomagistrály zpřístupňuje cykloturistům atraktivní oblasti Podještědí, Podralska a Máchova kraje.

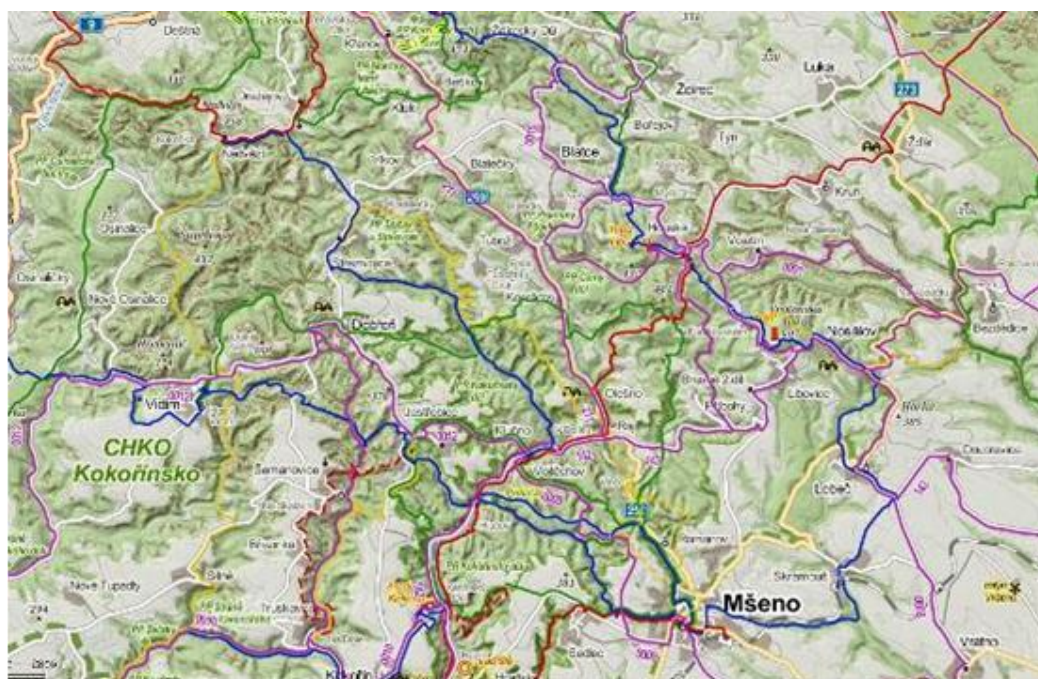
Zdroj: mapy.cz

Významné cyklotrasy

Kokořínsko – jízda na kole Kokořínskem je omezena na vyznačené trasy a lesní cesty, protože se pohybujete v chráněné krajinné oblasti, možností k výletům je téměř nevýčerpatelné množství. Pokud ne zvolíte jízdu po větších silnicích, je třeba počítat místy s obtížnějším terénem. V nabídce je několik stovek kilometrů cyklotras v malebné přírodě plné pískovcových skal, překrásných jezírek a opouštěných vesniček.

- Cyklotrasa 0009

Mšeno – Kokořín – Dobřeň – Planý důl – Vojtěchov – Ráj – Tubož – Houska – Vrátenská hora – Nosálov – Lobeč – Mšeno (cca 49 km)

Zdroj: mapy.cz

Máchův kraj

V oblasti je vybudovaná hustá síť cyklotras s využitím pro všechny generace a s různou náročností jízdy. Na své si přijdou nejen silniční cyklisté, ale i milovníci horských kol a down hill. Atraktivní je využití komunikací v bývalém vojenském prostoru.

- Na kole Máchovi v patách po stopách zaniklých hradů

Trasa kratšího okruhu: **Doksy - Obora - Okna - Žďár - Kruh - Houska - Blatce - Ždírec - Tachov - Doksy (cca 25 km)**

Trasa delšího okruhu: **Doksy - Obora - Okna - Žďár - Kruh - Houska - Tubož - Ráj - Kokořín - Dobřeň - Střezivojice - Blatce - Ždírec - Tachov - Doksy (cca 52 km)**

- Bělský okruh

Průběh trasy: **Bezděz - Bělá p. Bezdězem, žel.st. - Valdštejnsko - Březinka - Plužná - Čistecský důl - Podolí - Bělá p. Bezdězem (cca 21 km)**

- Okolo Velkého a malého Bezdězu

Průběh trasy: **Bělá pod Bezdězem – Vrchbělá – Nový Dvůr – Bezděz – Mariánská cesta – Radechov – Bělá pod Bezdězem (cca 31 km)**

Zdroj: mapy.cz

Podralsko

- Okruh kolem Ralska

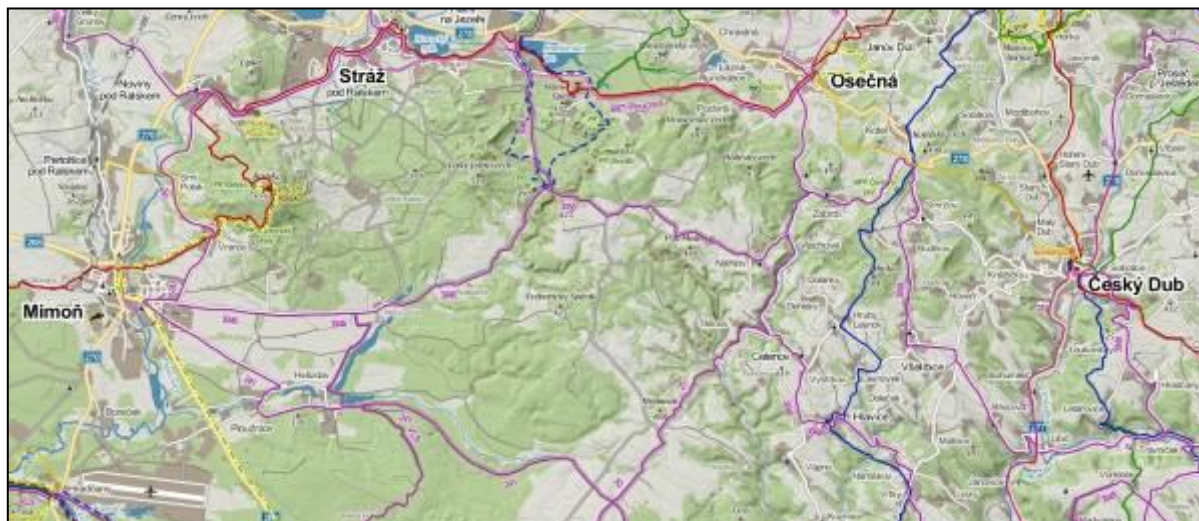
Průběh trasy: **Mimoň – Vranov - Srní Potok - Noviny pod Ralskem - Průrva Ploučnice - Stráž pod Ralskem - Hamr na Jezeře - Sochorův pomník - Nový Dvůr – Mimoň (cca 27 km)**

- Hradčanské peklo

Průběh trasy: **Hradčany - Skalní brána – Veselí – Provodín - Staré Splavy – Myslívna - Mariánská cesta – Strážov - Černá Věž – Hradčany (cca 46 km)**

- **Cyklotrasa Generálská**

Průběh trasy: **Osečná** - Zábrdí - Vlachová - Kracmanov - Hvězdov - Mimoň - Nový Dvůr – Stohánek - Černý rybník - Děvín - Podvrší – **Osečná (cca 42 km)**

Zdroj: mapy.cz

Peklo

Svazek obcí Peklo má podrobně rozpracován generel cyklotras s důrazem na bezpečnost a návaznost na stávající místní, regionální i nadregionální trasy. V regionu jsou vyznačeny základní cyklotrasy vedené napříč územím a severní částí prochází záměr výstavby cyklostezky Ploučnice. Peklo postupně síť cyklotras zahušťuje tak, aby se návštěvníkům nabídla možnost krátkých i delších výletů na kole. Jednotlivé cyklotrasy jsou vedeny po zpevněných silnicích a místních komunikacích, ale také po nezpevněných cestách. Jsou vhodné pro trekingová a horská kola a mají příznivé výškové poměry pro všechny generace cyklistů.⁷

- **Cyklotrasa 211**

Průběh trasy: **Dubá** – Holany – Kozly - Stružnice - Horní Libchava - Kamenický Šenov - **Rožany**.

Na jihu regionu lze z cyklotrasy odbočit do Provodína a k Máchovu jezeru (3053) nebo okolo Holanských rybníků do Stvolínek a dále na sever k Žandovu. Na severu regionu lze využít pouze propojení směrem do České Lípy nebo Sosnové. Po vybudování cyklostezky Ploučnice bude možné propojení do Žandova nebo České Lípy údolím řeky Ploučnice.

- **Cyklotrasa 3053**

Průběh trasy: **Provodín** – Zahrádky – Sosnová - Česká Lípa – Nový Bor – Cvikov – **Mařenice**.

⁷ www.sdruzenipeklo.eu

- **Cyklotrasa 3056**

Průběh trasy: **Lindava** - Sloup v Čechách - Nový Bor – Víška - Kamenický Šenov – Mistrovice – Volfartice – Žandov - **Horní Police**.

Zdroj: mapy.cz

Lužické hory

Trasy v Lužických horách jsou vhodné zejména pro zdatnější cyklisty, díky náročnějšímu terénu, vyššímu převýšení a kopcovitému rázu krajiny. Kratší vzdálenosti zvládnou i rekreační cyklisté, senioři či rodiny s dětmi.

- **Babiččina**

Průběh trasy: **Cvikov** - Lindava - Kunratice u Cvikova - Mařenice - Heřmanice - Krompach »-Babiččin odpočinek - Juliovka - Mařenice - Trávník – **Cvikov (cca 30 km)**

- **Hraběcí**

Průběh trasy: **Nový Bor** - Radvanec - Sloup v Čechách - Lindava - Svitava - Svojkov - Sedm trpaslíků Pihel - Chomouty - Chotovice - **Nový Bor (cca 21 km)**

- **Sklářská**

Průběh trasy: **Horní Prysk** - Klučky - Polevsko - Okrouhlá - Skalice u České Lípy - Slunečná -Kamenický Šenov - Klučky – **Prysk (cca 29 km)**

Zdroj: mapy.cz

6.11.5 Základní a doplňková infrastruktura (služby v CR)

Podnikatelské aktivity týkající se služeb CR jsou ve srovnání s krajskou úrovní podprůměrné. Dobře fungující a rozšířené jsou v oblasti turistických středisek a v okolí větších měst. V ostatních lokalitách jsou aktivity málo výrazné a bylo by vhodné jejich rozvoj podpořit.

Oblast je vybavena základní i doprovodnou turistickou infrastrukturou velmi rozdílně. Na celém území je k dispozici celkem 211 (data platná k 04/2014) hromadných ubytovacích zařízení v kategoriích dle ČSÚ – hotel, chatová osada, penzion, kemp, turistická ubytovna a ostatní zařízení jinde nespécifikovaná.

Nejvyšších hodnot koncentrace ubytovacích zařízení dosahuje oblast Máchova jezera a je dlouhodobě nejvyšší ze všech turistických lokalit v Libereckém kraji. V celorepublikovém srovnání dosahují vyšších hodnot jen Krkonoše, Jizerské hory a příměstské rekreační zázemí Prahy. Široká nabídka ubytovacích služeb je také v okolí města nový Bor a ve venkovských oblastech Lužických hor.

Tabulka č. 26: Hromadná ubytovací zařízení k 04/2014

Název	Adresa	Kategorie	Sezónní provoz	Počet pokojů
LESNÍ HOTEL	Doksy	Hotel *	letní provoz	51 až 100
MOTOREST KUŘIVODY	Ralsko	Hotel *	celoroční provoz	10 a méně
HOTEL U RADNICE	Bělá pod Bezdězem	Hotel *	celoroční provoz	10 a méně
MOTEL DUTÝ KÁMEN	Cvikov	Hotel **	letní provoz	11 až 50
HOTEL PASÁŽ	Doksy, Staré Splavy	Hotel **	letní i zimní provoz	11 až 50
HOTEL PACIFIK	Hamr na Jezeře	Hotel **	celoroční provoz	11 až 50
HOTEL DIAMO	Stráž pod Ralskem	Hotel **	celoroční provoz	11 až 50
HOTEL KAMÝK	Doksy, Doksy	Hotel ***	letní provoz	11 až 50
HOTEL BELLEVUE	Doksy, Doksy	Hotel ***	letní provoz	11 až 50

HOTEL GRAND	Doksy, Doksy	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50
HOTEL PORT	Doksy, Doksy	Hotel ***	celoroční provoz	51 až 100
HOTEL LÁZEŇSKÝ VRCH	Doksy, Staré Splavy	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50
HOTEL K. H. MÁCHA	Doksy, Staré Splavy	Hotel ***	letní provoz	11 až 50
HOTEL BEZDĚZ	Doksy, Staré Splavy	Hotel ***	celoroční provoz	101 a více
HOTEL BERG	Doksy, Staré Splavy	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50
GRANDHOTEL PRAŽÁK	Nový Bor, Nový Bor	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50
HOTEL ZÁMEČEK	Svojkov	Hotel ***	celoroční provoz	10 a méně
RANČ MALEVIL	Jablonné v Podještědí	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50
LÁZEŇSKÁ LÉČEBNA	Osečná, Lázně Kundratice	Hotel ***	celoroční provoz	101 a více
ZÁMEK NOVÝ BERNŠTEJN	Dubá, Nový Berštein	Hotel ****	celoroční provoz	10 a méně
PARKHOTEL MORRIS NOVÝ BOR	Nový Bor	Hotel ****	celoroční provoz	11 až 50
CHATOVÁ ZÁKLADNA	Cvikov	Chatová osada	letní provoz	10 a méně
CAMP PERLA - VLASTA DUBSKÁ	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ STŘEDISKO Kladno	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ ANDREA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
POSLŮV MLÝN	Doksy	Chatová osada	letní provoz	10 a méně
CHATOVÁ OSADA BÍLÝ KÁMEN	Doksy	Chatová osada	letní provoz	51 až 100
REKREAČNÍ CHATY	Doksy	Chatová osada	letní provoz	10 a méně
REKREAČNÍ STŘEDISKO IMA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
CHATOVÁ OSADA RADKA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
CHATOVÁ OSADA DOBROTA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ STARÉ SPLAVY I.	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ STARÉ SPLAVY II.	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ STŘEDISKO INTERGAST	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
CHATOVÁ OSADA DIANA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	10 a méně
CHATOVÁ OSADA RACEK	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ STŘEDISKO ARNIKA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ ZÁKLADNA PRECIOSA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ KAROLINKA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ STARÉ SPLAVY BORNÝ	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ STŘEDISKO ČD	Doksy	Chatová osada	letní provoz	10 a méně
CHATOVÁ OSADA POHODA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ HARMONIE	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
CHATOVÁ OSADA PLESAR	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
CHATOVÁ OSADA JACHTA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
ARTES CHATY	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ ČESKÉ SPOŘITELNY	Doksy	Chatová osada	letní provoz	51 až 100
KEMP BŘEZŇÁK	Doksy	Chatová osada	letní provoz	10 a méně
REKREAČNÍ STŘEDISKO ELITE	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
KARAKUL	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ STŘEDISKO BARBARA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ LENKA	Doksy	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
CHATOVÁ OSADA ZÁTÍŠÍ	Hamr na Jezeře	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ STŘEDISKO OS KOVO A.S. WALTER	Hamr na Jezeře	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
KEMP JORDÁN	Holany	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ STŘEDISKO KARNED	Radvanec	Chatová osada	letní provoz	11 až 50

REKREAČNÍ STŘEDISKO RADVANEC	Radvanec	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
LETNÍ TÁBOR ZÁTIŠÍ	Sloup v Čechách	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
CHATKY U SPORTOVNÍ HALY	Stráž pod Ralskem	Chatová osada	letní provoz	10 a méně
REKREAČNÍ STŘEDISKO SEVER	Mšeno	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
CHATOVÁ OSADA POHÁDKA	Bělá pod Bezdězem	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
CHATOVÝ TÁBOR B	Jablonné v Podještědí	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ STŘEDISKO HEŘMANICE	Jablonné v Podještědí	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
CAMP BORNÝ	Doksy	Kemp	letní provoz	11 až 50
AUTOKEMP KLŮČEK	Doksy	Kemp	letní provoz	11 až 50
AUTOCAMP NEDAMOV	Dubá	Kemp	letní provoz	11 až 50
AUTOKEMP HAMR NA JEZEŘE	Hamr na Jezeře	Kemp	letní provoz	11 až 50
KEMP MILČANY	Holany	Kemp	letní provoz	10 a méně
REKREAČNÍ STŘEDISKO JACHTA	Holany	Kemp	letní provoz	11 až 50
KEMP	Sloup v Čechách	Kemp	letní provoz	11 až 50
KOUPALIŠTĚ A CAMP ZÁKUPY	Zákupy	Kemp	letní provoz	10 a méně
REKREAČNÍ AREÁL-AUTOKEMPING SLUNCE	Žandov	Kemp	letní provoz	11 až 50
KEMP, CHATOVÁ OSADA A KOUPALIŠTĚ	Jablonné v Podještědí	Kemp	letní provoz	11 až 50
HOSTINEC U KOSTELA	Blíževedly	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
REKREAČNÍ STŘEDISKO POD BÍLÝM KAMENEM	Doksy	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	letní provoz	11 až 50
FITNESS CENTRUM LENKA MINKSOVÁ	Doksy	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
UBYTOVÁNÍ EVA KADAŇOVÁ	Doksy	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	letní i zimní provoz	10 a méně
RS POSLŮV MLÝN	Doksy	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	celoroční provoz	101 a více
REKREAČNÍ A ŠKOLÍCÍ ZAŘÍZENÍ ZO OSŽ ČD	Doksy	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	letní provoz	10 a méně
REKREAČNÍ STŘEDISKO	Dubá	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	celoroční provoz	11 až 50
REKREAČNÍ STŘEDISKO AERO	Holany	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	letní provoz	11 až 50
ZUZANA DOSTÁLKOVÁ	Luka	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	letní provoz	10 a méně
CHATA U MYŠÁKA	Mařenice, Horní Světlá	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
LYŽAŘSKÁ BOUDA	Mařenice, Horní Světlá	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
DŘEVĚNKA	Provodín	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
ŠKOLÍCÍ A REKREAČNÍ STŘEDISKO MAXOV	Radvanec	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	celoroční provoz	11 až 50
ŠKOLÍCÍ A REKREAČNÍ STŘEDISKO	Radvanec	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	letní provoz	10 a méně
REKREAČNÍ AREÁL	Radvanec	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	letní provoz	11 až 50
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ CHATA EVA	Sloup v Čechách	Ostatní zařízení jinde nespécifikovaná	celoroční provoz	10 a méně

HOSTEL SLOUP	Sloup v Čechách	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	letní provoz	10 a méně
REKREAČNÍ STŘEDISKO DOLY BÍLINA	Sloup v Čechách	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	51 až 100
CHATA SLOUP	Sloup v Čechách	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
HERBERK FERDINANDA DOBROTIVÉHO	Sloup v Čechách	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
REKREAČNÍ STŘEDISKO OAZA	Sloup v Čechách	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	11 až 50
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ ODB. SDRUŽ. ŽELEZ.	Sloup v Čechách	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
REKREAČNÍ STŘEDISKO STAP	Sloup v Čechách	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	11 až 50
REKREAČNÍ A ŠKOLÍCÍ STŘEDISKO	Sloup v Čechách	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
ŠEŠULE	Stráž pod Ralskem	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
AUTOCAMP UBYTOVNA SK MŠENO	Mšeno	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	11 až 50
RESTAURACE ZLATÝ LEV	Mšeno	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně
PENSION RÁJ	Blíževedly	Penzion	celoroční provoz	11 až 50
PENZION RÁJ	Blíževedly	Penzion	celoroční provoz	11 až 50
RESTAURANT - PENSION U NADĚJE	Cvikov	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION MLÝN U MÁCHOVA JEZERA	Doksy	Penzion	letní provoz	11 až 50
HOTEL BEZDĚZ	Doksy	Penzion	letní provoz	10 a méně
PENZION FARMER	Doksy	Penzion	letní provoz	10 a méně
PENZION PRE	Doksy	Penzion	celoroční provoz	11 až 50
REKREAČNÍ STŘEDISKO SKALKA	Doksy	Penzion	letní provoz	11 až 50
PENSION MÁCHŮV MÁJ	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	11 až 50
PENSION RUCH	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	10 a méně
STAROSPILAVSKÝ ZÁMEČEK	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	10 a méně
STŘEDISKO ROHÁČ	Doksy, Staré Splavy	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENSION ZUZANA	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	10 a méně
PENSION RESTAURANT DIANA	Doksy, Staré Splavy	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENSION FAMI	Doksy, Staré Splavy	Penzion	celoroční provoz	11 až 50
PENZION ALMI	Doksy, Staré Splavy	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION SPORTCENTRUM	Doksy, Staré Splavy	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENSION MÁJ	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	10 a méně
HOTEL NA PLÁŽI	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	10 a méně
MLÁDÍ	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	11 až 50
PENSION RUT	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	10 a méně
PENZION U ZLATÉ COLLIE	Doksy, Staré Splavy	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION NOVÝ MLÝN	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	11 až 50
STATEK	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	11 až 50
PENZION NA SLUNCI	Doksy, Staré Splavy	Penzion	letní provoz	11 až 50
PENSION BORŮVKA	Doksy	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION ČERNÝ MLÝN	Dubá	Penzion	letní provoz	10 a méně
MOTEL PENZION ZAKŠÍN	Dubá	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENSION EVA	Hamr na Jezeře	Penzion	letní provoz	10 a méně

PENZION U LÍPY	Jestřebí	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENSION CĚLNICE	Mařenice, Dolní Světlá	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENSION SVĚTLÁ	Mařenice, Dolní Světlá	Penzion	zimní provoz	11 až 50
ČESKÁ CHALUPA	Mařenice, Horní Světlá	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
CHATA LUŽANKA	Mařenice, Horní Světlá	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
VINÁRNA A PENSION M	Mimoň	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
SRUB ŽIDLOV	Mimoň	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENSION ARNULTOVICE	Nový Bor	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION DRUHÝ DOMOV	Nový Bor	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENSION VERONA	Nový Bor	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION PIHEL	Nový Bor	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION HOPR-REKREAČNÍ AREÁL NA BLÍZALCE	Ralsko	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION RESTAURACE SKLÍPEK	Sloup v Čechách	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION POD LIPOU	Sloup v Čechách	Penzion	letní provoz	10 a méně
PENSION U STUDNIČKŮ	Sloup v Čechách	Penzion	celoroční provoz	11 až 50
ING. ROBERT ŠTEKR STAMAT	Stráž pod Ralskem	Penzion	celoroční provoz	51 až 100
PENZION + HOTEL URAN	Stráž pod Ralskem	Penzion	celoroční provoz	11 až 50
PRÁZDNINOVÝ DŮM	Tachov	Penzion	letní provoz	10 a méně
PENZION U KOPYTA	Tuhaň	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION MODRÝ PES	Velenice	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION V PODZÁMČÍ	Zákupy	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
HOTEL ČERNÁ RŮŽE	Žandov	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION A RESTAURACE V RÁJI	Mšeno	Penzion	letní provoz	10 a méně
SPORTOVNÍ KLUB FOTBAL BĚLÁ POD BEZDĚZEM	Bělá pod Bezdězem	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENSION U KONÍČKA	Bělá pod Bezdězem	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
ČESKÁ HOSPODA	Jablonné v Podještědí	Penzion	celoroční provoz	11 až 50
PENZION CLEOPATRA	Jablonné v Podještědí	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION DŘEVĚNKA	Osečná, Lázně Kundratice	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION PODVRŠÍ	Osečná, Lázně Kundratice	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
PENZION ŽABÁK	Osečná, Chrástná	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ TERMIT	Doksy	Turistická ubytovna	letní provoz	51 až 100
OKRESNÍ VLASTIVĚDNÉ MUZEUM ČESKÁ LÍPA	Doksy	Turistická ubytovna	letní provoz	10 a méně
BUNGALOVY POSLŮV MLÝN	Doksy	Turistická ubytovna	letní provoz	51 až 100
CHATA LUŽ	Mařenice, Horní Světlá	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50
RESTAURACE NA VYHLÍDCE	Nový Bor	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50
CHATA SPORT	Provodín	Turistická ubytovna	letní provoz	10 a méně
SKELNÁ HUŤ	Ralsko	Turistická ubytovna	celoroční provoz	10 a méně
TURISTICKÁ CHATA POD HRADEM	Sloup v Čechách	Turistická ubytovna	celoroční provoz	10 a méně
TURISTICKÁ UBYTOVNA	Zákupy	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50
TURISTICKÁ ZÁKLADNA DDM	Bělá pod Bezdězem	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50
BLAHO UBYTOVNA	Bitouchov	Turistická ubytovna	celoroční provoz	10 a méně
TJ TATRAN UBYTOVNA	Jablonné v Podještědí	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 27: Porovnání návštěvnosti v HUZ na území LAG Podralsko 2012 a 2013

	2012	2013
Počet zařízení	156	158
Hosté	138 727	152 983
v tom:		
Domácí hosté	123 990	134 021
Zahraniční hosté	14 737	18 962
Přenocování	544 543	542 177
v tom:		
Domácí hosté	492 934	481 095
Zahraniční hosté	51 609	61 082
Průměrný počet přenocování	3,9	3,5
Průměrná doba pobytu	4,9	4,5

Zdroj: ČSÚ

Vzhledem k charakteru území a dobrým podmínkám pro rozvoj cestovního ruchu jsou v některých oblastech sledovaného území dobře rozloženy služby pro návštěvníky a turisty. Podle převažující atraktivity území jsou služby přizpůsobovány poptávce. V obcích v působnosti Mikroregionu Podralsko a svazku obcí Máchův kraj je k dispozici několik půjčoven kol a in - line vč. servisu a půjčovny s vybavením pro vodáky. Problematické se zdají být prostory pro parkování osobních automobilů. Pouze malá část obcí disponuje vyhrazenými parkovišti pro aktivní návštěvníky. Stejně tak je na území působnosti MAS velmi málo kvalitních stravovacích zařízení, která by nabízela stravování dle pravidel zdravé výživy nebo nabízela komfortnější prostředí pro náročnější zákazníky. Současná zařízení jsou však celkem vyhovující pro cílové skupiny navštěvující území za účelem trávení volného času.

Celková intenzita využití území pro cestovní ruch je mírně podprůměrná ve srovnání s ostatními částmi Libereckého kraje a stejně tak je průměrná i vlastní podnikatelská aktivita v oblasti služeb CR.

6.11.6 Charakteristika cílové skupiny návštěvníků

V návaznosti na délku pobytu stráveného v území lze dělit cílové skupiny na návštěvníky (jednodenní) a turisty (vícedenní). Obě tyto skupiny jsou složeny z různých věkových kategorií. Nejvýznamnější pro oblast působnosti LAG jsou rodiny s dětmi a aktivní, pro které je přizpůsobena nejširší nabídka. Ubytování vyhledávají zejména v kempech nebo penzionech. Jejich návštěvy v oblasti jsou směřovány zejména do letních měsíců, kdy je využíván potenciál cyklostezek, vodních ploch a dalších možností pro aktivní využívání volného času. Na tyto dvě cílové skupiny je nejvíce zaměřována marketingová kampaň destinačního managementu.

Nezanedbatelnou cílovou skupinou jsou však i senioři. Ti navštěvují oblast spíše formou organizovaných zájezdů a využívají možnost exkurzí po zajímavých atraktivitách. Pro delší pobyt této cílové skupiny chybí v oblasti hotely vyšší kategorie, které by zejména zahraničním turistům umožňovaly kvalitní a komfortní přespání. Naopak je zde dostatek malých penzionů, které však nedokáží pokrýt poptávku organizovaným zájezdům. Seniorsky nejnavštěvovanější místa jsou Nový Bor a Lázně Kundratice.

Oblast LAG Podralsko se profiluje jako oblast s nabídkou letních aktivit. Mezisezónní cestovní ruch vykazuje stále nevyužitý potenciál. Zimní sezóna v oblasti je zajímavá pro místa v okolí města Nový Bor, spadající do oblasti Lužických hor. Je zde několik malých lyžařských areálů, které uspokojí zejména nenáročné lyžaře a rodiny s dětmi.

6.11.7 Organizace cestovního ruchu

Řízení cestovního ruchu z nejvyšších úrovní zajišťuje Ministerstvo pro místní rozvoj na základě Zákona o cestovním ruchu a pro oblast působnosti LAG jsou nejdůležitějšími organizacemi v rozvoji CR Liberecký kraj, Středočeský kraj a Ústecký kraj prostřednictvím svých odborů cestovního ruchu. Svou činností řídí všechny turistické regiony bez ohledu na přesah území. Všechny aktivity mají za cíl rozvoj cestovního ruchu a při jejich řízení jsou využívány všechny nástroje vedoucí k udržitelnému rozvoji a konkurenceschopnosti celého území. Své zkušenosti pak předávají dále organizacím na nižším stupni řízení cestovního ruchu v oblasti.

Funkci destinačního managementu plní ve sledované oblasti Sdružení Českolipsko, do něhož spadají v rámci činnosti Svazku obcí Máchův kraj i některé obce ležící na území Středočeského kraje a většina obcí z území působnosti LAG Podralsko. Dle marketingového členění Libereckého kraje leží většina obcí ve sledované oblasti na území turistického regionu Českolipsko – oblasti Máchův kraj, Kokořínsko, Peklo, Podralsko, Novoborsko. Další oblasti jsou v působnosti partnerských MAS.

Velmi důležitým prostředkem pro rozvoj cestovního ruchu a pro první kontakt s návštěvníky a turisty, se stávají informační centra. Již delší dobu je viditelná snaha o jejich rozšiřování a zkvalitňování služeb a nabídky. V celé sledované oblasti je jejich síť hustě rozšířena a je tak zajištěna dobrá informovanost turistů. Je však na zvážení, zda-li poskytované služby odpovídají požadované kvalitně, nebo zda je informační centrum zřízeno pouze jako přidružená složka jiné složky města a poskytování informací není tak primární záležitostí. V oblasti je evidováno celkem 19 informačních center (Bělá pod Bezdězem, Bezděz, Brniště, Cvikov, Doksy, Dubá, Hamr na Jezeře, Jablonné v Podještědí, Kravaře, Mimoň, Mšeno, Nový Bor, Osečná, Ralsko, Hradčany, Stráž pod Ralskem, Zahrádky, Zákupy, Žandov). Jejich zřizovateli jsou jednotlivé obce. Pouze ve městě Stráž pod Ralskem je IC provozováno jiným subjektem, než zřizovatelem.

Jako nedostatečná se jeví vzájemná spolupráce a provázanost služeb v oblasti cestovního ruchu, poskytovaná různými podnikatelskými subjekty a např. obcemi. Rovněž propagace oblasti ze strany informačních center i podnikatelských subjektů, pracujících v oblasti cestovního ruchu, není dle dotazníkového šetření dostatečně efektivní.

SWOT analýza oblasti cestovního ruchu

Silné stránky

- Atraktivní potenciál přírodního bohatství – CHKO, skalní útvary, vodní plochy, lesy
- Velký počet kulturně historického bohatství, značná koncentrace staré lidové architektury
- Obnova památek v území
- Propojenost tří krajů
- Velké území divoké přírodní lokality – Ralsko
- Blízká hranice s Německem – země s turisticky nejaktivnějšími obyvateli

- Poměrně kvalitní síť značených cyklotras a turistických cest
- Hustá síť informačních center
- Sezónní doprava do turisticky atraktivních míst
- Ubytovací kapacity nižší kategorie

Slabé stránky

- Nedostatek a nízká úroveň základních a doplňkových služeb CR
- Malá spolupráce a angažovanost subjektů privátních i veřejných působících v CR v regionu
- Převážná část území je vhodná pouze pro letní sezónu
- Málo efektivní propagace oblasti v tuzemsku i v zahraničí
- Většina objektů lidové architektury je v soukromém vlastnictví – nelze využít pro služby CR
- Místy špatná dopravní dostupnost a kvalita komunikací
- Ubytovací kapacity vyšší kategorie
- Nedostatek kvalitních restaurací s nabídkou stravování
- Sezónní činnost některých informačních center
- Nedostatek mimosezónní nabídky a nabídky pro případ nepřízně počasí

Příležitosti

- Získání a využití finančních prostředků z fondů EU
- Existence záměru na projekt spolupráce v oblasti záchrany podstávkových domů
- Výstavba a rekonstrukce komunikací propojující všechny tři kraje
- Podpora výstavby cyklostezek
- Rozvoj agroturistiky a hiposteze
- Zvýšení kvality i množství ubytovacích a stravovacích kapacit
- Růst podpory státu na rozvoji CR
- Výborný potenciál pro rozvoj venkovské turistiky
- Využití tradičních kulturních akcí v obcích ke zvýšení návštěvnosti
- Podmínky pro nové podnikatelské aktivity
- Řešení otázek při rozvoji CR cestou meziobecní spolupráce

Hrozby

- Extrémní klimatické podmínky (povodně, sucha)
- Kvalitnější a cenově srovnatelná nabídka ostatních regionů
- Nezájem nebo malý zájem o rozvoj CR ze strany vedení měst a obcí
- Směřování investic do jiných oblastí než je CR
- Nedostatek financí na udržování stávající turistické infrastruktury
- Nefunkční destinační management
- Nedostatečná nabídka aktivit pro cílové skupiny návštěvníků, např. rodiny s dětmi
- Nedostatečná spolupráce mezi subjekty cestovního ruchu

7 CELKOVÁ SWOT ANALÝZA

Silné stránky

- Rostoucí počet obyvatel v území
- Poměrně nízký průměrný věk obyvatel na většině území LAG Podralsko
- Zvyšující se podíl obyvatel se SŠ a VŠ vzděláním
- Vysoký podíl pokrytí území elektrickou sítí
- Velmi dobré pokrytí území vodovody a dostatek zdrojů kvalitní pitné vody
- Dobré spojové služby a pokrytí mobilními operátory na celém území
- Zpracovaný Plán rozvoje vodovodů a kanalizací pro celé území
- Hustá silniční síť
- Dobrá dostupnost hlavního města Prahy
- Existence integrovaného dopravního systému Libereckého kraje – IDOL s účelem optimalizace systému veřejné dopravy
- Poměrně hustá železniční síť
- Dobrá průchodnost hranic s Polskou republikou a SRN
- Nejmenší negativní vliv na životní prostředí
- Velká přepravní kapacita osob i nákladů
- Probíhající obnova vozového parku
- Dostatek volných bytů v bytových domech v hospodářsky slabých oblastech
- Poměrně mladý bytový fond na většině území
- Velké celistvé území
- Poměrně dobrá kvalita ovzduší
- Legislativní ochrana významných přírodních hodnot (CHKO České středohoří, CHKO Lužické hory, CHKO Kokořínsko, NATURA 2000,...)
- Nárůst třídění odpadu a rozšíření sběrných míst v obcích
- Vzrůstající plocha trvalých travních porostů a lesů
- Pravidelný úklid a údržba řeky Ploučnice a okolních ploch
- Dostatečné zásoby podzemních vod
- Velké množství neziskových organizací a spolků
- Množství kulturních i sportovních akcí regionálního i nadregionálního významu
- Dobrá práce neziskových organizací v sociální oblasti i v oblasti spolkového života v obcích
- Hustá síť knihoven a dostatek dalších kulturních zařízení na území
- Existence dětských hřišť a dalších sportovních ploch ve většině obcí
- Obnova památek v území
- Ochota obcí řešit sociální problémy občanů
- Kvalitní práce odborů sociálních služeb měst na území ORP Česká Lípa (dobrá spolupráce, komunikace, vstřícnost)
- Platný komunitní plán Česká Lípa
- Kvalifikovaní odborníci ve službách
- Dobře nastavený a organizovaný systém řízení rozvoje sociálních služeb
- Elektronický katalog poskytovatelů sociálních služeb

- Poměrně dobrá síť mateřských škol a základních škol
- Kvalitní ZŠ 1. stupně v obcích
- Dostatečná kapacita volných míst ZŠ
- Zvyšující se kvalifikovanost učitelů
- Dobrá vybavenost škol zřizovaných městy a obcemi
- Rozsáhlá nabídka volnočasových aktivit pro žáky
- Vysoké procento sloučených organizací ZŠ a MŠ (snížené výdaje na pracovníky, větší vzájemná integrace dětí)
- Existence středního školství v regionu
- Dostatek pracovních sil
- Existence několika významných podniků s pracovním uplatněním mnoha zaměstnanců
- Vzdávající rozvoj dříve tradičních průmyslových odvětví – sklářství, textilního průmyslu...
- Existence nebo alespoň koncepce územního plánu jako základního rozvojového dokumentu u velké většiny obcí
- Nízká zadluženost obcí na území LAG Podralsko
- Dobrá informovanost obyvatel o dění v obcích – zpravodaje, weby...
- Atraktivní potenciál přírodního bohatství – CHKO, skalní útvary, vodní plochy, lesy
- Velký počet kulturně historického bohatství, značná koncentrace staré lidové architektury
- Propojenost tří krajů
- Velké území divoké přírodní lokality – Ralsko
- Blízká hranice s Německem – zemí s turisticky nejaktivnějšími obyvateli
- Poměrně kvalitní síť značených cyklotras a turistických cest
- Hustá síť informačních center
- Sezónní doprava do turisticky atraktivních míst
- Ubytovací kapacity nižší kategorie

Slabé stránky

- Vyšší podíl obyvatel pouze se základním vzděláním na území hospodářsky slabých oblastí LAG Podralsko
- Značné stáří vodovodních sítí
- Nízký podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci a velké množství objektů s nevyhovujícím způsobem čištění odpadních vod
- Nedostatek ČOV na území
- Pomalý proces zavádění nových informačních a komunikačních technologií
- Špatný stav veřejného osvětlení ve většině obcí a tím i vysoká spotřeba el. energie
- Nedostačující napojení na mezinárodní dopravní koridory
- Přetíženost exponovaných úseků silniční sítě
- Špatný stav místních komunikací a komunikací II. a III. třídy
- Vysoké dopravní zatížení měst a obcí, nedostatek obchvatů
- Naprosto nedostatečná dopravní obslužnost části území (okrajových a malých obcí) veřejnou hromadnou dopravou, zejména o sobotách a nedělích
- Nárůst individuální dopravy – vysoká zátěž hlukem, emisemi, vibracemi z dopravy

- Zanedbaná údržba tratí, budov, mostů, tunelů, zastaralé a chybějící zabezpečovací a sdělovací zařízení
- Chybějící kvalitní a rychlé napojení na páteřní koridorovou síť, absence koridorové trati na území
- Neelektrizované jednokolejné tratě
- Nevyhovující technický stav železničních tratí, tím nízká přepravní rychlost a dlouhé doby jízdy
- Chybějící občanská vybavenost hlavně v nejmenších obcích (obchod s potravinami)
- Dostatek restaurací, ale málo stravovacích provozoven
- Malá nabídka zasíťovaných pozemků připravených pro bydlení
- Téměř chybí zařízení na recyklaci odpadů
- Nárůst produkce komunálního odpadu
- Vysoký podíl domů vytápěných uhlím
- Ohrožení velké části území povodněmi
- Nedostatečná údržba a péče o veřejnou zeleň v některých místech území
- Nedostatečné povědomí o ochraně ŽP
- Malé množství finančních prostředků pro činnost NNO a spolků a údržbu kulturních zařízení
- Malá koordinace kulturních a sportovních akcí v území
- Nestabilní a nedostatečné financování oblasti kultury a sportu
- Chybějící možnosti dostupného sociálního bydlení
- Nedostatek služeb sociální prevence (noclehárny)
- Nedostatečné zajištění sociálních služeb u menších obcí
- Nedostatečná kapacita pečovatelské služby
- Nedostatečná kapacita domovů pro seniory
- Nízká informovanost o sociálních službách
- Nižší míra služeb pro klienty cílové skupiny osoby ohrožené sociálním vyloučením
- Nepřipravenost MŠ na vývoj počtu dětí v silných ročnících
- Investice obcí jsou směřovány spíše do majetku pro všechny občany obce než do zařízení pro MŠ (např. hřiště)
- Přejít dětí do škol z malých obcí na druhý stupeň
- Malá kapacita školních družin
- Nedostatek financí na volnočasové aktivity
- Vysoká míra nezaměstnanosti v území
- Zařazení řady obcí mezi hospodářsky slabé oblasti
- Malé množství živnostníků, nedostatek stabilizovaných podnikatelských subjektů
- Špatná dopravní obslužnost a tím i dojíždění do zaměstnání z malých a okrajových obcí
- Množství nevyužívaných nebo jen částečně využívaných objektů typu brownfields
- Nízká kupní síla obyvatel
- Nedostatečná úroveň webových stránek většiny obcí a měst na území LAG Podralsko
- Nedostatek a nízká úroveň základních a doplňkových služeb CR
- Malá spolupráce a angažovanost subjektů privátních i veřejných působících v CR v regionu
- Převážná část území je vhodná pouze pro letní sezónu
- Málo efektivní propagace oblasti v tuzemsku i v zahraničí
- Většina objektů lidové architektury je v soukromém vlastnictví – nelze využít pro služby CR
- Místy špatná dopravní dostupnost a kvalita komunikací

- Ubytovací kapacity vyšší kategorie
- Nedostatek kvalitních restaurací s nabídkou stravování
- Sezónní činnost některých informačních center
- Nedostatek mimo sezónní nabídky a nabídky pro případ nepřízně počasí

Příležitosti

- Rozvoj služeb, nabídka pracovních příležitostí a bydlení a tím příliv obyvatel do venkovských oblastí
- Využití potenciálu obnovitelných zdrojů
- Zvýšení spolehlivosti dodávky elektrické energie, rozšíření rozvodných sítí
- Zvyšování podílu čištění odpadních vod budováním kanalizačních systémů a ČOV v obcích
- Aplikace nových informačních a komunikačních technologií na celé území
- Využití a rozvoj informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě
- Využití prostředků fondů z EU k rozvoji technické infrastruktury
- Dobudování, modernizace hlavních silničních tahů
- Podpora alternativních typů dopravy, šetrných k životnímu prostředí
- Podpora rozvoje kombinované dopravy
- Využití prostředků z EU na rozvoj dopravní infrastruktury
- Propojení tří území SRN, Polsko a ČR modernizováním a optimalizováním stávajících tratí, resp. výstavbou nových tratí a přeložek
- Převedení kamionové dopravy na železnici
- Podpora rozvoje cykloturistiky zavedením vhodných přepravních vozů a vlaků
- Dobudování, celková modernizace a optimalizace železniční sítě a železničních dopravních prostředků
- Spolupráce obcí při zajištění občanské vybavenosti a její dostupnosti
- Rozvoj regionálních produktů a podpora vzniku prodejen těchto produktů
- Investice obcí do ploch pro bydlení
- Využití a rozvoj potenciálu alternativních zdrojů energie (vodní, biomasa)
- Zateplování domů a úspora energií
- Spolupráce se zemědělci na údržbě krajiny
- Výsadba a revitalizace zeleně na území obcí
- Revitalizace a výsadba alejí, péče o památné stromy, solitéry
- Vhodné lokality pro umístění recyklačních zařízení
- Životní prostředí jako vhodné téma pro spolupráci
- Rozšíření environmentálního vzdělávání
- Zvyšování povědomí o ochraně ŽP
- Prohloubení vzájemné spolupráce mezi poskytovateli, zlepšení komunikace a informovanosti mezi NNO, LK i mezi městy)
- Možnost rozvoje spolupráce mezi obcemi, svazky obcí, ale i meziregionální spolupráce
- Spojení obcí a vytvoření sítě dostupného bydlení
- Využívání financování sociálních služeb, kultury a sportu z fondů EU
- Podpora sociálního podnikání
- Meziobecní spolupráce u ambulantních a terénních služeb

- Aktivní činnost občanských sdružení v sociální oblasti
- Potřeba mapování, odstraňování a nevytváření bariér, které znesnadňují život zdravotně postiženým
- Zkvalitnění a rozšíření služeb včetně vzdělávání zaměstnanců, získávání zaměstnanců pro poskytování služeb
- V nejbližších letech udržení i vesnických škol, díky silným ročníkům
- Zlepšení nabídky mimoškolních aktivit
- Motivační programy pro pracovníky školství
- Zlepšení informovanosti a propagace školy
- Zkvalitňování školské infrastruktury (vybavení tříd ad.)
- Vytváření podmínek pro mimoškolní aktivity
- Rozvoj meziobecní spolupráce v oblasti školství a vzdělávání
- Rozšiřování nabídky studijních oborů v moderních směrech
- Rozvoj sociálních podniků
- Rozvoj a podpora podnikání
- Rozvoj ekologických forem zemědělství
- S rozvojem průmyslu možnost více pracovních příležitostí pro obyvatele
- Rozvoj a podpora podnikání (využití brownfields, volných ploch)
- Rozvoj meziobecní spolupráce na území LAG Podralsko
- Získání a využití finančních prostředků z fondů EU
- Výstavba a rekonstrukce komunikací propojující všechny tři kraje
- Podpora výstavby cyklostezek
- Rozvoj agroturistiky a hipostezek
- Zvýšení kvality i množství ubytovacích a stravovacích kapacit
- Růst podpory státu na rozvoji ČR
- Výborný potenciál pro rozvoj venkovské turistiky
- Existence záměru na projekt spolupráce v oblasti záchrany podstávkových domů
- Využití tradičních kulturních akcí v obcích ke zvýšení návštěvnosti
- Podmínky pro nové podnikatelské aktivity
- Řešení otázek při rozvoji CR cestou meziobecní spolupráce

Hrozby

- Odliv obyvatel do míst s vyšší nabídkou pracovních příležitostí
- Zvyšující se podíl obyvatel pouze se základním vzděláním
- Omezená kapacita elektrorozvodných distribučních sítí
- Situování fotovoltaických elektráren v území s negativním vlivem na krajinný ráz
- Nedostatek finančních zdrojů na údržbu a rekonstrukci veřejných osvětlení, budování kanalizací a ČOV
- Omezené možnosti dotací na rekonstrukce a dostavbu technické infrastruktury v obcích
- Další snížení spojů veřejné dopravy do okrajových a malých obcí
- Zhoršená údržba místních komunikací vzhledem k finančním možnostem obcí
- Útlum rozvoje regionu odkládáním dostavby páteřních tras

- Vysoká intenzita individuální automobilové dopravy vedoucí ke zhoršování dopravní obslužnosti a poklesu významu veřejné hromadné dopravy
- Dlouhodobě setrvávající nevyhovující technický stav silniční infrastruktury
- Nedostatek finančních zdrojů na rozvoj dopravní infrastruktury, omezování provozu
- Dlouhodobě setrvávající nevyhovující technický stav železniční infrastruktury i budov
- Nedostatek finančních zdrojů na reprodukci a rozvoj dopravní infrastruktury, rušení železničních tratí, omezování provozu
- Nekoordinovaná privatizace jednotlivých tratí
- Možné uzavírání vesnických pošt
- Krach malých prodejen a drobných provozovatelů služeb
- Zvýšení znečištění v obcích kvůli spalování uhlí a komunálního odpadu v sídlech
- Nízká priorita investic do životního prostředí ze strany obcí
- Nové velké zdroje průmyslového znečištění
- Nebezpečí povodňových situací
- Zneužívání brownfields k zakládání černých skládek
- Ekologické zátěže
- Zhoršení jakosti povrchových a podzemních vod vlivem znečištění odpadními vodami
- Další krácení finančních prostředků na kulturu, sport ze strany obcí, krajů, státu
- Pokles zájmu obyvatel o společenské dění, kulturu, sport v obcích
- Nedostatečné finanční zdroje pro poskytovatele i pro uživatele sociálních a zdravotních služeb
- Změny legislativy, nedostatečnost, neprovázanost
- Nedostatek financí pro sociální i zdravotní služby
- Hrozící úbytek zdravotnických zařízení na venkově
- Uživatelé nedosáhnou na služby vzhledem k nízkým důchodům
- Migrace obyvatel a úbytky dětí během školního roku
- Uzavření malých škol
- Nízká motivace kvalifikovaných učitelů a z jejich pohledu nízké platové ohodnocení
- Zvýšený nárůst žáků prvních tříd může způsobit nedostatek kvalifikovaných učitelů na prvním stupni
- Špatná dopravní dostupnost
- Vysoké náklady na školství a nízké částky získané z rozpočtového určení daní
- Nezájem žáků o nabízené středoškolské obory
- Zhoršení ekonomické situace, ztráta pracovních míst, zánik ekonomických subjektů
- Dovoz levných výrobků – zemědělských, textilních, apod.
- Tlaky obchodních řetězců na nízké ceny regionálních zemědělských výrobků
- Extrémní klimatické podmínky (povodně, sucha)
- Kvalitnější a cenově srovnatelná nabídka ostatních regionů
- Nezájem nebo malý zájem o rozvoj CR ze strany vedení měst a obcí
- Směřování investic do jiných oblastí než je CR
- Nedostatek financí na udržování stávající turistické infrastruktury
- Nefunkční destinační management
- Nedostatečná nabídka aktivit pro cílové skupiny návštěvníků, např. rodiny s dětmi
- Nedostatečná spolupráce mezi subjekty cestovního ruchu

8 Souhrnné analytické závěry – vyhodnocení rozvojového potenciálu území

Na základě specifikace zásadních závěrů dílčích analytických kapitol (díleč SWOT analýzy) byly formulovány klíčové výroky celkové SWOT analýzy, která shrnuje všechny relevantní rozvojové oblasti na území MAS Podralsko. Výstupem je celkové zobecněné hodnocení území LAG Podralsko z hlediska klíčových rozvojových parametrů a funkcí. Toto hodnocení je zároveň vstupem pro formulaci návrhové části SCLLD a je logickým převodovým můstkem mezi analytickou a návrhovou částí Strategie.

SILNÉ STRÁNKY

V oblasti lidských zdrojů je pozitivní rostoucí počet obyvatel včetně zvyšující se úrovně vzdělávání obyvatelstva a především nízký průměrný věk obyvatel oproti Libereckému kraji i celé České republice. Území disponuje dostatečným množstvím pracovní síly a její zvyšující se kvality, což je výhodné pro zlepšení ekonomické situace území i pro přilákání nových podnikatelských subjektů do území. Tomu nahrává také blízkost státních hranic s Polskem a SRN, poměrně hustá železniční síť a hustá silniční síť.

Zabezpečení kvalitního a komfortního života obyvatel jak stávajících tak i potenciálních nahrává dostatečné pokrytí území prostředky technické infrastruktury, jako je vodovod, elektrické sítě a mobilní operátoři. Stejně tak dostatek volných bytů v bytových domech v hospodářsky slabých oblastech, dostatečná občanská vybavenost, včetně poměrně dobré sítě mateřských a základních škol, množství kulturních i sportovních akcí či příznivé životní prostředí.

Rozvoji cestovního ruchu přispívá atraktivní potenciál přírodního i kulturního bohatství, blízká hranice s Německem, tedy se zemí s turisticky nejaktivnějšími obyvateli, poměrně kvalitní síť značených cyklotras a turistických cest a hustá síť informačních center.

SLABÉ STRÁNKY

I přes dobré výchozí podmínky pro rozvoj cestovního ruchu, kvalitní život obyvatel i zlepšení ekonomické situace se najdou na území LAG Podralsko oblasti, které je třeba zlepšit.

V oblasti cestovního ruchu se jedná především o nedostatečnou a nízkou úroveň základních a doplňkových služeb cestovního ruchu, především chybějící ubytovací kapacity vyšší kategorie, nedostatek kvalitních restaurací s nabídkou stravování či nedostatek mimosezónní nabídky a nabídky pro případ nepřízně počasí.

Také v oblasti zabezpečení kvalitního života obyvatel je více než dost záležitostí k vylepšení. Pro obyvatele, kteří by chtěli postavit nový dům je na území LAG malá nabídka zasíťovaných pozemků připravených pro bydlení, stav některých vodovodů je zastaralý a v obcích je nedostatek čistíren odpadních vod. Zároveň se některé obce potýkají s neexistencí či nedostatečnou kapacitou některých sociálních služeb a chybějící občanskou vybaveností, především obchodů s potravinami v nejmenších obcích.

Špatný stav místních komunikací a komunikací II. a III. třídy a nedostatečná dopravní obslužnost okrajových částí území a malých obcí veřejnou hromadnou dopravou ztěžují jak život obyvatelům, tak i turistům a v neposlední řadě také podnikatelským subjektům. Vysoká míra nezaměstnanosti představuje jak slabou stránku území MAS, tak i výhodu v dostatečném počtu volných pracovníků.

Nárůst individuální dopravy a vysoký podíl domů vytápěných uhlím představuje nebezpečí pro stav ovzduší na území MAS, v případě dopravy také zatížení okolí hlukem.

PŘÍLEŽITOSTI

Pokud se zaměříme na vnější faktory rozvoje území, v tom pozitivním slova smyslu mohou subjekty MAS využít pro svůj rozvoj širokou škálu příležitostí. Vysoký potenciál představuje rozvoj služeb, nabídka pracovních příležitostí a bydlení jako podmínka pro udržení stávajících a přilákání nových obyvatel do obcí na území MAS. K tomu můžeme připojit zvyšování podílu čištění odpadních vod budováním kanalizačních systémů a ČOV v obcích. Obzvláště v případě kanalizačních a vodovodních sítí je však třeba důkladně rozvážit ekonomickou efektivitu budování nových zařízení.

Pro posílení podnikatelské sféry a nabídky pracovních příležitostí je vhodné využít plochy typu brownfields a další volné plochy v území. Jedním z progresivního odvětví hospodářské činnosti je cestovní ruch. V případě LAG Podralsko vidíme potenciál v podpoře výstavby cyklostezek, rozvoji agroturistiky a hiposteze, zvýšení kvality a množství ubytovacích a stravovacích kapacit a využití potenciálu pro rozvoj venkovské turistiky.

Velkou příležitostí v LAG Podralsko je využití bývalého vojenského prostoru Ralsko.

Vhodným a výhodným prvkem při řešení nedostatků v určitých oblastech je využití spolupráce jak obcí navzájem, tak i obcí a dalších subjektů rozvoje (NNO, podnikatelé, veřejnost) při realizaci nejrůznějších projektů či aktivit. Například společné řešení propagace území a aktivit v oblasti rozvoje cestovního ruchu, případně sdílení školských, kulturních, sociálních či zdravotnických zařízení.

Zařazení většiny území do hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje by mohlo být příležitostí pro získání dotací z rozpočtu Libereckého kraje.

HROZBY

Jako výrazné ohrožení rozvoje území LAG je vnímán nedostatek finančních prostředků, které by mohly obce a další subjekty využít pro aktivity v oblasti dopravní i technické infrastruktury, rekonstrukcí veřejných osvětlení a sociálních a zdravotních služeb. Proto je třeba správně nastavit návrhovou část dokumentu, aby docházelo k efektivnímu využívání finančních prostředků, včetně multiplikačních efektů vzniklých při realizaci projektů v té správné posloupnosti.

Mezi další hrozby můžeme zařadit zhoršení ekonomické situace, ztrátu pracovních míst či zánik ekonomických subjektů. S tím souvisí odliv obyvatel do míst s větší nabídkou pracovních příležitostí a vylidňování zejména malých obcí s nedostatečnou dopravní obsluhností.

Také nedostatečná míra spolupráce v různých oblastech rozvoje (cestovní ruch, školství, zdravotnictví, sociální oblast) představuje určitou míru ohrožení a dostupnosti těchto služeb v území.

Shrnutí

Na základě hodnocení analytické části dokumentu můžeme navrhnout základní zaměření návrhové části SCLLD. Tento návrh, spolu s vyhodnocením monitoringu absorpční kapacity, shrnutím výstupů strategických

dokumentů obcí LAG Podralsko a s výstupy komunitních projednávání bude tvořit podklady pro návrhovou část dokumentu, podle které bude v následujících letech realizován rozvoj na území LAG Podralsko.

Ze SWOT analýzy (silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení) vyplývá:

- *dopravní infrastruktura* (opravy komunikací, dopravní obslužnost, chodníky, mosty)
- *technická infrastruktura* (rozvoj a opravy vodovodních a kanalizačních řádů, ČOV, informační systémy)
- *občanská vybavenost* (kulturní, sportovní a společenské akce, sportoviště, bytový fond)
- *cestovní ruch* (atraktivita území, společná propagace, produkty, cyklostezky)
- *ekonomický rozvoj* (spolupráce s podnikateli, podpora podnikání, zachování pracovních míst, nabídka pracovních příležitostí)

8.1 Rozvojový potenciál území v kontextu vybraných oblastí

Tato kapitola je zaměřena na identifikaci faktorů rozvoje určujících rozvojový potenciál MAS v souvislosti se zjištěnými charakteristikami trendy a tendencemi.

Rozvojový potenciál území MAS je možné hodnotit z několika pohledů. Územní resp. regionální pohled je možné posuzovat ve dvou rovinách, a to z hlediska vnitřního potenciálu území MAS a vnějšího. Z hlediska vnitřního jde především o potenciál rozvoje, který ovlivňují místní zdroje a rozvojové faktory v obecném kontextu. Tyto zdroje a faktory pak můžeme dělit na tvrdé a měkké. Mezi tvrdé faktory patří především infrastrukturální zázemí napříč tematickými rozvojovými oblastmi, které jsou hodnoceny na základě kvality, kvantity a pokrytí území. V současné době se za velmi důležitý předpoklad rozvoje označují měkké faktory rozvojového potenciálu, mezi které můžeme zařadit kvalitu institucionálního prostředí, sociálního partnerství, systémovou koordinaci, spolupráci a networking regionálních aktérů. Na vnitřní potenciál území pak navazuje potenciál vnější, který vzhledem k dlouhodobě udržitelnému rozvoji má zásadní roli. Z hlediska vnějšího potenciálu se jedná o schopnost území využít vnější zdroje (z území mimo MAS) a tím generovat vyšší příjmy, což následně působí na ekonomický růst - zaměstnanosti, koupěschopnosti, konkurenceschopnosti.

Velikost rozvojového potenciálu MAS je do značné míry určena dosavadním historickým vývojem v území a schopnostem přizpůsobovat se a reagovat na vnitřní a vnější rozvojové podněty a impulsy. Jelikož je území MAS především venkovským regionem, je rozvojový potenciál přímo úměrný této typologii a ve vztahu k výše popsanému lze synergicky rozvíjet území v těchto oblastech:

Vnitřní tvrdé faktory rozvojového potenciálu:

- Infrastruktura pro rozvoj obytné funkce
- Infrastruktura pro rozvoj podnikání a cestovního ruchu

Vnitřní měkké faktory rozvojového potenciálu:

- Institucionální prostředí pro koncepční a systémový rozvoj napříč územím
- Sociální partnerství, spolupráce a sdílení vybavenosti pro efektivní rozvoj

Vnější tvrdé faktory rozvojového potenciálu:

- Využití infrastruktury, fyzického prostředí a atraktivit pro rozvoj podnikání a cestovního ruchu (pozitivní externality)

Vnější měkké faktory rozvojového potenciálu:

- Systémová propagace území pro rozvoj image, cestovního ruchu a bydlení
- Mezi regionální spolupráce pro rozvoj propojenosti a otevřenosti území

8.1.1 Územní plánování

Z 62 obcí, které se nacházejí na území LAG Podralsko má platný územní plán 55 obcí a pouze 7 obcí územní plán nemá. Některé obce však mají pouze územní plány sídelního útvaru z let 1998 – 1999, jiné mají koncepci (Zahrádky, Dubá, Ralsko, Velká Bukovina) a velká část projednává změnu územního plánu. Nejstarší územní plán – z r. 1996 - má obec Bezděz. Tři čtvrtiny obcí však v dotazníkovém šetření uvádí, že jejich územní plán má řadu limitů a omezení. Tato omezení souvisí s polohou obce v některé z CHKO, v Natuře 2000 nebo ochranných pásmech vodních zdrojů, CHOPAV, ochranných pásmech přirozené akumulace vod apod. Další limity jsou spjaty s přítomností rozvojových území v obcích a existencí záplavových území.

Tabulka č. 28: Územní plány obcí

Obec	ÚPD	Rok vydání	Poznámka
Bezděz	ano	1996	
Blatce	ano	2012	
Blíževedly	ano	2009	
Bohatice	ano	2006	
Brniště	ano	2012	
Doksy	ano	2004	
Dubnice	ano	2011	
Dubá	ano	1998	územní plán sídelního útvaru pro k.ú. Dubá 1998, připravena nová koncepce
Hamr na Jezeře	ano	2010	
Holany	ano	2004	
Horní Libchava	ano	2002	
Horní Police	ano	2004	
Chlum	ano	2009	
Jestřebí	ano	2010	
Kozly	ne		Vymezené zastavěné území pro místní část Rané
Kravaře	ne		
Kvítkov	ano	2008	
Luka	ne		
Mimoň	ano	2011	
Noviny pod Ralskem	ano	2012	

Okna	ano	2008	
Pertoltice pod Ralskem	ne		Mají pouze vymezené zastavěné území
Provodín	ano	2009	
Ralsko	ne		Pořizuje nový, pouze část Kuřívody má územní plán z r. 1998
Skalka u Doks	ano	2008	
Sosnová	ano	1999	Územní plán sídelního útvaru
Stráž pod Ralskem	ano	1998	Územní plán sídelního útvaru
Stružnice	ano	2012	
Stvolínky	ano	2006	
Tachov	ano	2006	
Tuhaň	ano	2011	
Velenice	ano	2012	
Velký Valtinov	ano	2008	
Volfartice	ano	2005	
Vrchovany	ano	2011	
Zahrádky	ne		Nemají platnou ÚPD, jen vymezené zastavěné území, je pořizován ÚP
Zákupy	ano	2011	
Žandov	ano	2005	
Ždírec	ano	2006	
Cvikov	ano	2003	Připravují změnu
Chotovice	ano	2009	
Kropáč	ano	2009	Připravená nová koncepce
Kunratice u Cvikova	ano	2005	
Mařenice	ano	2006	
Nový Bor	ano	2004	Připravuje se změna
Polevsko	ano	2009	
Radvanec	ano	2006	
Sloup v Čechách	ano	2008	
Svojkov	ano	2006	
Osečná	ano	2000	
Cetenov	ano	2011	
Jablonné v Podještědí	ano	2004	
Mšeno u Mělníka	ano	2014	
Chorušice	ano	2014	Aktualizace a změna
Bítouchov	ano	2009	
Plužná	ano	2002	Probíhá zadání změny
Dolní Krupá	ano	2008	
Rokytá	ano	2008	
Březovice	ano	2012	
Bělá pod Bezdězem	ano	2011	
Čistá	ano	2011	
Velká Bukovina	ne		Připravuje se koncepce, projednává návrh

8.1.2 Rozvojová území

Nejrozsáhlejší rozvojové plochy se nachází v okolí Mimoně a Ralska. Jedná se zejména o letiště Hradčany s rozlohou celkem 246,80 ha, které by bylo vhodné k využití na rekreaci, sport, celkově k rozvoji cestovního ruchu i ke kulturním akcím. Popis geografické polohy: rozvojové území se nalézá jižně od Mimoně v místní části Hradčany (nad Ploučnicí) v areálu letiště Hradčany a okolí a je součástí území vznikajícího Geoparku Ralsko. Bude usilováno o využití území v souladu s principy udržitelného cestovního ruchu a geoturismu. Realizace vhodného záměru nebyla započata, plochy nejsou prozatím k navrhované funkci využívány. Další významnou rozvojovou plochou je plocha v Ralsku – Kuřívodech o rozloze celkem 298,60 ha. I tato plocha se nachází na území Geoparku Ralsko a počítá se s jejím využitím pro účely cestovního ruchu, plocha se jeví jako vhodná k rekreaci, sportování a kulturním akcím. Popis geografické polohy: v prostoru Ralsko - Kuřívody, ve vzdálenosti cca 9 km jižně od Mimoně. Ani v tomto případě nebyla realizace záměru započata a plochy nejsou prozatím k navrhované funkci využívány. Územní limity těchto ploch - maloplošná zvláště chráněná území - přírodní rezervace, národní přírodní rezervace, ochranné pásmo vodních zdrojů (I. A II.st.).

Významné průmyslové zóny

Nový Bor - Za Crystalexem. Zóna je ve fázi předprojektové přípravy. V současné době probíhá vyjednávání s majiteli pozemků. Využití - Lehká průmyslová výroba.

Ralsko – Kuřívody – průmyslová zóna je částečně využita. Vlastníky pozemků jsou město Ralsko, stát (v současné době probíhá převod pozemků na město) a soukromá osoba. Vlastník některých budov Ralsko Vivo nabízí budovy k využití. Lehká průmyslová výroba, smíšená s logistikou, komerčními funkcemi a technickými službami.

Stráž pod Ralskem - Na Americe. Zóna je ve fázi plánování, zatím se nevyvíjí. Průmyslová zóna je vymezena v platném územním plánu sídelního útvaru Stráž - Hamr na Jezeře. Je dosud nevyužívána, v územním plánu je vedena v územní rezervě, až do doby naplnění menších zón, které jsou téměř zaplněny. Možné využití - blíže nespecifikovaná průmyslová výroba.

Tabulka č. 29: Greenfields:

číslo lokality	název	katastrální území	obec	rozloha
	parcelní číslo			
5101-003	Ralsko-Kuřívody	Kuřívody	Ralsko	750000
	477,518/1,518/2			
5101-005	Stráž pod Ralskem-Na Americe	Stráž pod Ralskem	Stráž pod Ralskem	567000
	697/1, 383/14			
5106-002	Nový Bor-Za Crystalexem	Nový Bor	Nový Bor	210000
	2580/18, 2216/2, 2580/13, 2300/2			
5106-003	Cvikov 1 a 2	Cvikov	Cvikov	52484
	746/2, 746/1, 741/1			

Zdroj: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page4409>

Na rozlehlém území LAG Podralsko je velké množství lokalit brownfields, jejichž databázi má podrobně zpracovanou Krajský úřad Libereckého kraje.

S pomocí této databáze a dotazníkovým šetřením byly soustředěny lokality brownfields do následující tabulky:

Tabulka č. 30: Lokality Brownfields

název	obec	rozloha	zastavěná plocha
parcelní číslo			
Břevniště-mlýn	Hamr na Jezeře	1371	142
72, 14, 15, 16			
Crystalex	Horní Police	4005	1930
408, 407/1, 407/3, 414			
Zemědělské stavení	Horní Police	2505	550
324, 323, 325			
velký areál JZD	Volfartice	48000	7360
677, 671, 673, 674, 675, 669, 670			
továrnička Hesting č.p. 170	Volfartice	4082	803
285, 284, 286			
statek č.p. 97	Volfartice	2035	599
74, 75/1, 75/2			
Brniště – skelet	Brniště	2480	589
St. 307, 1514/1			
Zámek	Velký Valtinov	9633	600
st.3/5, 238/1			
Sušárna chmele	Dubá	600	560
st. 377, 2041/3			
Cihelna Zákupy	Zákupy	25640	2251
2049,2061,2051,2048			
Továrna – nábytek	Mimoň	20168	20000
3103, 3105			
Zemědělské stavení	Doksy	9962	2000
St.94,St.95,775,288/1			
Zámek č.p. 1	Horní Police	18012	2800
124/1, 125, 124/6, 124/7			
KD-Družba č.p. 115	Mimoň	5595	2921
2132, 2133, 2134			
statek	Mimoň	16669	3373
3606, 3599, 3601, 3605, 3604			
Bytové domy čp. 142 a 143 (Gablerův dům)	Stráž pod Ralskem	1661	1164
244, 243/1, 243/2			
Zámek č.p. 50	Stráž pod Ralskem	38390	1998
1/1, 1/2, 1, 2, 3, 9			

Zámek	Stvolínky	706	482
85, 84/2, 86			
mlýn č.p. 34	Zahrádky	1129	442
152, 153, 53/3			
Hospodářská budova u zámku č.p. 4	Zahrádky	9381	2720
40/1, 40/2, 40/3			
objekt č.p. 31	Zahrádky	844	85
420, 398/2, 397/2			
Zámek č.p. 1	Zahrádky	54820	1834
46			
Vojenský výzkumný ústav	Doksy	176000	11600
3401/1,3,4,5,6,7,...			
Elitka č.p. 14	Dubá	426	143
210			
Škola č.p. 49	Hamr na Jezeře	3127	385
71/2			
Rukavičkářské závody, č.p. 422	Mimoň	34481	3179
4131			
Průmyslová zóna brownfields	Ralsko	200000	48600
109/1, 111, 112, 113, 114			
Statek č.p.3	Zákupy	16037	0
262			
RETEX ZÁKUPY č.p. 215	Zákupy	4505	2596
550, 549			
Lesnická škola č.p.303	Zákupy	18970	3045
1846			
Velký Valtinov – sýrárna	Velký Valtinov	31190	3550
2, 4/2, 1164/2			
Tvrz - zámeček u motorestu	Ralsko	47388	615
318, 317			
Paneláky v bývalém vojenském prostoru	Ralsko	6955	6955
33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40			
Vojenský dům	Doksy	9210	895
1244/18, 1244/23, 1244/29, 1244/30, 1244/31, 1244/35			
Výrobna plsti	Brniště	9300	5500
121/1, 121/2, 121/3, 1032			
Dřevovýroba Jiráček č.p. 183	Zákupy	3045	620
1193			
Dům-mlýn č.p. 50	Zákupy	2279	715
911, 963/1			
Statek býv. Jzd.	Brniště	13150	2937
245/1, 246/1, 241, 242/1			
Jáchymov,čp 35 – pila	Brniště	2963	2963

58, 60/2, 60/1, 567/1			
Vila č.p.2	Brniště	1009	273
55			
Ubytovna Falcon	Mimoň	2876	676
3102/4, 3102/5, 3102/3			
Hotel Slávie č.p. 217	Dubá	1090	1050
273			
Noviny – statek	Noviny pod Ralskem	54000	5000
163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170,			
U vlakového nádraží	Mimoň	15021	9000
4396/2, 4396/1, 4395, 4396/4, 4397, 4398			
Velkovýkrma prasat	Mimoň	100000	40000
4347, 4343, 4344, 4345, 4346, 4351, 4352, 4353, 4354			
Pila	Mimoň	18278	1803
2684, 2683, 2681, 2685, 2682/1			
Nový Dvůr	Ralsko	35170	2896
127, 108, 109, 110, 111			
Objekt – velitelský štáb	Ralsko	29021	1031
314, 313/1, 313/2			
Ploužnice – škola	Ralsko	15225	4709
74, 75, 76, 73			
Hradčany - 2 objekty	Ralsko	23704	3162
Cihlový objekt	Ralsko	15256	1138
Centrum – sídliště	Ralsko	888	888
300			
Zemědělské stavení	Doksy	10461	1744
98, 102, 261/1, 261/2			
Bývalý mlýn - Víška č.p. 8	Kravaře	1934	587
381			
Mlýn	Brniště	8997	2998
144, 145, 142, 143, 361/3, 100, 424, 577/2			
Bývalá jednota	Velenice	576	200
25			
Obytný dům č.p. 261	Zákupy	847	170
333			
Muzeum č.p. 247	Zákupy	1586	1000
379			
zemědělská výroba - bramborárna č.p. 63	Jablonné v Podještědí	14500	6300
180,185,181,182, 186, 632/19, 632/15			
kravín a teletník	Jablonné v Podještědí	15000	1860
174, 50			
Jablonné v P. č.p. 269	Jablonné v	19233	2547

st. 741, st. 129	Podještědí			
Lidická 201	Jablonné	v	3937	502
361	Podještědí			
LINETA	Jablonné	v	18213	7106
65/1, 65/2, 485/3, 482	Podještědí			
Objekt u cesty	Jablonné	v	1060	1060
298	Podještědí			
Smaltovna	Jablonné	v	2824	944
3/1, 3/2, 98, 3/3, 4/2	Podještědí			
Mechanická tkalcovna	Jablonné	v	3407	1227
st.3/3	Podještědí			
Severka č.p. 178, 177	Cvikov		5671	2055
285, 286, 287/1, 287/2, 273				
Bývalé nádraží č.p. 404	Kunratice u Cvikova		16485	353
440, 439, 3195/1				
Bývalý cyklistický areál	Nový Bor		46323	0
1417/2, 1417/7, 759/4, 759/5				
Bývalý areál Stavexu	Nový Bor		11775	8019
937, 939/21, 934, 933, 932, 939/16				
U Záhnů č.p. 632, 631	Nový Bor		10614	3412
702, 703, 704, 705/1, 705/2, 705/3, 705/4, 705/5, 706				
Lindava - areál č.p. 210, 211	Cvikov		3600	960
239, 241, 116/1				
Svitava - bývalý zájezdní hostinec č.p. 30	Cvikov		2115	277
13, 30/1, 560/6				
rekreační středisko	Radvanec		28000	3000
308/1, 232/1, 232/2, 170/1, 170/2, 169/1, 169/2, 233, ... 251, 164/1, 164/2,				
Střední odborné učiliště č.p. 291	Cvikov		1838	1838
1012/5				
Cihlová továrna č.p.81, 632	Cvikov		6160	1970
758/1, 758/2, 758/3, 650/4, 3178/2				
Obytný dům č.p. 279	Nový Bor		650	550
1071				
Pece Exekron	Nový Bor		3600	570
1711, 1712/1, 1712/2				
Bílý dům č.p. 79	Cvikov		522	164
114, 158				
areál Grafostroj č.p. 417	Cvikov		42270	26839
794/1, 794/4, 943/1, 943/2, 943/3, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1440, 1441, 1442				

Juliovka - rohový dům č.p. 15	Krompach	3574	837
14/1, 930/1, 14/2, 931, 13			
Ruina statku č.p. 20	Nový Bor	2241	0
1			
Obytný objekt	Nový Bor	2351	450
1674, 1675, 1650/4, 1650/6, 1679/6			
Prodejna skla Crystalex	Nový Bor	5514	1108
2557, 2556/15, 2556/14, 2556/17			
Bývalý kravín	Nový Bor	9831	928
117			
Zemědělský objekt – Krompach	Krompach	1200	751
409			
Kravín Krompach	Krompach	1000	500
65			
Ruina – barák	Cvikov	551	191
413, 453/1, 453/2			
Dům – ruina	Cvikov	1518	200
631/3, 2894/2, 3710/3, 2891/4			
Stavení u cesty	Cvikov	18744	400
26, 509, 510, 511, 513, 514, 507/4, 792/1			
Velký objekt	Cvikov	4963	250
107, 462/1, 462/2, 479, 480/2, 480/3, 2366/1, 2366/2, 2478			
Objekt na náměstí	Kunratice u Cvikova	4321	400
363/1, 363/2, 2723/17			
Stavení	Kunratice u Cvikova	2435	1060
2, 16			
Obytný dům č.p. 279	Nový Bor	650	550
1071			
Pece Exekron	Nový Bor	3600	570
1711, 1712/1, 1712/2			
Bílý dům č.p. 79	Cvikov	522	164
114, 158			
areál Grafostroj č.p. 417	Cvikov	42270	26839
794/1, 794/4, 943/1, 943/2, 943/3, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1440, 1441, 1442			
Juliovka - rohový dům č.p. 15	Krompach	3574	837
14/1, 930/1, 14/2, 931, 13			
Ruina statku č.p. 20	Nový Bor	2241	0
1			
Obytný objekt	Nový Bor	2351	450

1674, 1675, 1650/4, 1650/6, 1679/6			
Prodejna skla Crystalex	Nový Bor	5514	1108
2557, 2556/15, 2556/14, 2556/17			
Bývalý kravín	Nový Bor	9831	928
117			
Bývalý kravín	Mařenice	12161	873
93, 138/2			
Kravín Mařenice	Mařenice	1842	591
155/1, 1213/1			
Zemědělský objekt – Kropach	Kropach	1200	751
409			
Kravín Kropach	Kropach	1000	500
65			
Ruina – barák	Cvikov	551	191
413, 453/1, 453/2			
Dům – ruina	Cvikov	1518	200
631/3, 2894/2, 3710/3, 2891/4			
Stavení u cesty	Cvikov	18744	400
26, 509, 510, 511, 513, 514, 507/4, 792/1			
Velký objekt	Cvikov	4963	250
107, 462/1, 462/2, 479, 480/2, 480/3, 2366/1, 2366/2, 2478			
Objekt na náměstí	Kunratice u Cvikova	4321	400
363/1, 363/2, 2723/17			
Stavení	Kunratice u Cvikova	2435	1060
2, 16			
Bývalé dřevařské závody	Bělá pod Bezdězem	70 860	

Zdroj: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page3531> a vlastní dotazníkové šetření

8.1.3 Oblasti s lidským potenciálem

Tabulka č. 31: Největší zaměstnavatelé na území LAG Podralsko:

Obec	Pracovní příležitosti	Počet pracovníků
Bělá pod Bezdězem	Atmos	200
	Tiberina	230
	Kavalierglass	180
	Tom Bohemia Crystal	103
Brniště	ZOD	60
	Apollo metal	50
	Partner in Pet Food CZ	60

Horní Libchava	Sklárna	60
Jablonné v Podještědí	Preciosa	300
	Sitos	60
	Montocel	
Kravaře	AVENA v.o.d	50
Mimoň	Compag cz, Mimoň	55
	VLS divize Mimoň	100
	Polak s. r. o.	90
	Lamal s. r. o.	50
Nový Bor	Crystalex	700
	drobné sklářské firmy	300
	Egermann	300
	Sklárna Slavia	70
	AJETO	50
	obchodní domy (Kaufland, LIDL, PENNY)	350
	státní správa (Městský úřad, Finanční úřad, Úřad práce)	200
Osečná	Lázně Kundratice	60
Polevsko	sklárna AVE CLARA	70
Sloup v Čechách		
Stružnice	Autodoprava Blažek a synové)	60
Zahrádky	VOKA	60
Zákupy	IAC Group	600
	LGI	90
Žandov	Průmyslové podniky – Hoerbirger Žandov s.r.o., Sauer Žandov a.s.	300
Stráž pod Ralskem	cca 3600, nejvíce DIAMO, s.p.	2100 přímo ze Stráže p. Ralskem
Mšeno u Mělníka	Domov seniorů Mšeno	52

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření v obcích

Nejvýznamnějším podnikem v celé oblasti je DIAMO, s.p., Stráž pod Ralskem, které zaměstnává více než 2 000 zaměstnanců. Dalším největším podnikem s cca 1 000 zaměstnanců je firma JOHNSON-CONTROLS – AUTOMOBILOVÉ SOUČÁSTKY k.s.

Zásadní význam pro tvorbu pracovních míst v regionu mají malé firmy. Tento trend je výhodný jak pro ekonomický rozvoj území, tak z hlediska dopadu na zaměstnanost. I případný krach malé firmy nezvýší výrazným způsobem zaměstnanost a lidé mají možnost průběžně hledat nové zaměstnání. Významným trendem je i rozvoj tzv. sociálních podniků, které zaměstnávají sociálně slabší nebo jinak problémové občany se snahou integrovat je do společnosti. Na území LAG Podralsko je příkladem takového

podniku např. podnik pro komunální služby Terapoint se sídlem v Mimoni, který zaměstnává pracovníky po celém území – Mimoň, Nový Bor a okolní obce.

V LAG Podralsko existuje velké množství neziskových organizací – SDH, sportovní kluby, tělocvičné jednoty, zájmová sdružení. Tato sdružení plní nezastupitelnou roli při zajištění volného času a kulturního života v obcích. Činnost spolků závisí na dobrovolné práci jednotlivců v jejich volném čase, bez jejich nadšení by nemohly dále aktivně existovat. Pro své fungování a rozvoj mohou tato sdružení využít různé granty a dotace, ale jejich objem je stále nedostatečný a překážkou pro tyto neziskové organizace je často i složitá administrativa spojená s poskytnutím dotace. Kulturní a sportovní život v území MAS proto do velké míry závisí na nadšení členů jednotlivých neziskových organizací.

Občané se však obvykle málo angažují ve společenském dění v obcích, nenavštěvují zasedání obecních zastupitelstev a nezajímají se o obecní záležitosti. To vyplývá i z výsledků dotazníkového šetření ohledně zapojení jednotlivých subjektů do činnosti MAS – většinou se zde angažují někteří podnikatelé a spolky – Sokol, hasiči, fotbalisté... především z důvodu možnosti získání dotací. Konkrétně na území LAG Podralsko je ale malá aktivita z řad soukromých zemědělců. Možnost získání dotací na činnost a péči o majetek nebo o jeho modernizaci byla také hlavním motivem jednotlivých obcí, proč se stát členem MAS.

Členská základna LAG Podralsko má v současné době 52 členů, z toho 46,20% jsou zástupci veřejného sektoru (obcí, měst a mikroregionů) a 53,80% jsou zástupci soukromého sektoru, kde jsou zastoupeni NNO, podnikatelé a firmy podnikající v zemědělství, podnikatelé poskytující ubytovací a stravovací služby, v malé míře pak výrobní firmy.

8.1.4 Oblasti s potenciálem rozvoje

Z dotazníkového šetření vyplývá, že mají obce řadu problémů, které omezují jejich rozvoj. Za nejzávažnější lze považovat především stav silnic, na který si stěžuje převážná většina obcí. Špatný je stav mnohých místních komunikací (nacházejí se ve vlastnictví obcí, které v některých případech na jejich rekonstrukce a údržbu nemají dostatek finančních prostředků). Kritizován je i stav silnic II. a III. třídy, které jsou v majetku Libereckého kraje. Kromě stavu komunikací ale obce trápí i dopravní problémy, především chybějící chodníky, nedostatečná bezpečnost chodců a cyklistů, vysoká intenzita dopravy na hlavních tazích (např. Zahrádky, Jestřebí, Stružnice, Horní Police, Žandov) a s ní související problémy s hlukem a exhalacemi. Zlepšení stavu silniční infrastruktury se jeví jako nezbytný prvek pro zlepšení kvality života v oblasti i její celkový rozvoj.

Na území LAG Podralsko není dostatečné vybavení sítěmi technické infrastruktury. Nejhorší je zřejmě situace v odkanalizování. Některé menší části obcí nejsou rovněž vybaveny vodovodem. Řada obcí vidí v této oblasti závažný problém, posilování sítí technické infrastruktury je pro rozvoj oblasti nutné považovat za klíčové. Jednotlivé obce chtějí rovněž rekonstruovat a rozšiřovat síť veřejného osvětlení a veřejného rozhlasu.

Pro obce je důležité udržet stávající síť mateřských a základních škol, které jsou v oblasti venkova zásadním prvkem občanské vybavenosti a mají výrazný vliv na migrační atraktivitu jednotlivých obcí. Na území LAG Podralsko nabízí předškolní výchovu 45 mateřských škol v 36 obcích (58%). Žádnou mateřskou školu nemá 26 obcí (42%), nemají ji zejména obce s počtem do 500 obyvatel. Větší města

(Cvikov, Doksy, Jablonné v Podještědí, Mimoň, Nový Bor) nabízí předškolní výchovu v několika zařízeních, nejen v jednom. 43 mateřských škol je zřizováno obcí a pouze dvě na území města Nový Bor jsou soukromé. Nedostatečná kapacita je rodiči a zástupci samosprávy pocítována zejména ve větších městech a v obcích těsně sousedících s těmito městy. Menší obce dokáží svojí kapacitou poptávce po umístění dětí vyhovět. Základní vzdělávání žáků probíhá na základních školách ve 100% zřizovaných jednotlivými obcemi. Na celém území LAG Podralsko je k dispozici 37 základních škol v 35 obcích (57%). Žádnou základní školu nemá 27 obcí (43%). Přesto, že je členská základna LAG Podralsko tvořena zejména malými obcemi, je podíl úplných a neúplných škol vyrovnaný. Malotřídní školy jsou k dispozici občanům v 18 obcích (51%). 17 obcí (49%) nabízí vzdělávání ve školách s plnými ročníky (1. – 9. ročník).

Důležitou oblastí, které bude potřebné věnovat pozornost, je i oblast rozvoje sociálních služeb a zdravotnických zařízení. Na území je absence několika sociálních služeb. Jedná se o tísňovou péči, denní stacionáře, týdenní stacionáře, telefonní krizovou pomoc, kontaktní centra, služby následné péče, sociální terapeutické dílny, terapeutické komunity, terénní programy a sociální rehabilitace. Problematické je i umístění seniorů v území do domovů s pečovatelskou službou. U zdravotnických zařízení se jedná především o jejich udržení v oblasti, rekonstrukci budov a kvalitní vybavení ordinací lékařů.

Klíčovým faktorem pro rozvoj obcí je dostatečné množství rozvojových ploch pro bydlení i podnikání. Některé obce poukazují na nedostatek stavebních parcel z důvodu nesouhlasu dotčených orgánů se změnou parcel na stavební pozemky. V některých obcích je potřebná změna územních plánů, zejména v případě obcí, které mají územní plány pouze sídelního útvaru – staršího data nebo obcí, které mají pouze vymezená zastavěná území. Dostatek stavebních pozemků je proto dalším z klíčových faktorů rozvoje celé MAS.

Řada obcí zároveň upozorňuje na špatnou ekonomickou situaci mnoha obyvatel, související s nedostatkem pracovních míst a nezaměstnaností a na ně navazujícím hrozícím odlivem především vzdělaného obyvatelstva do míst s vyšší nabídkou pracovních příležitostí. Spolu s rozvojem infrastruktury pro bydlení je tak nabídka práce a tvorba nových pracovních míst dalším klíčovým rozvojovým faktorem.

Z hlediska cestovního ruchu má území LAG Podralsko velký potenciál. Na území se nachází celá řada významných kulturních památek i přírodních atraktivit. Omezujícím faktorem je především sezónnost nabídky – oblast je atraktivní zejména pro letní rekreaci a málo rozvinutá infrastruktura služeb v oblasti cestovního ruchu, ať už se jedná o ubytovací kapacity, stravování nebo IC, půjčovny různého sportovního vybavení apod. Území je využíváno zejména pro individuální a rodinnou turistiku a turistiku malých skupin, které patří mezi střední a nižší příjmové skupiny. Převažují zde penziony, apartmány, ubytování v soukromí a autokempy. Kromě nedostatečné nabídky pro skupiny s vyššími příjmy (hotely vyšších kategorií) zde chybí ve značné míře nabídka hotelového ubytování pro větší skupiny (např. autobusový zájezd), což je základní překážka pro skupinovou vícedenní turistiku. Orientaci na skupiny s nižšími a středními příjmy odpovídá i struktura stravovacích zařízení (převažují hospody či restaurace s kuchyní i bez kuchyně, rychlá občerstvení). Problémem je i nedostatečná nebo chybějící komunikace a spolupráce mezi provozovateli atraktivit, ubytovacích a stravovacích služeb a dalších servisních služeb. Překážkou je i často špatná kvalita silniční sítě a nedostatek parkovacích stání v nástupních místech turistických atraktivit. Cestovní ruch lze považovat za jednu z hlavních rozvojových oblastí LAG. K rozvoji tohoto odvětví je nutný cílený marketing, spolupráce jednotlivých aktérů na poli cestovního ruchu a rozvoj turistické infrastruktury.

V oblasti kultury a památkové péče nejsou obce schopny zajistit z vlastních zdrojů vyhovující stav. Památek přitom existuje v oblasti velké množství. Národní památkový ústav eviduje na území LAG Podralsko více než 800 nemovitých kulturních památek. Ze 62 obcí území LAG Podralsko se nachází nemovité památky v 56 obcích, ve velké většině z nich je více než jedna nemovitá památka, nejvíce se jich nachází v Novém Boru, Dubé, Jablonném v Podještědí, Bělé pod Bezdězem, Zákupch, Velenicích a Sloupu v Čechách. V oblasti je i několik národních kulturních památek – jedná se o hrad Bezděz, zámek Zákupy s areálem, klášter dominikánů s kostelem (bazilika minor) sv. Vavřince a sv. Zdislavy v Jablonném v Podještědí a zámek Lemberk s Bredovským letohrádkem ve Lvové u Jablonného v Podještědí. Na území LAG Podralsko se dále nachází krajinné památkové zóny Lembersko a Zahrádecko, městské památkové zóny Dubá, Nový Bor, Zákupy, Jablonné v Podještědí, Mšeno a Bělá pod Bezdězem, vesnické památkové zóny Kravaře, Sloup a Velenice.

Významným problémem obcí je rovněž stav budov ve vlastnictví obce. Nejde jen o budovy obecních úřadů, ale i např. kulturní domy, které jsou často centrem kulturního vyžití v obcích, budovy prodejen, hasičských zbrojnic apod. Budovy často vyžadují rekonstrukce a zateplení nebo změnu vytápění. Zajištění dostatečného sportovního a kulturního vyžití je jedním z klíčových faktorů pro udržení a zvýšení atraktivity venkova pro bydlení.

8.1.5 Využití vlastních prostředků k vícezdrojovému financování

Tabulka č. 32: Využití vlastních prostředků obcí v území k rozvoji:

Obec	2012				2011			
	výdaje celkové	výdaje na investice	výdaje na investice na obyv.	podíl investic na celkových výdajích (%)	výdaje celkové	výdaje na investice	výdaje na investice na obyv.	podíl investic na celkových výdajích (%)
Bělá p. Bezdězem	88 808 300	23 112 100	4757,53	26,024707	89 635 360	26 703 180	17973,80	29,790899
Bezděz	4 060 870	144 720	479,21	3,563768	4 796 530	0	15778,06	0,000000
Bítouchov	2 461 020	519 260	1568,76	21,099382	2 741 980	745 310	8410,98	27,181453
Blatce	2 395 510	243 120	2455,76	10,148987	2 366 620	645 850	25447,53	27,289975
Blíževedly	6 661 030	200 000	291,97	3,002539	6 161 870	272 860	9734,39	4,428201
Bohatice	2 034 040	274 520	1533,63	13,496293	1 575 800	92 940	8754,44	5,897957
Brniště	19 154 460	5 997 030	4409,58	31,308792	19 312 120	4 960 490	14045,18	25,685891
Březovice	3 754 870	261 610	797,59	6,967219	4 241 090	738 330	12014,42	17,408968
Cetenov	1 265 070	3 300	27,05	0,260855	1 206 580	116 570	10312,65	9,661191
Cvikov	76 754 000	19 149 950	4326,69	24,949775	129 337 290	65 171 460	28812,05	50,388763
Čistá	8 552 150	844 300	1167,77	9,872371	6 688 000	454 780	9366,95	6,799940
Dolní Krupá	2 242 260	373 200	1681,08	16,643922	4 541 210	3 060 530	884,36	67,394593
Doksy	82 715 270	20 558 560,00	3974,97	24,854613	106 788 430	37 251 730	474615,24	34,883676
Dubá	31 320 480	2 429 440	1371,79	7,756714	29 558 220	1 347 040	16285,52	4,557243

Dubnice	9 608 540	2 410	3,76	0,025082	8 022 560	0	12399,63	0,000000
Hamr na Jezeře	14 363 230	1 492 230	3768,26	10,389237	8 091 690	2 294 690	21127,13	28,358600
Holany	6 824 090	461 320	901,02	6,760169	12 158 680	5 611 010	23203,59	46,148184
Horní Libchava	5 743 540	17 880	25,80	0,311306	5 759 300	600 200	8739,45	10,421405
Horní Police	9 290 010	780 710	1131,46	8,403758	12 755 780	105 430	18594,43	0,826527
Chlum	3 727 380	8 000	33,33	0,214628	3 217 910	60 000	11575,22	1,864564
Chorušice	21 834 300	13 027 130	25443,61	59,663603	10 691 400	2 882 880	20481,61	26,964476
Chotovice	7 049 140	331 250	1995,48	4,699155	3 291 840	496 030	21515,29	15,068472
Jablonné v Podještědí	75 513 650	9 121 870	2438,35	12,079763	77 378 110	11 313 240	20261,35	14,620724
Jestřebí	11 462 310	513 800	617,55	4,482517	11 064 750	2 052 650	13609,78	18,551255
Kozly	2 264 670	0	0,00	0,000000	2 523 120	1 850	18022,29	0,073322
Kravaře	11 848 080	771 930	944,83	6,515233	13 188 920	145 920	15479,95	1,106383
Krompach	8 039 630	4 000	28,37	0,049754	2 993 990	394 260	22343,21	13,168381
Kunratice u Cvikova	12 924 430	1 348 220	2210,20	10,431563	15 254 720	1 633 080	26392,25	10,705408
Kvítkov	2 279 920	215 400	1011,27	9,447700	3 074 350	504 000	14639,76	16,393709
Luka	1 963 440	208 470	2127,24	10,617590	1 463 680	56 190	13552,59	3,838954
Mařenice	10 021 160	1 901 650	5480,26	18,976346	9 943 090	6 372 860	26657,08	64,093355
Mimoň	105 058 090	18 994 950	2826,63	18,080426	122 041 260	25 595 240	18016,13	20,972612
Mšeno u Mělníka	67 230 910	43 118 580	29272,63	64,135053	44 013 060	16 648 760	29089,93	37,826863
Noviny pod Ralskem	6 326 390	31 800	116,48	0,502656	6 122 960	558 070	23370,08	9,114383
Nový Bor	192 318 260	36 889 310	3058,56	19,181387	254 841 630	40 027 940	20788,13	15,706986
Okna	5 338 540	578 180	1959,93	10,830302	4 744 180	229 090	15920,07	4,828864
Osečná	34 240 680	12 260 870	11610,67	35,807905	20 714 790	3 490 190	19056,84	16,848783
Pertoltice pod Ralskem	3 890 660	0	0,00	0,000000	4 204 790	75 760	10564,80	1,801755
Plužná	2 402 470	138 950	571,81	5,783631	2 912 200	1 187 720	12134,17	40,784287
Polevsko	11 282 500	6 216 450	16533,11	55,098161	8 991 170	669 990	24300,46	7,451644
Provodín	8 689 980	1 091 120	1579,04	12,556070	7 984 880	1 078 750	11673,80	13,509909
Radvanec	4 639 980	2 996 410	18964,62	64,578080	2 465 880	183 070	15606,84	7,424124
Ralsko	55 493 770	7 597 870	3720,80	13,691393	73 417 670	11 258 800	34036,94	15,335273
Rokytá	3 614 320	945 080	4021,62	26,148210	3 367 240	1 228 090	14704,10	36,471710
Skalka u Doks	3 060 140	8 400	49,70	0,274497	3 035 030	204 000	18968,94	6,721515
Sloup v Čechách	46 468 730	39 338 060	54035,80	84,654907	29 619 130	21 363 880	40853,97	72,128655
Sosnová	6 203 420	865 720	1233,22	13,955528	6 040 980	325 420	8883,79	5,386874
Stráž pod Ralskem	70 479 930	16 500 550	4069,19	23,411700	73 661 330	6 779 430	17438,76	9,203513
Stružnice	17 605 860	7 548 960	7703,02	42,877542	8 760 310	240 000	8893,72	2,739629

Stvolínky	3 200 650	15 000	41,78	0,468655	5 674 850	3 086 050	16213,86	54,381173
Svojkov	3 002 290	15 000	77,72	0,499619	3 807 100	0	21388,20	0,000000
Tachov	3 245 650	656 960	3173,72	20,241246	2 501 350	213 070	13305,05	8,518200
Tuhaň	4 466 430	146 920	534,25	3,289428	5 416 140	548 470	21664,56	10,126585
Velenice	2 176 510	159 390	916,03	7,323192	2 079 450	239 980	14242,81	11,540552
Velká Bukovina	5 195 810	102 510	219,51	1,972936	5 014 870	465 290	10925,64	9,278207
Velký Valtinov	3 448 560	859 820	4597,97	24,932726	4 352 440	699 210	25754,08	16,064782
Volfartice	12 879 910	2 592 430	3939,86	20,127703	12 090 970	3 843 960	18459,50	31,791990
Vrchovany	1 380 390	0	0,00	0,000000	1 585 870	106 320	13790,17	6,704207
Zahrádky	6 949 600	488 720	717,65	7,032347	16 171 370	10 016 510	23335,31	61,939774
Zákupy	39 478 020	5 016 740	1803,29	12,707679	34 226 650	2 743 910	11979,93	8,016882
Žandov	20 943 390	2 364 400	1181,61	11,289481	20 590 320	3 087 010	10383,42	14,992530
Ždírec	1 932 590	88 700	687,60	4,589696	1 957 690	93 760	15294,45	4,789318

Zdroj: www.rozpocetobce.cz

Jednotlivé obecní rozpočty se vyznačují velkými rozdíly v podílu investic na celkových rozpočtových výdajích. Tento ukazatel je do značné míry závislý na realizaci jednotlivých investičních akcí. V době realizace takové investice pořizované často s dotační podporou dochází ke skokovému nárůstu výdajů na investice a podílu těchto výdajů na celkových výdajích. Např. obec Zahrádky měla v roce 2012 podíl investic na celkových výdajích 7,03%, ale v roce 2011 61,9 %. Konkrétně u této obce to souvisí s rozsáhlou realizací výstavby chodníku přes celou obec k vlakovému nádraží, s příspěvím dotace ze SFDI. Podobně v obci Stružnice byl podíl investic na celkových výdajích v roce 2011 2,73% a v roce 2012 42,8%. Velké rozdíly ve výši investic mezi jednotlivými lety jsou zřejmé i u dalších obcí, např. u Mšena u Mělníka, Stráže pod Ralskem, Mařenic, Cvikova, Holan, Horní Police, Horní Libchavy, Plužné atd., což jsou obce různé velikosti od největších až k malým a tím i různě vysokého rozpočtu na rok. Na území LAG Podralsko se snaží o investice i z malých ročních rozpočtů až na velmi drobné výjimky i ty nejmenší obce.

V území je tedy možné sdružit na investiční akce a realizaci vlastních aktivit vlastní prostředky, přestože finanční možnosti zejména menších obcí jsou velmi omezené. U některých obcí pak mohou být další výdaje limitované právě probíhajícími významnými investičními akcemi, které znemožňují alokovat finanční prostředky do dalších oblastí. Zadluženost obcí není na území LAG Podralsko nijak zásadním faktorem, omezujícím rozvoj území. Pozitivně lze hodnotit nové rozpočtové určení daní, které přiznává obcím větší finanční prostředky.

Kromě dotací ze strukturálních fondů využívají obce také dotační a grantové fondy krajů, dotační tituly, které vyhlašují jednotlivá ministerstva a řady nadací. U krajských dotací a dotací, vyhlašovaných ministerstvy je kladem pro zejména pro malé obce alespoň částečné poskytnutí finančních prostředků před realizací akce, popř. na základě vydaných faktur. Zbývající finanční prostředky bývají poskytnuty po závěrečném vyúčtování akce.

8.1.6 Analýza rozvojových potřeb území

Velká většina obcí (55 ze 62) má k dispozici územní plán, jako základní dokument rozvoje obce. 46 obcí má i Program obnovy venkova zpracovaný v různé míře podrobnosti. Dokument, nazvaný většinou Strategický plán rozvoje města..., který u měst nahrazuje Program obnovy venkova, mají i všechna města na území LAG Podralsko a v 46 obcích jsou tato města zahrnuta. Řada obcí a měst má zpracovány povodňové plány, akční plány vždy na roční období a studie proveditelnosti na akce, které by chtěly realizovat v období 2014 – 2020.

V území se nachází značné množství objektů brownfields, které by při svém využití mohly představovat významný potenciál pro rozvoj, čemuž brání vysoké finanční náklady na revitalizaci, v některých případech pak nejasné majetkové a právní vztahy apod. Opětovné využití takovýchto objektů lze proto považovat za rozvojovou potřebu území.

Na území LAG vykonává svou ekonomickou činnost několik významných subjektů a velké množství malých firem a podnikatelů fyzických osob. Z dostupných dat nelze určit, které z těchto subjektů v sobě mají rozvojový potenciál a jaká je jejich aktuální hospodářská situace. Pro rozvoj celé LAG je však důležité, aby tyto subjekty fungovaly i nadále.

Ekonomickou prosperitu ekonomických subjektů v oblasti nemůže ovlivnit samotná MAS jako taková, záleží především na celkovém vytváření příznivého podnikatelského prostředí po stránce právní a administrativní z centrální úrovně státu. Lokalizaci firem může napomoci např. nabídka prostor pro podnikání, viz výše zmíněné plochy brownfields případně nabídka nových rozvojových ploch (greenfields), které ale svým umístěním a charakterem nebudou mít negativní vliv na životní prostředí v lokalitě. Pro rozvoj podnikání jsou důležité i investice do dopravní (zejména silniční sítě) a technické infrastruktury a péče o rozvoj a udržení základní občanské vybavenosti. Důležitou oblastí je i zvýšení bezpečnosti obcí, zejména realizací protipovodňových opatření.

Zásadním faktorem pro zvýšení atraktivity života ve zdejších městech a obcích je relevantní kulturní a sportovní vyžití a adekvátní občanská vybavenost. V LAG Podralsko působí velké množství různých neziskových organizací a spolků, které jsou v různé míře i finančně podporovány z rozpočtů obcí případně Libereckého kraje, řada z nich patřila již v období 2007 – 2013 k aktivním členům LAG Podralsko i úspěšným žadatelům ve vyhlášených výzvách. Obecně však v souladu s celorepublikovými trendy platí, že činnost těchto spolků je do velké míry závislá na nezištné dobrovolné práci jejich členů ve volném čase. Pro další rozvoj oblasti je proto třeba udržet a rozvíjet lidský potenciál těchto kulturních a sportovních spolků, podporovat občanskou angažovanost, zlepšovat prostředí míst, kde se občané mají možnost setkávat.

Pro zvýšení atraktivity života ve venkovských oblastech je potřebné podporovat kulturní a sportovní aktivity v jednotlivých obcích a svazcích obcí, pořádané nejen místní akční skupinou, ale i obcemi, neziskovými organizacemi a místními podnikateli. Důležité je tyto aktivity propojovat za účelem zkvalitnění programu, zvýšení povědomí o jejich konání, zviditelnění regionálních producentů apod. Vhodnou formou je zapojení svazku obcí, zpřístupnění kalendáře aktivit, aby na sebe navazovaly a nekonaly se ve stejném termínu, aby měli obyvatelé i návštěvníci oblasti možnost vybrat si svou akci, kterou budou chtít navštívit. Vhodnou formou je potřebné oživovat místní tradice, tradiční řemesla, udržovat památná místa apod. Dojde tak k posílení kulturního života v oblasti.

Oblastí s velmi významným rozvojovým potenciálem je cestovní ruch. Pro rozvíjení tohoto potenciálu je však nutný cílený marketing, spolupráce jednotlivých aktérů na poli cestovního ruchu (informační centra, ubytovací a stravovací služby, provozovatelé atraktivit), investice do turistické a podpůrné infrastruktury. Nutné je vytvořit síť místních atraktivit, navázaných na místní známá turistická centra (např. Doksy, Zákupy, Zahrádky, Jestřebí, Jablonné v Podještědí, Sloup v Čechách, Polevsko, Osečná), což povede k rozšíření jejich portfolia nabídky cestovního ruchu a zajištění delší turistické sezóny.

S cestovním ruchem úzce souvisí i péče o vzhled obce (nejen veřejných, ale i soukromých nemovitostí a pozemků), která je v některých lokalitách zanedbávána a má negativní dopady na cestovní ruch. Pro podporu celkové atraktivity obcí pro místní i návštěvníky je proto potřebná podpora systému zajišťujícího alespoň nejnütnější péči o pozemky a úklid.

Další oblastí podpory, která rovněž přispěje k rozvoji cestovního ruchu, je údržba, restaurování a rekonstrukce kulturních památek. Na území LAG je těchto památek, zapsaných v seznamech NPÚ přes 800 a celá řada je jich také ve velmi špatném stavu. Jejich zrestaurováním a v řadě případů zpřístupněním veřejnosti přibude v území celá řada atraktivit pro rozvoj cestovního ruchu.

V území LAG Podralsko lze sdružit v omezeném množství i vlastní prostředky, i když rozpočtové možnosti obcí – zejména malých, kterých je v území celá polovina, jsou velmi omezené. Většina obcí se snaží využívat dotace zejména z fondů EU – hlavně větší obce a města, ale i z českých programů, administrovaných různými ministerstvy, z Libereckého, Středočeského a Ústeckého kraje nebo prostřednictvím různých nadací (např. nadace Partnerství, VIA, ČEZ...).

9 Zmapování relevantních strategií

9.1 Strategické dokumenty na místní úrovni

Z celkového počtu 62 obcí, které se nacházejí v územní působnosti LAG Podralsko jich 46 má strategický rozvojový dokument, místní program obnovy obce nebo minimálně Akční plán rozvoje. Jejich přehled ukazuje následující tabulka.

Tabulka č. 33: POV obcí na území LAG Podralsko:

Obec	Program obnovy venkova		
	ano	ne	Název dokumentu
Bělá	1		Strategický plán města (od r. 2006), Akční plán města (od r. 2010)
Blatce	1		Plán investičních akcí 2014 – 2020
Bohatice	1		Místní program obnovy vesnice, Návrh hospodářského a sociálního rozvoje obce Bohatice na období 2011 - 2015
Brniště		1	
Cetenov	1		
Cvikov		1	
Čistá	1		
Doksy	1		Plán rozvoje města Doksy
Dubá	1		Strategický plán rozvoje města Dubá
Dubnice	1		
Hamr na Jezeře	1		Místní strategický plán obnovy vesnice na období 2008 – 2013
Holany	1		MÍSTNÍ PROGRAM OBNOVY VESNICE
Horní Libchava	1		Místní program obnovy obce Horní Libchava
Horní Police	1		Místní program obnovy vesnice a Návrh hospodářského a sociálního rozvoje obce Horní Police
Chlum	1		Program obnovy vesnice obce Chlum
Jablonné v Podještědí	1		
Jestřebí	1		Strategický rozvojový plán obce
Kozly		1	
Kravaře	1		
Krompach		1	
Kunratice u Cvikova		1	
Kvítkov	1		Místní program obnovy pro obec Kvítkov
Velenice		1	
Mařenice	1		
Mimoň	1		Program rozvoje města Mimoň

Noviny pod Ralskem	1		
Nový Bor	1		Program rozvoje města Nový Bor
Okna	1		Místní program obnovy venkova – OBEC OKNA
Osečná	1		
Pertolice pod Ralskem		1	
Plužná	1		
Polevsko	1		Polevsko - Plánované nebo předpokládané projekty (akce) na období 2014 – 2020
Provodín	1		
Ralsko	1		Akční plán „Program rozvoje města Ralsko“
Rokytá	1		
Skalka		1	
Sloup v Čechách	1		
Stružnice	1		Místní program obnovy a rozvoje vesnice Stružnice
Stvolínky	1		Místní program obnovy vesnice pro obec STVOLÍNKY
Svojkov	1		Program rozvoje obce Svojkov
Tachov	1		Program rozvoje obce Tachov na rok 2014 - 2020
Tuhaň	1		
Velká Bukovina		1	
Velký Valtinov	1		
Volfartice	1		Místní program obnovy vesnice
Zahrádky	1		Místní program obnovy vesnice
Zákupy	1		Strategický plán rozvoje města Zákupy
Žandov	1		
Dolní Krupá	1		
Chotovice		1	
Stráž pod Ralskem	1		Strategický plán rozvoje Města Stráž pod Ralskem
Vrchovany		1	
Bezděz	1		
Blíževedly		1	
Březovice		1	
Luka		1	
Radvanec		1	
Sosnová	1		Program obnovy vesnice, návrh hospodaření a sociálního rozvoje obce Sosnová
Ždírec	1		Místní program obnovy venkova na období 2012 – 2015 obec Ždírec
Chorušice	1		Místní program obnovy vesnice
Mšeno u Mělníka	1		Strategický plán rozvoje města Mšeno 2014 - 2019

Bítouchov		1	
Celkem	46	16	

Po celkové analýze jednotlivých dokumentů lze vysledovat následující zaměření specifických cílů obcí:

1) Technická infrastruktura

Opatření:

Rekonstrukce místních komunikací a mostů

Rekonstrukce veřejného osvětlení

Zajištění dopravní obslužnosti

Kanalizace

Rekonstrukce a dobudování vodovodních sítí

2) Občanská vybavenost

Opatření:

Kvalitní a dostupná zdravotní péče

Rozvoj sociálních služeb

Opravy a budování sportovišť a dětských hřišť

Kvalitní a dostupné vzdělávání

Dostatek kulturních a sportovních akcí, nabídka volnočasových aktivit v obcích

Podpora spolkové činnosti

Rozvoj podmínek pro růst bytového fondu na území MAS

3) Efektivní a komunikující veřejná správa

Opatření:

Modernizace veřejné správy (elektronizace, rozhlas, internet)

Zajištění bezpečnosti v obcích (kamerový systém, bezpečnost silničního provozu, IZS...)

4) Životní prostředí

Opatření:

Zvyšování energetických úspor

Efektivní nakládání s odpady

Péče o vodní toky a plochy na území MAS

5) Vzhled obcí

Opatření:

Péče o veřejná prostranství a zeleň v obcích

Opravy kulturních zařízení, veřejných budov

6) Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Opatření:

Opravy kulturních a sakrálních památek

Údržba národních a nemovitých kulturních památek, památkových zón a rezervací

7) Rozvoj cestovního ruchu

Opatření:

Rozvoj doprovodné infrastruktury pro cestovní ruch

Budování cyklostezek, turistických a naučných stezek, hipostezek a podobných atraktivit

Rozvoj ubytovacích služeb

Rozvoj spolupráce veřejného a soukromého sektoru v oblasti CR

Využití atraktivit území k rozvoji nových produktů CR

8) Podpora podnikání, rozvoj ekonomického potenciálu měst a obcí

Opatření:

Využití objektů typu brownfields

Využití bývalého vojenského prostoru

Podpora drobného podnikání v obcích

Podpora regionálních produktů

9) Rozvoj lidských zdrojů, zaměstnanost

Opatření:

Řešení problémů sociálně vyloučených lokalit na území LAG Podralsko

Prevence sociálně patologických jevů

Sociální začleňování, zvýšení uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce

Rozvoj sektoru sociální ekonomiky

Zvýšení zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech

10) Zemědělství a lesnictví

Opatření:

Podpora ekologického hospodaření v krajině

Podpora zemědělských subjektů

Zapojení mimoprodukčních aktivit do hospodaření

Podpora agroturistiky

Obnova lesních porostů po kalamitách

Neproduktivní investice v lesích (naučné stezky, rozhledny, infotabule...)

9.2 Strategické dokumenty na mikroregionální úrovni

V následujícím textu jsou uvedeny dokumenty, jež byly zkoumány v rámci zpracování dokumentu, včetně cílů těchto dokumentů. Na tomto základě můžeme říci, že SCLLD LAG Podralsko, resp. její návrhová část, je plně v souladu se strategickými dokumenty mikroregionů na území MAS.

Rozvojová studie Mikroregionu Podralsko

Cíle:

Technická a dopravní infrastruktura

Cestovní ruch, sport, rekreace

Lidské zdroje

Životní prostředí

Zemědělství a rozvoj venkova

Plán rozvoje cestovního ruchu Máchova kraje

Cíle:

Spolupráce k rozvoji cestovního ruchu

Infrastruktura cestovního ruchu

Destinační management

Strategický plán Svazku obcí Peklo

Cíle:

Zvyšovat atraktivnost života v regionu, stabilizovat bydlící obyvatelstvo, zlepšovat životní podmínky - učinit z obcí mikroregionu místo, kde lidé přirozeně chtějí a mohou žít.

Posilovat místní ekonomiku, vytvářet nové pracovní příležitosti, zvyšovat rozmanitost zdrojů příjmu, podporovat podnikatelské aktivity v obcích.

Usilovat o uchování kvality přírodního prostředí, zabránit snižování hodnoty kulturní krajiny, zachovat její venkovský ráz, snižovat negativní důsledky restrukturalizace zemědělské činnosti.

Rozvíjet potenciál cestovního ruchu, jeho technickou infrastrukturu, služby a programy pro návštěvníky.

Projektové vize Svazku obcí Novoborska na období 2012 – 2020

Cíl:

Spolupráce při rozvoji cestovního ruchu

Strategie rozvoje mikroregionu Benešovska

Priorita 1: Rozvoj sídel

Cíle:

- zvýšení atraktivity území pro obyvatele a stabilizace osídlení
- zkvalitnění kulturního prostředí a zvýšení sociální vybavenosti obcí infrastrukturou
- zvýšení investic do infrastruktury v sídlech mikroregionu

Priorita 2 – Ekonomický rozvoj

Cíle:

- udržení a posílení ekonomické základny mikroregionu
- stabilizace stávajících a vznik nových ekonomických aktivit v území
- vznik pracovních míst a zlepšení struktury nabídky pracovních míst

Priorita 3 – Zlepšení a zatraktivnění vzhledu krajiny s důrazem na udržení stávajícího cenného přírodního potenciálu území a architektonické kvality sídel

Cíle:

- snížení podílu neudržované půdy v území
- stabilizace a stimulace hospodařících subjektů podporou mimoprodukčních zemědělských a nezemědělských aktivit
- Zlepšit vzhled sídel rekonstrukcí počtu objektů vhodných pro další využití a realizovat rekonstrukce a obnovy návší, veřejných prostranství.

Priorita 4: Aktivizace mikroregionu a rozvoj spolupráce

Cíle:

- posílení vnitřní soudržnosti a identity mikroregionu budováním formálních a neformálních institucionálních vazeb mezi subjekty uvnitř i vně mikroregionu.

Integrovaný strategický plán území mikroregionu Českokamenicko

Priorita 1: Rozvoj sídel

Cíle:

- udržení a posílení diverzity ekonomické základny mikroregionu
- stabilizace stávajících a vznik nových ekonomických aktivit v území, zejména v malých obcích
- vznik pracovních míst a zlepšení struktury nabídky pracovních míst

Priorita 2: Ekonomický rozvoj

Cíle:

- zvýšení atraktivity území pro obyvatele a stabilizace osídlení
- zkvalitnění kulturního prostředí a zvýšení vybavenosti měst a obcí sociální infrastrukturou
- zvýšení investic do infrastruktury v sídlech mikroregionu

Priorita 3: Aktivizace mikroregionu a rozvoj spolupráce

Cíle:

- posílení vnitřní soudržnosti a identity mikroregionu budováním formálních a neformálních institucionálních vazeb mezi subjekty uvnitř i vně mikroregionu.

Strategie rozvoje Euroregionu Nisa 2014 – 2020

Priorita 1: Dopravní dostupnost

Silniční doprava

- Společné plánování rozvoje silniční sítě a koordinace investic, spolupráce v oblasti bezpečnosti silničního provozu
- Investice do nových a zlepšení stavu stávajících přeshraničních silničních spojení

Železniční doprava

- Investice do nových a modernizace stávajících přeshraničních železničních spojení
- Vznik a rozvoj společných dopravních a turistických nabídek a jejich účinná propagace
- Zjednodušení podmínek a schválení vozidel pro přeshraniční provoz

Priorita 2: Hospodářství a cestovní ruch

Hospodářství

- Přeshraniční podpora inovací
- Podpora hospodářské spolupráce a prezentace společného hospodářského prostoru

Cestovní ruch

- Koordinace rozvoje cestovního ruchu v ERN
- Investice do infrastruktury a služeb cestovního ruchu
- Vytváření a propagace přeshraničních nabídek a produktů cestovního ruchu

Energetika

- Přeshraniční transfer zkušeností v oblasti energetiky a jejich rozšíření v regionu

Priorita 3: Životní prostředí

Čistá Nisa

- Spolupráce v oblasti ochrany přírody, především v čištění vod
- Rekreační využití Lužické Nisy a dalších vodních toků

Lesy

- Spolupráce v ekologickém vzdělávání a lesní pedagogice
- Vzdělávání a zvyšování kvalifikace odborných pracovníků v oblasti lesnictví a ochrany přírody
- Udržitelné využívání lesů
- Spolupráce při přírodních katastrofách a jejich prevence

Priorita 4: Bezpečnost

Krizový management

- Vytvoření účinného systému krizového řízení schopného rychle reagovat na přeshraniční ohrožení
- Legislativní úprava přeshraničního krizového řízení

Zdravotnické záchranné služby

- Spolupráce zdravotnických záchranných služeb
- Legislativní úprava spolupráce zdravotnických záchranných služeb přes hranice

Veřejné zdraví

- Výměna informací v oblasti veřejného zdraví

Veřejná bezpečnost a spravedlnost

- Rozvoj spolupráce v oblasti bezpečnosti a spravedlnosti

Priorita 5: Kultura a vzdělávání

Školství

- Rozvoj jazykového vzdělávání
- Společné vzdělávací aktivity a jejich propagace

Knihovny

- Spolupráce knihoven a zpřístupnění kulturního dědictví obyvatelům euroregionu

Památky

- Spolupráce v památkové péči
- Zvýšení povědomí o památkách u široké veřejnosti

Historie

- Spolupráce v oblasti poznávání společné historie
- Zprostředkování poznání společné historie veřejnosti

Podpora různorodé spolupráce občanské společnosti

- Spolupráce people-to-people

9.3 Strategické dokumenty na krajské úrovni

Vzhledem k tomu, že území LAG Podralsko spadá do území tří krajů, byly v rámci zpracování dokumentu zhodnoceny 3 programy rozvoje krajů. I zde jsou uvedeny spolu s rozvojovými cíli dokumentů, které jsou plně kompatibilní s cíli a opatřeními návrhové části strategie MAS.

Program rozvoje Libereckého kraje 2014 – 2020, aktuální znění

Cíle:

Dynamická a konkurenceschopná ekonomika
Kvalitní a zdravé lidské zdroje
Komplexní a kvalitní infrastruktura
Zdravé životní prostředí bez zátěží
Udržitelný rozvoj územní a občanské společnosti

Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020

Cíle:

Stabilizovat výkonnost regionální ekonomiky a zastavit zaostávání konkurenceschopnosti kraje vůči ostatním částem Česka Rozvojová studie Mikroregionu Podralsko.

Zkvalitněním poskytovaných veřejných služeb vytvořit podmínky pro kvalitní život všech skupin obyvatel

Vybudovat kvalitní, dostatečně kapacitní a dlouhodobě udržitelnou infrastrukturu a zlepšit životní prostředí v kraji

Zatraktivnit města z pohledu obyvatel, návštěvníků a investorů a zlepšit fyzické a sociální prostředí deprivovaných částí měst

Stabilizovat znevýhodněné části kraje z hlediska jejich vybavenosti, ekonomického a sociálního rozvoje a využití krajiny

Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje

Cíle:

Produkční základna a ekonomický rozvoj
Infrastruktura
Rozvoj venkova, multifunkčního zemědělství a lesního hospodářství
Životní prostředí
Rozvoj lidských zdrojů
Cestovní ruch a péče o kulturní dědictví

10 Monitoring absorpční kapacity

V rámci zpracování strategie probíhal průběžný monitoring absorpční kapacity území. Byly do něj zapojeny jak obce, tak i podnikatelské subjekty, neziskové organizace a široká veřejnost. Na jeho základě byly zjištěny směry hlavních rozvojových potřeb území MAS Podralsko.

Největší potřeba vznikla v oblasti života v obcích, jejíž zaměření je velmi široké. Odráží tak nutnost zajištění základních obytných funkcí území jakožto důležitého faktoru rozvoje MAS. Dále byla průzkumem zjištěna potřeba zlepšení stavu dopravní infrastruktury a obslužnosti, životního prostředí a technické infrastruktury. První a třetí jmenované odráží důležitost přípravy vhodného prostředí nejen pro obyvatelstvo, ale také pro podnikatelské subjekty a ekonomickou základnu. Cestovní ruch a podnikání jsou další oblasti, které je třeba podporovat a vylepšovat.

Podrobnější vymezení rozvojových potřeb je uvedeno v následujícím textu, přičemž oblasti hlavních rozvojových potřeb jsou seřazeny sestupně dle důležitosti získané z průzkumu území.

Vymezení hlavních rozvojových potřeb LAG Podralsko

Život v obcích

Oblast života v obcích představuje širokou základnu aktivit, které vytvářejí základ obytné funkce území. Jedná se především o sociální a zdravotní péči, školství a vzdělávání, kulturu a sport, bezpečnost, spolkovou činnost a byly sem zařazeny též aktivity určující vzhled obce. Z území zjištěná potřeba soustředit se především na tuto oblast dokresluje výstupy analytické části a výsledků komunitního projednávání.

Největší poptávka z území je po činnostech v oblasti kultury a sportu, týkajících se zejména výstavby a rekonstrukce sportovních zařízení, dětských hřišť a sportovišť, a to včetně koupališť a vodních ploch určených pro rekreaci. Dále jde o podporu kulturních, sportovních a společenských akcí s místním, regionálním i nadregionálním významem, opravy kulturních a sakrálních památek a také kulturních zařízení.

V rámci této oblasti je dále velký zájem o aktivity zabývající se vzhledem obcí, v této podobě především o úpravy veřejných prostranství, opravy a modernizace veřejných budov a úpravy veřejné zeleně.

V oblasti školství a vzdělávání je poptávka zejména po revitalizacích škol a školských zařízení, modernizaci vybavení základních i středních škol či mimoškolních aktivitách pro děti i dospělé.

Zaměření v sociální a zdravotní péči se týká péče o seniory jak v pobytových zařízeních (byty pro seniory, domy s pečovatelskou službou), tak i doma (terénní pečovatelská služba). Dále je poptávka po nízkoprahových zařízeních, službách pro nezaměstnané a rekonstrukci zdravotních středisek.

Návrhová část dokumentu by podle monitoringu absorpční kapacity měla být zaměřena také na bezpečnost v obcích. Jedná se především o modernizaci či zavedení nových kamerových systémů, modernizaci veřejných osvětlení a aktivity v oblasti bezpečnosti silničního provozu (přechody pro chodce).

Spolková činnost se prolíná všemi výše uvedenými oblastmi.

Doprava

V rámci dopravy, tedy dopravní infrastruktury a dopravní obslužnosti, je třeba nejvíce rekonstruovat místní komunikace, včetně chodníků a mostů a také cyklostezek.

Životní prostředí

V oblasti životního prostředí vyvstala potřeba realizovat akce týkající se realizace energetických úspor (zateplení budov), revitalizace vodních toků a ploch (potoků, řek, rybníků, studánek, nádrží a náhonů), výstavbu či obnovu sběrných dvorů a aktivity zabývající se tříděním odpadů.

Technická infrastruktura

V rámci technické infrastruktury je třeba zejména budovat či rekonstruovat vodovody, kanalizace a čistírny odpadních vod. Zde především je ovšem nutné pečlivě propočítat a rozvážit, zda ekonomické přínosy akce budou vyšší než finanční nákladnost realizace projektu.

Turistický ruch

Zaměření aktivit v úseku cestovního ruchu je rozptýleno mezi vybudování atraktivit cestovního ruchu (např. lanovka, rozhledny), infrastrukturu pro cestovní ruch a doplňkové služby.

Podnikání, výroba, zaměstnanost

Rozvoj oblasti podnikání, výroby a zaměstnanosti se zdánlivě netěší výraznému zájmu v území, ovšem ke zlepšení podmínek pro podnikání a zaměstnanost dojde realizací většiny aktivit v jiných oblastech, nelze toto tedy tvrdit s naprostou jistotou.

Zaměření aktivit zaměřených přímo na tuto oblast se soustředí zejména na realizaci aktivit souvisejících např. s regionálními produkty, podnikatelským inkubátorem, sociálními podniky či vybavením podniků.

Řízení obcí, informovanost, spolupráce

V této oblasti mají obce zájem především o rekonstrukce veřejného rozhlasu, zvýšení kvality služeb poskytovaných veřejnosti formou elektronizace úřadu či zlepšení propagace obce nebo zefektivnění práce hasičských jednotek.

Vybavenost a služby, bydlení

Poslední popisovanou skupinou témat jsou služby pro obyvatelstvo a jejich spokojený život. Jedná se především o výstavbu ubytovacích kapacit či rekonstrukci drobných provozoven v obcích a opravy domů a bytů a příprava pozemků pro individuální bytovou výstavbu.

11 Návrhová část SCCLD 2014 - 2020

Mezi východiska pro tvorbu návrhové části patří zejména výše zpracované analytické závěry, včetně analýzy problémů a potřeb, závěry relevantních strategických dokumentů obcí, svazků obcí, Komunitní plán sociálních služeb (KPSS), dílčí výstupy z komunitních projednávání a shrnutí monitoringu absorpční kapacity v klíčových rozvojových oblastech. Strategie je zpracována v souladu s dostupnou verzí příslušné metodiky.

MISE

Komunitně vedená strategie rozvoje Místní akční skupiny Podralsko je zpracována jako ucelený rozvojový dokument, který spojuje nejen jednotlivé subjekty zapojené do MAS, ale především jsou na jejím základě propojeny jejich záměry, projekty a v neposlední řadě také zdroje, a to jak finanční a materiální, tak i lidské.

Vyřešit stávající překážky pro kvalitní život obyvatel v území MAS Podralsko zejména efektivním využitím bohatého potenciálu území.

V rámci naplňování MISE, resp. celé strategie budou uplatňovány především následující **principy**:

- princip rovného přístupu k informacím pro všechny subjekty v území MAS Podralsko (veřejná správa, podnikatelé, neziskové organizace, veřejnost);
- princip občanské společnosti (aktivní zapojení obyvatel území do rozvoje MAS Podralsko);
- princip partnerství a spolupráce členů MAS Podralsko;
- princip udržitelného rozvoje (soulad přírodních, kulturních a historických hodnot za současného naplnění sociálních potřeb a dlouhodobé ekonomické prosperity území).

VIZE do roku 2020

LAG Podralsko nabízí:

- * příjemné venkovské bydlení s kvalitním obslužným zázemím spádových regionálních center
- * širokou škálu turistických atraktivit plnou nečekaných kontrastů podpořenou kvalitní návštěvnickou infrastrukturou
- * prostor pro využití ekonomického potenciálu území.

Strategické a specifické cíle

Následující přehled ukazuje strategické a specifické cíle návrhové části SCLLD LAG Podralsko, a to včetně indikátorů⁸ potřebných pro kvantifikaci a hodnocení cílů strategie.

Strategický cíl 1: Příznivé podmínky pro život stávajících a nových obyvatel	
Specifický cíl	Indikátory
1.1: Rozvinutá a kvalitní infrastruktura na území MAS	<ul style="list-style-type: none"> ○ Počet obyvatel nově připojených na vodovod (počet) ○ Počet obyvatel nově připojených na kanalizaci (počet) ○ Délka nových a rekonstruovaných kanalizačních řadů (km) ○ Délka nových a rekonstruovaných místních komunikací celkem (km) ○ Počet obyvatel obsluhovaných zlepšenou veřejnou dopravou (počet) ○ Přírůstek počtu osob přepravených veřejnou dopravou celkem (tis.osob)
1.2: Dostupné služby občanské vybavenosti v dostatečné kvalitě	<ul style="list-style-type: none"> ○ Počet podpořených projektů zaměřených na podporu sociálních služeb (počet) ○ Plocha nově vybudovaných objektů pro zájmové a volnočasové aktivity (m²) ○ Počet podpořených projektů zaměřených na podporu vzdělávání (počet) ○ Počet podpořených projektů na podporu zdravotnictví (počet) ○ Počet podpořených kulturních akcí (počet) ○ Počet podpořených projektů zaměřených na podporu kultury a volnočasových aktivit (počet) ○ Počet projektů zlepšující stav bytových domů (počet)
1.3: Moderní řízení obcí s důrazem na zajištění bezpečnosti obyvatel a majetku	<ul style="list-style-type: none"> ○ Počet zařízení a technologií vedoucí ke zvýšení bezpečnosti a ochrany zdraví a majetků (počet) ○ Změna počtu dopravních nehod na úsecích dotčených intervencí (%) ○ Počet projektů v oblasti veřejných služeb (počet) ○ Počet informačních systémů upravených nebo nově vybudovaných při naplňování strategie

⁸ Indikátory uvedené u jednotlivých specifických cílů budou revidovány a případně upraveny po schválení Národního číselníku indikátorů pro programové období 2014 – 2020.

	<i>Smart Administration (počet)</i>
1.4: Příjemný vzhled obcí na území MAS	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Plocha regenerovaného a revitalizovaného území celkem (ha)</i> ○ <i>Plocha nově založené nebo rekonstruované veřejné zeleně (ha)</i>
1.5: Příznivé a kvalitní životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Podíl recyklovaných odpadů (%) – zvýšení</i> ○ <i>Počet podpořených projektů zaměřených na snižování energetické náročnosti (počet)</i> ○ <i>Celková délka upravovaného úseku koryta (m)</i>
Strategický cíl 2: Rozvinutý cestovní ruch na území MAS	
Specifické cíle	Indikátory
Specifický cíl 2.1: Připravené základní a doprovodné služby pro cestovní ruch	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Délka nově vybudovaných nebo rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras (km)</i> ○ <i>Délka nově vyznačených cyklotras (km)</i> ○ <i>Délka podpořených turistických tras (km)</i> ○ <i>Kapacita ubytovacích zařízení cestovního ruchu - lůžek (počet) – zvýšení</i>
Specifický cíl 2.2: Nové produkty a služby cestovního ruchu	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Počet nových a technicky zhodnocených objektů turistické infrastruktury (počet)</i> ○ <i>Počet vytvořených produktů pro orientaci a směrování návštěvníků (počet)</i> ○ <i>Počet vytvořených marketingových produktů pro cestovní ruch (počet)</i> ○ <i>Počet vytvořených propagačních nebo marketingových produktů pro cestovní ruch (počet)</i> ○ <i>Počet propagačních kampaní na produkty v oblasti cestovního ruchu (počet)</i>
Strategický cíl 3: Pestrá podnikatelská základna podpořená vhodnými podmínkami pro rozvoj podnikání, dostatek pracovních míst	
Specifické cíle	Indikátory
Specifický cíl 3.1: Dostatek připravených ploch pro zájemce z řad podnikatelů	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Počet projektů na podporu MSP (počet)</i>

Specifický cíl 3.2: Rozvoj zaměstnanosti	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Míra zaměstnanosti v regionu celkem (%) – zvýšení</i> ○ <i>Počet podnikatelů celkem (počet) – zvýšení</i>
--	---

Rozvojová opatření

Strategický cíl 1: Příznivé podmínky pro život stávajících a nových obyvatel

Specifický cíl 1.1: Rozvinutá a kvalitní infrastruktura na území MAS

Opatření 1.1.1: Opravy a budování kanalizace v obcích (*v závislosti na ekonomické efektivitě řešit případně jinými způsoby*)

Opatření 1.1.2: Opravy a dobudování vodovodní sítě v obcích (*dle ekonomické náročnosti využití místních zdrojů vody např. ve studnách*)

Opatření 1.1.3: Rekonstrukce komunikací a mostů (*včetně chodníků, cyklostezek, lesních cest a rekonstrukce či budování nových parkovacích ploch*)

Opatření 1.1.4: Zajištění dopravní obslužnosti na území MAS (*zejména malých obcí, možnost spolupráce obcí – sdílení např. pomocí nákupu mikrobuse a zajištění obslužnosti pro obyvatele*)

Specifický cíl 1.2: Dostupné služby občanské vybavenosti v dostatečné kvalitě

Opatření 1.2.1: Rozvoj sociálních služeb na území MAS (*výstavba bytů pro seniory, výstavba domů s pečovatelskou službou včetně vybavení, terénní pečovatelské služba, práce se znevýhodněnými osobami, mateřské centrum, nízkoprahové centrum, služby pro nezaměstnané, lidi v nouzi*)

Opatření 1.2.2: Zajištění kvalitní a dostupné zdravotní péče (*rekonstrukce zdravotního střediska, zajištění vhodných podmínek pro lékaře (prostory, bydlení) – možná aktivita pro spolupráci obcí*)

Opatření 1.2.3: Zabezpečení kvalitního a dostupného vzdělávání (*vybavení učeben, mimoškolní aktivity, vzdělávací centrum – spolupráce obcí*)

Opatření 1.2.4: Pestrá nabídka kulturních, sportovních a společenských akcí, podpora spolkové činnosti

Opatření 1.2.5: Opravy a budování sportovišť a dětských hřišť (*včetně zázemí*)

Opatření 1.2.6: Rozvoj podmínek pro růst bytového fondu na území MAS (*příprava pozemků pro výstavbu rodinných domů, opravy bytových domů, výstavba bytových domů*)

Specifický cíl 1.3: Moderní řízení obcí s důrazem na zajištění bezpečnosti obyvatel a majetku

Opatření 1.3.1: Růst kvality a modernizace veřejné správy a veřejných služeb (*elektronizace úřadu, vybudování či rekonstrukce veřejného rozhlasu, zlepšení podmínek pro práci hasičů*)

Opatření 1.3.2: Zajištění bezpečnosti v obcích (*kamerové systémy, veřejné osvětlení, bezpečnost silničního provozu*)

Specifický cíl 1.4: Příjemný vzhled obcí na území MAS

Opatření 1.4.1: Opravy kulturních zařízení a veřejných budov (*rekonstrukce školských zařízení, obecní úřady, další veřejné i soukromé budovy*)

Opatření 1.4.2: Péče o veřejná prostranství a zeleň v obcích (*obnova a zlepšení vzhledu veřejných prostranství, nákup techniky pro zlepšení vzhledu obcí, ošetření a výsadba veřejné zeleně, revitalizace požárních nádrží, péče a údržba o parky a aleje*)

Opatření 1.4.3: Opravy kulturních a sakrálních památek na území MAS včetně památkových zón a rezervací (*restaurování památek včetně národních a nemovitých kulturních památek, hřbitovů, hřbitovních zdí, kostelů, kaplí, křížků a památníků*)

Specifický cíl 1.5: Příznivé a kvalitní životní prostředí

Opatření 1.5.1: Zvyšování energetických úspor (*zateplení škol a veřejných budov*)

Opatření 1.5.2: Efektivní nakládání s odpady (*ČOV, sběrné dvory, kompostování bioodpadů, nové kontejnery na tříděný odpad*)

Opatření 1.5.3: Péče o vodní toky a plochy na území MAS (*revitalizace rybníků, říčních koryt a potoků*)

Strategický cíl 2: Rozvinutý cestovní ruch na území MAS

Specifický cíl 2.1: Připravené základní a doprovodné služby pro cestovní ruch

Opatření 2.1.1: Rozvoj ubytovacích a stravovacích služeb všech úrovní na území MAS

Opatření 2.1.2: Budování cyklostezek, turistických a naučných stezek a podobných atraktivit na území MAS (*včetně odpočívadel a mobiliáře, spolupráce uvnitř MAS i navenek, využití VVP Ralsko*)

Opatření 2.1.3: Podpora rozvoje doprovodné infrastruktury pro cestovní ruch (*půjčovny, sportovně-rekreační zařízení, zábavní parky*)

Specifický cíl 2.2: Nové produkty a služby cestovního ruchu

Opatření 2.2.1: Využití potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu (*tvorba produktů na základě využití přírodních atraktivit, historických či průmyslových zajímavostí – VVP Ralsko, těžba uranu v kontrastu s krajem rybníků, odkazu K. H. Máchy, apod.*)

Opatření 2.2.2: Rozvoj a řízení spolupráce veřejného a soukromého sektoru v oblasti cestovního ruchu (*podpora společné organizace cestovního ruchu na území MAS, společné aktivity v oblasti cestovního ruchu*)

Strategický cíl 3: Pestrá podnikatelská základna podpořená vhodnými podmínkami pro rozvoj podnikání, dostatek pracovních míst

Specifický cíl 3.1: Dostatek připravených ploch pro zájemce z řad podnikatelů

Opatření 3.1.1: Využití objektů typu brownfields (*podpora odstranění problémů daných brownfields, např. odstranění ekologických zátěží tak, aby prostory mohly být využity k nové činnosti, účinná propagace a nabídka takovýchto prostor*)

Opatření 3.1.2: Využití bývalého vojenského prostoru

Specifický cíl 3.2: Rozvoj zaměstnanosti

Opatření 3.2.1: Podpora drobného podnikání v obcích (*nabídka vhodných prostor, propagace místních výrobců a podnikatelů, katalogy místních firem a organizací*)

Opatření 3.2.2: Podpora ekologického hospodaření v krajině, zapojení mimoprodukčních aktivit do hospodaření

Opatření 3.2.3: Zvýšení zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech (*podpora sociálního podnikání*)

Opatření 3.2.4: Podpora regionálních produktů a vzniku prodejen regionálních produktů, resp. jejich zařazení do obchodní sítě

11.1 PRIORIZACE NÁVRHOVÉ ČÁSTI SCLLD LAG PODRALSKO

Výše uvedená návrhová část byla zpracována na základě všech dostupných datových a koncepčních vstupů, závěrů komunitních projednávání se všemi relevantními územními aktéry regionálního rozvoje a zpracovaného monitoringu absorpční kapacity území. Formulované strategické cíle, specifické cíle a opatření jsou interpretací žádoucích atributů rozvoje LAG Podralsko v programovacím období 2014 – 2020. Dílčí opatření byla podrobena prioritizaci v rámci řešitelského týmu. Níže je uvedena specifikace výsledků prioritizace opatření LAG Podralsko.

V rámci stanovování priorit jednotlivým opatřením návrhové části lze konstatovat dominantní postavení tří základních oblastí:

- Příznivé podmínky pro život obyvatel
- Rozvinutý cestovní ruch
- Rozvinutá ekonomická základna

Tato prioritizace zcela odpovídá všem zpracovaným a interpretovaným analytickým výstupům a identifikuje tak reálné potřeby a problémy řešeného území.

Příznivé podmínky pro život obyvatel

Výstupy analytické části a stanovení jejich priorit se shoduje se stanovenými prioritami v návrhové části. Obyvatelstvo, jak stávající tak potenciální, je nejdůležitějším faktorem rozvoje území. Zpracovatelem byla jako nejdůležitější opatření v této oblasti stanovena opatření zabývající se dostupností a zkvalitněním služeb občanské vybavenosti, zlepšením vzhledu obcí a území MAS a také modernizací veřejné správy.

Rozvinutý cestovní ruch

S rozvojem ekonomické základny úzce souvisí také rozvoj cestovního ruchu. V tomto konkrétním případě je vhodné připravit v dostatečném množství a kvalitě základní i doprovodnou infrastrukturu cestovního ruchu a spolu s rozvojem spolupráce veřejného a soukromého sektoru v této oblasti. Z hlediska konkurenceschopnosti regionu je jeho prioritou též příprava a realizace inovativních prvků v nabídce turistických atraktivit. Jde o doplnění nabídky (a následnou dobrou propagaci) o atraktivitu Geoparku Ralsko, těžbou uranu, problematickým sociálním vývojem některých částí území v kontrastu s romantikou Máchova kraje – rybníků, hradních zřícenin nebo křehkou tradicí skla a sklářství (rozšíření nabídky ve stylu „trojmezí tří krajů, několik zcela odlišných světů na jednom spolupracujícím území“).

Rozvinutá ekonomická základna

V rámci tohoto strategického cíle je důležité správně využít bývalého vojenského prostoru Ralsko, jež může celému území LAG Podralsko přinést významnou konkurenční výhodu oproti okolním obcím a regionům. Dále je vysoko hodnocena podpora drobného podnikání v obcích a také využití objektů typu brownfields.

12 Integrované a inovativní prvky v SCLLD

Zpracování SCLLD LAG Podralsko včetně výsledného dokumentu je komplexně pojato jako integrované. Velká část návrhové části tedy směřuje do oblastí s přidanou hodnotou pro celé území MAS nebo pro předem definované specifické oblasti MAS nebo pro vymezené cílové skupiny obyvatel, podnikatelů, návštěvníků či organizací. Z tohoto pohledu je integrovanost definována územně nebo funkčně (obsahově). Jedním z významných prvků zajištění integrovaného přístupu je široká spolupráce všech zásadních aktérů územního rozvoje. Tento přístup zasáhl nejen do tvorby strategie, ale bude se podílet na realizaci aktivit zejména v oblastech cestovního ruchu, rozvoje dopravní infrastruktura a obslužnosti a budování systému smart administration. Jako zásadní inovativní a zároveň integrační prvek lze považovat tzv. sdílení občanské vybavenosti, např. sportovních areálů, školských či kulturních zařízení a zařízení sociálních služeb.

Dalším z inovativních prvků je kooperativní přístup a jednotná organizace aktivit v regionu a jejich propagace, a to nejen v oblasti cestovního ruchu. V této oblasti je důležité koordinovat nejen přípravu produktů cestovního ruchu v rámci celého území, ale také zajistit společný marketing a propagaci a klíčovou organizace napříč územím (rezervační systémy, přímé oslovování konkrétních cílových skupin, koordinovaná nabídka cestovním kancelářím a jiným organizacím zajišťujícím příjezdový cestovní ruch).

Významným inovativním prvkem pro území LAG Podralsko je vznikající Geopark Ralsko s jedinečným souborem územních hodnot, které představují vysoký interpretační potenciál území. Ten lze shrnout do čtyř hlavních oblastí: (1) Geologie a vztah člověka ke krajině – krajina železné rudy a pískovce; (2) Historie území a zaniklé obce; (3) Přírodní bohatství a ekologie – chráněná území a rezervace, obora Židlov; (4) Volnočasové aktivity a sport. Geopark Ralsko získal v loňském roce status kandidátského geoparku a na jaře příštího roku bude usilovat o certifikát národní geopark a zapojení do sítě národních geoparků ČR. Tento certifikát i připravované aktivity v rámci geoparku v oblasti geoturismu, vzdělávání a osvěty jsou pro území LAG Podralsko významným inovativním prvkem.

Za inovativní lze rovněž považovat propojení těchto zcela protikladných hodnot území LAG Podralsko (vojenská historie, těžba strategické suroviny, sociální problematika, sklářství, Máchův kraj, apod.) do jednoho vzájemně provázaného funkčního společensko-ekonomického systému.

Několik opatření návrhové části SCLLD také směřuje do oblasti rozvoje efektivní veřejné správy a budování systému smart administration společným postupem na celém území MAS, což vede k posilování důležitého partnerství veřejného a soukromého sektoru, k posilování funkcí občanské společnosti a k užšímu spojení funkčního partnerství samospráv v řešeném území.

Z hlediska tvorby SCLLD byla použita pro hodnocení důležitosti analytických výroků a pro prioritizaci opatření návrhové části inovativní bodovací metoda, která umožnila stanovení priorit SCLLD a zajistila logickou provázanost analytické a návrhové části SCLLD.

Zdroje dat

Analýza stavu dopravy na území Libereckého kraje, Odbor dopravy Krajského úřadu Libereckého kraje, Liberec 2013

ATELIER EKOLOGICKÝCH MODELU s. r. o., INTEGROVANÝ PROGRAM KE ZLEPŠENÍ KVALITY OVZDUŠÍ LIBERECKÉHO KRAJE – AKTUALIZACE březen 2012

INTEGROVANÝ PROGRAM KE ZLEPŠENÍ KVALITY OVZDUŠÍ Středočeského kraje, aktualizace červen 2012

DHV CR spol. s r.o., Integrovaný krajský program ke zlepšení kvality ovzduší Ústeckého kraje, červen 2009

ČSÚ Liberec

Databáze brownfields Libereckého kraje: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page3531>

Dotazníkové šetření v obcích územní působnosti LAG Podralsko

Internetové stránky obcí

Internetové stránky významných podnikatelských subjektů

Malý lexikon obcí ČR 2012, ČSÚ

Ministerstvo vnitra ČR

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje, Hydroprojekt cz a.s., 2012

PROGRAM ROZVOJE Libereckého kraje 2014 – 2020

Oznámení koncepce Program rozvoje Ústeckého kraje 2014-2020

PROGRAM ROZVOJE ÚZEMNÍHO OBVODU STŘEDOČESKÉHO KRAJE 2014 - 2020

Programové rozvojové dokumenty měst a obcí na území LAG Podralsko

Územně energetická koncepce Libereckého kraje

Územní plány obcí

Veřejná databáze ČSÚ - <http://vdb.czso.cz/vdbvo/>

Základní údaje o významných energetických subjektech, ERÚ 2011

<http://data.blog.ihned.cz/c1-58868120-mapa-dlhu-vsech-6-246-obecnich-uradu-hrozi-vasemu-mestu-ci-vesnici-krach>

http://docs.liberec.cz/Odb_HA/UAP_2012/Prilohy/

<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufismon/index.pl> - ÚFIS - Monitoring hospodaření obcí Ministerstva financí

www.justice.cz

<http://www.lidova-architektura.cz/>

<http://www.mapakriminality.cz/#tabulky>

<https://www.mapy.cz/>

http://www.melnik.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=9281&id_dokumenty=1936

<http://www.mnhradiste.cz/urad/struktura/vzp/oddeleni-specialnich-cinnosti/uzemne-analyticke-podklady/jednotlive-obce-2008>

http://www.mucl.cz/customers/mucl/ftp/File/UUUP/up/PRURU_ORP01_2010.pdf

<http://www.nature.cz/natura2000-design3/hp.php>

<http://www.neisse-nisa-nysa.org/index.php?id=65&L=1>

<http://www.npu.cz/>

<http://oupsr.kraj-lbc.cz/page2416/Uzemne-planovaci-dokumenty-obci/Uzemne-analyticke-podklady-obci>

<http://www.portal-inovace.cz/cz/technologicky-profil-lk/hospodarstvi/energetika/>

<http://portal.uur.cz/nastroje-uzemniho-planovani-v-ceske-republice/upd-a-upp-obci.asp>

www.risy.cz/cs/vyhledavace/mikroregiony

www.rozpocetobce.cz

www.rsd.cz

www.sdruzenipeklo.eu

<http://www.solk.cz/>

<http://www.smocr.cz/maps/membermap.aspx>

www.uur.cz/iLAS

<http://www.risy.cz/cs>

www.geoparkkralsko.cz

